

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การทบทวนวรรณกรรมมีวัตถุประสงค์ที่จะให้ประเด็นปัญหาที่มีความชัดเจนมากขึ้น ได้แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบัญญัติกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม การก่อการร้าย มีหลักการและสาระสำคัญของกฎหมายไทย กฎหมายมหาชนระหว่างประเทศ และ กฎหมายต่างประเทศ รวมทั้งรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นข้อมูลใช้ประกอบการวิเคราะห์ หาแนวทางสำหรับการจัดทำร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการก่อการร้าย ของประเทศไทยเป็นการเฉพาะ โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. ความเป็นมาและแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องการก่อการร้าย

การก่อการร้ายมีได้ 2 ลักษณะ คือ การก่อการร้ายสากล กับ การก่อการร้ายภายในประเทศ ซึ่งมีความเป็นมาแตกต่างกัน ดังนี้

1.1 ความเป็นมาของการก่อการร้ายสากล

การก่อการร้าย (Terrorism) เป็นปัญหาที่มีมาตั้งแต่ในยุคอียิปต์โบราณ ซึ่งการก่อการร้าย ถูกใช้เป็นเครื่องมือในทางการเมือง เพื่อโค่นล้มผู้ปกครอง จนกระทั่งมาถึงยุคโรมันที่ใช้ความรุนแรง ในการปกครอง การก่อการร้ายได้ถูกนำมาใช้ลักษณะของการลอบสังหาร (Assassination) ซึ่งถือได้ว่าการก่อการร้ายเป็นเครื่องมือในทางการเมืองที่สามารถเปลี่ยนแปลงการปกครองได้ (พงษ์ธร บุญอริย์, 2540, หน้า 107)

ต่อมาในปี ค.ศ. 1789-1794 (พ.ศ. 2332 – 2577) ในสาธารณรัฐฝรั่งเศสโดยรัฐบาลในสมัยนั้น ได้นำเอาวิธีการอันป่าเถื่อนนี้มาใช้เพื่อข่มขู่ให้ฝ่ายตรงข้ามหวาดกลัว ดังนั้นความหมายดั้งเดิมของการก่อการร้าย จึงหมายถึง ผู้ครองอำนาจรัฐหรือผู้ที่กำลังยึดอำนาจรัฐใช้กำลังก่อความหวาดกลัว เพื่อวัตถุประสงค์ในทางการเมือง แต่ต่อมาแนวความคิดเกี่ยวกับเรื่องการก่อการร้ายได้วิวัฒนาการ ไปมากจนทำให้ความหมายของคำว่า การก่อการร้ายเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม และมักนำไปใช้ใน ความหมายของการกระทำโดยบุคคลหรือกลุ่มบุคคลธรรมดา นับตั้งแต่มีการพัฒนาทฤษฎีการใช้ ความรุนแรงเพื่อเปลี่ยนแปลงสังคม อันเป็นรากฐานของการก่อการร้ายในคริสต์ศตวรรษที่ 19

เป็นต้นมา โดยเฉพาะช่วง ค.ศ. 1960-1970 (พ.ศ. 2503-2513) กลุ่มก่อการร้ายส่วนใหญ่ล้วนมีวัตถุประสงค์หรือแรงจูงใจในทางโลก (Secular) ไม่ว่าจะเป็นด้านชาตินิยมหรือเชื้อชาตินิยม (Ethno-Nationalist Terrorism) อาทิ กองทัพสาธารณรัฐไอร์แลนด์ (IRA) กลุ่มกบฏชาววาสก์ (ETA) หรือเป็นวัตถุประสงค์ด้านอุดมการณ์ทางการเมือง (Ideological Terrorism) เช่น กองพลน้อยแดงอิตาลี (Red Brigades : RB) และกลุ่ม Baaber Meinhoff ในเยอรมันตะวันตก กลุ่มดังกล่าวใช้ความรุนแรงเพื่อประกาศความเชื่อของตนเองให้สังคมรับรู้ เรียกร้องความสนใจและสร้างแรงสนับสนุนกดดันให้บรรลุเป้าหมายใช้ความรุนแรงอย่างจำกัด อาทิ ปล้นยึดยานพาหนะ จับตัวประกันหรือลักพาตัว มีการกำหนดความรับผิดชอบโดยระวางไม่ให้ความรุนแรงเกินขอบเขตเพราะเกรงผลเสียต่อภาพลักษณ์ ผลกระทบทางการเมือง และการสนับสนุนจากสังคม ปฏิบัติการก่อการร้ายโดยทั่วไปเป็นเหตุการณ์ชวนตื่นเต้นหรือน่าตื่นตระหนก เพราะเป้าหมายสำคัญของการก่อการร้ายก็คือ สร้างความสนใจให้เกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการก่อการร้ายคนหนึ่ง คือ Brian Jenkins ได้กล่าวไว้ว่า “การก่อการร้ายคือละคร” (Terrorism is theatre) กลุ่มก่อการร้ายเองตั้งแต่ช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 ก็มองการกระทำของตนในลักษณะนั้น ดังเช่นที่กลุ่มอนาธิปไตยในรัสเซียสมัชชาที่ได้กล่าวถึงข้างต้น ถือว่าปฏิบัติการรุนแรงของพวกตนเป็น “การโฆษณาชวนเชื่อโดยการกระทำ” (Propaganda by deed)

อย่างไรก็ดี ลักษณะการก่อการร้ายที่เปลี่ยนไป ตั้งแต่ปลาย ค.ศ. 1980 (พ.ศ. 2523) ถึงต้น ค.ศ. 1990 (พ.ศ. 2533) ทำให้ความเข้าใจว่า ผู้ก่อการร้ายมุ่งหมายที่จะให้คนสนใจมากกว่าทำให้คนตาย อาจต้องเปลี่ยนเสียใหม่ด้วย การเกิดขึ้นของกลุ่มก่อการร้ายทางศาสนาที่มุ่งไปในทางทำลายล้างและมีอาวุธที่มีอำนาจทำลายร้ายแรง (Weapons of mass destruction) ทำให้เป้าหมายของการก่อให้เกิดการสูญเสียชีวิตจำนวนมาก อาจจะมาแทนที่เป้าหมายของการสร้างความสนใจไปแล้ว โดยการปฏิบัติการในแต่ละครั้งมุ่งทำลายชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ซึ่งเป็นช่วงเวลาเดียวกับการเกิดกระแสการขยายตัวของกลุ่มก่อการร้ายทางศาสนา (Religious Terrorism) ถึงแม้การก่อการร้ายทางศาสนาไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะศาสนาอิสลามเท่านั้น กลุ่มหัวรุนแรงในศาสนาคริสต์ ยิว หรือลัทธิความเชื่อต่าง ๆ ต่างเคยก่อเหตุการณ์ร้ายที่มีเป้าหมายให้เกิดความสูญเสียชีวิตจำนวนมากมาทั้งสิ้น

การก่อการร้ายครั้งใหญ่ในสหรัฐอเมริกาเมื่อ 11 กันยายน ค.ศ. 2001 (พ.ศ. 2544) เป็นเครื่องหมายสำคัญ ที่เปลี่ยนแปลงยุคสมัยการเริ่มต้นศตวรรษที่ 21 ให้เข้าสู่ยุคของการก่อการร้ายและสงครามต่อต้านการก่อการร้ายเหตุการณ์วินาศกรรมที่เกาะบาหลี สาธารณรัฐอินโดนีเซียเมื่อเดือนตุลาคม ค.ศ. 2001 (พ.ศ. 2544) และเหตุระเบิด ขบวนรถไฟที่สเปนเมื่อเดือนมีนาคม ค.ศ. 2004 (พ.ศ. 2547) ทำให้มีผู้เสียชีวิตหลายพันคน เป็นสิ่งยืนยันว่าภัยคุกคามจากการก่อการร้าย

ในยุคใหม่มีความรุนแรงกว่าที่เคยเป็นมาในอดีต ทุกประเทศสามารถตกเป็น เป้าหมายของการก่อการร้ายได้อย่างเท่าเทียมกัน

จากปัญหาการก่อการร้ายซึ่งนับว่าจะมีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นและเป็นภัยคุกคามที่ทั่วโลกให้ความสำคัญ จึงเกิดความร่วมมือระหว่างประเทศในการป้องกันและปราบปรามการก่อการร้าย โดยในช่วงระหว่างสงครามโลกทั้งสองครั้ง คือ ในปี ค.ศ. 1937 (พ.ศ. 2480) องค์การสันนิบาตชาติ ซึ่งทำหน้าที่คล้ายกับองค์การสหประชาชาติในสมัยนั้น ได้มีมติเมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม ค.ศ. 1937 (พ.ศ. 2480) ให้สมัชชาสันนิบาตจัดประชุมระหว่างประเทศ เพื่อหามาตรการและจัดทำร่างอนุสัญญาเพื่อแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายระหว่างประเทศ ซึ่งในที่สุดก็ได้มีการเสนออนุสัญญาเกี่ยวกับการก่อการร้ายสองฉบับ เพื่อให้รัฐสมาชิกลงนาม ฉบับแรกคือ อนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการก่อการร้าย มีสาระสำคัญ คือ การป้องกันและปราบปรามการก่อการร้ายระหว่างประเทศ ฉบับที่สอง คือ อนุสัญญาเพื่อก่อตั้งศาลอาญาระหว่างประเทศ มีสาระสำคัญคือ การตั้งศาลอาญาระหว่างประเทศ ขึ้นเพื่อตัดสินคดีก่อการร้าย แต่อนุสัญญาทั้งสองฉบับไม่มีผลบังคับใช้ เนื่องจากขาดการอนุวัติการของประเทศผู้ลงนาม อย่างไรก็ตาม อนุสัญญาทั้งสองฉบับดังกล่าวมีข้อสังเกตสองประการคือ การเสนออนุสัญญาทั้งสองฉบับขึ้นในเวทีโลกมีมูลเหตุจากความวิตกกังวลของสังคมโลกจากการลอบสังหารผู้นำยูโกสลาเวียและรัฐมนตรีต่างประเทศฝรั่งเศส เมื่อปี 1934 (พ.ศ. 2477) โดยจะให้เห็นได้ว่ารูปแบบการก่อการร้ายในยุคแรก ๆ จำกัดอยู่ที่การลอบสังหารผู้นำประเทศ หรือเจ้าหน้าที่การทูตระหว่างประเทศเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเรียกร้องบางอย่าง ซึ่งแตกต่างจากปัจจุบันที่เน้นการทำลายล้างในวงการ และข้อสังเกตอีกประการหนึ่ง แม้ว่าอนุสัญญาดังกล่าวไม่มีผลบังคับใช้แต่อาจกล่าวได้ว่า อนุสัญญาทั้งสองฉบับเป็นบ่อเกิดของ “อาชญากรรมระหว่างประเทศ (Le crime international)” รูปแบบที่สอง คือ อาชญากรรมการก่อการร้าย

จากอนุสัญญานำร่องทั้งสองฉบับดังกล่าวจนถึงปัจจุบัน ประชาคมโลกในเวทีระหว่างประเทศก็ยังคงมีความวิตกกังวลเรื่องความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากการก่อการร้าย โดยจะเห็นได้จากปี ค.ศ. 1963 (พ.ศ. 2506) จนกระทั่งถึงปัจจุบัน มีอนุสัญญาและความตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการก่อการร้าย รวม 10 ฉบับ อนุสัญญาทั้ง 10 ฉบับสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

- 1) ได้กำหนดความผิดฐานการก่อการร้าย ในความตกลงแต่ละฉบับ เช่น ความผิดฐานจี้เครื่องบิน จี้เรือ การใช้อาวุธนิวเคลียร์ เป็นต้น
- 2) มีการเรียกร้องให้รัฐสมาชิกกำหนดความผิดฐานก่อการร้ายขึ้นเป็นความผิดอาญาในกฎหมายภายในของรัฐสมาชิก
- 3) มีการเรียกร้องให้รัฐสมาชิกก่อตั้งศาล เพื่อพิจารณาคดีก่อการร้าย

4) เรียกร้องให้ความผิดฐานก่อการร้ายเป็นความผิดสากลโดยให้รัฐที่พบตัวผู้กระทำ ความผิดฐานก่อการร้ายมีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษา ในกรณีที่ไม่มีการส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดน

จากปัญหาการก่อการร้าย ทำให้องค์การสหประชาชาติ ได้มีมาตรการทางกฎหมาย ในการควบคุมปัญหาการก่อการร้ายระหว่างประเทศ โดย สมัชชาสหประชาชาติ ได้มีมติที่ 49/60 ลงวันที่ 9 ธันวาคม 2537 ว่าด้วยมาตรการในการกำจัดการก่อการร้ายระหว่างประเทศ (Measures to Eliminate International Terrorism) ซึ่งเป็นปฏิญญาว่าด้วยมาตรการในการกำจัดการก่อการร้ายระหว่างประเทศ (Declaration on Measures to Eliminate International Terrorism) กำหนดให้เป็นหน้าที่ของทุกรัฐภาคี สมาชิกต้องดำเนินการตามปฏิญญาดังนี้ ซึ่งคณะกรรมการกฎหมายระหว่างประเทศ (International Law Commission: ILC) ให้ถือว่า การก่อให้เกิดขึ้น การก่อตั้งการให้ความช่วยเหลือ การสนับสนุนทางการเงิน หรือแม้แต่การนิ่งเฉยต่อการกระทำที่เป็นการก่อการร้ายที่กระทำต่อรัฐอื่น ทรัพย์สินของผู้อื่น หรือบุคคลของรัฐอื่น หรือกระทำการใด ๆ ที่ทำให้เกิดการคุกคามต่ออันตรายต่อสาธารณะ จะต้องรับโทษในฐานะผู้ก่อการร้ายระหว่างประเทศ ไม่ว่าจะกระทำโดยบุคคลคนเดียว กลุ่มบุคคล หรือโดยรัฐ ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินการเกี่ยวกับปัญหาเหล่านี้ เป็นลักษณะเฉพาะเรื่อง คณะมนตรีว่าด้วยความมั่นคงแห่งสหประชาชาติได้ให้การรับรองอย่างเป็นทางการเป็นเอกฉันท์ต่อข้อมติที่ 1373 ว่าด้วยการต่อสู้การก่อการร้ายสากล เมื่อวันที่ 28 กันยายน 2544 โดยมีสาระสำคัญ คือ ให้ปฏิบัติตาม หมวดที่ 7 ของกฎบัตรสหประชาชาติ ซึ่งองค์การสหประชาชาติได้สังเกตเห็นถึงความสำคัญของ ปัญหาการก่อการร้ายที่สังคมโลกกำลังประสบอยู่ และเพื่อควบคุมปัญหาการก่อการร้ายมิให้ลุกลาม จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกประเทศ โดยให้ดำเนินการดังนี้

1) ด้านการเงิน ได้แก่ การอายัดทรัพย์สินทางการเงินของบุคคลหรือองค์กรที่อาจ เกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย การป้องกันไม่ให้บุคคลสัญชาติตนหรือบุคคลอื่น สามารถให้ทรัพย์สินทางการเงินในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย

2) ด้านการเมือง ไม่ให้การสนับสนุนบุคคลหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย และปรับปรุงกฎหมายและระเบียบภายใน โดยระบุให้การก่อการร้ายเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย อาญาอย่างร้ายแรง และมีบทลงโทษอย่างรุนแรง

3) ด้านการตรวจคนเข้าเมือง ให้ป้องกันการเคลื่อนไหวก้าวหน้าของผู้ก่อการร้าย และ ตรวจสอบผู้ลี้ภัย ผู้พลัดถิ่น ว่ามีความเชื่อมโยงกับการก่อการร้ายหรือไม่

4) ด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูล ให้ประเทศต่าง ๆ ร่วมมือกันให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ ผู้ก่อการร้าย และปฏิบัติตามอนุสัญญาและพิธีสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการก่อการร้าย รวมทั้งอนุสัญญา ว่าด้วยการปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินต่อการก่อการร้ายที่รับรองโดยสมัชชาสหประชาชาติ เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2542 โดยเร็วที่สุด

5) ด้านการตรวจสอบการปฏิบัติตามข้อมติให้จัดตั้งคณะกรรมการของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ประกอบด้วยสมาชิกคณะมนตรีความมั่นคงทุกประเทศ และให้ทุกประเทศรายงานต่อคณะกรรมการภายใน 90 วันนับแต่วันที่ข้อมตินี้ได้รับความเห็นชอบ

1.2 ความเป็นมาของการก่อการร้ายในประเทศไทย

ตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบันได้เกิดเหตุการณ์ความรุนแรงอันเนื่องมาจากการก่อการร้ายในหลายทั่วทุกภูมิภาคของโลก นับตั้งแต่เหตุการณ์ที่ผู้ก่อการร้ายได้จี้เครื่องบินให้พุ่งชนอาคาร World Trade Center ณ กรุงนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา เมื่อวันที่ 11 กันยายน 2544 จนถึงเหตุการณ์การลอบวางระเบิดย่านสถานบันเทิงในเกาะบาห์ลีเมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2545 ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวขึ้นเป็นลำดับ

สำหรับประเทศไทย แม้อาจกล่าวได้ว่าประเทศไทยไม่ใช่เป้าหมายโดยตรงของกลุ่มผู้ก่อการร้าย แต่อาจตกเป็นเป้าหมายสำหรับการปฏิบัติการของกลุ่มก่อการร้าย เนื่องจากประเทศไทยมีผลประโยชน์เกี่ยวข้องกับประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะประเทศตะวันตกซึ่งเป็นเป้าหมายของกลุ่มก่อการร้ายเป็นจำนวนมากทั้งกลุ่มก่อการร้ายบางกลุ่มมีการนำคำสอนทางศาสนาามาบิดเบือนเพื่อ ความชอบธรรมในการก่อการร้าย ซึ่งการกระทำดังกล่าวได้ก่อให้เกิดความแตกแยกทางศาสนาที่เคยอยู่โดยปกติสุข โดยกลุ่มก่อการร้ายที่เข้ามาเคลื่อนไหวและปฏิบัติการในประเทศไทยนั้น ส่วนใหญ่จะใช้ประเทศไทยเป็นแหล่งที่หลบภัยและแหล่งยุทธโศปกรณ์ (Logistics) ของกลุ่มก่อการร้าย ตลอดจนการแสวงหาประโยชน์จากเสรีภาพทางการเงิน การธนาคาร เพื่อใช้เป็นช่องทางสนับสนุนทางการเงินของกลุ่มก่อการร้าย นอกจากนี้กลุ่มผู้ก่อการร้ายเหล่านี้ยังเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมประเภทอื่น ๆ ด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การลักลอบค้ายาเสพติด การลักลอบค้าอาวุธการฟอกเงิน การปลอมแปลงเอกสารการเดินทาง บัตรประจำตัวหรือเอกสารราชการอื่น ๆ ทั้งนี้ การผลิตและลักลอบ ค้ายาเสพติดสามารถทำรายได้อย่างมหาศาลให้กับกลุ่มผู้ก่อการร้ายซึ่งใช้เงินที่ได้จากการค้ายาเพื่อซื้ออาวุธมาดำเนินการก่อการร้ายในประเทศเพื่อนบ้าน โดยประเทศไทยถูกใช้เป็นศูนย์กลางในการจัดส่งอาวุธ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าความสัมพันธ์อันใกล้ชิดระหว่างยาเสพติด อาชญากรรมจัดตั้งและการก่อการร้ายยังคงเป็นภัยคุกคามที่แท้จริงต่อสันติสุขในสังคม และก่อให้เกิดการสูญเสียชีวิตการทำลายล้างและสร้างความเสียหายในประเทศอย่างมหาศาล

ทั้งนี้ปัจจัยที่ทำให้กลุ่มก่อการร้ายแทรกซึมเข้ามาปฏิบัติการในประเทศไทยนั้นมีหลายประการซึ่งผลการวิจัยระบุว่าปัจจัยสำคัญ 6 ประการที่ทำให้สถานการณ์ด้านอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทยเลวร้ายลง

1) ประเทศไทยมีนโยบายเปิดประเทศเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวและเพิ่มรายได้ให้กับประชาชนในแหล่งที่นักท่องเที่ยวนิยมไปเยือน

- 2) ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการคมนาคมและการสื่อสารในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
- 3) เกิดช่องโหว่ของกฎหมายภายในประเทศ
- 4) ขาดความโปร่งใสภายในกลุ่มข้าราชการ
- 5) ขาดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ไม่มีกลไกที่มีประสิทธิภาพและความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

6) ขาดแคลนบุคลากรซึ่งมีความรู้ความชำนาญรวมถึงเทคโนโลยีที่ทันสมัย
ความเป็นมาของการก่อการร้ายในประเทศไทย มีจุดกำเนิดมาจากประวัติศาสตร์ที่ยาวนานของชาวมลายู(พงศธร บุญอารีย์, 2547:43-44)ซึ่งปัจจุบันชาวไทยมุสลิมบางกลุ่มรวมตัวกันต่อต้านรัฐบาล ประกอบด้วย 3 กลุ่ม ดังนี้

1) ขบวนการปลดปล่อยประชาชาติปัตตานี (B.N.P.: Barisanational Pattani)

ขบวนการปลดปล่อยประชาชาติปัตตานีเป็นขบวนการที่มีประวัติศาสตร์นานที่สุดซึ่งแกนนำของขบวนการคือ ทายาทอดีตรajahเมืองต่าง ๆ ที่สูญเสียอำนาจ โดยมีอุดมคติและจุดมุ่งหมายของขบวนการ คือ ต้องการแบ่งแยกดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้ออกเป็นอิสระสถาปนาการปกครองในรูปสาธารณรัฐปัตตานี นิยมในลัทธิศาสนาอิสลาม โดยเริ่มปฏิบัติการทางด้านทหารในบริเวณจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส โดยมีกองกำลังติดอาวุธ สำหรับด้านความเกี่ยวพันในระดับระหว่างประเทศนั้นได้รับการสนับสนุนจากประเทศใกล้เคียงกับประเทศไทยในส่วนของการจัดตั้งองค์กรหรือขบวนการ

2) แนวร่วมปฏิวัติแห่งชาติปัตตานี (B.R.N: Barisan Revolution National)

แนวร่วมปฏิวัติแห่งชาติปัตตานีได้ก่อตั้งเมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2502 และถือเอาวันที่ 10 ตุลาคม 2511 เป็นวันจัดตั้งกองกำลังและเป็นวันกำเนิดขบวนการ สำหรับอุดมคติและจุดมุ่งหมายของขบวนการ คือ ต้องการแบ่งแยกดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้จัดตั้งเป็นสาธารณรัฐอิสลามทำให้ปัตตานีเป็นรัฐของชาวมุสลิมโดยแท้จริง แต่ความเคลื่อนไหวเริ่มลดบทบาทลง เนื่องจากรัฐบาลไทยได้ใช้ปฏิบัติการทางการเมืองจนนำทางการทหารเป็นผลให้สมาชิกของขบวนการเหล่านี้ยอมออกมาบดตัวกับทางการ ทำให้มีสมาชิกน้อยลงสำหรับความเกี่ยวพันในระหว่างประเทศนั้นได้มีความสัมพันธ์กับกลุ่มคนในประเทศใกล้เคียงกับประเทศไทย ทำให้การดำเนินการขอรับการสนับสนุนจากต่างประเทศทางการเงินและกำลังอาวุธทำได้ง่ายขึ้น ซึ่งทางการไทยเชื่อว่าสมาชิกของขบวนการได้รับการสนับสนุนในการฝึกอบรมทางด้านก่อการร้ายจากต่างประเทศ จึงทำให้มีศักยภาพทางทหารสูง

3) องค์การสหปัตตานีเสรีหรือองค์การปลดปล่อยรัฐปัตตานี (P.U.L.O: Pattani United Liberation Organization)

องค์การสหปัตตานีเสรีหรือองค์การปลดปล่อยรัฐปัตตานีเกิดจากคนที่เคยอยู่เบื้องหลังกลุ่มพิทักษ์ประชาชน โดยเริ่มก่อตัวเมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2511 และเริ่มลงมือปฏิบัติการด้วยอาวุธเมื่อครั้งมีการประท้วงครั้งใหญ่ในปัตตานีในปี พ.ศ. 2518 โดยมีอุดมคติหรือจุดมุ่งหมาย คือ ต้องการปลดปล่อยจังหวัดชายแดนภาคใต้จากการปกครองของรัฐบาลไทยแล้วสถาปนากการปกครองแบบสาธารณรัฐขึ้น โดยนิยมในลัทธิศาสนาอิสลาม และปฏิบัติการด้วยการชุมนุมโจมตีเจ้าหน้าที่หรือประชาชนชาวไทยพุทธเป็นหลักเพื่อเรียกร้องความสนใจจากต่างประเทศในการหาผู้สนับสนุนทางการเงินและอาวุธจากต่างประเทศ สำหรับด้านความเกี่ยวพันระหว่างประเทศ ได้ตั้งขบวนการอยู่ที่ประเทศในตะวันออกกลาง และมีสำนักงานสาขาอยู่ในหลายประเทศทั้งตะวันออกกลาง เอเชียตะวันออกเฉียงใต้และในกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด และจัดหาสมาชิกในกลุ่มโดยใช้วิธีการชักจูงผู้นำท้องถิ่น ไปปลุกปั่นแนวความคิดให้เกิดการสนับสนุนขบวนการ

1.3 พัฒนาการของการเกิดการก่อการร้าย

การก่อการร้ายเป็นปรากฏการณ์ที่มีมาอย่างยาวนาน และเพื่อให้เห็นความเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการของการก่อการร้ายตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จึงจำเป็นที่จะต้องศึกษาประวัติศาสตร์ของการก่อการร้าย (เท็ดสยาม บุญยะเสนา, ออนไลน์, 2561) ดังนี้

1) การก่อการร้ายในยุคโบราณ

การก่อการร้ายเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นมาอย่างยาวนาน โดยจากประวัติศาสตร์การก่อการร้ายระบุไว้ว่าราวคริสต์ศตวรรษที่ 1 กลุ่มซาคารี (Sacarii) ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มก่อการร้ายกลุ่มแรก ที่เป็นพวกหัวรุนแรงนิกายหนึ่งของซีลอตส์ (Zealots) อันเป็นขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองของชาวยิวเพื่อต่อต้านการปกครองของจักรวรรดิโรมันในดินแดนศักดิ์สิทธิ์ (Holy Land) หรือดินแดนปาเลสไตน์ (Palestine) กลุ่มซาคารีได้ใช้กลยุทธ์ในการก่อการร้ายโดยการสร้างสภาพแห่งความหวาดกลัว (Environment of Fear) เช่น การลอบสังหาร การลักพาตัว เป็นต้น โดยใช้อาวุธที่สำคัญคือ กริช ส่งผลให้เกิดความหวาดกลัวและแตกแยกขึ้นในสังคมโรมัน

ต่อมาในศตวรรษที่ 11 และ 12 ได้มีการรวมกลุ่มของมุสลิมนิกายชีอะห์ที่เรียกว่า Assasins จัดตั้งขึ้นเพื่อลอบสังหารชาวมุสลิมนิกายสุหนี่ (Sunni) ซึ่งเป็นนักรบเมืองหรือครูสอนศาสนาที่ไม่ตีความ ศาสนาอิสลามตามแบบพวกตน ซึ่งคนกลุ่มนี้มีความเชื่อว่าการกระทำเช่นนี้เป็นการอุทิศตนในการ เดินทางไปสู่สรวงสวรรค์ โดยใช้วิธีการปลอมตัวและใช้ดาบโค้งเป็นอาวุธ โดยเกิดขึ้นแถบเปอร์เซียและต่อมาขยายตัวไปยังซีเรีย ถือได้ว่ากลุ่ม Assasins เป็นพวกแรกที่ใช้ยุทธวิธีการปลอมตัวในการโจมตีอำนาจของพวกผู้ลอบสังหารได้ขยายออกไปทั่วเอเชียตะวันตก

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในตะวันออกกลาง และในที่สุดได้แพร่ขยายไปยังทวีปยุโรปและกลายเป็นรูปแบบของการลอบสังหารในเวลาต่อมา อย่างไรก็ตามกลุ่ม Assassins ไม่สามารถดำเนินการตามเป้าหมายได้เนื่องจากมีจำนวนสมาชิกน้อย และถูกพวกมองโกลปราบปรามไปในช่วงศตวรรษที่ 13 ส่วนในอินเดียมีกลุ่ม “ชัคกี” (Thuggee) ที่นับถือศาสนาฮินดู และเป็นกลุ่มก่อการร้ายในอินเดียมาหลายศตวรรษ สมาชิกในกลุ่มชัคกีได้สืบต่อกันมาตามบรรพบุรุษ ตามปกติสมาชิกในกลุ่มจะดำรงชีวิตตามปกติและไม่ได้ประกอบอาชญากรรม แต่ต่อมากลุ่มชัคกีได้มีการฆาตกรรมบุคคลหลายพันคนเพื่อเอาสิ่งของมีค่าโดยใช้วิธีการตีสนิทกับผู้ที่เดินทางมาตามท้องถนนเพื่อสร้างความเชื่อใจและได้ฆ่านักเดินทางเหล่านี้และนำเอาศพไปทิ้งในท่า ซึ่งทำให้กลุ่มชัคกีกลายเป็นผู้ก่อการร้ายเนื่องจากการฆาตกรรมของพวกเขาได้สร้างความหวาดกลัวไปทั่วทั้งภูมิภาค แต่หากพิจารณาเปรียบเทียบกับในปัจจุบันแล้วการกระทำของพวกเขาอาจเป็นความผิดทั่วไป โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาจากแรงจูงใจเมื่อเทียบกับปัจจุบันเพราะถึงแม้ว่าจะมีการเอาทรัพย์สินแต่แรงจูงใจในเรื่องทรัพย์สินดูเหมือนจะน้อยกว่าเรื่องกิจกรรมที่เขากำหนดคือการบูชาพระแม่กาลี (Kali) จึงถูกมองว่าเป็นการฆ่าในพิธีกรรมเพื่อเป็นการสังเวยตามความเชื่อ ต่อมาอังกฤษได้ลงโทษกลุ่มชัคกีโดยการแขวนคอและจำคุกมากกว่า 3,000 คน ที่เป็นสมาชิกกลุ่มดังกล่าว ในช่วงระยะเวลา 7 ปีและในปี ค.ศ. 1830 (พ.ศ. 2375) กลุ่มชัคกีก็ลอบตบตาหลงไป

จะเห็นได้ว่า การก่อการร้ายในยุคนั้นเป็นการสร้างความหวาดกลัวโดยใช้การลอบสังหาร โดยมีอาวุธ คือ กริช ดาบ และกลยุทธ์การสร้างความหวาดกลัวยังเป็นกลยุทธ์ที่ผู้ก่อการร้ายนำมาใช้อยู่จนถึงปัจจุบัน

2) การก่อการร้ายสมัยใหม่

การก่อการร้ายในยุคสมัยใหม่ถือได้ว่าเป็นการเกิดการก่อการร้ายโดยรัฐ (State Terrorism) ขึ้นเป็นครั้งแรกในช่วงของการปฏิวัติฝรั่งเศสในตอนปลายของศตวรรษที่ 18 โดยกลุ่มจาโคเบ็ง (Jacobins) ซึ่งมีมาซิมีลิออน โรเบสปีแยร์ (Maximilien Robespierre) เป็นแกนนำคนสำคัญ ได้ก่อเหตุโดยการใช้ความรุนแรงต่อผู้ซึ่งเป็นศัตรูของการปฏิวัติเพื่อรักษาอำนาจรัฐและผลของการปฏิวัติไว้เนื่องจากในขณะนั้นฝรั่งเศสได้เผชิญปัญหาจากภายนอกคือการแทรกแซงของรัสเซียและออสเตรียที่ต้องการให้ฝรั่งเศสกลับไปปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์เหมือนเดิม และปัญหาภายใน คือชาวนาที่ต่อต้านการปกครองจากพวกจาโคเบ็ง จากมาตรการการใช้ความรุนแรงนี้ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตเป็นจำนวนมาก ด้วยเหตุนี้ช่วงเวลาดังกล่าวจึงได้ชื่อว่ายุคสมัยแห่งความหวาดกลัว (Reign of Terror)

อย่างไรก็ตาม การใช้ความรุนแรงไม่สามารถปราบปรามกลุ่มกบฏและต่อต้าน การรุกรานจากกองทัพของสหพันธรัฐรัสเซียและสาธารณรัฐออสเตรีย ได้ในระยะยาว ทั้งยังไม่สามารถรักษา

ผลของการปฏิวัติไว้ได้ เช่นเดียวกันเนื่องจากต่อมาได้เกิดเหตุความวุ่นวายขึ้นในฝรั่งเศสทำให้นโปเลียน โบนาปาร์ต (Nappoleon Banaparte) ขึ้นปกครองสาธารณรัฐฝรั่งเศส จะเห็นได้ว่าการก่อการร้ายในยุคนี้เปลี่ยนจากการก่อการร้ายทางศาสนาไปเป็นปรากฏการณ์ที่ไม่เกี่ยวข้องกับศาสนา (Secular)

ต่อมาในช่วงศตวรรษที่ 19 รูปแบบการก่อการร้ายเป็นการลอบสังหารผู้นำประเทศ และ หัวหน้ารัฐบาลของหลาย ๆ ประเทศ เช่น นายสเปนเซอร์ เพอร์ซีวัล (Spencer Perceval) นายกรัฐมนตรี อังกฤษ ในปี ค.ศ. 1812 (พ.ศ. 2355) ประธานาธิบดีมารี ฟรังซัวร์ ซาดิ กาโนต์ (Marie Francois Sadi Carnot) แห่งสาธารณรัฐฝรั่งเศส ในปี ค.ศ. 1894 (พ.ศ. 2437) นายกรัฐมนตรีอันโตนิโอ คาโนวาส เดล คาสติลโย (Antonio Canovas Del Castillo) ของราชอาณาจักรสเปน รวมทั้งจักรพรรดินีอลิซาเบธแห่งสาธารณรัฐออสเตรีย (Empress Elizabeth of Austria) ในปี ค.ศ. 1898 (พ.ศ. 2441) และกษัตริย์อุมแบร์โตที่ 1 แห่งสาธารณรัฐอิตาลี (King Umberto I of Italy) ในปี ค.ศ. 1900 (พ.ศ. 2443) โดยมีอาวุธ คือ ปืนและระเบิด

ในช่วงต้นศตวรรษที่ 20 มีเหตุการณ์ก่อการร้ายที่สำคัญคือการลอบปลงพระชนม์เจ้าชาย ฟรานซ์ เฟอร์ดินานด์ (Franz Ferdinand) แห่งออสเตรีย ในปี ค.ศ. 1914 (พ.ศ. 2457) โดยผู้สังหารเป็น ชาวเซอร์เบีย และเป็นเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดสงครามโลกครั้งที่ 1 จะเห็นได้ว่าการก่อการร้ายในช่วงศตวรรษที่ 19 และช่วงต้นศตวรรษที่ 20 เป็นการสร้างความรุนแรงที่เกิดจากความเกลียดชังต่อ ผู้ปกครองซึ่งมีอำนาจ ทำให้เป้าหมายส่วนใหญ่เป็นผู้นำประเทศ

3) การก่อการร้ายในศตวรรษที่ 20

การก่อการร้ายในศตวรรษที่ 20 มีเหตุการณ์ที่สำคัญๆ รวมทั้งยังแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการ การก่อการร้ายที่มีอิทธิพลในปัจจุบันอีกด้วย ซึ่งสามารถสรุปได้ 3 ช่วง ดังนี้

(1) การก่อการร้ายในทศวรรษที่ 1950

ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ยุโรปได้มีการตั้งกลุ่มต่อต้านนาซีโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อข่มขู่ ชาวเยอรมัน และได้ใช้กลยุทธ์ของการก่อการร้ายโดยการลอบสังหารและการใช้ระเบิด ต่อมาภายหลัง สงครามโลกครั้งที่ 2 เกิดการต่อสู้ของหลายชาติเพื่อให้พ้นจากการเป็นอาณานิคม และเกิดการปฏิวัติขึ้นหลายครั้งทั้งที่สำเร็จและไม่สำเร็จ ซึ่งการก่อการร้ายในช่วงนี้จะมีลักษณะที่เป็นแบบกองโจรที่เป็นการใช้กลยุทธ์ที่ดำเนินการแบบมิใช่สงครามในรูปแบบปกติ แต่เป็นการใช้กองกำลังทหารหรือกองโจรในเมือง เพื่อก่อการร้ายทำให้ฝ่ายหนึ่งเสียเปรียบต่อผู้ที่ได้เปรียบในสงครามมาตลอด นอกจากนี้รัฐบาลของ หลายประเทศยังมีการใช้การก่อการร้ายเป็นเครื่องมือในการรักษาอำนาจของตนเองไว้เนื่องจากรัฐบาล ไม่สามารถต่อสู้กับการปฏิวัติได้แต่ยังสามารถรักษาอำนาจไว้ได้ด้วยการข่มขู่พลเมืองของตนเองมิให้ทำการปฏิวัติ

(2) การก่อการร้ายในทศวรรษที่ 1970

ในช่วงนี้การก่อการร้ายเริ่มเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประชาคมระหว่างประเทศ เนื่องจาก เกิดเหตุการณ์ที่กระทบต่อความรู้สึกของประชาชนทั่วโลกคือการระเบิดที่ลือคเคอร์บี ราชอาณาจักรสกอตแลนด์และเหตุการณ์การก่อการร้ายในกีฬาโอลิมปิกที่เมืองมิวนิคในเดือน กันยายน ปี ค.ศ. 1972 (พ.ศ. 2515) ซึ่งกลายเป็นเหตุการณ์เดือนกันยายนทมิฬ (Black September) นอกจากนี้ยังเกิดเหตุการณ์การจี้เครื่องบินที่ดาวนส์สันฟิลด์ (Dawson's Field) ในราชอาณาจักรซัสเซกซ์ไมด์ จอร์แดน โดยผู้ก่อการร้ายได้จี้เครื่องบินจำนวน 3 ลำ และต่อมาได้ระเบิดเครื่องบิน 2 ลำ ต่อหน้า ผู้สื่อข่าวซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวมีผลต่อการก่อการร้ายในยุคต่อมา

จะเห็นได้ว่า การก่อการร้ายที่เกิดขึ้นในทศวรรษที่ 1970 มีแรงจูงใจมาจากการ ไม่เห็นด้วย ทางการเมืองโดยใช้ความรุนแรงและเรื่องระหว่างชนกลุ่มน้อย ซึ่งถือได้ว่าเป็นความ เกี่ยวข้องกับการเมือง ระหว่างประเทศ และทำให้องค์การสหประชาชาติได้มีความพยายามในการ แก้ไขปัญหา จนทำให้ ต่อมาสหรัฐฯ ที่เป็นประเทศที่มีบทบาทในเวทีโลกเป็นอย่างมากโดยเฉพาะ ในช่วงหลังสงครามโลก ครั้งที่ 2 ได้เข้ามาเกี่ยวข้องโดยได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาการก่อการร้าย และคำว่า “การต่อต้านการก่อการร้าย” และ “การก่อการร้ายระหว่างประเทศ” เริ่มเข้ามามีบทบาท มากขึ้นในประชาคมระหว่าง ประเทศในช่วงทศวรรษนี้

(3) การก่อการร้ายในทศวรรษที่ 1990

ในช่วงทศวรรษนี้ความเชื่อทางศาสนาได้เข้ามามีบทบาทอีกครั้ง โดยมีการจัดตั้ง กลุ่มที่มีความเชื่อทางศาสนาและนำมาเป็นแรงจูงใจทำให้เกิดการก่อการร้ายโดยกลุ่มที่ใช้ความ รุนแรงที่มีความเชื่อในศาสนาอิสลาม เช่น กลุ่มอัลกออิดะห์ ฮามาส และอิซบัลละห์ที่เป็นกลุ่ม มุสลิมชีอะห์ติดอาวุธของเลบานอน แต่ก็มีได้มีเพียงกลุ่มหัวรุนแรงของศาสนาอิสลามเพียงศาสนา เดียวเท่านั้น ยังพบกลุ่มความรุนแรงของกลุ่มศาสนาอื่น เช่น กลุ่มชาวคริสเตียนหรือกลุ่มชาวฮินดู ด้วย นอกจากนี้จากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของโลกในยุคหลังสงครามเย็น หรือ โลกยุค โลกาภิวัตน์ทำให้ผู้ก่อการร้ายสามารถครอบครอง เทคโนโลยีและอาวุธที่ทันสมัย พร้อมทั้งสามารถ ที่จะเคลื่อนย้ายได้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งจากความเชื่อทางศาสนาและการพัฒนาของเทคโนโลยีดังกล่าว ส่งผลให้กลุ่มก่อการร้ายพัฒนารูปแบบในการก่อเหตุที่มีความหลากหลายขึ้น

จากการศึกษาการก่อการร้ายในอดีตที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่าผู้ก่อการร้ายเป็นได้ทั้งปัจเจก บุคคล องค์กร รัฐ และรวมถึงความร่วมมือในการก่อการร้ายจากผู้ที่มีความเชื่อทางศาสนา ปรัชญา และอุดมการณ์เดียวกัน ที่ผู้ก่อการร้ายมักจะอ้างความชอบธรรมจากการตีความหรือแปลความหมาย จากลัทธิความเชื่อ ปรัชญาศาสนาหรือทัศนคติทางการเมือง เพื่อให้การกระทำของตนเองได้รับการ ขอมรับจากกลุ่มของตนและผู้อื่น สำหรับเหยื่อของผู้ก่อการร้ายนั้นมีตั้งแต่ผู้ก่อการร้ายเอง ผู้ที่ถูก

กระทำโดยตรงและผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยอ้อม ทำให้เกิดผลจากความกลัวขึ้นในหมู่สาธารณชน ส่งผลทางด้านจิตใจและจิตวิทยาต่อผู้ที่ได้รับผลกระทบและรับรู้ข้อมูลการก่อการร้าย อาจถือว่าเป็นการวัดความสำเร็จของการก่อการร้ายรวมถึงการอ้างความรับผิดชอบในการก่อการร้ายด้วย

4) กลุ่มก่อการร้ายที่สำคัญในตะวันออกกลาง

ตะวันออกกลางนับเป็นภูมิภาคที่มีความขัดแย้งทั้งจากปัจจัยภายในและภายนอก ภูมิภาคส่งผลให้เกิดกลุ่มก่อการร้ายหลายกลุ่มในภูมิภาคนี้ และมักจะมีชื่อเสียง และ เป้าหมายที่ คล้ายกันคือศาสนาและการต่อต้านชาติตะวันตก ยกตัวอย่างเช่น กลุ่มตาลิบัน (Taliban) ที่ก่อตั้งขึ้น เพื่อนำพาประเทศอัฟกานิสถานเข้าสู่ความเป็น “รัฐอิสลาม” กลุ่มอัลกออิดะห์ (Al-Qaeda) ก่อตั้งขึ้นเพื่อต่อต้านการรุกรานของสหภาพโซเวียตในอัฟกานิสถานและต่อต้านชาติตะวันตก กลุ่มฮิซบอลเลาะห์ (Hezbollah) ก่อตั้งขึ้นโดยชาวมุสลิมชีอะห์ในเลบานอนและอิหร่านเพื่อต่อต้านอิสราเอล เป็นต้น (IS Pace Thailand, ออนไลน์, 2561) ซึ่งกลุ่มเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นกลุ่มที่สำคัญ ในตะวันออกกลาง ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ทั้งยังเป็นต้นแบบให้กับกลุ่มก่อการร้ายที่มีอิทธิพลต่อโลกในปัจจุบันอย่าง กลุ่มรัฐอิสลาม (Islamic State: IS) อีกด้วย ดังนั้นในการศึกษาในครั้งนี้นี้จึงได้ ทำการศึกษาของกลุ่มก่อการร้าย เหล่านี้เพื่อให้เห็นถึงพัฒนาการก่อนที่จะเป็นกลุ่มก่อการร้ายรัฐอิสลาม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

(1) กลุ่มตาลิบัน (Taliban) ได้ถือกำเนิดขึ้นในปี ค.ศ. 1991(พ.ศ. 2534)

โดยกลุ่มนักเรียนศาสนาในเมืองทางตอนใต้ของประเทศอัฟกานิสถานได้รวมตัวกัน จับอาวุธลุกขึ้นสู้กับสหภาพโซเวียตภายใต้ การนำของครูสอนศาสนาที่ชื่อว่า มุลละห์ โมฮัมหมัด โอมาร์ ในช่วงแรกกลุ่มตาลิบันได้รับการสนับสนุนจากประชาชนชาวอัฟกัน รวมไปถึงนักวิชาการ และนักการศาสนา ที่ต้องการให้เกิดความสงบขึ้นในอัฟกานิสถานและได้รับการสนับสนุนด้าน อาวุธยุทโธปกรณ์ และเงินทุนจากรัฐบาลปากีสถาน ทำให้กลุ่มตาลิบันสามารถปราบปรามกลุ่มติดอาวุธอื่น ๆ สามารถที่จะเข้ายึดกรุงคาบูลและจัดตั้งรัฐบาลได้ แต่รัฐบาลไม่ได้รับการรับรองจาก สหประชาชาติมีเพียง 3 ประเทศเท่านั้นที่ให้การรับรองความชอบธรรมของรัฐบาลตาลิบัน คือ สาธารณรัฐอิสลามปากีสถาน ราชอาณาจักรซาอุดีอาระเบีย และสหรัฐอเมริกาบริเตน กลุ่มตาลิบัน ได้เปลี่ยนเอมิเรตอิสลามอัฟกานิสถานเป็น Islamic Emirate of Afghanistan และปกครองด้วย กฎเกณฑ์ที่สร้างมาจากการตีความอิสลามแบบสุดขั้วผสมผสานกับแนวคิดชาวพาสตุนเป็นใหญ่ (Pro - Pashtunism) ซึ่งเป็นกฏอนุรักษนิยม โดยการห้ามจัดงานรื่นเริง ดนตรี หรืออะไรก็ตามที่แสดง ถึงแนวคิดแบบตะวันตก

แต่การปกครองอัฟกานิสถานของกลุ่มตาลิบันได้ยุติลงเมื่อเกิดเหตุการณ์โจมตีตึก เวิลด์เทรดเซ็นเตอร์ เมื่อวันที่ 11 กันยายน ปี ค.ศ. 2001(พ.ศ. 2544) ทำให้สหรัฐอเมริกาหันมาทำ

สงครามต่อต้านการก่อการร้ายในตะวันออกกลาง และเรียกร้องให้รัฐบาลตาลีบันส่งตัวผู้นำกลุ่มอัลกออิดะห์ทั้งหมด รวมถึงนายโอซามา บิน ลาดิน ให้สหรัฐอเมริกา พร้อมกันนี้ยังปิดค่ายฝึกผู้ก่อการร้ายทุกค่ายที่อยู่ในอัฟกานิสถาน แต่รัฐบาลตาลีบันไม่ได้ทำตามที่สหรัฐฯ ต้องการ จนกระทั่งในวันที่ 7 ตุลาคม ปี ค.ศ. 2001 (พ.ศ. 2544) สหรัฐอเมริกาและพันธมิตร รวมถึงกลุ่มต่อต้านตาลีบันได้เข้ายึดกรุงคาบูลและหัวเมืองอื่น ๆ เพื่อจับตัวนาย โอซามา บิน ลาดิน และโค่นล้มอำนาจกลุ่มตาลีบัน เพื่อไม่ให้กลุ่มก่อการร้ายสามารถใช้อัฟกานิสถาน เป็นฐานทัพและค่ายฝึกทหาร ซึ่งสหรัฐอเมริกาใช้เวลาเพียงแค่สองเดือนก็สามารถยึดกรุงคาบูลและควบคุม อัฟกานิสถานเอาไว้ได้ ทำให้กลุ่มตาลีบันถอยร่นกลับไปสู่หุบเขาแต่ไม่ได้ประกาศยอมแพ้ ในปัจจุบัน กลุ่มตาลีบันยังมีบทบาทในฐานะกองกำลังต่อต้านรัฐบาล แย่งชิงพื้นที่ควบคุมกับฝั่งรัฐบาล โดยการก่อเหตุทิ้งวางระเบิด ลักพาตัว ฆาตกรรม ระเบิดพลีชีพ กระจายไปทั่วทั้งประเทศ (วรรณสิงห์ ประเสริฐกุล, ออนไลน์, 2561)

(2) กลุ่มอัลกออิดะห์ เป็นมุสลิมหัวรุนแรงนิกายสุหนี่ ก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1989 (พ.ศ. 2532) ในเอมิเรตอิสลามอัฟกานิสถาน โดยนายโอซามา บินลาดิน เพื่อต่อต้านการรุกรานเอมิเรตอิสลามอัฟกานิสถานของสหภาพโซเวียตและมีเป้าหมายที่สำคัญคือส่งเสริมการต่อสู้เพื่อรวมชาติอิสลาม (Pan - Islamic) โค่นล้มการปกครองในประเทศอิสลามเนื่องจากรัฐบาลไร้ความสามารถในการบริหารประเทศ รวมทั้งมีการทุจริตคอร์รัปชันทำให้กลุ่มนี้ต้องการที่จะสถาปนาระบอบการปกครองด้วยศาสนาอิสลามแทน นอกจากนี้ยังต้องการลดทอนอำนาจและผลัดกันสหรัฐอเมริกาออกจากตะวันออกกลางกลุ่มอัลกออิดะห์มีการขยายพื้นที่ปฏิบัติการของกลุ่มด้วยการโจมตีการสร้างความขัดแย้ง การเผชิญหน้า โดยรูปแบบของการโจมตีสามารถแบ่งได้ 2 รูปแบบ ได้แก่

(2.1) การโจมตีโดยตรง ที่เกิดขึ้นในภูมิภาคตะวันออกกลาง เช่น การระเบิดค่ายทหารสหรัฐอเมริกา และการโจมตีเรือรบในซาอุดีอาระเบีย เป็นต้น

(2.2) การโจมตีที่ไม่ได้พุ่งเป้าหมายโดยตรงต่อกำลังทหารสหรัฐฯไม่ว่าจะในที่ตั้งหรือระหว่างปฏิบัติการ โดยการโจมตีนี้จะต้องเลือกเป้าหมายที่เป็นที่รู้จักและเมื่อโจมตีแล้วต้องเป็นข่าวใหญ่ เช่น เหตุการณ์โจมตีตึกแฝดเวิลด์เทรดเซ็นเตอร์ ที่มหานครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา เมื่อวันที่ 11 กันยายน ปี ค.ศ. 2001(พ.ศ.2544)ทำให้มีผู้เสียชีวิตกว่า 3,000 คน เป็นจุดเริ่มต้นให้สหรัฐอเมริกาทำสงครามต่อต้านการก่อ การร้ายในตะวันออกกลาง และไล่ล่ากลุ่มอัลกออิดะห์จนสามารถสังหาร นายโอซามา บิน ลาดิน ภายในบ้านพักในเมืองอับบอตาบัด สาธารณรัฐอิสลามปากีสถาน ได้สำเร็จ การเสียชีวิตของนายโอซามา บิน ลาดิน ส่งผลทำให้กลุ่มอัลกออิดะห์อ่อนแอลงและสูญเสียอำนาจทางการเมืองการปกครองในอัฟกานิสถาน แต่ก็ยังคงมีกำลังพล และในปัจจุบันยังคงปฏิบัติการสู้รบอยู่ในอัฟกานิสถาน จากความอ่อนแอของกลุ่มอัลกออิดะห์ทำให้เกิดกลุ่ม

ก่อการร้ายใหม่ที่เป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงของโลกมากที่สุดในปัจจุบันนั่นคือกลุ่มก่อการร้ายรัฐอิสลาม (IS) (วารเกียรติ รัตนานนท์, 2559, หน้า 32-33)

(3) กลุ่มก่อการร้ายรัฐอิสลาม หรือไอเอส (IS) เป็นขบวนการของนักรบหัวรุนแรงที่เกิดจากการก่อตั้งของนายอาบู มูซาบ อัล-ซาร์กาวิ ผู้ก่อตั้งกลุ่มอัลกออิดะห์ในประเทศอิรักในปี ค.ศ. 2004 (พ.ศ. 2547) ผู้นำคนปัจจุบันของกลุ่มไอเอส คือ อาบู บาการ์ อัล-บั๊กห์ดาดี สำหรับเป้าหมายของกลุ่มไอเอสคือ การก่อตั้งรัฐอิสลามในดินแดนของชาวมุสลิมสุหนี่ในอิรักและซีเรีย กลุ่มไอเอสได้ดำเนินการโดยการยึดเมืองที่สำคัญทั้งในอิรักและซีเรีย โดยได้เมืองรัคคา (Raqqa) เป็นเมืองหลวง และยึดเมืองสำคัญ ๆ เช่น เมืองโมซุล (Mosul) เมืองรามาดิ (Ramadi) และเมืองฟอลลูจาห์ (Fallujah) เป็นต้น

นอกจากนี้ กลุ่มไอเอสยังได้เผยแพร่แนวคิดสุดโต่งที่เป็นแนวคิดนิยมความรุนแรงไปทั่วโลกผ่านการโฆษณาชวนเชื่อและการปฏิบัติการด้านข้อมูลข่าวสาร (Information Operation) โดยใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อครอบงำและดึงดูดนักรบจากทั่วโลกให้มาร่วมขบวนการในอิรักและซีเรีย แนวคิดนี้ ยังส่งผลให้ผู้ที่อยู่ในภูมิภาคอื่น ๆ เช่น ยุโรป อเมริกา เอเชีย แอฟริกา ก่อเหตุในประเทศที่ตนอาศัยอยู่ได้ นอกจากนี้กลุ่มไอเอสยังมีหน่วยก่อการร้ายที่เรียกว่า เซลล์ (Cell) อยู่ในยุโรป ซึ่งถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้ อยู่เบื้องหลังเหตุก่อการร้ายในยุโรป (รัตพล อ่อนสนิท, ออนไลน์, 2561) แม้ในปัจจุบันรัฐบาลอิรัก และซีเรียภายใต้การช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกา และรัสเซีย จะยึดเมืองหลัก ๆ กลับมาจากไอเอสได้หมดแล้ว แต่กลุ่มไอเอสยังเป็นภัยคุกคามความมั่นคงของโลกต่อไป

5) พัฒนาการของการก่อการร้ายในอาเซียน

สำหรับความเป็นมาของการก่อการร้ายในอาเซียนนั้น หากพิจารณาถึงประวัติศาสตร์อันยาวนานของภูมิภาคอาเซียนแล้วจะพบว่าการก่อการร้ายนั้นมิใช่ประเด็นปัญหาใหม่สำหรับภูมิภาคนี้ ในอดีตบรรดาประเทศต่าง ๆ ในอาเซียนมักประสบปัญหาการก่อการร้ายที่ใช้กองกำลังและความรุนแรง เพื่อแย่งชิงอำนาจและแก้ไขประเด็นความขัดแย้ง และรวมถึงการต่อต้านรัฐบาลกลาง ทั้งนี้โดยมีต้นตอ มาจากปัญหาทางอุดมการณ์ ความแตกต่างทางศาสนา และชาติพันธุ์ซึ่งการก่อการร้ายในลักษณะนี้ เกิดขึ้นมาตั้งแต่ก่อนสงครามโลกครั้งที่หนึ่งจะเริ่มขึ้น (ชัยโชค จุลศิริวงศ์, 2549, หน้า 16-19) และบางปัญหายังคงดำรงอยู่จวบจนถึงปัจจุบัน

สำหรับการก่อการร้ายที่เกิดขึ้นในอาเซียนในอดีตส่วนใหญ่เป็นการต่อต้านรัฐบาล และ เรียกร้องความชอบธรรมในทางการเมืองและสังคม โดยอาศัยอุดมการณ์ศาสนาและชาติพันธุ์เป็นตัวนำ ในส่วนของปัญหาทางอุดมการณ์นั้นเกิดขึ้นตั้งแต่ช่วงต้นศตวรรษที่ 16 ที่มีการต่อต้าน

การเข้ามาของโปรตุเกสและชาติตะวันตกอื่น ๆ โดยการรวบรวมพลังประชาชนและอาศัยจุดร่วมทางประเพณี ศาสนา และวัฒนธรรม มาเป็นแนวทางในการต่อต้าน

ส่วนอีกอุดมการณ์หนึ่งที่สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มที่เรียกร้องความยุติธรรม และความเสมอภาคในสังคมซึ่งเกิดขึ้นในช่วงสงครามเย็น คือ “อุดมการณ์คอมมิวนิสต์” ซึ่งเป็นที่นิยม ของฝ่ายต่อต้านรัฐบาลเผด็จการทหาร และรัฐบาลประชาธิปไตยในหลายประเทศ ทั้งประเทศ อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ มาเลเซีย และไทย ซึ่งกลุ่มอุดมการณ์คอมมิวนิสต์บางกลุ่มก็มีการใช้ วิธีการที่รุนแรง (ก่อการร้าย) ในการต่อสู้กับฝ่ายรัฐบาล แต่ในที่สุดความขัดแย้งนั้นก็สามารถคลี่คลาย และสงบลงพร้อมกับการสิ้นสุดของยุคสงครามเย็น ซึ่งโดยภาพรวมแล้วการต่อสู้กันนี้เป็นปัญหาภายในของแต่ละประเทศ

สำหรับกลุ่มก่อการร้ายที่เคลื่อนไหวอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้นั้น จากรายงานการวิจัยของสภาองเกรสสหรัฐอเมริกา เมื่อวันที่ 18 กันยายน ปี ค.ศ. 2003 (พ.ศ. 2546) เรื่องการก่อการร้ายในอาเซียนนั้น กลุ่มอัลกออิดะห์ได้เข้ามาในภูมิภาคนี้ โดยมีเป้าหมายในการจัดตั้งเครือข่ายในท้องถิ่นเพื่อให้การสนับสนุน เครือข่ายของปฏิบัติการในระดับโลก นั่นคือการทำลายเป้าหมายที่เป็นของชาติตะวันตกและเป็นแหล่ง พักพิงหลบหนีจากการตามล่าของหน่วยข่าวกรองสหรัฐอเมริกา รวมถึงช่วยเหลือในการจัดตั้งกลุ่มเจมาห์ อิสลามียาห์ (Jemaah Islamiyah: JI) ให้เป็นเครือข่ายย่อยเพื่อปฏิบัติการในภูมิภาค นอกจากนี้ยังสนับสนุนกลุ่มเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาลที่มีอยู่แล้วในภูมิภาคทั้งด้านงบประมาณ และการฝึกอาวุธ

ส่วนในฟิลิปปินส์นั้นจากรายงานของสภาองเกรสสหรัฐอเมริกา กลุ่มอัลกออิดะห์ได้สนับสนุนด้านการเงินแก่กลุ่ม อาบูไซยาฟ (Abu Sayyaf) และกลุ่มแนวร่วมเพื่อการปลดปล่อยอิสลามโมโร (Moro Islamic Liberation Front: MILF) รวมทั้งเหล่าสมาชิกของกลุ่มเหล่านี้ให้เข้าไปฝึกรบในค่ายฝึกที่อัฟกานิสถาน นอกจากนี้ยังมีรายงานเพิ่มเติมว่ากลุ่มอัลกออิดะห์ได้ให้การสนับสนุนกลุ่มในท้องถิ่นอื่น ๆ ในอินโดนีเซียและมาเลเซียอีกด้วย

ต่อมาในช่วงกลางทศวรรษที่ 1990 กลุ่มก่อการร้ายอีกกลุ่มหนึ่งที่ถูกกล่าวหาว่าอยู่เบื้องหลังเหตุการณ์ระเบิดในหลายแห่งคือกลุ่มเจมาห์ อิสลามียาห์ (Jemaah Islamiyah: JI) มีเป้าหมาย เพื่อก่อตั้งรัฐอิสลามที่ครอบคลุมพื้นที่คาบสมุทรมลายูคือตั้งแต่มาเลเซีย ดินแดนตอนใต้ของไทย อินโดนีเซียและหมู่เกาะทางตอนใต้ของฟิลิปปินส์ปัจจุบันกลุ่มเจโอมีเครือข่ายของสมาชิกอยู่ในอินโดนีเซีย มาเลเซียสิงคโปร์ฟิลิปปินส์และออสเตรเลียซึ่งผู้ร่วมก่อตั้งกลุ่มเจโอตามข้อกล่าวหาของสหรัฐอเมริกา คือ นาย อับบาคาร์ บาซีย์ร์ (Abu Bakar Baasyr) และนายอับดุลละห์ ซงการ์ (Abdullah Sungkar) ที่เป็นผู้รู้ทางศาสนาในอินโดนีเซีย โดยทั้งสองคนได้หลบหนีไปอยู่ในมาเลเซียในปี ค.ศ. 1985 (พ.ศ. 2528) และได้รวบรวมชาวอินโดนีเซียและมาเลเซียเพื่อส่งไปช่วยชาวอัฟกานิสถาน

ในการสู้รบกับกองกำลังของโซเวียตที่เข้ารุกราน ในเวลาต่อมาคนเหล่านั้นก็ได้เข้าร่วมการฝึกรบในค่ายของกลุ่มอัลกออิดะห์โดยในช่วงปี ค.ศ. 1993-1994 (พ.ศ. 2536-2537) ได้ประสานงานกับกลุ่มอัลกออิดะห์ในการจัดตั้งขบวนการที่ปฏิบัติการและเคลื่อนไหวกฎมิกภาคอาเซียน

ต่อมาในช่วงปี ค.ศ.1994-2000 (พ.ศ. 2537-2543) กลุ่มเจไอได้ใช้เวลาในการพัฒนาเครือข่าย รวบรวม สมาชิกฝึกการต่อสู้และช่วยเหลือสนับสนุนปฏิบัติการต่าง ๆ ของกลุ่มอัลกออิดะห์ซึ่งมีรายงานว่าสมาชิกของกลุ่มเจไอหลายคนถูกส่งตัวไปยังค่ายฝึกของกลุ่มอัลกออิดะห์ในอัฟกานิสถานและค่ายฝึกของกลุ่ม MILF

6) กลุ่มก่อการร้ายในอาเซียน

ภายหลังจากเกิดเหตุการณ์ก่อการร้าย “9/11” ในวันที่ 11 กันยายน ปี ค.ศ. 2001 (พ.ศ. 2544) การก่อการร้ายในภูมิภาคนี้ได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบไปสู่การก่อการร้ายระหว่างประเทศมากขึ้น มีการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงข้ามประเทศและมีปฏิบัติการที่ส่งผลกระทบไปทั่วภูมิภาค โดยกลุ่มที่สำคัญในภูมิภาค มีอยู่ด้วยกันหลายกลุ่ม (จุฑาทิพย์ คล้ายทับทิม, 2548, หน้า 12-27) ดังนี้

(1) กลุ่มเจมาห์ อิสลามิยาห์ (Jemaah Islamiyah: JI)

มีวิวัฒนาการมาจากกลุ่มการเมืองชื่อดาร์ุลอิสลามในอินโดนีเซีย ซึ่งต้องการเรียกร้องเอกราชจากเนเธอร์แลนด์และสถาปนารัฐอิสลามบริสุทธิ์ผู้นำของดาร์ุลอิสลาม คือ เซกามัด ยี มาริดัน กาโตสุวิโร โจ ภายหลังจากอินโดนีเซียได้รับเอกราชกลุ่มดาร์ุลอิสลามได้ถูกปราบปรามโดยรัฐบาลซูการ์โน แต่กลุ่มนี้ยังทำการเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาล โดยก่อความไม่สงบในระหว่างปี ค.ศ. 1958-1969 (พ.ศ. 2501-2512)

ต่อมาในปี ค.ศ. 1972 (พ.ศ. 2515) ผู้ศรัทธากลุ่มดาร์ุลอิสลาม หรืออับดุลลา อามัด ชุงกา และ อาบูบาคาร์ บาชีร์ ชาวอินโดนีเซียเชื้อสายอาหรับ ได้ก่อตั้งโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามขึ้นบริเวณ เกาะชวาตอนกลาง เป้าหมายของกลุ่มคือการจัดตั้งรัฐอิสลามบริสุทธิ์โดยชุงกาและบาชีร์ได้ใช้โรงเรียน สอนศาสนาอิสลามเป็นสถานที่อบรมปลูกฝังศาสนาอิสลามและฝึกสอนการใช้อาวุธ

ชุงกาและบาชีร์มีการเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาลอินโดนีเซียอยู่เนือง ๆ จนในที่สุด ทั้ง 2 คน ถูกจับกุมและถูกจับขังเป็นระยะเวลา 4 ปีเมื่อพ้นโทษออกมา ชุงกาและบาชีร์ทำการก่อความไม่สงบ จนในปี ค.ศ. 1984 (พ.ศ. 2527) เกิดการปะทะกันกับฝ่ายรัฐบาลอินโดนีเซีย เหตุการณ์ครั้งนี้ทำให้ชุงกาและบาชีร์ ตัดสินใจลี้ภัยไปอยู่มาเลเซียในปี ค.ศ. 1985 (พ.ศ. 2528) ชุงกาและบาชีร์เปิดโรงเรียนสอนศาสนาชื่อ “อัลทาบียาร์ ลุกมานุล ฮาคิม” ซึ่งตั้งอยู่ในรัฐยะโฮร์เป็นแหล่งบัญชาการทางด้านการเผยแพร่คำสอนศาสนาอิสลาม และประสานงานการฝึกอาวุธ

ต่อมาในปี ค.ศ. 1993 (พ.ศ. 2536) กลุ่มเจไอ ได้ก่อตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการโดย อาบู บาการ์ บาซีร์ และริดวาน บิน อิชามัดดิน ฉายา “ฮัมบาลี” เป้าหมายของกลุ่มคือการต่อต้านชาติตะวันตกการบังคับใช้ กฎหมายศาสนาชาริอะห์ และสถาปนารัฐอิสลามบริสุทธิ์แนวคิดนี้เกิดขึ้นหลังจากฮัมบาลีกลับมาจาก อัฟกานิสถานที่ซึ่งเขาใช้ชีวิตอยู่นาน 3 ปีเพื่อร่วมรบกับนักรบอัฟกัน ขับไล่ทหารโซเวียต

“ฮัมบาลี” เป็นลูกชายคนโตของพี่น้อง 12 คน ในครอบครัวเกษตรกรแห่งเมืองสุกามาเนา บนเกาะชวาตะวันตกในยุคของประธานาธิบดีซูฮาร์โต ฮัมบาลีถูกกดดันทางการเมืองจากรัฐบาล เขาจึง หลบหนีไปอยู่มาเลเซียเมื่อเดือนมีนาคม ปี ค.ศ. 1991 (พ.ศ. 2534) และเดินทางต่อไปยังอัฟกานิสถานก่อนจะกลับ มาร่วมก่อตั้งกลุ่มเจไอกับบาซีร์ที่มาเลเซีย ซึ่งฮัมบาลีถือเป็นหัวหน้าใหญ่ฝ่ายปฏิบัติการของกลุ่มเจไอ และเป็นที่ต้องการตัวของรัฐบาลสหรัฐอเมริกาและอีก 4 ประเทศในอาเซียน ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย สิงคโปร์และฟิลิปปินส์ ข้อมูลข่าวกรองของประเทศเหล่านี้ถือว่าฮัมบาลีเป็น “บุคคลที่อันตรายที่สุดของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้” เปรียบเสมือน บิน ลาดิน ของภูมิภาคนี้

ในวันที่ 1 สิงหาคม ปี ค.ศ. 2003 (พ.ศ. 2546) ฮัมบาลีแกนนำคนสำคัญของกลุ่มเจมาห์ อิสลามียาห์ ถูกทางการไทยจับได้ในประเทศไทย ฮัมบาลีเคยเข้าร่วมในการปฏิบัติการวางแผนร่วมกันกับมุสลิมหัวรุนแรงในประเทศไทย และกลุ่มแบ่งแยกดินแดนทางภาคใต้ของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ โดยเฉพาะกลุ่มแนวหน้าเพื่อการปลดปล่อยชาวโมโรหรือ MILF ที่กลายเป็นพันธมิตรร่วมกันที่เรียกว่า Rabatitul ปัจจุบันผู้นำคนสำคัญของกลุ่มเจไอคือซุงกา ซึ่งเสียชีวิตแล้วในขณะที่บาซีร์ดำรงตำแหน่งผู้นำสูงสุดทางจิตวิญญาณ

(2) กลุ่มลัทธิญิฮาด (Laskar Jihad: LJ)

ก่อตั้งในปี ค.ศ. 1998(พ.ศ.2541) มีการปฏิบัติการในมาลุกู (Maluku) มีศูนย์กลางอยู่ที่โบกอร์ ใกล้กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย โดยกลุ่มลัทธิญิฮาด มีสมาชิกประมาณ 10,000 คน มีรายงานว่ากลุ่มอัลกออิดะห์มีความสัมพันธ์กับกลุ่มลัทธิญิฮาด แต่ผู้ก่อตั้งกลุ่มนี้ได้ออกมาปฏิเสธ ความสัมพันธ์นี้ โดยกลุ่มลัทธิญิฮาด ได้รับการสนับสนุนจาก Indonesia's Armed Force: TNI

(3) กลุ่มกบฏอาจะห์ (Free Aceh Movement: FAM)

ก่อตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการในปี ค.ศ. 1976 (พ.ศ. 2519) โดยมีเป้าหมายในการแยกตัวเป็นอิสระจากอินโดนีเซีย นิยมใช้ความรุนแรงต่อประชาชนในอาจะห์โดยใช้ยุทธวิธีการข่มขู่ การลอบวางระเบิด และการสังหาร โดยจะกระทำการในดินแดนอาจะห์เท่านั้น นอกจากนี้กลุ่มกบฏอาจะห์ยังโจมตีประชาชนและผลประโยชน์ของสหรัฐอเมริกา เช่น บริษัทน้ำมัน Exxon-

Mobil นอกจากนี้กลุ่มกบฏอาเจห์ ได้ส่งนักรบไปฝึกที่ลิเบียในค่ายฝึกผู้ก่อการร้ายของกัศดาฟีและมีการพบปะกับกลุ่มก่อการร้ายต่าง ๆ ในระดับผู้นำรวมทั้งมีการฝึกกองกำลังร่วมกับกลุ่ม MILF

ในเดือนสิงหาคม ปี ค.ศ. 2005 (พ.ศ. 2548) สาธารณรัฐอินโดนีเซียได้ทำข้อตกลงสันติภาพร่วมกับ กลุ่มกบฏอาเจห์ ณ กรุงเฮลซิงกิประเทศฟินแลนด์ตามข้อตกลงดังกล่าวนี้กลุ่มกบฏอาเจห์ จะต้องยุติการเรียกร้องเอกราชและกลุ่มติดอาวุธที่มีประมาณ 3,000 คน ต้องวางอาวุธเพื่อแลกกับการปกครองตนเอง ตั้งแต่วันที่ 22 สิงหาคม ปี ค.ศ. 2005 สาธารณรัฐอินโดนีเซียก็ได้เริ่มถอนทหารชุดแรก จำนวน 1,300 นาย ออกจากทางเหนือของอาเจห์

(4) กลุ่มอาบูไซยาฟ (Abu Sayyaf)

เป็นกลุ่มที่มีบทบาทอย่างมากในการต่อต้านรัฐบาลฟิลิปปินส์กลุ่มอาบูไซยาฟซึ่งแยกตัว ออกจากกลุ่ม “แนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติโมโร (Moro National Liberation Front: MNLF)” ในปี ค.ศ. 1991 (พ.ศ. 2534) โดยกลุ่มอาบูไซยาฟมีพื้นที่ปฏิบัติการอยู่ในบริเวณหมู่เกาะมินดาเนาตะวันตกและเกาะซูลูวัตถุประสงค์ของกลุ่มก็คือการจัดตั้งรัฐอิสลามขึ้นในพื้นที่ดังกล่าว

กลุ่มอาบูไซยาฟมีกำลังติดอาวุธประมาณ 1,500 คน โดยเริ่มปฏิบัติการอย่างจริงจังมากขึ้น ในปี ค.ศ. 1994 (พ.ศ. 2537) ไม่ว่าจะเป็นการวางระเบิด การลักพาตัว การเรียกค่าไถ่ ชาวต่างชาติเป็นจำนวนมาก โดยกลุ่มอาบูไซยาฟเชื่อว่าการใช้กำลังเป็นหนทางเดียวเท่านั้นในการแก้ปัญหา แม้จะต่อสู้กับชาวมุสลิม แต่กลุ่มอาบูไซยาฟก็ไม่ได้เกี่ยวข้องกับกลุ่มแนวหน้าเพื่อการปลดปล่อยชาวโมโร (MILF) แต่อย่างใด

ผู้ก่อตั้งกลุ่มอาบูไซยาฟคืออับดุลราซัคจาก จันจาลานี (Abdurajak Janjalani) จันจาลานีใช้เวลาครั้งแรกของทศวรรษที่ 1980 ทำการศึกษาอยู่ในซาอุดีอาระเบียและลิเบีย ต่อมาในปี ค.ศ. 1988 (พ.ศ. 2531) เขารับการฝึกทางทหารจากกลุ่มมาฟาฮิดีน (Mafahideen) ที่เมืองเปชวาในปากีสถาน เพื่อเป็นอาสาสมัครทำสงครามกับโซเวียตในอัฟกานิสถาน โดยจันจาลานีเดินทางกลับฟิลิปปินส์ในปี ค.ศ. 1990 (พ.ศ. 2533) และได้ก่อตั้งกลุ่มอาบูไซยาฟขึ้นโดยมีความสัมพันธ์กับกลุ่มอัลกออิดะห์ซึ่งให้ความช่วยเหลือทางการเงิน และบุคลากรในการฝึกกองกำลัง

ความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดระหว่างกลุ่มอัลกออิดะห์กับกลุ่มอาบูไซยาฟเห็นได้จากการที่ กลุ่มอัลกออิดะห์ได้ส่งรามซี ยูเซฟ (Ramzi Yousef) ชาวปากีสถาน ผู้ซึ่งเคยทำการวางระเบิดตึกเวิลด์เทรดเซ็นเตอร์ในปี ค.ศ. 2001 (พ.ศ. 2544) มาเป็นผู้ฝึกสอนทางด้านยุทธวิธีให้กับกลุ่มอาบูไซยาฟ โดย ยูเซฟ มีบทบาทสำคัญในการลอบวางระเบิดสายการบินฟิลิปปินส์แอร์ไลน์ในเดือนพฤศจิกายน ปี ค.ศ. 1994 (พ.ศ. 2537) และการวางระเบิดคอร์ทเม้นท์ในกรุงมะนิลาในเดือนกุมภาพันธ์ ปี ค.ศ. 1995 (พ.ศ. 2538)

(5) กลุ่มแนวร่วมเพื่อการปลดปล่อยอิสลามโมโร (Moro Islamic Liberation Front: MILF)

เป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่แยกตัวมาจากกลุ่มแนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติโมโร (Moro National Liberation Front: MNLF) เจกเช่นเดียวกับกลุ่มอาบูไซยาฟ กลุ่ม MILF มีเป้าหมายในการสร้างรัฐ อิสระอิสลามโมโร โดยได้รับความช่วยเหลือทางการเงินจากองค์กรอิสลามจากต่างประเทศ โดยเฉพาะมาเลเซีย ปากีสถาน และตะวันออกกลาง โดยกลุ่ม MILF มีความสัมพันธ์กับกลุ่มอัลกออิดะห์ด้วยการ ส่งสมาชิก ไปฝึกฝนกับกลุ่มอัลกออิดะห์ที่อัฟกานิสถาน นอกจากนี้ กลุ่ม MILF ได้ทำการฝึกอาวุธให้กับ กลุ่มอื่นในภูมิภาคนี้ด้วย เช่น กลุ่มเจไอ ในปัจจุบัน กลุ่ม MILF มีสมาชิกประมาณ 35,000 คน

(6) กลุ่มกัมปูลัน มูญาฮีดีน มาเลเซีย (Kumpulan Mujahideen Malaysia: KMM)

เป็นกลุ่มมุสลิมแนวจารีตนิยม (Fundamentalism) มีเป้าหมายในการตั้งเขตปกครอง “สหภาพอิสลาม” ซึ่งประกอบด้วย มาเลเซีย เกาะมินดาเนาของฟิลิปปินส์และดินแดนอิสระของมุสลิมในอินโดนีเซีย ซึ่งสมาชิกในกลุ่มหลายคนได้รับการฝึกฝนการใช้อาวุธและวัตถุระเบิดจากอัฟกานิสถานแล้ว ได้กลับมาปฏิบัติการก่อการร้ายทั้งในมาเลเซีย อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์

(7) กลุ่มพูโล (Pattani United Liberation Organization: PULO)

เป็นกลุ่มก่อการร้ายทางภาคใต้ของไทย ซึ่งมีเป้าหมายในการจัดตั้งรัฐปัตตานีโดยเชื่อว่า มีมาก่อนที่รัฐไทยจะเข้ามามีอำนาจปกครองเหนือดินแดนแห่งนี้ กลุ่มพูโลนิยมใช้ยุทธวิธีการก่อการร้ายอันได้แก่ การวางระเบิด วางเพลิง และการลอบสังหาร กลุ่มพูโลมีความเชื่อมโยงกับกลุ่มกบฏอาจะห์ โดยการขายอาวุธให้แก่กัน มีรายงานว่ากลุ่มพูโลมีการดึงเยาวชนเข้าไปร่วมทำสงครามในอัฟกานิสถาน ซึ่งทำให้กลุ่มมีความสัมพันธ์ที่ลึกกับกลุ่มอัลกออิดะห์

7) พัฒนาการของการเกิดการก่อการร้ายในประเทศไทย

ความเป็นมาของการก่อการร้ายในประเทศไทย (พงศักร บุษยาริ, 2540, หน้า 38-39) เดิมทีการแบ่งแยกดินแดนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทยไม่ใช่ความคิดของชาวไทยมุสลิมทุกคน มีเฉพาะนักการเมืองที่เป็นเจ้าเมืองชนชั้นปกครองไม่กี่คนที่สูญเสียอำนาจการปกครอง มีสาเหตุของปัญหาเริ่มจากสมัยรัชกาลที่ 5 พ.ศ. 2444 เมื่อมีการกำหนดอาณาเขตประเทศชัดเจนมากกว่าเดิม สาเหตุจากการล่าอาณานิคมแบ่งเขตประเทศซึ่งประเทศไทยก็ได้รับผลกระทบจากการล่าเมืองขึ้นของชาติตะวันตกและต้องเสียดินแดนให้ประเทศอังกฤษกับสาธารณรัฐฝรั่งเศสไปบ้าง ประเทศไทยก็ปฏิรูประบบการปกครองหัวเมืองมาอยู่ใหม่เป็นแบบมณฑลเทศาภิบาล จากเดิมที่ให้เจ้าเมืองหรือพระยาเมืองในพื้นที่ปกครองกันเองก็ให้เป็นส่วนหนึ่งของแผ่นดินไทยกลายเป็นมณฑลปัตตานี และแต่งตั้งข้าราชการจากส่วนกลางไปเป็นข้าหลวงปกครองแทนเพื่อควบคุมดูแล

การปกครองของเจ้าเมืองอีกที่ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ ร.ศ. 116 ทั้งนี้ข้าหลวงนั้นก็ยังคงเป็นชาวมุสลิมซึ่งอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครหรือพระนครศรีอยุธยา แต่ก็เป็กลูกหลานของคนในพื้นที่ซึ่งถูกกวาดต้อนไปอยู่กรุงเทพมหานครและพระนครศรีอยุธยา

ในต้นสมัยรัตนโกสินทร์ ข้าหลวงมีอำนาจดูแลทั้งการตัดสินคดีและการเก็บภาษี ทำให้รายได้ของเจ้าเมืองลดลงได้เพียงเงินเดือนที่ข้าหลวงจัดให้เท่านั้น จนกระทั่งควนกู้อับดุลกาเดร์ บินตวนกู รอมารุดดิน หรือ พระยาวิจิตภักดี เจ้าเมืองปัตตานี ได้ร่วมมือกับเจ้าเมืองที่สูญเสียอำนาจเพื่อติดต่ออังกฤษขอเป็นรัฐอารักขาของมาเลเซียซึ่งตกเป็นของอังกฤษ โดยหวังให้อังกฤษตั้งคนที่มีอำนาจปกครองเหมือนเดิม และหาแนวร่วมไปพร้อมกับการก่อความไม่สงบโดยอ้างเรื่องเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา วัฒนธรรมประเพณีมาเป็นข้ออ้างบังหน้า จึงเห็นได้ว่าสาเหตุเดิมที่มาจากเรื่องผลประโยชน์ของคนกลุ่มเล็กที่เป็นเจ้าเมือง ประกอบกับอังกฤษก็หวังผลประโยชน์จากการแบ่งแยกดินแดนอยู่เหมือนกัน สุดท้ายพระยาวิจิตภักดีถูกจับฐานเป็นกบฏและถูกคุมขังอยู่จังหวัดพิษณุโลก แต่พอพ้นโทษจากคุกก็ยังไม่หยุดก่อความไม่สงบนี้ไปอยู่รัฐกลันตันประเทศมาเลเซีย จนเสียชีวิตในปี 2476 แล้วความคิดในการแบ่งแยกดินแดนภาคใต้ได้ส่งบลงระยะหนึ่ง นับแต่พระยาวิจิตภักดีคือผู้ที่มาเลเซีย กระทั่งสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ตวนกูมามุด มะโฮฮิดดิน ลูกชายคนที่ 7 ของพระยาวิจิตภักดีที่รับราชการอยู่ในรัฐกลันตัน ได้ร่วมมือกับอังกฤษตั้งขบวนการมุสลิมหนุ่มแห่งกลันตันเพื่อต่อต้านไม่ให้ญี่ปุ่นยึดมาเลเซีย โดยที่อังกฤษสัญญาว่าหากชนะสงครามจะช่วยให้ปัตตานีเป็นรัฐอิสระแยกจากไทยและจะให้ ตวนกูมามุด มะโฮฮิดดิน ขึ้นเป็นเจ้าเมืองปัตตานี (“ใครคิดการใหญ่แบ่งแยก...ดินแดนใต้.” (ไทยรัฐ, 2547, หน้า 3)

ในช่วงแรกจึงมีเพียงชนชั้นปกครองและชาติตะวันตกเท่านั้นที่อยากแบ่งแยกดินแดนไทย ประชาชนทั่วไปไม่เกี่ยวข้อง จนกระทั่งจอมพล ป. พิบูลสงคราม ประกาศใช้นโยบายรัฐนิยมซึ่งบังคับให้ผู้ชายสวมหมวกและกางเกงขายาวผู้หญิงสวมกระโปรง ใครฝ่าฝืนก็จะถูกจับซ่อม ชาวปัตตานีจึงถูกบังคับให้แต่งกายแบบตะวันตกไม่เว้นแม้แต่นักปราชญ์ทางศาสนา เมื่อตำรวจเจอใครสวมสารบันหรือผ้าคลุมศีรษะ ใส่เสื้อคอตั้งก็ถูกถอดมาเหยียบ ส่งผลให้เกิดการจลาจล กบฏดุซงญอ ซึ่งรัฐบาลก็เข้าปราบปรามได้ แต่พอนายสอน อหะหมัด จูพาราชมนตรีเสียชีวิตลงในปี พ.ศ. 2479 ก็ไม่มีการแต่งตั้งใครขึ้นมาแทน ประมุขทางศาสนาอิสลามจึงว่างลง ประกอบกับปี พ.ศ. 2486 จอมพล ป. สั่งยกเลิกกฎหมายอิสลามในพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ นอกจากนี้ในสมัยที่จอมพล ป. ปฏิวัติยึดอำนาจคืนจากนายปรีดี พนมยงค์ ในปี พ.ศ. 2490 ยังมีการตั้งข้อหาบทบัญญัติให้หะยีสุหลงคณะกรรมการอิสลามจังหวัดปัตตานี มีหน้าเข้าเมื่อพ้นโทษออกมาที่ถูกอุ้มหายไปทันที ทั้งที่เป็นผู้นำศาสนาที่ได้รับการยอมรับจากชาวมุสลิมอย่างมากและเป็นแกนนำในการเรียกร้องของชาวมุสลิมภาคใต้ (สถาบันทักษิณคดีศึกษา, 2529, หน้า 98) จึงเป็นสาเหตุให้ชาวไทย

มุสลิมเข้าร่วมกลุ่มกับลูกชายของอดีตเจ้าเมืองปัตตานีเพื่อแบ่งแยกดินแดน พอหมดยุคจอมพล ป. เมื่อสงครามโลกยุติลงแม้ญี่ปุ่นและไทยจะแพ้สงครามแต่ก็แพ้ครั้งเดียวเพราะขบวนการเสรีไทยอยู่ฝ่ายพันธมิตร จึงไม่มีการแยกดินแดนในไทย ถึงกระนั้นหลังสงครามโลกก็เกิดสมาคมรวมเผ่ามาลายูที่ยิ่งใหญ่ หรือ KUMPAR ในรัฐกลันตัน สหพันธรัฐมาเลเซียเพื่อแบ่งแยกดินแดนภาคใต้ซึ่งเกิดมาจากกองกำลังติดอาวุธสมัยสงครามโลกโดยการจัดตั้งอย่างเปิดเผยของ ดวนกูมาตุด มะไฮฮิดดิน

ส่วนแนวคิดแบ่งแยกดินแดนในไทยเมื่อปี พ.ศ. 2504 ได้มีการจัดตั้งนิคมสร้างตนเองพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ในจังหวัดสตูล ยะลา และนราธิวาสโดยอพยพชาวอิสานประมาณ 3 แสนคนเข้าไปทำมาหากินในนิคมสร้างตนเองนั้น ต่อมาอีก 5 ปี ก็มีการสร้างพระพุทธรูปทักษิณมิ่งมงคลพระพุทธรูปในศาสนาพุทธองค์ใหญ่ที่สุดในจังหวัดนราธิวาส ชาวไทยมุสลิมจึงไม่พอใจเพราะรู้สึกว่าตนเองกำลังถูกลบเลือนไป สรุปลักษณะการแบ่งแยกดินแดนสาเหตุน่าจะเกิดจากการใช้อำนาจรัฐบีบบังคับชาวไทยมุสลิม การไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง และการปฏิบัติไม่ชอบของเจ้าหน้าที่เป็นต้นแปรสำคัญ แล้วจึงมีการตั้งเรื่องศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้องในภายหลัง

ความพยายามในการแก้ปัญหา เมื่อจอมพล ป. พิบูลสงครามสร้างปัญหาให้ชาวมุสลิมไม่ว่าจะเป็นการให้แต่งกายแบบตะวันตก การเลิกใช้กฎหมายอิสลามและไม่มีการแต่งตั้งจุฬาราชมนตรี ทำให้ชาวไทยมุสลิมทั่วไปไม่พอใจจนอาจเข้าร่วมกับขบวนการแบ่งแยกดินแดนครั้งสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 นายปรีดี พนมยงค์เข้ามามีอำนาจแทนและเล็งเห็นปัญหานี้ จึงได้แต่งตั้งนายเข้ม พรหมยงค์ให้เป็นจุฬาราชมนตรีและออกพระราชบัญญัติการบริหารมัสยิด พ.ศ. 2489 และพระราชบัญญัติอิสลาม พ.ศ. 2490 ทำให้ศาสนาอิสลามได้รับการยอมรับมากขึ้น โดยภารกิจของจุฬาราชมนตรีในยุคนี้แตกต่างจากเดิมที่เป็นที่ปรึกษาพระมหากษัตริย์และดูแลการค้าระหว่างประเทศในแถบเปอร์เซีย กลายเป็นผู้คอยรับฟังความคิดเห็นจากทางผู้นำศาสนาหรือคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดที่ได้อบรมรวมความต้องการของชาวมุสลิมในพื้นที่ เพื่อยกร่างความต้องการของชาวมุสลิมภาคใต้เสนอต่อ นายปรีดี พนมยงค์ นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น อันเป็นการให้ชาวมุสลิมมีส่วนร่วมในการปกครอง และหน้าที่เดิมให้เป็นที่ปรึกษาพระมหากษัตริย์ก็เบาลง เป็นที่ปรึกษากระทรวงศึกษาธิการคงเพราะเล็งเห็นปัญหาเรื่องการศึกษที่แตกต่าง เท่ากับว่าจุฬาราชมนตรีมีหน้าที่ในการแก้ปัญหาภาคใต้โดยเฉพาะ แต่เมื่อ 8 พฤศจิกายน 2490 เกิดการปฏิวัติของจอมพล ป.พิบูลสงครามทหารกลับมาปกครองประเทศอีกครั้ง ทำให้ทั้งนายปรีดี พนมยงค์และนายเข้ม พนมยงค์ต้องหนีภัยการเมืองไปต่างประเทศ ปัญหาภาคใต้จึงยังไม่ได้รับการแก้ไขให้ลุล่วงกลับรุนแรงขึ้นอีกเพราะมีการอุ้มนายหิฮูหลงคณะกรรมการอิสลามจังหวัดปัตตานีที่มีบทบาทเด่นในการร่างข้อเรียกร้องของชาวมุสลิม เนื่องจากข้อเรียกร้องธรรมดาที่เสนอขึ้นไปต่อรัฐบาลสมัยนายปรีดี พนมยงค์ เพื่อให้พิจารณา กลับกลายเป็นแผนการแบ่งแยกดินแดนในมุมมองของ

รัฐบาลทหารของจอมพล ป. พิบูลสงคราม จากผู้นำศาสนาจึงกลายเป็นกบฏแต่ศาลลงโทษจำคุกเฉพาะในข้อหาหมิ่นประมาทเป็นเวลา 3 ปี กระทั่งวันที่ 13 สิงหาคม 2497 หยีสุหลง พันโทและเป็นวันเดียวกันกับที่เขาถูกอุ้มระหว่างเดินทางกลับบ้าน เหตุการณ์เหล่านี้จึงไม่ใช่เป็นการแก้ปัญหาแต่เป็นการสร้างปัญหา

เมื่อรัฐบาลที่ต้องการแก้ปัญหาและประมุขศาสนาอิสลามที่อยู่ฝ่ายรัฐบาลไม่มีแล้ว ประกอบกับผู้นำศาสนาอิสลามที่เป็นตัวกลางในการเจรจาแก้ปัญหาภาคใต้ที่ชาวบ้านต่างเคารพรักถูกอุ้ม ทำให้ออกจากข้อเรียกร้องไม่ได้รับการสนองยังอาศัยข้อเรียกร้องนั้นมาอ้างเพื่อกำจัดแนวร่วมกับรัฐบาลชุดเดิม ชาวบ้านจึงเกิดความรู้สึกหวาดกลัวและไม่พอใจในความยุติธรรม วิธีการแก้ไขปัญหาคือผู้ไม่พอใจไม่เห็นด้วยกับรัฐบาลก็ใช้อำนาจเผด็จการเข้าปราบปรามแต่การแก้ไขโดยใช้ความรุนแรงนี้ ทำให้ชาวมุสลิมแถบตะวันออกเฉียงกลางจับดาบและสนับสนุนให้ภาคใต้ของไทยแยกออกมการใช้ความรุนแรงจึงยิ่งหนักขึ้น ถึงขั้นว่าตำรวจคนไหนปราบปรามโจรแบ่งแยกดินแดนได้มาก หรือบาดเจ็บจากการปะทะกลับมาก็ได้รับความดีความชอบเป็นพิเศษ การปราบปรามจึงรุนแรงมากมีการอุ้มกันเป็นปรกติยิ่งเป็นการผลักดันให้ชาวบ้านเข้าร่วมกับขบวนการแบ่งแยกดินแดน ดังนั้นเมื่อขบวนการแบ่งแยกดินแดนได้รับเงินสนับสนุนจากตะวันออกเฉียงและมีส่วนเพิ่มมากขึ้นทำให้เข้มแข็งขึ้นและมีจำนวนมากขึ้น แต่หลังจากเหตุการณ์รุนแรงในวันที่ 14 ตุลาคม 2516 รัฐบาลจึงอ่อนความแข็งแกร่งร่วงลง โดยการส่งทหารไปช่วยตำรวจกดดันขบวนการแบ่งแยกดินแดนพร้อมทั้งเปิดโอกาสเจรจาให้เข้ามามอบตัวเป็นการให้ทางเลือก การแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายจึงลดความรุนแรงลงเพราะผู้มีรายชื่อว่าเป็นโจรแบ่งแยกดินแดนเข้ามามอบตัวเป็นจำนวนมากจากผลของการเจรจานี้เอง

จะเห็นได้ว่าในอดีตไม่มีคำว่าก่อการร้าย ในยุคสมัยกรุงสุโขทัย เหตุการณ์จลาจลที่เกิดขึ้นในบ้านเมืองส่วนใหญ่ไม่ได้เกิดขึ้นจากประชาชน แต่มักเกิดขึ้นจากการแย่งชิงอำนาจของชนชั้นขุนนาง เพื่อต้องการเปลี่ยนแปลงอำนาจในการปกครอง มีการใช้อาวุธ และมีการใช้ความรุนแรง โดยเหตุการณ์ลักษณะนี้ ได้เกิดขึ้นในยุคสมัยต่าง ๆ ทั้งสมัยกรุงศรีอยุธยา สมัยกรุงธนบุรี และสมัยรัตนโกสินทร์ แต่มีการเรียกเหตุการณ์ดังกล่าวที่แตกต่างกัน ในสมัยกรุงสุโขทัย จนถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ เรียกเหตุการณ์นี้ว่า “ขบถ” หรือ “กบฏ” ซึ่งลักษณะของการกระทำดังกล่าวถือว่าเป็นความผิดทางอาญาที่ร้ายแรงและเป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงที่มีการกำหนดบทลงโทษที่สูงเอาไว้ด้วย โดยความผิดฐาน “กบฏ” ยังมีการบัญญัติไว้ในกฎหมายอาญาจนถึงปัจจุบัน

เมื่อ ปลายสมัยรัชกาลที่ 7 ปัญหาภัยคุกคามจากลัทธิคอมมิวนิสต์ได้แผ่ขยายเข้ามาในประเทศไทย และมีเหตุการณ์ความรุนแรงขึ้นเป็นลำดับ สมัยรัฐบาลพระยามโนปกรณนิติธาดา จึงได้มีการออกกฎหมายเกี่ยวกับคอมมิวนิสต์ขึ้นเป็นฉบับแรกคือ พระราชบัญญัติว่าด้วย

คอมมิวนิสต์ พ.ศ. 2476 เพื่อต้องการแก้ปัญหาและควบคุมสถานการณ์ดังกล่าว ซึ่งเกิดขึ้นจากกลุ่มผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ ต่อมาในปี พ.ศ. 2495 ภายใต้รัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้มีการออกกฎหมายคอมมิวนิสต์ฉบับใหม่ มีบทลงโทษที่รุนแรงกว่าเดิม และมีนิยามที่กว้างขวางมากขึ้น ได้มีการแก้ไขเรื่อยมาตลอดยุคเผด็จการทหาร ให้อำนาจในการจับกุม ปรามปราม กักขังโดยไม่ต้องแจ้งข้อกล่าวหาได้นานกว่าปกติ การใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่รัฐนอกจากจะเป็น ไปในทางปรามปรามคอมมิวนิสต์แล้ว ก็ยังเป็นเครื่องมือในการควบคุมคดียุติประชาชนได้ตามอำเภอใจ และปิดกั้นไม่ให้มีการใช้สิทธิเสรีภาพ ต่อมาเมื่อวันที่ 7 สิงหาคม พ.ศ. 2508 ซึ่งเป็นวันที่พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยใช้อาวุธโจมตีกองกำลังรัฐบาลไทยเป็นครั้งแรก กองกำลังของพรรคได้เรียกตนเองว่า กองทัพปลดแอกประชาชนแห่งประเทศไทย (ทปท.) เหตุเกิดที่ บ้านนาบัว ตำบลเรณูนคร อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ทั้งนี้ได้ประกาศยุทธศาสตร์ "ต่อสู้ด้วยกำลังอาวุธ ใช้ชนบทล้อมเมือง และยึดเมือง" หลังจากวันเสียดังกล่าว พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยก็ต่อสู้ด้วยอาวุธกับรัฐบาลไทยมาตลอด จนกระทั่งปี พ.ศ. 2525 รัฐบาลยื่นข้อเสนอและเจรจา เลิกต่อสู้กันด้วยอาวุธ ให้มาต่อสู้กันทางรัฐสภาแทน ต่อมาสมัยรัฐบาลชวน หลีกภัย รัฐสภาได้เห็นชอบให้ประกาศใช้พระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ พ.ศ. 2495-พ.ศ. 2543 เป็นผลให้การกระทำเกี่ยวกับคอมมิวนิสต์ไม่เป็นการผิดกฎหมายในประเทศไทยอีกต่อไป แม้มีเหตุการณ์รุนแรงหรือเหตุการณ์ก่อความไม่สงบขึ้น ก็ไม่มีการเรียกว่าคอมมิวนิสต์อีกต่อไป

1.4 แนวคิดในการควบคุมการก่อการร้าย

จากความรุนแรงของปัญหาการก่อการร้าย ทำให้องค์การสหประชาชาติซึ่งเป็นองค์การสากลที่คำนึงถึงความรุนแรงดังกล่าว ได้มีมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมปัญหาการก่อการร้ายระหว่างประเทศ กล่าวคือ สมัชชาสหประชาชาติได้ออกข้อมติที่ 49/60 ว่าด้วยมาตรการในการจัดการก่อการร้ายระหว่างประเทศ (Measures to Eliminate International Terrorism) ลงวันที่ 9 ธันวาคม ค.ศ. 1994 (พ.ศ. 2537) ซึ่งเป็นปฏิญญาว่าด้วยมาตรการในการกำจัดการก่อการร้ายระหว่างประเทศ (Declaration on Measures to Eliminate International Terrorism) โดยกำหนดให้เป็นหน้าที่ของทุก รัฐภาคีสมาชิกในองค์การสหประชาชาติต้องร่วมกันดำเนินการตามปฏิญญาดังนี้

คณะกรรมการกฎหมายระหว่างประเทศ (International Law Commission : ILC) ได้ยกร่างประมวลกฎหมายที่เกี่ยวกับการก่อการร้ายระหว่างประเทศไว้ใน Article 24 โดยให้ถือว่าการก่อให้เกิดขึ้น การก่อตั้ง การให้ความช่วยเหลือ การสนับสนุนทางการเงิน หรือแม้แต่การนิ่งเฉยต่อ การกระทำที่เป็นการก่อการร้ายที่กระทำต่อรัฐอื่น ทรัพย์สินของรัฐอื่น หรือบุคคลของรัฐอื่น หรือ กระทำการใด ๆ ที่ทำให้เกิดการคุกคามก่อนอันตรายต่อสาธารณะจะต้องรับโทษในฐานะผู้ก่อการร้าย ระหว่างประเทศ ไม่ว่าจะกระทำโดยบุคคลคนเดียว กลุ่มบุคคลหรือแม้แตรัฐ และเพื่อดำเนินการ

หรือจัดการกับปัญหาเหล่านั้นในลักษณะเฉพาะเรื่อง เมื่อวันที่ 28 กันยายน 2544 คณะมนตรีว่าด้วยความมั่นคงแห่งสหประชาชาติได้ให้การรับรองอย่างเป็นทางการเป็นเอกฉันท์ต่อข้อมติที่ 1373 ว่าด้วยการต่อสู้การก่อการร้ายสากล โดยมีสาระสำคัญ คือ ให้มีการปฏิบัติตามหมวดที่ 7 ของกฎบัตรสหประชาชาติ โดยให้สมาชิกสหประชาชาติทุกประเทศดำเนินการดังต่อไปนี้

1) ด้านการเงิน ให้ใช้มาตรการต่าง ๆ ได้แก่ การอายัดทรัพย์สินทางการเงินของบุคคลหรือองค์กรที่อาจเกี่ยวข้องกับก่อการร้าย และการป้องกันไม่ให้บุคคลสัญชาติตน หรือบุคคลอื่นสามารถให้ทรัพย์สินทางการเงินในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายเพื่อป้องกันไม่ให้ผู้ก่อการร้ายใช้ทรัพย์สินทางการเงินในประเทศต่าง ๆ

2) ด้านการเมือง ไม่ให้การสนับสนุนบุคคลหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย นอกจากนี้ทุกประเทศต้องปรับปรุงกฎหมายและระเบียบภายใน โดยระบุให้การก่อการร้ายเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายอาญาอย่างร้ายแรง และมีบทลงโทษอย่างรุนแรง

3) ด้านการตรวจคนเข้าเมือง ให้ทุกประเทศร่วมมือกันป้องกันการเคลื่อนไหวก่อการร้าย อีกทั้งให้ตรวจสอบผู้ลี้ภัย หรือผู้พลัดถิ่นว่ามีความเกี่ยวข้องกับก่อการร้ายหรือไม่

4) ด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูล ให้ประเทศต่าง ๆ ร่วมมือกันให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผู้ก่อการร้าย เช่น ข้อมูลด้านการปฏิบัติการของผู้ก่อการร้าย และให้เข้าเป็นรัฐภาคีสมาชิก ปฏิบัติตามอนุสัญญาและพิธีสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายโดยเร็วที่สุด รวมทั้งอนุสัญญาว่าด้วยการปราบปรามการสนับสนุนด้านการเงินต่อการก่อการร้ายที่รับรองโดยสมัชชาสหประชาชาติ วันที่ 9 ธันวาคม 2542

5) ด้านการตรวจสอบการปฏิบัติตามข้อมติ จัดตั้งคณะกรรมการของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ประกอบด้วย สมาชิกคณะมนตรีความมั่นคงทุกประเทศ เพื่อทำหน้าที่ ตรวจสอบการปฏิบัติให้เป็นไปตามข้อมตินี้ และให้ทุกประเทศรายงานต่อคณะกรรมการภายใน 90 วันนับแต่วันที่ข้อมตินี้ได้รับความเห็นชอบในฐานะประเทศสมาชิกสหประชาชาติ

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า องค์การสหประชาชาติได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาการก่อการร้ายที่สังคมโลกกำลังประสบอยู่ และได้มีมาตรการที่สำคัญต่าง ๆ เพื่อควบคุมปัญหาการก่อการร้ายมิให้ลุกลามซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกประเทศเพื่อทำให้มาตรการต่าง ๆ เหล่านี้บรรลุผล

1.5 นิยามความหมายของ คำว่า การก่อการร้าย

ในปัจจุบันการให้คำนิยามคำว่า การก่อการร้าย ยังไม่มีข้อยุติหรือยังไม่มินิกายที่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป เนื่องจากการก่อการร้ายนั้นเป็นปัญหา แต่เราไม่อาจยอมรับตรงกันได้ว่า อะไรคือการก่อการร้ายนอกจากนี้ยังมีผู้เห็นว่า การก่อการร้ายเป็นข้อกล่าวหาทางการเมืองและอาชญากรรม จึงยัง

ไม่มีองค์กรหรือนักวิชาการใด ให้คำนิยามของ “การก่อการร้าย” ที่สามารถอธิบายได้ชัดเจน เป็นกลางและมีมาตรฐานเดียวกัน แต่ได้มีการให้นิยามจาก องค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ ที่พยายาม ให้คำจำกัดความที่ความแตกต่างหลากหลายกันออกไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการศึกษาเพื่อผลประโยชน์เฉพาะ ประเทศองค์กร หรือบุคคลเป็นที่ตั้ง

เพื่อเป็นการแก้ปัญหาและจำกัดภัยจากการก่อการร้าย ประเทศต่าง ๆ ตระหนักเป็นอย่างดีว่าการป้องกันและปราบปรามการก่อการร้ายมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยทั้งมาตรการทางกฎหมายและมาตรการอื่นที่มีใช้มาตรการทางกฎหมาย ทั้งในระดับประเทศและระดับระหว่างประเทศ ด้วยเหตุดังกล่าวจึงมีการทำข้อตกลงต่างในระดับระหว่างประเทศมากมาย โดยสมัชชาใหญ่ องค์กรสหประชาชาติเห็นว่าการก่อการร้ายระหว่างประเทศเป็นคำที่ถูกนำมาใช้ในระหว่าง ประเทศ เพื่อใช้บังคับต่อผู้กระทำที่มีเจตนาหรือวัตถุประสงค์ในทางการเมืองหรือเศรษฐกิจ ซึ่งมี ส่วนสัมพันธ์ในระดับระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นรูปแบบของการแทรกแซงที่ใช้การกระทำความผิด ด้วยวิธีการอันรุนแรงโดยหน่วยทหารพิเศษ หรือหน่วยตำรวจ หรือโดยองค์กรการก่อการร้าย ปัญหาการก่อการร้ายนี้จึงได้เป็นหัวข้อที่นำไปโต้แย้งกันในที่ประชุมสมัชชาองค์กรสหประชาชาติ ในเดือนธันวาคม ค.ศ. 1972 (พ.ศ. 2515) คณะกรรมการร่างกฎหมายของสหประชาชาติจึงได้ดำเนินการ และริเริ่มให้คำจำกัดความของคำว่า “การก่อการร้ายระหว่างประเทศ” ว่า

- 1) การกระทำที่มุ่งกระทำต่อบุคคลซึ่งอยู่ภายใต้ความคุ้มครองของกฎหมายระหว่างประเทศ เช่น ผู้นำของรัฐ หรือสมาชิกในทางการทูต
- 2) การกระทำที่มีจุดมุ่งหมายเป็นสัดอากาศต่อเครื่องบินโดยสารพลเรือน
- 3) ส่งผู้ก่อการร้ายไปปฏิบัติการนอกประเทศ และใช้วิธีการที่รุนแรง
- 4) และใช้ชีวิตมนุษย์ผู้บริสุทธิ์เป็นเครื่องมือของการก่อการร้าย

นอกจากนี้ ยังได้มีการให้คำนิยามจากหน่วยงาน หรือองค์กรต่าง ๆ รวมถึงนิยามการก่อการร้ายตาม กฎหมายของประเทศต่าง ๆ จึงขอยกตัวอย่างโดยสังเขปดังนี้

- 1) อนุสัญญาต่อต้านการก่อการร้ายของสันนิบาตชาติ (League of Nations Convention 1937) (พ.ศ. 2480) ระบุว่า การก่อการร้าย หมายถึง การประกอบอาชญากรรมใด ๆ ก็ตาม ที่มุ่งกระทำต่อรัฐและมี เจตนาหรือคาดคะเนไว้แล้ว เพื่อให้เกิดความหวาดกลัวขึ้นในบุคคลหรือ กลุ่มบุคคลหรือสาธารณชนทั่วไป

- 2) อนุสัญญาระหว่างประเทศเพื่อต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่กลุ่มก่อการร้าย (Convention for the Suppression of Financing of Terrorism 2004) (พ.ศ. 2547) ระบุว่า การก่อการร้าย หมายถึง การกระทำใด ๆ ที่มุ่งเกิดการเสียชีวิตหรืออันตรายอย่างรุนแรงแก่ร่างกายซึ่งมุ่งเป้าต่อ พลเรือนหรือ บุคคลใด ๆ ที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับความขัดแย้งโดยการกระทำนั้น

มุ่งบีบบังคับหรือกดดัน ให้ประชาชนหรือรัฐบาลหรือองค์กรระหว่างประเทศ ให้กระทำหรือละเว้น การกระทำประการใด ประการหนึ่ง

3) สำนักงานประมวลข่าวกรองกลางสหรัฐอเมริกา (Central Intelligence Agency: CIA) ระบุว่า การก่อการร้าย หมายถึง ปฏิบัติการรุนแรงที่มีมูลเหตุจูงใจทางการเมือง และมีการเตรียมการ ล่วงหน้าหรือคิดไว้ก่อนล่วงหน้าที่จะทำต่อเป้าหมายซึ่งไม่สามารถสู้รบได้ และกระทำ โดยขบวนการหรือกลุ่มที่มีได้เป็นของชาติ (Sub-National Groups) หรือกระทำโดยสายลับของรัฐ

4) สำนักงานสืบสวนสอบสวนกลางของประเทศสหรัฐอเมริกา (The Federal Bureau of Investigation – FBI) ระบุว่า การก่อการร้าย หมายถึง การใช้กำลังและความรุนแรงที่ผิดกฎหมาย ต่อ บุคคลหรือทรัพย์สิน เพื่อขู่เข็ญหรือบังคับรัฐบาลหรือพลเมือง หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของรัฐบาล และ พลเมือง เพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ทางการเมืองและทางสังคม

5) กระทรวงกลาโหมของสหรัฐอเมริกา (United States Department of Defense) ระบุว่า การก่อการร้าย เป็นการใช้ความรุนแรงอันละเมิดทางกฎหมายเพื่อให้เกิดความหวาดกลัว โดยมี เจตนาในการบังคับหรือขู่เข็ญรัฐบาล หรือชุมชนพลเมือง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ในทางการเมือง ศาสนา หรือตามลัทธิความเชื่อของคน

สำหรับกฎหมายเกี่ยวกับความผิดก่อการร้ายของประเทศต่าง ๆ ตามหลักการตีความ กฎหมายอาญาซึ่งจะต้องตีความโดยเคร่งครัด เพื่อเป็นหลักประกันสิทธิเสรีภาพของประชาชน การกำหนดความผิดฐานก่อการร้ายในกฎหมายอาญาภายในประเทศจึงจำเป็นต้องกำหนดนิยามและ องค์ประกอบความผิดอาญาอย่าง

ในสหรัฐอเมริกา United States Code Title 18 Part I, Chapter 1136, 2331 ให้นิยามการ ก่อการร้ายไว้ว่า

มาตรา 2331 (1) การก่อการร้ายระหว่างประเทศ หมายถึง การกระทำซึ่ง

(A) การกระทำที่ร้ายแรง หรือการกระทำอันตรายต่อมนุษยชาติ ที่เป็นการละเมิด กฎหมายอาญาของสหรัฐอเมริกา หรือกฎหมายอาญาภายในรัฐต่าง ๆ หรือการกระทำที่เป็น อาชญากรรมร้ายแรง หากกระทำภายในเขตอำนาจศาลของสหรัฐอเมริกาหรือรัฐอื่นใด,

(B) การกระทำโดยเจตนา (i) ข่มขู่หรือบังคับประชาชน (ii) เป็นการกระทำเพื่อมี อิทธิพลเหนือนโยบายรัฐบาล โดยการข่มขู่ หรือบังคับ (iii) เป็นการกระทำที่กระทบต่อการ ดำเนินงานของรัฐบาลโดยการท าลายล้างในวงกว้าง การลอบสังหาร หรือการลักพาตัว และ

(C) ผู้กระทำเจตนาข่มขู่หรือบังคับโดยการกระทำส่วนใหญ่เกิดขึ้น หรือบรรลุผลนอก เขตอำนาจศาลของสหรัฐอเมริกา หรือนอกราชอาณาจักร หรือใน สถานที่เกิดเหตุซึ่งผู้กระทำ ความผิดปฏิบัติการหรือที่ลี้ภัยการเมือง

มาตรา 2331 (5) การก่อการร้ายภายในประเทศ หมายถึง การกระทำซึ่ง

(A) การกระทำที่ร้ายแรง หรือการกระทำอันตรายต่อมนุษยชาติ ที่เป็นการละเมิดกฎหมายอาญาของสหรัฐอเมริกาหรือกฎหมายอาญาภายในรัฐต่าง ๆ

(B) การกระทำโดยเจตนา (i) ช่มชู้หรือบังคับประชาชน (ii) เป็นการกระทำเพื่อมีอิทธิพลเหนือนโยบายรัฐบาล โดยการช่มชู้ หรือบังคับ (iii) เป็นการกระทำที่กระทบต่อการดำเนินงานของรัฐบาลโดยการทลายล้างในวงกว้าง การลอบสังหาร หรือการลักพาตัว และ

(C) เกิดขึ้นภายในเขตอำนาจศาลของสหรัฐอเมริกา ในสหราชอาณาจักร ความผิดฐานก่อการร้ายได้ถูกบัญญัติไว้ในมาตรา 1 ของบทบัญญัติการก่อการร้าย 2000 (The Terrorism Act 2000) (พ.ศ. 2543) ซึ่งมีสาระสำคัญคือ “การกระทำบางอย่างที่กฎหมายกำหนดโดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เชียวว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย โดยมีเจตนาเพื่อช่มชู้รัฐบาลหรือสาธารณชนให้ กระทำการใด ๆ และเป็นกรกระทำโดยมีมูลเหตุจูงใจมาจากความเชื่อทางการเมือง ทางอุดมคติ หรือทางศาสนา”

ที่กล่าวมาข้างต้นเป็นความหมายของการก่อการร้ายของประเทศมหาอำนาจไม่ว่าจะเป็นสหราชอาณาจักร ประเทศสหรัฐอเมริกา ส่วนความหมายในทางสากลของการก่อการร้ายนั้น ยังไม่ปรากฏ และแม้แต่สหประชาชาติเองก็ยังไม่สามารถหาคำนิยามที่เหมาะสมสำหรับคำนี้ได้ ทั้งนี้ เนื่องจากการก่อการร้ายนั้นสามารถมองได้สองมิติ ผู้ก่อการร้ายในมุมมองของอีกคนหนึ่งอาจเป็นวีรบุรุษของอีกคนหนึ่ง ตัวอย่างเช่น ชัยเซอร์ อาราฟัต อาจเป็นผู้ก่อการร้ายในสายตาของคนอิสราเอล แต่เป็นวีรบุรุษและผู้กล้า หรือผู้ปลดปล่อยปาเลสไตน์ในสายตาของคนปาเลสไตน์ หรือแม้กระทั่งนายโศฆามา บิล ลาเดนก็ตาม ก็อาจจะถูกมองเป็นวีรบุรุษในสายตาของคนอิสลามบางกลุ่มที่พยายามต่อสู้ทุกวิถีทางต่อบุคคลที่จะคิดทำลายศาสนาอิสลาม ด้วยความที่การก่อการร้ายมีมิติทางการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้อง จึงเป็นการยากที่องค์การสหประชาชาติจะเข้ามากำหนดนิยามหรือความหมายในทางที่เป็นสากล

สำหรับประเทศไทยได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา โดยได้บัญญัติ ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย และกำหนดโทษในการกระทำความผิดไว้เท่า นั้นในมาตรา 135/1 – 135/4 โดยเมื่อพิจารณาเจตนารมณ์ของการบัญญัติความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายจากคุณธรรมทางกฎหมาย อันเป็นประโยชน์หรือคุณค่าของการอยู่ร่วมกันที่กฎหมายคุ้มครอง หรือประโยชน์ที่กฎหมายคุ้มครอง จะเห็นได้ว่าการเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา โดยบัญญัติความผิดฐานนี้มี เจตนารมณ์เพื่อมุ่งคุ้มครองความสุขของประชาชน จึงอาจกล่าวได้ว่าสำหรับประเทศไทย ได้มีการนิยามคำว่า การก่อการร้าย หมายถึง การกระทำความผิดโดย

(1) ใช้กำลังประทุษร้าย หรือกระทำการใดอันก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรืออันตรายอย่างร้ายแรงต่อร่างกาย หรือเสรีภาพของบุคคลใด ๆ

(2) กระทบการใดอันก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ระบบการขนส่งสาธารณะ ระบบโทรคมนาคม หรือโครงสร้างพื้นฐานอันเป็นประโยชน์สาธารณะ

(3) กระทบการใดอันก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของรัฐหนึ่งรัฐใดหรือของบุคคลใดหรือต่อสิ่งแวดล้อม อันก่อให้เกิดหรือน่าจะก่อให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจอย่างสำคัญ

โดยการกระทำนั้นได้กระทำโดยมีความมุ่งหมายเพื่อขู่เข็ญ หรือบังคับรัฐบาลไทย รัฐบาลต่างประเทศ หรือองค์กรระหว่างประเทศให้กระทำหรือไม่กระทบการใดอันจะก่อให้เกิด ความเสียหายอย่างร้ายแรง หรือเพื่อสร้างความปั่นป่วนโดยให้เกิดความหวาดกลัวในหมู่ประชาชน

จากคำนิยามที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า การให้ความหมายของคำว่า การก่อการร้ายของแต่ละประเทศมีความแตกต่างกัน ประกอบกับลักษณะของการก่อการร้ายโดยบุคคลหรือกลุ่มผู้ก่อการร้ายเองก็มีรูปแบบ วิธีการ หรือวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน อีกทั้งยังมีปัจจัยในด้านสังคมและการเมือง ความเชื่อทางศาสนาซึ่งไม่ชัดเจนส่งผลให้เกิดความไม่แน่นอนชัดเจนในการตีความการกระทำอันเป็นการก่อการร้าย

อย่างไรก็ตาม คำนิยามของการก่อการร้ายได้ปรากฏในกฎหมายต้นแบบ (Model Law) ที่กำหนดโดยองค์กรระหว่างประเทศเพื่อให้ประเทศต่าง ๆ ได้นำกฎหมายต้นแบบนี้ไปเป็นแนวทางในการออกกฎหมายภายในประเทศของตน

องค์กรแรกที่กล่าวถึงคือ สำนักเลขาธิการเครือจักรภพ (The Commonwealth Secretariat) ได้ดำเนินการร่างกฎหมายต้นแบบที่ชื่อว่า The model legislative provision on Measure to Combat Terrorism เพื่อให้ประเทศต่าง ๆ ได้ใช้เป็นแนวทางในการบัญญัติกฎหมายภายในให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ในกฎหมายต้นแบบนี้กำหนดทางเลือกไว้สองทาง สำหรับคำจำกัดความคำว่า การก่อการร้าย คือ ทางเลือกที่ 1 (Option 1) นิยามคำว่า การก่อการร้าย โดยไม่คำนึงว่าการกระทำดังกล่าวมีมูลเหตุจูงใจจากความเชื่อ รูปแบบใด ส่วนทางเลือกที่ 2 (Option 2) นิยามคำว่า การก่อการร้าย โดยคำนึงถึงมูลเหตุจูงใจในความเชื่อทางการเมือง ทางอุดมคติ หรือทางศาสนา โดยจะเป็นการกระทำความผิดฐานก่อการร้าย ต้องเป็นการกระทำโดยมีมูลเหตุจูงใจจากความเชื่อทางการเมือง ทางอุดมคติ หรือทางศาสนา ดังจะเห็นได้จากการที่องค์การสหประชาชาติ โดยสำนักงานต่อต้านยาเสพติดและ อาชญากรรม (The United Nations Offices on Drugs and Crime) ได้ร่างคำแนะนำในการออกกฎหมายภายในเกี่ยวกับเรื่องการต่อต้านการก่อการร้าย (UN Legislative Guide to the Universal Anti-Terrorism Conventions and Protocols) คำแนะนำฉบับดังกล่าวได้รวบรวมความตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับการปราบปรามการก่อการร้ายรวมถึงข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในการบัญญัติกฎหมาย ปราบปรามการก่อการร้ายภายในประเทศ ซึ่งคำแนะนำดังกล่าวยังได้แนะนำให้ประเทศ

ต่าง ๆ ใช้กฎหมายต้นแบบที่ร่างขึ้นโดย The Commonwealth Secretariat ในการบัญญัติกฎหมายปราบปราม การก่อการร้ายภายในประเทศ เพื่อให้กฎหมายปราบปรามการก่อการร้ายทั่วโลกเป็นไปในทิศทาง เดียวกัน โดยคำแนะนำขององค์การสหประชาชาติมีแนวโน้มที่จะผลักดันทางเลือกที่ 1 ในกฎหมาย ต้นแบบ ด้วยเหตุผลที่ว่า การหาพยานหลักฐานมาพิสูจน์มูลเหตุจูงใจทางการเมือง ทางอุดมคติ หรือ ทางศาสนานั้นทำได้ยากมาก

1.6 ลักษณะการกระทำความผิดที่เกี่ยวกับการก่อการร้าย

ในการกระทำความผิดทางอาญา ผู้กระทำความผิดมีมูลเหตุจูงใจในการกระทำที่แตกต่างกันออกไป ส่งผลให้ลักษณะในการกระทำความผิดย่อมแตกต่างกันออกไปเช่นเดียวกัน และเมื่อพิจารณาลักษณะการกระทำความผิดในทางอาญา ความผิดฐานก่อการร้าย นั้น จะเห็นได้ว่าผู้กระทำความผิดมีมูลเหตุจูงใจ ลักษณะการกระทำความผิด ผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำความผิด แตกต่างจากความผิดทางอาญาในลักษณะอื่น ดังนั้น ในเรื่องลักษณะของการกระทำความผิด จึงพอแยกพิจารณาออกได้เป็น

1) ความผิดอาญาสามัญ (Common Crime)

ความผิดอาญาสามัญ ส่วนใหญ่มีลักษณะที่มาจากศีลธรรมหรือมีลักษณะเป็นความผิดในตัวเอง (Mala in se) หมายถึง การกระทำที่ผู้คนทั่วไปรู้ได้ในตัวเองว่าคนเราไม่อาจที่จะกระทำได้ เพราะไม่ใช่สิ่งที่ถูกต้อง เช่น ลักทรัพย์ วิวาททรัพย์ ปล้นทรัพย์ ทำร้ายร่างกาย และฆ่าผู้อื่น เป็นต้น แต่บางส่วนก็เป็นความผิดตามที่กฎหมายบัญญัติขึ้น (Mala Prohibita) โดยความผิดตามที่กฎหมายบัญญัติขึ้นนี้เกิดขึ้นจากเหตุผลที่ดี เช่น ห้ามสูบบุหรี่บนรถประจำทาง การห้ามโรงงานปล่อยน้ำเสียลงสู่แม่น้ำโดยไม่มีการบำบัด เป็นต้น ดังนั้นความผิดอาญาสามัญจึงเป็นการกระทำความผิดอาญาในลักษณะทั่วไปที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งก็สามารถกระทำได้ เมื่อผู้นั้นได้กระทำการใด ๆ ซึ่งมีกฎหมายกำหนดความผิดและบทลงโทษไว้ ผู้นั้นก็จะมีความรับผิดชอบในทางอาญา โดยในการพิจารณาการกระทำความผิด จะพิจารณาจากองค์ประกอบพื้นฐานในการกระทำความผิด หรือพิจารณาไปตามโครงสร้างความรับผิดชอบในทางอาญา กล่าวคือ การกระทำนั้นต้องครบองค์ประกอบภายนอกของความผิด คือ มีผู้กระทำ มีการกระทำ มีกรรมของการกระทำ ซึ่งอาจเป็นบุคคลหรือทรัพย์ และมีผลของการกระทำ (การกระทำความผิดบางฐานจะเป็นความผิดสำเร็จที่ผู้กระทำต้องรับโทษก็ต่อเมื่อมีผลเกิดขึ้น) และการกระทำนั้นต้องครบองค์ประกอบภายใน กล่าวคือ ผู้กระทำต้องมีเจตนาในการกระทำความผิด หรือประมาท ในกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้ต้องรับผิดชอบเมื่อได้กระทำโดยประมาท ความผิดอาญาส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่ผู้กระทำมีเจตนากระทำความผิด หมายถึง ผู้กระทำรู้สำนึกหรือรู้ตัวว่าตนเองกำลังกระทำ และผู้กระทำต้องการให้มีผลเกิดขึ้น ซึ่งอาจเป็นการประสงค์ต่อผล กล่าวคือ ต้องการให้ผลนั้นเกิดขึ้น โดยตรง หรือยอมเล็งเห็นผลของการกระทำนั้นได้

หมายความว่า ผู้กระทำไม่ได้ต้องการให้ผลเกิดขึ้นโดยตรง แต่โดยลักษณะการกระทำบุคคลในฐานะเช่นเดียวกับผู้กระทำยอมคาดหมายได้ว่าจะก่อให้เกิดผลได้ แม้ว่าแท้จริงผู้กระทำอาจมิได้เล็งเห็นผลนั้นอยู่จริง ๆ เมื่อคาดหมายได้หรือเห็นแล้วว่าผลจะเกิดขึ้นจากการกระทำเช่นนั้น แต่ไม่ยึดติดต่อผลที่จะเกิดขึ้น จึงถือว่าผู้กระทำมีเจตนาในการกระทำนั้น (โดยเล็งเห็นผล) โดยความต้องการให้เกิดผลขึ้นนี้ อาจเกิดจากมูลเหตุจูงใจใด ๆ ก็ได้ ซึ่งเป็นเหตุผลส่วนตัวหรือวัตถุประสงค์สุดท้ายของผู้กระทำ ความผิด ถือเป็นจุดมุ่งหมายที่อยู่เบื้องหลังแห่งเจตนาแห่งกระทำ เช่น การฆ่าเพราะ ความโกรธ ความอาฆาต เป็นต้น โดยมูลเหตุจูงใจในที่นี้ ไม่ใช่มูลเหตุจูงใจหรือเจตนาพิเศษ อันเป็นองค์ประกอบภายในของความผิดอาญาบางฐาน เมื่อการกระทำครบองค์ประกอบความผิดผู้นั้นก็มี ความรับผิดชอบในทางอาญา

อาจกล่าวได้ว่า ความผิดอาญาสามัญ เป็นการกระทำความผิดในลักษณะทั่วไป หรือมีลักษณะเป็นความผิดในตัวเองที่บุคคลทั่วไปย่อมรู้ได้ในตัวเองว่าไม่อาจกระทำได้ เช่น ความผิดฐาน ฆ่าผู้อื่น ตามมาตรา 288 แห่งประมวลกฎหมายอาญา หากพิจารณาตามองค์ประกอบความผิดได้แก่ ผู้กระทำ คือ ผู้ลงมือ การกระทำ คือ การฆ่า (ไม่ว่าโดยวิธีใด) ผู้ถูกกระทำหรือผู้ถูกฆ่า (ผู้อื่น) โดย ผู้ลงมือ ได้กระทำโดยรู้สำนึกในการกระทำนั้น และต้องการผล คือ ความตาย ผู้นั้นย่อมมีความผิด ฐานฆ่าคนตาย การฆ่าคนตายนี้อาจมีมูลเหตุจูงใจใด ๆ ก็ได้ เช่น โกรธแค้น ริษยา อันเป็นเหตุผล ส่วนตัวของผู้กระทำโดยทั่วไปความผิดอาญาสามัญจึงมักเป็นการกระทำที่ผู้กระทำมีเจตนากระทำ ต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยตรง หรือประสงค์โดยเฉพาะเจาะจง หรือเล็งเห็นได้ว่าผลนั้นจะเกิดขึ้นกับใครได้บ้างอันมีลักษณะเป็นการเฉพาะเจาะจง เช่น การเข้าไปลักทรัพย์ในบ้านของผู้อื่น ผู้กระทำย่อมรู้หรือเล็งเห็นได้ว่า ผลนั้นจะเกิดขึ้นกับเจ้าของทรัพย์ซึ่งอาจรู้ตัวเจ้าของเป็นการเฉพาะเจาะจงหรือไม่รู้ก็ได้ โดยผู้กระทำมีมูลเหตุจูงใจเป็นการส่วนตัว เช่น ต้องการเงินหรือมีความโกรธแค้นกันเป็นการส่วนตัว ดังนั้น จึงอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่าการกระทำผิดอาญาสามัญในลักษณะของการใช้ความรุนแรงต่าง ๆ เช่น การฆ่าคนตายหรืออาจเป็นการลอบสังหาร การวางเพลิงเผาทรัพย์ การทาลายทรัพย์สิน การลอบวางระเบิด จึงเป็นการกระทำความผิดโดยผู้กระทำมีมูลเหตุจูงใจหรือวัตถุประสงค์เป็นการส่วนตัว หรือประโยชน์ส่วนตัวโดยกระทำต่อบุคคลหรือทรัพย์อันมีลักษณะเป็นการเฉพาะเจาะจง

2) ความผิดอาญาการเมือง (Political Crimes) ความผิดอาญาการเมือง เป็นการกระทำความผิดอาญาสามัญโดยผู้กระทำมีมูลเหตุจูงใจ หรือมีความมุ่งหมายทางการเมือง เป็นการกระทำความผิดอาญา โดยมีอุดมการณ์ทางการเมือง หรือมุ่งหมายที่จะยึดอำนาจรัฐ เช่น ต้องการโค่นอำนาจ การเปลี่ยนแปลงรัฐบาล การเปลี่ยนแปลง รูปแบบการปกครอง เป็นต้น ซึ่งการกระทำมุ่งประสงค์ต่อตัวผู้นำรัฐบาล หรือต่อบุคคลที่อยู่ใน ฐานะเช่นนั้น หากบุคคลนั้นไม่ได้อยู่ในฐานะ

เช่นนั้นก็จะไม่ถูกกระทำการใด ๆ รวมถึงการกระทำใด ๆ ต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ เช่น การฆ่าผู้นำประเทศ หรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า เป็นการดำเนินการใด ๆ ที่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐบาลโดยมีอุดมการณ์ทางการเมือง ไม่ใช่เป็นความต้องการส่วนตัวแต่เป็น ความเชื่อตามอุดมการณ์ว่าเป็นสิ่งที่ชอบธรรมกว่าที่รัฐบาลดำเนินการอยู่ ผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรทางการเมืองนี้ส่วนมากเป็นผู้ได้รับการศึกษาคดี รู้กฎหมายและระเบียบข้อบังคับของบ้านเมือง แต่ต้องละเมิดกฎหมายเพราะว่า เชื่อว่าการกระทำเช่นนั้นจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม พฤติกรรมของการกระทำความผิดจะมีแนวร่วมและได้รับการสนับสนุนภายในกลุ่มของตน แต่ผล จากการกระทำจะได้รับการตอบโต้จากสังคมอย่างรุนแรง

ความผิดอาญาการเมืองแบ่งเป็น 2 ประเภท ตามลักษณะของความผิด ได้แก่

ประเภทแรก ความผิดทางการเมืองโดยแท้ (Purely Political Offences)

ความผิดทางการเมืองโดยแท้ เป็นความผิดที่ได้กระทำต่อองค์กรในทางการเมือง หรือรัฐบาลซึ่งทำให้เกิดความเสียหายแก่สิทธิของมหาชน โดยไม่มีความผิดอาญาสามัญเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย เช่น ความผิดฐานเป็นกบฏ การยุยงส่งเสริมให้ก่อการกบฏและการจารกรรม เนื่องจากความผิดดังกล่าวมีผลกระทบต่อความมั่นคงและความคงอยู่ขององค์กรในทางการเมืองหรือรัฐ

ประเภทที่สอง ความผิดที่เกี่ยวข้องกับทางการเมือง (Relative Political Offences)

ความผิดที่เกี่ยวข้องกับทางการเมือง เป็นความผิดที่ได้กระทำลงโดยมีการกระทำความผิดอาญาสามัญเข้ามาผสมกับการกระทำในทางการเมือง ดังนั้น การกระทำความผิดนี้จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อรัฐและระบอบการปกครองส่วนหนึ่ง อีกทั้งยังก่อความเสียหายแก่เอกชนอีกส่วนหนึ่งด้วย เช่น การลอบสังหาร เป็นการฆ่าเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในทางการเมือง ความผิดที่เกี่ยวข้องกับทางการเมืองนี้แม้ว่าจะมีการกระทำความผิดอาญาสามัญด้วย แต่ก็จะเป็นการกระทำที่มุ่งประสงค์ต่อรัฐมากกว่าเอกชน มีมูลเหตุจูงใจในทางการเมืองหรืออุดมการณ์ทางการเมือง ไม่ใช่โดยมูลเหตุประโยชน์ส่วนตัว

ดังนั้น ความผิดอาญาการเมืองนี้จึงเป็นทั้งการกระทำความผิดอาญาการเมืองโดยแท้ (Absolute Political Crimes) และความผิดอาญาที่เกี่ยวข้องกับทางการเมือง (Relative Political Crimes) ที่มีการกระทำอาญาสามัญเข้าไปด้วย เพียงแต่การกระทำความผิดนั้นจะกระทำโดยมีมูลเหตุจูงใจในทางการเมืองหรือมีอุดมการณ์ทางการเมือง ไม่ใช่การกระทำโดยมีมูลเหตุจูงใจหรือวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์เป็นการส่วนตัว กล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า ไม่ใช่การกระทำความผิดอาญาโดยมุ่งหมายที่จะกระทบต่อประโยชน์ส่วนตัวที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย เพราะการกระทำนั้นจะเป็นเพียงความผิดอาญาสามัญ แต่ต้องเป็นการกระทำที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองหรือ แรงจูงใจทางการเมืองเป็นแรงผลักดันในการกระทำความผิด จึงเป็นการกระทำที่มุ่งต่อรัฐโดยตรง

ในเรื่องมูลเหตุจูงใจทางการเมืองนี้ถือเป็นสาระสำคัญเนื่องจากมูลเหตุจูงใจที่เป็นองค์ประกอบความผิด หรือมีผลต่อความรับผิดชอบตามกฎหมาย อาจเรียกได้ว่าเป็นเจตนาพิเศษที่ผู้กระทำความผิดต้องมีอยู่ในขณะกระทำความผิด นอกเหนือจากเจตนาธรรมดา ถ้าผู้กระทำมิได้มีมูลเหตุจูงใจพิเศษดังกล่าว ก็จะไม่มีความรับผิด เช่น ความผิดฐานเป็นกบฏ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 113 ผู้กระทำจะมีความผิดฐานนี้ต่อเมื่อเป็นการใช้กำลังประทุษร้าย โดยมีมูลเหตุจูงใจพิเศษเพื่อการล้มล้างหรือเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญ หรือเพื่อแบ่งแยกราชอาณาจักร ถ้าผู้กระทำได้กระทำการใด ๆ โดยใช้กำลังประทุษร้าย แต่มิได้มีมูลเหตุจูงใจพิเศษดังกล่าว ก็ไม่ต้องรับผิดตามมาตรานี้ โดยที่ผู้กระทำความผิดทางการเมืองนี้อาจเป็นกลุ่มบุคคลที่รวมตัวกันจากการที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองเหมือนกัน โดยรูปแบบการกระทำความผิดอาจเป็นการกระทำผิดอาญาสามัญ เช่น การลักทรัพย์ การลอบวางเพลิง การยิงระเบิด ซึ่งการกระทำก็จะเป็นไปตามโครงสร้างความรับผิดทางอาญา เช่น การลอบสังหาร องค์ประกอบภายนอก คือ ผู้กระทำ ได้แก่ ผู้ลงมือ การกระทำคือ การลอบฆ่าด้วยวิธีต่าง ๆ กรรมของการกระทำ คือ บุคคลอื่น ซึ่งในการกระทำนั้นต้องมุ่งต่อรัฐ ซึ่งอาจหมายถึง ผู้นำรัฐบาล ผลของการกระทำ คือ ความตาย และองค์ประกอบภายในผู้กระทำคือกระทำความผิดโดยเจตนา (เจตนาประสงค์ต่อผล หรือยอมเล็งเห็นผล) และต้องมีเจตนาพิเศษคือ เพื่อต้องการล้มล้างรัฐบาล การเปลี่ยนแปลงการปกครอง ยึดอำนาจรัฐ และหรือแบ่งแยกดินแดน ซึ่งเป็นมูลเหตุจูงใจหรืออุดมการณ์ทางการเมือง

3) องค์การอาชญากรรม (Organized Crimes)

(1) ความหมายขององค์การอาชญากรรม

องค์การอาชญากรรม เป็นองค์กรที่เกิดขึ้นมาอย่างยาวนานตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน โดยมีคำเรียกต่าง ๆ มากมาย เช่น มาเฟีย (Mafia) ซึ่งมีถิ่นกำเนิดมาจากประเทศอิตาลี และยาคุซ่า (Yakuza) ใน ประเทศญี่ปุ่น เป็นต้น

สำหรับสหรัฐอเมริกา จากการที่องค์กรอาชญากรรมได้เพิ่มจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งส่งผลในการบั่นทอนระบบเศรษฐกิจและส่งผลกระทบต่อธุรกิจที่ซบด้วยกฎหมาย แทรกแซงระบบการเมืองการปกครองและสร้างความหวาดกลัวต่อประชาชนในสังคม จึงนำไปสู่การพัฒนากฎหมาย ซึ่งบทบัญญัติที่มีอยู่เดิมมีข้อจำกัดในเรื่องขอบเขตการบังคับใช้แก่องค์กรอาชญากรรม เนื่องจากบัญญัติขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ให้ใช้บังคับกับการกระทำความผิดตามลำพัง เฉพาะตัวบุคคลหรือกลุ่มผู้กระทำความผิดกลุ่มเล็ก ๆ ที่มีการร่วมกระทำความผิดออกไปเป็น กิจจะลักษณะเท่านั้น แต่การกระทำความผิดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมมีความซับซ้อนมากกว่า ดังนั้นสหรัฐอเมริกาจึงเป็นประเทศหนึ่งที่มีกฎหมายเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรม โดยคำนึงถึงขององค์กรอาชญากรรมของสหรัฐอเมริกาที่ค่อนข้างครอบคลุมพฤติการณ์ ที่เป็นอยู่ขององค์กรอาชญากรรม

ปรากฏอยู่ใน Omnibus Crime Control and Safe Streets Act ปี ค.ศ. 1968 (พ.ศ. 2511) ซึ่งให้คำนิยามว่า องค์การอาชญากรรม ได้แก่ องค์การที่ดำเนินกิจการที่ผิดกฎหมายโดย สมาชิกองค์การมีการควบคุมบังคับบัญชาภายในองค์การของตนดำเนินธุรกิจที่ผิดกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการเปิดบ่อนการพนันที่ผิดกฎหมาย การค้าโสเภณี การค้ายาเสพติด การค้าแรงงานมนุษย์ รวมถึง กิจกรรมผิดกฎหมายอื่น ๆ

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ ค.ศ. 2000 (พ.ศ. 2553) (United Nations Convention against Transnational Organized Crime 2000) ได้นิยามกลุ่มองค์การอาชญากรรม หมายถึง กลุ่มที่มีการจัดโครงสร้างของบุคคลสามคนหรือมากกว่าที่ดำรงอยู่เป็นระยะเวลาหนึ่ง และที่มีการประสานการดำเนินงานระหว่างกัน โดยมีเป้าหมายในการกระทำอาชญากรรมร้ายแรงตั้งแต่หนึ่งฐานความผิดขึ้นไปตามที่ได้กำหนดไว้ในอนุสัญญานี้ เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงินหรือผลประโยชน์ทางวัตถุอย่างอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

นอกจากนี้อนุสัญญาดังกล่าวยังได้กำหนดนิยามของคำว่า “กลุ่มที่มีการจัดโครงสร้าง” (Structured Group) หมายถึง กลุ่มที่ไม่ได้จัดตั้งขึ้นด้วยความบังเอิญเพื่อกระทำความผิดโดยทันที และไม่จำเป็นต้องกำหนดบทบาทของสมาชิกอย่างเป็นทางการ ไม่จำเป็นต้องมีความต่อเนื่องของ สมาชิกภาพหรือมีโครงสร้างที่พัฒนาแล้ว

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าอนุสัญญาฯ ได้กำหนดนิยามโดยการแบ่งองค์การอาชญากรรมเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ กลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร และกลุ่มที่มีการจัดโครงสร้างโดยเฉพาะกลุ่มที่มีการจัดโครงสร้างนั้น อนุสัญญาฯ มีความมุ่งหมายให้ใช้ในความหมายอย่างกว้างครอบคลุมถึงกลุ่มบุคคลที่รวมตัวกันอย่างหลวม ๆ ด้วยความตั้งใจของผู้ที่เข้าร่วมตัวกันโดยไม่จำเป็นต้องจัดลำดับชั้นของสมาชิกหรือแบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจน

จากการที่อนุสัญญาดังกล่าวมุ่งใช้เพื่อจัดการกับองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ ดังนั้น แม้ว่าคำนิยามความหมายของกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรและกลุ่มที่มีการจัดโครงสร้างดังกล่าวได้กล่าวมาข้างต้นจะไม่มีองค์ประกอบของการข้ามชาติร่วมด้วยก็ตาม แต่อนุสัญญาฯ ได้กำหนดให้อาชญากรรมตามอนุสัญญาฯ มีลักษณะเป็นการกระทำความผิดข้ามชาติต่อเมื่อเข้าตามที่กำหนดไว้ในข้อ 3(2) กล่าวคือ การกระทำความผิดมีลักษณะข้ามชาติหากว่า

(ก) เป็นการกระทำที่เกิดขึ้นในรัฐมากกว่าหนึ่งรัฐ

(ข) เป็นการกระทำความผิดอาญาที่เกิดขึ้นในรัฐหนึ่ง แต่การเตรียมการในขั้นตอน สำคัญของการกระทำความผิด หรือการวางแผน การสั่งการและการควบคุมการกระทำความผิดได้ กระทำในอีกรัฐหนึ่ง

(ค) เป็นการกระทำความผิดอาญาที่เกิดขึ้นในรัฐหนึ่ง แต่เกี่ยวข้องกับกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรซึ่งเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่ผิดกฎหมายที่มีการดำเนินการในรัฐมากกว่าหนึ่ง รัฐ หรือ

(ง) เป็นการกระทำความผิดอาญาในรัฐหนึ่งแต่มีผลกระทบอย่างสำคัญต่อรัฐอีกรัฐหนึ่ง นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความหมายเกี่ยวกับอาชญากรรมข้ามชาติไว้ดังต่อไปนี้

อาชญากรรมข้ามชาติ หมายถึง การกระทำความผิดโดยละเมิดกฎหมายอาญาอาชญากรรมที่ผู้ก่อกระทำขึ้นในประเทศหนึ่งอาจมีความเกี่ยวพันด้วยการเดินทางติดต่อกับอีกประเทศหนึ่ง โดยมีผลเสียหายจากการกระทำความผิดเชื่อมโยงหรือต่อเนื่องกัน บางรายอาจเป็นไปได้ว่าก่ออาชญากรรมในประเทศหนึ่งแล้วหลบหนีการจับกุมข้ามไปอีกประเทศหนึ่ง และก่ออาชญากรรมขึ้นอีก

อาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร หมายถึง การกระทำความผิดของคนที่มีความรู้ มีการศึกษา ซึ่งมารวมกลุ่มกันกระทำความผิดในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการค้าของเถื่อน ค้ายาเสพติด การพนัน การขู่กรรโชก การค้าหญิงและเด็ก ฯลฯ ซึ่งมีกฎเกณฑ์การดำเนินงานของ องค์กรที่เคร่งครัด มีระเบียบวินัย มีการเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงานที่ฉับไวและยืดหยุ่นได้เสมอ รวมถึงการเข้าไปมีส่วนพัวพันกับการเมืองในการตรากฎหมายที่มีผลต่อการดำเนินงานขององค์กร หรือยับยั้งกฎหมายที่จะส่งผลร้ายแก่สมาชิกโดยภาพรวม

จากนิยามความหมายดังกล่าว หากพิจารณาถึงลักษณะการก่ออาชญากรรมข้ามชาติในแง่ผลกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจ สามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

ประเภทแรก อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ (Economic Crimes) ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหาย หรือผลในทางลบต่อเศรษฐกิจของประเทศ เช่น การปลอมแปลงเงินตรา การฉ้อฉลเกี่ยวกับหลักทรัพย์และการปันหุ้น การฉ้อฉลเกี่ยวกับบัตรเครดิต เป็นต้น

ประเภทที่สอง อาชญากรรมที่ไม่ใช่ทางเศรษฐกิจ (Non-Economic Crimes) ซึ่งมีผลกระทบอย่างมากในทางสังคมโดยตรง เช่น การลักลอบค้ายาเสพติด การค้าประเวณี การพนันในลักษณะมีเครือข่าย เป็นต้น

ประเภทที่สาม อาชญากรรมทางการเมือง (Political Crimes) ซึ่งมักจะเกิดจากเหตุผลทางการเมือง เช่น การวางเพลิง การฆาตกรรมและการลอบสังหาร การก่อการร้าย เป็นต้น

จึงอาจกล่าวได้ว่า การก่อการร้าย เป็นลักษณะหนึ่งของอาชญากรรมข้ามชาติ และเป็น ประเภทหนึ่งของอาชญากรรมทางการเมือง

(2) ลักษณะขององค์กรอาชญากรรม

จากการที่ปัญหาอาชญากรรมในปัจจุบันได้เปลี่ยนสภาพจากที่มีผู้ประกอบการเพียงไม่กี่คนมาเป็นการประกอบอาชญากรรมในรูปขององค์กรอาชญากรรม ซึ่งเป็นการเกิดขึ้นใหม่ของ อาชญากรรมประเภทหนึ่ง อันเป็นวิวัฒนาการซึ่งอาศัยระยะเวลาประกอบกับการเปลี่ยนแปลงของ ปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอกที่กระทบต่อพฤติกรรมในการกระทำความผิด เช่น การเกิดสงคราม การเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครอง แนวความคิดทางการเมือง การประกาศนโยบายด้านกฎหมาย ใหม่ หรือจารีตประเพณี เป็นต้น องค์กรอาชญากรรมเป็นอาชญากรรมประเภทหนึ่งที่มีลักษณะ แตกต่างจากอาชญากรรมปกติทั้งในแง่ของผู้กระทำความผิดและพฤติกรรมในการกระทำความผิด โดยลักษณะขององค์กรอาชญากรรมจะเป็นการกระทำร่วมกันที่เกี่ยวข้องกับการประสานงานของ กลุ่มสมาชิกในการวางแผน และการดำเนินกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย หรือในกิจการที่มีวัตถุประสงค์ไม่ ชอบด้วยกฎหมาย มีการจัดรูปแบบและการกระทำความผิดอย่างเป็นระบบ มีความเชื่อมโยงและ แบ่งหน้าที่ในการทำงาน ปกปิดการดำเนินการและมีการใช้อิทธิพลทั้งทางด้านการเงินและความ รุนแรง รวมทั้งหลบเลี่ยงการตรวจสอบจับกุมของเจ้าหน้าที่ ใช้อิทธิพลในการข่มขู่หรือฆ่าพยาน รวมทั้งใช้การติดสินบนเจ้าหน้าที่เพื่อช่วยเหลือในการกระทำความผิด โดยอาชญากรรมที่ประกอบ โดยองค์กรอาชญากรรมนี้มักประกอบด้วย การค้ายาเสพติด การค้าของเถื่อน การค้าอาวุธ การลักพา ตัวเรียกค่าไถ่ การเปิดบ่อนการพนัน และช่องโศกเถื่อน เป็นต้น

เนื่องจากองค์กรอาชญากรรมประกอบด้วยกลุ่มบุคคลที่รวมตัวกันจัดตั้งเป็นองค์กร ซึ่งมีลักษณะการดำเนินงานที่ปกปิดการรักษาความลับและเคร่งครัดต่อกฎ ระเบียบ และวินัย โดยการประกอบกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดหาสินค้าและบริการที่ผิดกฎหมาย ซึ่งครอบคลุมธุรกิจ ในวงกว้าง ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงลักษณะดังกล่าวนี้ก่อให้เกิดผลกระทบในหลายด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งลักษณะของ อาชญากรรมที่เปลี่ยนรูปแบบจากองค์กรอาชญากรรมที่ใช้ความรุนแรงธรรมดาไปสู่รูปแบบของ “อาชญากรรมข้ามชาติ” (Transnational Crime) ที่มีการดำเนินการข้ามเขตแดนประเทศ และแพร่หลายมากขึ้นด้านปริมาณและความรุนแรง ได้แก่ การลักลอบนำคนเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย (Smuggling of illegal Migrants) การฟอกเงิน (Money Laundering) การฉ้อโกงในบริษัทขนาดใหญ่ (Large-scale corporate fraud) และการลักลอบค้ายาเสพติด (Illicit drugs trafficking) อาวุธปืน (Fire arms) การโจรกรรมรถยนต์ (stolen motor vehicles) และอาชญากรรมต่อมนุษยชาติเกี่ยวกับการค้า ผู้หญิงและเด็ก (trafficking of women and children) โดยที่อาชญากรรมข้ามชาติเหล่านี้มีการปกปิดรักษาความลับในองค์กรอาชญากรรม มีการดำเนินงานเป็นเครือข่ายเกี่ยวข้องกับกลุ่มบุคคล

นักการเมือง นักธุรกิจ ผู้มีวิชาชีพต่าง ๆ และเจ้าหน้าที่ของรัฐทำให้เป็นการยากที่เจ้าหน้าที่ของรัฐใด รัฐหนึ่งจะสามารถดำเนินการสืบสวน จับกุมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นักวิชาการส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่ากลุ่มองค์กรอาชญากรรมมักมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ไม่มีอุดมการณ์หรือเป้าหมายทางการเมือง
2. มีการจัดลำดับชั้นในองค์กร
3. มีสมาชิกจำนวนจำกัดหรือเฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง
4. มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง
5. ใช้วิธีการที่ผิดกฎหมาย หรือใช้ความรุนแรง หรือการข่มขู่และการติดสินบน
6. มีการกำหนดหน้าที่และการแบ่งงานกันทำอย่างชัดเจน
7. มีลักษณะเป็นการผูกขาด มีกฎข้อบังคับระหว่างสมาชิกที่ชัดเจน รวมถึงกำหนดแนวทางในการปฏิบัติที่เป็นความลับ

(3) รูปแบบขององค์กรอาชญากรรมในประเทศไทย

องค์กรอาชญากรรมดำรงอยู่ในสังคมไทยและเกิดขึ้นมาเป็นเวลานาน เพียงแต่ลักษณะของการรวมกลุ่มบุคคลซึ่งจัดตั้งเป็นองค์กรอาชญากรรมเพื่อกระทำความผิดในส่วนของประเทศไทยนั้นมิได้เป็นรูปแบบโครงสร้างองค์กรอาชญากรรมที่ชัดเจนและซับซ้อนเช่นเดียวกับ MAFIA ของประเทศอิตาลี หรือ YAKUZA ของประเทศญี่ปุ่น แต่อย่างไรก็ตามหลักฐานสำคัญที่ยืนยันถึงความมีอยู่จริงขององค์กรอาชญากรรมในประเทศไทย ได้แก่ บทบัญญัติความผิดฐานอั้งยี่และช่องโจร ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 209 และมาตรา 210 ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่มีข้อความคล้ายคลึงกับที่ได้บัญญัติไว้ในกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 มาตรา 178 และมาตรา 179 โดยทั้งอั้งยี่และช่องโจร ต่างเป็นรูปแบบหนึ่งขององค์กรอาชญากรรมในประเทศไทย ซึ่งอาจมีความแตกต่างกันบางประการ กล่าวคือ อั้งยี่เป็นการรวมตัวกันของคณะบุคคลซึ่งปกปิดวิธีดำเนินการและมีความมุ่งหมายเพื่อการอันมิชอบด้วยกฎหมาย (มาตรา 209) ส่วนช่องโจรนั้นเป็นการสมคบกันของบุคคลตั้งแต่ 5 คน ขึ้นไปเพื่อกระทำความผิดตามที่ได้บัญญัติไว้ในภาค 2 ของประมวลกฎหมายอาญา และความผิดนั้น มีโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่หนึ่งปีขึ้นไป (มาตรา 210)

ในส่วนนี้จะได้อธิบายถึงวิวัฒนาการและลักษณะโดยทั่วไปขององค์กรอาชญากรรมที่สำคัญในประเทศไทย คือ อั้งยี่ โดยความหมายของคำว่า “อั้งยี่” เป็นภาษาจีน แปล ความเป็นไทยว่า “อักษรสีแดง” สมาจากลัทธิชาวจีนในประเทศไทยที่เรียกว่า “อั้งยี่” เป็นสมาคมลับที่มีต้นกำเนิดจากประเทศจีนเมื่อประมาณ พ.ศ. 2207 จากการรวมตัวของชนชาติฮั่นจัดตั้งเป็นสมาคม ลับเรียกชื่อว่า “เทียนตี้หวย” แปลว่า ไฟ ดิน มนุษย์ หรือองค์สาม เป็นนามของอั้งยี่ทุกคน เมื่ออั้งยี่ แยกกันเป็น

หลายกงสี ก็จะเรียกชื่อตามกงสีนั้น ๆ และมีชื่อสำหรับเรียกผู้เป็นหัวหน้าทุกกงสี เรียกว่า “ตัวเฮีย” แปลว่า “พี่ใหญ่” ส่วนผู้ที่เป็นหัวหน้ากงสี เรียกว่า “เฮียเฮีย” แปลว่า “พี่ที่สอง” และตัว รองลงมา เรียกว่า “ซาเฮีย” แปลว่า “พี่ที่สาม” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ โคนล้มราชวงศ์ใต้ซึ่งอันเป็น ราชวงศ์ ของชนชาติแมนจูที่ปกครองอาณาจักรจีนมาตั้งแต่ พ.ศ. 2187-2454 และกอบกู้ราชวงศ์ใต้เหมิง ซึ่งเป็นราชวงศ์ของชนชาติฮั่น การต่อต้านราชวงศ์แมนจูซึ่งปกครองอาณาจักรจีนอยู่ในขณะนั้นถือ ว่าเป็นการกบฏ ดังนั้นการก่อตั้งและดำเนินการของสมาคมจึงเป็นไปอย่างลับ ๆ มีแบบแผนของ สมาคมและการแสดงกิริยาอาการซึ่งเป็นที่รู้จักเฉพาะระหว่างสมาชิก รวมทั้งมีวิธีการสาบานตัว เข้าเป็นสมาชิกและมีข้อบังคับสำหรับสมาชิก

คนจีนจำนวนมากเริ่มอพยพเข้าสู่เมืองไทยตั้งแต่สมัยกรุงธนบุรี แต่ยังไม่มีการ รวมตัว จัดตั้งเป็นสมาคมลับอั้งยี่แต่อย่างใด จนเมื่อถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2 มีการปรับปรุงภาษีอากรครั้งสำคัญที่เรียกว่า “ส่วย” คือ ภาษีที่เก็บจากพวกไพร่และจาก หัวเมืองขึ้น หัวเมืองนอก ประเภทของส่วยที่จัดเพิ่มขึ้นมาใหม่ในครั้งนี้เรียกว่า “ส่วยชาวจีน” โดยเป็นภาษีที่เรียกเก็บจากคนจีนที่เข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภาร เพื่อความสะดวกแก่ทางราชการ จึงนิยม แต่งตั้ง “จีนเก่า” ที่เคยอยู่มาก่อนขึ้นเป็นเจ้าภาษีนายอากร เพื่อคอยเก็บส่วยจากคนจีนใหม่ ล่งเข้า ท้องพระคลัง เจ้าภาษีนายอากรซึ่งมีคนจีนเก่าให้ความเคารพนับถือเป็นจำนวนมาก เช่นเดียวกับพวก คนจีนเก่าที่มีคนจีนรุ่นใหม่ยอมเข้ามาเป็นพรรคพวกบริวารกันเป็นจำนวนมาก ทำ ให้มีสมัครพรรค พวกมากก็แผ่ขยายบารมีกว้างขวางออกไป จนผู้คนต่างเกรงใจเรียกว่า “ตัวเฮีย” (แปลว่า “พี่ใหญ่”) ตำแหน่งตัวเฮียเป็นหัวหน้าใหญ่คอยออกคำสั่ง ไม่ต่างกับแก๊งมาเฟียในต่างประเทศที่ มีผู้คนและ อำนาจมาก โดยมีการจัดระเบียบการปกครองลดหลั่นลงไปเป็น “เฮียเฮีย” (พี่ที่สอง) เป็นรองหัวหน้า และ “ซาเฮีย” (พี่ที่สาม) บังคับบัญชากันเป็นชั้น ๆ ลงมา สมาคมลับชาวจีนได้ ขยายตัวใหญ่ขึ้นเป็น กลุ่มอันธพาลตัวเฮีย ก่อนที่จะเปลี่ยนแปลงเป็นสมาคมลับอั้งยี่ ซึ่งเป็นสมาคม ลับที่ถอดเอา แบบอย่างมาจากสาธารณรัฐประชาชนจีน

แต่วัตถุประสงค์ของสมาคมลับอั้งยี่ในประเทศไทยไม่เกี่ยวกับการรวมตัวกันเพื่อ ต่อต้านราชวงศ์แมนจู หากแต่เป็นการให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือ ข่มขู่รีดไถ และขู่บังคับระหว่าง ชาวจีนอพยพด้วยกันเท่านั้น ชาวจีนที่สังกัดอยู่ในกลุ่มอันธพาลตัวเฮียได้จัดตั้งเป็นสมาคมลับและ เริ่มก่อปัญหาขึ้นในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 ซึ่งมูลเหตุสำคัญ ของการตั้งสมาคมลับดังกล่าวขึ้นก็เพื่อรับจ้างขโมยฝิ่นที่เริ่มมีการลักลอบค้าฝิ่นขึ้นในประเทศสยาม ในสมัยนั้น ทั้งนี้เนื่องจากคนจีนที่อพยพมาตั้งรกรากในเมืองไทยส่วนใหญ่ติดฝิ่น ในขณะที่ประเทศ ไทย มีกฎหมายห้ามสูบฝิ่นและห้ามซื้อขายฝิ่นมาตั้งแต่ปลายสมัยกรุงศรีอยุธยา เมื่อปรากฏว่ามีคนจีน และคนไทยติดสูบฝิ่นเป็นจำนวนมาก พ่อค้าจึงพยายามลักลอบค้าฝิ่นเพราะเป็นกิจการค้าขายที่มี

กำไรดีมาก แต่ก็เป็นการที่ผิดกฎหมายจึงจำเป็นต้องว่าจ้างอันธพาลจีน ซึ่งในสมัยนั้นได้แก่พวกตัวเหี้ยมาทำการลักลอบค้าฝิ่นตามหัวเมืองชายทะเล และเกิดการปะทะกับเจ้าหน้าที่บ้านเมืองหลายครั้ง

ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 รัฐบาลสยามเริ่มผูกสัมพันธทางการค้ากับประเทศจักรวรรดินิยมตะวันตกมากขึ้น ซึ่งประเทศเหล่านั้นได้รับสิทธิค้าฝิ่นในสาธารณรัฐประชาชนจีน อยู่ก่อนแล้ว จึงขอใช้สิทธิดังกล่าวในประเทศไทยบ้าง ดังนั้นในสมัยรัชกาลที่ 4 จึงได้ เปิดให้ค้าฝิ่นได้โดยไม่ผิดกฎหมาย แต่เป็นการค้าที่อยู่ในความผูกขาดของรัฐบาล คือ ผู้นำฝิ่นเข้า ประเทศต้องขายฝิ่นให้แก่รัฐบาล และรัฐบาลจึงเอาไปขายปลีกให้โรงยาฝิ่น เพื่อให้คนจีนซื้อฝิ่นสูบ กันได้ แต่ยังมีกฎหมายห้ามไม่ให้คนไทยสูบฝิ่นอยู่ตามเดิม เมื่อเป็นเช่นนี้อาชีพดั้งเดิมของ อันธพาลตัวเหี้ยที่รับจ้างลักลอบขนฝิ่นจึงลำบากไป และเปลี่ยนมาเป็นกลุ่มรักษาผลประโยชน์ของผู้ มีอำนาจอิทธิพล เช่น รับจ้างพวกเถาแก่ทั้งหลายไว้ยกพวกไปตีกับพวกของเจ้าภีณายากรที่ขก พวกมาข่มขู่เพื่อขูดรีดภาษีและอากรของเจ้านายตน

ในช่วง พ.ศ. 2367-2400 ซึ่งเป็นระยะแรกที่รัฐบาลเผชิญกับปัญหาอั้งยี่นั้น นโยบายควบคุมของรัฐบาลเป็นไปในรูปของการห้ามไม่ให้ชาวจีนรวมกลุ่มกันตั้งสมาคมลับ หากชาวจีนกลุ่มใดไม่เชื่อฟังลอบจัดตั้งทางการเมืองจะจับกุมมาลงโทษ แต่ในทางปฏิบัติเนื่องจากรัฐบาลขาดกำลังเจ้าหน้าที่ที่จะคอยตรวจตรา อีกทั้งบรรดาเจ้าเมืองไม่สนใจดูแลปราบปราม การประกาศห้ามตั้งอั้งยี่จึงไม่ประสบผล ชาวจีนยังคงลอบจัดตั้งสมาคมอยู่เสมอ

จนเมื่อถึงรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 กลุ่มอันธพาลตัวเหี้ยจึงเปลี่ยนชื่อเป็น “สมาคมลับอั้งยี่” และมุ่งใช้สมาชิกเป็นเครื่องมือกระทำการผิดกฎหมาย เช่น การก่อกวนความสงบสุขของบ้านเมือง การยกพวกทะเลาะวิวาทกัน ทำร้ายร่างกาย ข่มขู่รีดไถ ปล้นสดมภ์ เป็นต้น ด้วยเหตุนี้จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติอั้งยี่ รัตนโกสินทร์ศก 116 (พ.ศ. 2440) ขึ้น สรุปได้ดังนี้

1. ยกเลิกบรรดากฎหมาย บัญญัติประกาศกฏเสนาบดี และข้อบังคับทั้งปวงที่ว่าด้วยเรื่องพวกเป็นหมู่เป็นเหล่า
2. ให้สมาคมหรือบริษัทต่าง ๆ ที่ตั้งขึ้นก่อนหน้าหรือหลังการออกพระราชบัญญัติมาขอจดทะเบียนต่อเจ้าพนักงาน
3. มีการกำหนดรายละเอียดและโทษเกี่ยวกับความผิดของสมาคมหรือบริษัทดังกล่าว อย่างชัดเจน

จากนั้นขบวนการอั้งยี่ก็ดูซบเซาลง จะมีบ้างก็แต่พวกที่เป็นต้นคิดจากกรุงเทพฯ ไปตั้งอั้งยี่ ขึ้นในต่างจังหวัด คอยฉวยโอกาสเก็บเงินเรียไรและค่าบำรุงกันเท่านั้น ต่อมาในปี 2451

ได้มีการ ปรับปรุงระบบกฎหมายและระบบศาลไทยขึ้น พร้อมทั้งตราประมวลกฎหมายอาญาขึ้นมา เป็นฉบับแรก คือ กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 และได้บัญญัติการกระทำของพวกอั้งยี่ไว้เป็น ความผิดใน มาตรา 177 ว่า “ผู้ใดเป็นสมาชิกในสมาคมอันใดที่ปกปิดวิธีดำเนินการของสมาคม และเป็นสมาคม ที่ตั้งขึ้นโดยมิชอบเพื่อการอันมิชอบด้วยกฎหมาย ท่านว่ามันคือพวกอั้งยี่ และถ้าผู้ใด เป็นพวกอั้งยี่ ท่านว่ามันมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินกว่า 3 ปี และ ให้ปรับตั้งแต่ 50 บาท ขึ้น ไปจนถึง 5,000 บาทอีกโสดหนึ่งด้วย

ถ้าผู้ใดเป็นหัวหน้าอั้งยี่ก็ดี เป็นผู้จัดการของอั้งยี่ก็ดี หรือเป็นพวกมีตำแหน่ง พนักงาน ใดๆในพวกอั้งยี่ก็ดี ท่านว่ามันมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินกว่า 5 ปี และให้ ปรับตั้งแต่ 100 บาทขึ้นไปจนถึง 5,000 บาทด้วยอีกโสดหนึ่ง”

ในปัจจุบันความผิดฐานอั้งยี่ บัญญัติอยู่ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 209 ซึ่งหมายความว่าประเทศไทยยังคงมีอยู่ เพียงแต่มิใช่การรวมตัวกันจัดตั้งเป็นสมาคมลับชาวจีน เหมือน เช่นในอดีต เนื่องจากผู้กระทำความผิดฐานเป็นอั้งยี่ตามประมวลกฎหมายอาญาไม่ จำเป็นต้องเป็น ชาวจีนเท่านั้น และการจะเป็นอั้งยี่ก็เป็นกันได้โดยไม่ยากนักเพราะองค์ประกอบ ความผิดฐานเป็น อั้งยี่ตามมาตรา 209 นั้น เพียงแต่ร่วมเป็นสมาชิกของคณะบุคคลซึ่งมีจำนวนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ปกปิดวิธีการและมีความมุ่งหมายเพื่อการอันมิชอบด้วยกฎหมาย ก็มีความผิดฐานเป็น อั้งยี่แล้วโดย ไม่จำเป็นต้องมีการเตรียมการกระทำความผิดหรือลงมือกระทำความผิดตามความมุ่ง หมายก่อน

ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าอั้งยี่ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 209 เป็นลักษณะหนึ่ง ขององค์กรอาชญากรรมในประเทศไทยนั่นเอง

หากพิจารณาในส่วนของลักษณะการกระทำความผิดของอั้งยี่จะเลือกใช้วิธีการ เพื่อหาผลประโยชน์มาสู่กลุ่มตนให้มากที่สุด มีการสร้างความรู้สึกร่วมกันในเรื่องการเป็น พรรคพวกเดียวกัน ส่วนใหญ่จะใช้วิธีการทุจริตและละเมิดต่อกฎหมายบ้านเมือง สร้างความวุ่นวาย ให้เกิดขึ้น การกระทำความผิดของอั้งยี่ได้แก่ การลักลอบค้าฝิ่น การปล้นสะดม การปล้นบ้าน การรับจ้างไปทำร้ายเจ้าภาษีนายอากรผู้เป็นเจ้าของหน้าที่ของรัฐ ซึ่งเหตุผลของการกระทำมักเกิดจาก ความต้องการที่จะ หาผลประโยชน์จึงก่อการทุจริตเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่กลุ่มตนต้องการ และอาจเกิด จากความต้องการ ที่จะแก้แค้นเจ้าหน้าที่รัฐ เพราะอั้งยี่เป็นสมาคมที่มีความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน เมื่อเจ้าหน้าที่รัฐทำ ให้คนหนึ่งคนใดเดือดร้อน คนอื่น ๆ ที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันก็มีความรู้สึกทุกข์ร้อน ไปด้วย จึงกระทำ ความรุนแรงกับเจ้าหน้าที่รัฐเพื่อเป็นการลงโทษ สั่งสอน แก้แค้น บางครั้งรุนแรง ถึงขั้นเอาชีวิต นอกจากนี้ อาจมาจากความต้องการเอาตัวรอดไม่ให้เจ้าหน้าที่จับกุมได้

รูปแบบการกระทำความผิดของอั้งยี่ มีทั้งการทำร้ายร่างกาย การทำลายทรัพย์สินต่าง ๆ ได้แก่

1. การฆ่าพวกอั้งยี่มีการฆ่าคนในรูปแบบต่าง ๆ กัน โดยใช้อาวุธแทบบริเวณจุดสำคัญของร่างกายมุ่งประสงค์เอาชีวิตให้ถึงตาย
2. การทำร้ายร่างกาย เป็นวิธีการทำร้ายร่างกายบุคคลที่ไม่สนับสนุนหรือไม่เข้ากลุ่มของตนเอง
3. การทำลายทรัพย์สินของทางราชการ เป็นการทำทลายอำนาจและเพื่อแสดงออกถึงการไม่เกรงกลัวกฎหมาย เช่น เผาบ้าน หรือสถานที่ราชการ
4. การวางเพลิง เป็นวิธีก่อความไม่สงบแก่คนในสังคมส่วนใหญ่ และเป็นการแสดงถึงอิทธิพลของกลุ่ม

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การกระทำความผิดขององค์กรอาชญากรรมของประเทศไทยที่ชัดเจน คือ ความผิดฐานเป็นอั้งยี่ ตามมาตรา 209 แห่งประมวลกฎหมายอาญา เนื่องจากต้องการสกัดกั้นการ ก่อตั้งขึ้นของสมาคมอั้งยี่ หรือการคงอยู่ต่อไปของสมาคมอั้งยี่ที่มีอยู่แล้ว เพื่อป้องกันความผิดอาญา อื่นที่จะเกิดขึ้นตามมาจากการกระทำของสมาคมอั้งยี่ เนื่องจากการกระทำความผิดทั้งของสมาคม อั้งยี่นั้น มีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรม โดยการรวมกันเป็นคณะบุคคลเพื่อการอันมิชอบด้วยกฎหมายและการกระทำนั้นอาจมีวัตถุประสงค์อย่างใดก็ได้ เช่น ต้องการรายได้จากการกระทำความผิด ดังนั้นลักษณะเด่นของการเป็นองค์กรอาชญากรรมจึงเป็นการรวมกันโดยมีมูลเหตุจูงใจ เพื่อกระทำการอันมิชอบด้วยกฎหมาย โดยในการกระทำนั้นสามารถใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น การฆ่าผู้อื่น การวางเพลิงเผาทรัพย์ การชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากความผิดฐานอั้งยี่ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 209 ซึ่งเป็นความผิดในฐานะที่เป็นสมาชิก จึงเป็นความผิดกรรมเดียวตลอดเวลาที่เป็นสมาชิกอยู่ เมื่อผู้กระทำมีเจตนาที่จะเป็นสมาชิกโดยรู้ข้อเท็จจริงว่า คณะบุคคลที่ต้องการเข้าเป็นสมาชิคนั้นเป็นคณะบุคคลที่ดำเนินการเพื่อการอันมิชอบด้วยกฎหมาย จึงเท่ากับว่าผู้กระทำมีเจตนาในการที่จะดำเนินการอันมิชอบด้วยกฎหมายตามที่คณะบุคคลนั้นได้ดำเนินการอยู่ การดำเนินการของคณะบุคคลจึงเป็นการ ดำเนินการโดยมีเจตนาเพื่อการอันมิชอบด้วยกฎหมาย เพียงแต่กฎหมายลงโทษในฐานะของการเป็น สมาชิก ทั้งนี้เพราะเป็นบทบัญญัติที่เป็นมาตรการป้องกันการกระทำความผิด โดยการกระทำเพื่อ การอันมิชอบด้วยกฎหมายนั้นอาจเป็นกฎหมายใด ๆ เช่นกฎหมายอาญา กฎหมายแพ่ง หรือกฎหมายอื่น ๆ และการรวมกันเป็นคณะบุคคลหรือองค์กรนั้นอาจจะมีลักษณะเป็นการถาวรหรือต่อเนื่องกัน หรือไม่ก็ได้ แต่ต้องเป็นการรวมกันในระยะเวลาหนึ่ง ไม่ใช่การ

รวมตัวกันโดยบังเอิญเพื่อกระทำ ความผิดในทันใด และมีการกำหนดตำแหน่งหน้าที่การบังคับบัญชาอยู่บ้างตามสมควร

จึงอาจกล่าวได้ว่า การกระทำในลักษณะที่เป็นองค์กรอาชญากรรม จึงเป็นลักษณะของการรวมกันเป็นคณะบุคคล เพื่อดำเนินการอันมิชอบด้วยกฎหมาย โดยมีมูลเหตุจงใจพิเศษ เพื่อดำเนินการใด ๆ ที่ผิดกฎหมาย แต่ไม่ใช่มูลเหตุจงใจพิเศษที่มาจากทางการเมืองหรืออุดมการณ์ทางการเมือง และได้กระทำการอันผิดกฎหมายโดยอาจมีการกระทำความผิดอาญาสามัญมาประกอบด้วย เช่น การเรียกค่าคุ้มครอง การรับจ้างทวงหนี้ ซึ่งอาจมีการทำร้ายร่างกาย การฆ่าผู้อื่น การวางเพลิงเผาทรัพย์ การทำลายทรัพย์สินเพื่อข่มขู่ ดังนั้นนอกจากผู้กระทำจะมีความผิดตามที่ได้กระทำแล้ว ยังมีความผิดจากการที่เป็นสมาชิกของคณะบุคคลหรือมีการสมคบกันเพื่อกระทำความผิดดังกล่าว ผู้กระทำจึงมีความผิดฐานเป็นอั้งยี่หรือช่องโจรด้วย แม้ว่าจะยังไม่มีกระทำความผิดอาญาสามัญเลยก็ตาม แต่หากข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้นั้นเป็นสมาชิกของคณะบุคคลอันดำเนินการเพื่อการอันมิชอบด้วยกฎหมายเพื่อกระทำความผิด ซึ่งมีลักษณะการกระทำเป็นองค์กรอาชญากรรมก็เป็นความผิดสำเร็จตามมาตรานี้แล้ว

(4) อาชญากรรมที่มีลักษณะใกล้เคียงกับการก่อการร้าย

การก่อการร้ายเป็นรูปแบบหนึ่งของการกระทำความผิดอย่างเป็นขบวนการ นอกจากนี้ยังมีอาชญากรรมประเภทอื่นที่ใกล้เคียงกันจึงควรที่จะศึกษาไว้พิจารณาควบคู่กัน

1. การปลุคแอกประเทศชาติ โดยหลักแล้วรัฐจะเป็นผู้มีอำนาจใช้ความรุนแรง แต่เพียงผู้เดียวไม่ว่าภายในรัฐ เช่น การบังคับโทษทางอาญา หรือภายนอกรัฐ เช่น การประกาศสงคราม การใช้ความรุนแรงของบุคคลใดที่มีได้รับอำนาจให้กระทำการแทนรัฐก็จะเป็นการกระทำโดยปราศจากอำนาจ ถ้าได้กระทำภายในรัฐนั้นก็มีความผิดต่อกฎหมายภายในของรัฐนั้น แต่ถ้าได้กระทำโดยมีส่วนเกี่ยวข้องกับประเทศอื่นด้วยก็จะผิดกฎหมายระหว่างประเทศอีกด้วย เช่น ไปฆ่าคนในต่างประเทศ หรือฆ่าคนต่างชาติในประเทศ ตามหลักดินแดนหรือหลักสัญชาติแล้วประเทศที่เกิดความเสียหายสามารถใช้กฎหมายภายในของตนเองบังคับโทษได้ ซึ่งในความเป็นจริงรัฐทุกรัฐไม่ยอมให้มีการใช้ความรุนแรงได้อย่างถูกกฎหมายเป็นหลัก แต่ก็จะมีข้อยกเว้นแตกต่างกันออกไป เช่น เรื่องป้องกัน ดังนั้นการใช้ความรุนแรงของปัจเจกชนจึงไม่อาจอ้างความชอบธรรมใด ๆ ได้หากไม่มีกฎหมายรองรับ ส่วนการก่อการร้ายไม่ว่าจะใช้ชื่อเรียกงานว่าอย่างไรมันก็คือพวกที่ทำลายสิ่งที่มีบริสุทธิ ไม่มีใครมีสิทธิระบายนความอัดอั้นตันใจกับบุคคลอื่นใดหรือทรัพย์สินสิ่งของใดได้ ซึ่งผู้ก่อการร้ายมักจะอ้างว่าตนเป็นชนกลุ่มน้อยอ่อนแอและถูกข่มเหงหรือถูกรอบงำโดยวิธีอื่นใดจึงต้องตอบโต้เพื่อให้ผู้มีอำนาจหรือสังคมระหว่างประเทศให้ความเห็นใจและยอมให้มีการกระทำเช่นนั้นได้ กลุ่มประเทศที่ให้ความช่วยเหลือการก่อการร้ายระหว่างประเทศก็สนับสนุนให้เกิดการ

ยอมรับการคืนบรรทัดฐานเพื่อปลดแอกประเทศชาติ (National Liberation Movement) ให้เป็นสิ่งที่ชอบด้วยกฎหมาย โดยพยายามผลักดันให้องค์การสหประชาชาตินิยามและยอมรับการปลดแอกประเทศชาติ ซึ่งหากเป็นเช่นนั้นอาจมีการตีความเบี่ยงเบนไปในทำนองว่าหากการก่อการร้ายเป็นไปได้เพื่อปลดแอกประเทศชาติก็เป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายและไม่ใช่การก่อการร้ายระหว่างประเทศ ฝ่ายชั่วคราวความคิดอีกด้านหนึ่งจึงพยายามแยกการปลดแอกออกจากการก่อการร้ายระหว่างประเทศ โดยเสนอว่าการปลดแอกประเทศชาตินั้นจะต้องเป็นการกระทำต่อผู้ที่เข้ามายึดครองดินแดนของตนโดยมิชอบด้วยกฎหมายเท่านั้น นอกจากนี้การต่อสู้ยังต้องมีวิธีการที่ไม่ขัดต่อกฎหมายภาคสงครามที่เกี่ยวกับกฎในการทำสงคราม (Jus in bello) ดังนั้นการใช้วิธีการโหดเหี้ยมทารุณให้สาธารณชนหวาดกลัวหรือการโจมตีเป้าหมายพลเรือน (Civilian target) แม้จะได้กระทำเพื่อปลดแอกประเทศชาติก็เป็นความผิดเพราะเป้าหมายพลเรือนทั้งเครื่องบินโดยสาร ห้างสรรพสินค้าและประชาชนทั่วไปไม่ใช่ผู้ที่รุกรานดินแดนใคร

2. อาชญากรรมทางการเมือง มีอนุสัญญาระหว่างประเทศอยู่ฉบับหนึ่งที่ให้ความหมายของความผิดทางการเมืองเอาไว้ได้แก่ Harvard Reserch Draft Convention on Extradition ใน Section 5 (b) ความผิดทางการเมือง รวมถึงการกระทำใด การเคลื่อนไหวทางการเมือง การยุบการโฆษณาหรือประกาศลัทธิลัทธิรัฐบาล การลี้ภัยความลับทางทหารหรือความลับทางการปกครองประเทศโดยบุคคลหนึ่งหรือมากกว่านั้น ในที่นี้รวมถึงการกระทำผิดต่าง ๆ ของกลุ่มองค์กรด้วย เพื่อมุ่งหมายโดยตรงต่อความปลอดภัยหรือระบบการปกครองประเทศ และการกระทำผิดอื่น ๆ ที่มีความมุ่งหมายในทางการเมือง อนุสัญญานี้เป็นกฎหมายที่กำหนดให้ความผิดทางการเมืองไม่ต้องส่งผู้ร้ายข้ามแดนในระหว่างรัฐภาคี ซึ่งปกติมักจะไม่ได้กำหนดลักษณะของความผิดทางการเมืองเอาไว้ จึงเป็นเรื่องดุลพินิจของศาลภายในประเทศที่ได้รับการร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนในการพิจารณาจากข้อเท็จจริงเป็นกรณีไป ซึ่งอนุสัญญานี้ได้แสดงถึงความพยายามในการจำกัดนิยามความหมายของอาชญากรรมทางการเมืองให้เกิดความชัดเจนขึ้น โดยได้แยกองค์ประกอบของความผิดพร้อมทั้งตัวอย่างของการกระทำเอาไว้ด้วย อันได้แก่

2.1 การกระทำความผิดของบุคคลตั้งแต่หนึ่งคนขึ้นไปเป็นองค์ประกอบภายนอกและได้ยกตัวอย่างดังนี้ (รวมถึง) การเคลื่อนไหวทางการเมือง ยุบ โฆษณา หรือประกาศเพื่อลัทธิลัทธิรัฐบาลการลี้ภัยความลับทางทหารหรือทางการปกครองประเทศ เป็นต้น และ

2.2 มีวัตถุประสงค์ในทางการเมืองเป็นองค์ประกอบภายใน
อาชญากรรมทางการเมืองหรือความผิดทางการเมือง (Political Crime)
เมื่อศึกษาจากคำพิพากษาของประเทศต่าง ๆ อาจจะพอสรุปได้ดังต่อไปนี้

ในประเทศอังกฤษซึ่งเป็นระบบกฎหมาย Common Law มีคำวินิจฉัยของศาลในเรื่องความผิดทางการเมืองไว้ว่า จะต้องมีส่วนต่าง ๆ ในรัฐตั้งแต่สองฝ่ายขึ้นไปและแต่ละฝ่ายพยายามจะตั้งตนเป็นรัฐบาล ก่อให้เกิดการกระทำความผิดขึ้นเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าว จะเห็นได้ว่าศาลของประเทศอังกฤษให้ความหมายโดยพิจารณาการกระทำเป็นองค์ประกอบภายนอก (Actus reus) และเจตนาหรือจุดมุ่งหมายวัตถุประสงค์เป็นองค์ประกอบภายใน (Mens rea) คือต้องการที่จะตั้งตนขึ้นกุมอำนาจ และศาลของอังกฤษก็ได้ยืนยันว่ายังไม่มีความจำเป็นที่จะต้องให้ความหมายหรือจำกัดความของความผิดทางการเมืองให้แน่ชัดลงไป เพราะแนวความคิดในเรื่องความผิดทางการเมืองยังจำเป็นต้องใช้ความยืดหยุ่นในการวินิจฉัยเป็นกรณี ๆ ไป

ในสหรัฐอเมริกาที่มีหลักเกณฑ์เช่นเดียวกับในประเทศอังกฤษคือศาลจะพิจารณาว่า การกระทำทางการเมืองนั้นมีมูลเหตุจูงใจทางการเมืองอยู่หรือไม่และการกระทำนั้นได้กระทำลงเพื่อ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ในทางการเมืองนั้นหรือไม่ กล่าวคือ ต้องการพิสูจน์เจตนาภายในด้วยซึ่งมันมิใช่เรื่องง่ายเลย

ในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีซึ่งมีระบบกฎหมายแบบ Civil Law มีกฎหมายว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนให้ความหมายของความผิดทางการเมืองไว้ว่า การกระทำซึ่งอาจลงโทษทางอาญาได้ โดยได้กระทำโดยตรงต่อ (มีผลกระทบโดยตรงต่อ) ความมั่นคงหรือความคงอยู่ของรัฐ หรือประมุขหรือสมาชิกของรัฐบาลของรัฐ หรือต่อองค์กรที่จัดตั้งขึ้นโดยรัฐธรรมนูญ หรือต่อสิทธิของประชาชนในการเลือกตั้งหรือออกเสียง หรือต่อความสัมพันธ์อันดีกับรัฐต่างชาติ จะเห็นได้ว่ากฎหมายนี้จะคำนึงถึงผลของการกระทำที่เป็นความผิดอาญาสามัญ ว่ามันมีผลต่อองค์กรหรือหน่วยงานหรือสิทธิของบุคคลที่กฎหมายได้กำหนดไว้หรือไม่ เมื่อมีคดีขึ้นสู่ศาลก็เป็นหน้าที่ของศาลที่จะใช้ดุลพินิจปรับข้อเท็จจริงนั้นว่าเข้าขอบเขตความหมายตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้หรือไม่ เท่านั้น ไม่ต้องพิสูจน์องค์ประกอบภายในว่าแท้จริงต้องการตั้งตนขึ้นกุมอำนาจหรือไม่ ขอแค่มีเจตนากระทำความผิดอาญาสามัญนั้นก็พอ เช่น การยิงประมุขของรัฐโดยเจตนาถือว่าเป็นความผิดทางการเมืองแล้ว โดยไม่ต้องพิสูจน์ถึงขั้นที่มีความมุ่งหมายทางการเมืองเพื่อล้มล้างรัฐบาล หรือตั้งตนขึ้นกุมอำนาจหรือไม่

ในฝรั่งเศสมีหลักว่า ความผิดทางการเมืองเป็นการกระทำที่มีผลโดยตรงต่อความมั่นคงของรัฐและต่ออธิปไตยของรัฐ แสดงว่าต้องการผลเท่านั้นไม่ต้องการเจตนาพิเศษ เช่น โจรที่ต้องการปล้นปืนเอาไปขายเพื่อผลประโยชน์ในตัวเองมิใช่เจตนาต้องการทำลายความมั่นคงของรัฐก็จะมี ความผิดทางการเมืองไม่ใช่ความผิดอาญาสามัญทั่วไปเพราะการกระทำนั้นมีผลโดยตรงต่อความมั่นคงของรัฐ เช่นเดียวกับการก่อการร้ายหากผู้ก่อการร้ายต้องการระเบิดเรือสำราญเพื่อให้รัฐโอนเงินให้มิฉะนั้นจะก่อเหตุซ้ำอีก (ไม่ใช่การบังคับกับเจ้าตัวตรง ๆ แต่บังคับผ่าน

บุคคลที่สาม) เขาจะมาอ้างว่าต้องการทรัพย์สิน ไม่ต้องการก่อการร้ายหรือไม่คิดที่จะทำให้ใครหวาดกลัวไม่ได้ พวกเขาต้องมีความผิดฐานก่อการร้ายไม่ใช่กรรโชกทรัพย์หรือความผิดสามัญอื่น (เหมือนกฎหมายปิดปากโดยให้กรรมเป็นเครื่องชี้เจตนา) ดังนั้นการก่อการร้ายไม่ว่าจะมีมูลเหตุชักจูงใจหรือเจตนาต่อสิ่งใดก็แล้วแต่ หากการกระทำความคิดนั้นมุ่งกระทำต่อบุคคลที่สามผู้บริสุทธิ์ไม่รู้เรื่องรู้ราวด้วยเพียงเพื่อจะใช้เป็นเครื่องต่อรอง มันก็น่าจะผิดฐานก่อการร้ายแล้ว ดังนั้นจึงมีความเห็นส่วนตัวว่าการก่อการร้ายไม่น่าที่จะต้องการเจตนาว่าจะทำเพื่ออุดมการณ์หรือผลประโยชน์ส่วนตัว แต่ต้องการเจตนาพิเศษในส่วนที่ว่า เพื่อใช้ความหวาดกลัวหรือความเสียหายของผู้บริสุทธิ์เป็นเครื่องมือในการต่อรองข่มขู่อีกฝ่ายหนึ่ง ดังนั้นไม่ว่าจะเป็นลัทธิก่อการร้ายที่กระทำเพราะความเชื่อหรือยึดเหนี่ยวกับอุดมการณ์ หรือกลุ่มผู้ก่อการร้ายเพื่อผลประโยชน์ ก็จะเป็นการก่อการร้ายเหมือนกันจะอ้างความชอบธรรมหรือกระทำไปในฐานะตัวแทนของลัทธิตนเพื่อปลดปล่อยอย่างไรก็ฟังไม่ขึ้น

ประเทศไทยไม่มีการนิยามความหมายของอาชญากรรมทางการเมืองจะมีก็แต่คำว่าการเมือง หมายถึง “งานที่เกี่ยวกับรัฐหรือแผ่นดิน เช่น วิชาการเมือง ได้แก่วิชาว่าด้วยรัฐ การจัดส่วนแห่งรัฐ และการดำเนินการแห่งรัฐ อีกความหมายหนึ่งก็คือ การบริหารประเทศเฉพาะที่เกี่ยวกับนโยบายในการบริหารประเทศ เช่น การเมืองระหว่างประเทศ และความหมายสุดท้าย คือกิจการอำนาจหรือควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน เช่น ตำแหน่งการเมือง ได้แก่ คณะรัฐมนตรีมีหน้าที่อำนาจการบริหารแผ่นดิน หรือสภาผู้แทนราษฎรควบคุมการบริหารแผ่นดิน

อาชญากรรมทางการเมืองจึงเป็นการกระทำความผิดที่มีโทษทางอาญาต่อสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้น ซึ่งอาชญากรรมทางการเมืองอันที่จริงก็คือความผิดอาญานั้นเอง เพียงแต่มีองค์ประกอบหรือมูลเหตุชักจูงใจหรือวัตถุประสงค์ที่มีลักษณะเป็นการเมืองเข้ามาแฝงอยู่ด้วย การที่ประเทศแต่ละประเทศให้สิทธิและเสรีภาพแก่ประชาชนในการแสดงความคิดเห็นและโต้แย้งการกระทำในทางการเมืองหรือความคิดเห็นทางการเมืองที่แตกต่างกันก็เกิดขึ้น และเมื่อใดประชาชนกับผู้ปกครองมีความคิดเห็นที่ขัดแย้งกันจนไม่อาจตกลงกันได้สิ่งที่ตามมาคือการใช้กำลังเข้าปะทะกันจนเกิดการกระทำความผิดอาญาขึ้น ดังนั้นอาชญากรรมทางการเมืองจึงเป็นความผิดที่มีโทษทางอาญาที่เกิดจากบุคคลที่ไม่เห็นด้วยกับการดำเนินการปกครองหรือนโยบายของรัฐในการปกครองประเทศ แล้วได้พยายามดำเนินการบางประการอันเป็นการแสดงออกถึงการคัดค้านหรือบิบบังคับให้มีการเปลี่ยนแปลง ซึ่งการกระทำดังกล่าวนี้นับว่าเป็นความผิดทางการเมืองหรือเกี่ยวเนื่องกับทางการเมือง แต่การพิจารณาว่าการกระทำอย่างไรเป็นความผิดทางการเมืองหรือไม่ก็อยู่ในดุลพินิจของฝ่ายบริหารหรือไม่ก็ศาลแล้วแต่กรณี เช่น กรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้กำลังกับผู้ชุมนุมระหว่างที่อยู่ในช่วงเกิดการกบฏหรือรัฐประหาร ถ้าหากฝ่ายรัฐ

ขณะที่จะอ้างว่าเป็นการใช้อำนาจรัฐเพื่อรักษาความมั่นคงแห่งรัฐ แต่หากรัฐเพื่ออีกฝ่ายขึ้นกุมอำนาจ แทน เจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นก็ต้องมีความผิดทางการเมืองเป็นแน่

ความผิดทางการเมืองยังเป็นเรื่องที่ต้องอาศัยข้อเท็จจริงในการวินิจฉัย ซึ่งย่อมอยู่ในดุลพินิจของศาลและแม้ว่าจะมีคำพิพากษาของศาลต่างประเทศในเรื่องนี้อยู่บ้าง แต่ก็มิได้มีผลผูกมัดให้ประเทศไทยถือเอาตามนั้น เพื่อขจัดปัญหาความยุ่งยากซับซ้อนจึงน่าจะให้คำนิยามคำว่า ความผิดทางการเมืองอย่างเช่นที่ในประเทศเยอรมัน ให้อยู่ให้ได้เกิดความชัดเจนมากที่สุดเท่าที่จะทำได้เพื่อมิให้เกิดปัญหาในการตีความและมีให้ทับซ้อนกันกับความผิดประเภทอื่น การกำหนดหลักการกว้าง ๆ ให้สามารถใช้ดุลพินิจได้มากเกินไป อาจจะทำให้ไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของการใช้แต่บรรลุวัตถุประสงค์ของผู้มีอำนาจอยู่ก็เป็นได้

ดังกล่าวนั้นแล้วว่าในกฎหมายไทยไม่ได้มีการให้คำจำกัดความหรือระบุให้ชัดถึงขอบเขตของอาชญากรรมทางการเมือง การพิจารณาว่าการกระทำใดเป็นการกระทำความผิดทางการเมืองหรือเกี่ยวข้องกับการเมืองจึงขาดหลักในการพิจารณาจะมีก็เพียงแต่คำวินิจฉัยของศาลในคดีก่อน ๆ และการพิจารณาของฝ่ายบริหาร ซึ่งศาลก็มีได้วางหลักเกณฑ์ไว้แน่ชัดสิ่งใดเป็นความผิดทางการเมืองจึงเป็นเรื่องการใช้ดุลพินิจไป เพราะเจตนาภายในเป็นสิ่งที่พิสูจน์ให้เห็นจริงได้ยากจึงต้องใช้การคาดเดาของศาล ซึ่งแตกต่างกับองค์ประกอบภายนอกที่เป็นรูปธรรมพอที่จะพิสูจน์หาความจริงแท้ได้ ดังนั้นอาญาสามัญทั่วไปกับอาญาทางการเมืองจึงเป็นสิ่งที่ต้องคาดเดาเจตนาเอาว่าจะมีความผิดฐานใด เช่น กรณีที่เกิดเหตุการณ์กบฏอยู่แล้วมีบุคคลที่สามแทรกเข้ามายังนายกฯ แล้วอ้างว่าต้องการแก้แค้นเรื่องส่วนตัวมิใช่เพื่อต้องการล้มล้างอำนาจบริหาร หากต้องการเจตนาพิเศษภายในของอาญาทางการเมืองเราก็จะพิสูจน์ได้อย่างไรนอกจากการคาดเดาของศาล ผู้จัดทำจึงเห็นว่าอาญาทางการเมืองรวมทั้งการก่อการร้ายควรเป็นความผิดเด็ดขาด (Strick Liability) ไม่ต้องพิสูจน์เจตนาเพียงการกระทำเข้าลักษณะองค์ประกอบแล้วเกิดผลตามที่กฎหมายกำหนดก็พอ

เมื่อเปรียบเทียบกับอาชญากรรมทางการเมืองกับการก่อการร้ายแล้วอาชญากรรมทางการเมืองตัวผู้กระทำความผิดจะเป็นฝ่ายที่ต่อต้านรัฐหรือฝ่ายรัฐที่เข้าปราบปรามกลุ่มต่อต้านเพื่อผลทางการเมือง ส่วนผู้ก่อการร้ายจะเป็นกลุ่มบุคคลหรือรัฐหรือเป็นองค์กรมีระบบที่ดีปิดคนเป็นความลับที่ไม่จำเป็นต้องหวังผลทางการเมืองก็ได้

อาชญากรรมทางการเมืองเป้าหมายโจมตีของเขาจะเป็นตัวฝ่ายตรงข้ามโดยตรง เช่นตัวประธานาธิบดี หรือกระทำต่อความมั่นคงของรัฐโดยตรง เช่น บุกยึดอาวุธปืนหรือวางระเบิดคลังแสง เป็นต้น ส่วนเหยื่อของผู้ก่อการร้ายจะไม่เลือกหน้าไม่ว่าจะเป็นผู้บริสุทธิ์, สิ่งของอื่นใดที่ไม่มีทางสู้, สิ่งแวดล้อมหรือแม้กระทั่งพวกของตนเอง พุดง่าย ๆ คือไม่เกี่ยววิธีการ เช่น ระเบิดห้างสรรพสินค้า, ระเบิดทางรถไฟหรือปล่อยสารพิษลงสู่แม่น้ำ เป็นต้น กล่าวคือ

ก. การก่อการร้าย = บุคคลที่สามเป็นเหยื่อโดยตรง (Primary Victimization)

ข. อาชญากรรมทางการเมือง = บุคคลที่สามเป็นเหยื่อโดยอ้อม (Secondary Victimization)

อาชญากรรมทางการเมืองอาจใช้วิธีการอย่างสงบเงียบไม่มีการสูญเสียชีวิตหรือไม่รุนแรงถึงขั้นนองเลือดก็ได้ เช่น มีการเดินขบวนประท้วงก่อนจึงมีการเปิดเผยตัวเผชิญหน้ากันในวันแรกเพื่อแสดงความคิดเห็นทางการเมืองที่ไม่ตรงกัน นอกจากนี้อาชญากรรมทางการเมืองอาจมีคนเดียวก็ได้ เช่น การเปิดเผยความลับทางการทหารเพื่อให้ฝ่ายตรงกันข้ามได้รับรู้หรือล้วงข้อมูลไปขายให้แก่รัฐอื่น ส่วนการก่อการร้ายจะมีลักษณะการกระทำที่รุนแรงมากเพื่อให้ฝ่ายตรงกันข้ามซึ่งนำหน้าระหว่างผลที่รุนแรงอันจะตามมาเรื่อย ๆ หากไม่ยอมทำตามข้อเรียกร้อง หรือคิดที่จะสอดมือเข้ามายุ่งแล้วจะต้องแลกกับการเสียบประมาณเพื่อป้องกันอะไรหรือปราบปรามใครก็ไม่รู้ที่ซ่อนตัวอยู่ในความมืด การก่อการร้ายจึงมักจะมีกำลังคนเป็นแขนขากว้างไกลเพื่อประสิทธิภาพในการต่อรองและจะต้องดำเนินการเป็นความลับเสมอ

อาชญากรรมทางการเมืองมีวัตถุประสงค์เพื่อหวังผลทางการเมืองเสมอ เช่น ล้มล้างรัฐก่อตั้งตนเป็นใหญ่ ถ้าหากชนะก็จะได้ปกครองประเทศหากแพ้ก็จะเป็นอาชญากรรมทางการเมือง แต่ทั้งนี้ไม่ได้ต้องการสร้างความหวาดกลัวในหมู่ประชาชนไปทั่วเพราะอย่างน้อยเขาจะต้องมาปกครองประเทศอีกหากชนะ ส่วนวัตถุประสงค์ของการก่อการร้ายในการลงมือแต่ละครั้งมีเจตนาเพื่อดึงดูดความสนใจ ต้องการให้เป็นข่าวให้ได้รับรู้ไปทั่วและเกิดความกลัวเพื่อกดดันข่มขู่ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่แท้จริง ดังนี้

ก. ทางตรง คือ ตั้งข้อเรียกร้องเป็นการข่มขู่บังคับเพื่อวัตถุประสงค์ (เจตนาพิเศษ) ที่แท้จริง เช่น ห้ามเข้ามายุ่งเกี่ยวกับรัฐของตนหรือบังคับให้ยอมลงจากอำนาจ เห็นได้ว่าเป็นการหวังผลทางการเมืองในตัวของมันอยู่แต่หากกระทำต่อผู้บริสุทธิ์ไม่รู้เห็นด้วยหรือสิ่งของอื่นที่ไม่ใช่ของฝ่ายตรงข้ามก็จะไม่ใช่อาชญากรรมทางการเมืองธรรมดาแต่จะเป็นการก่อการร้าย การก่อการร้ายไม่จำเป็นต้องหวังผลทางการเมืองเสมอไป เช่น จี้เครื่องบินเรียกค่าไถ่ก็จะไม่ใช่ผลทางการเมือง

ข. ทางอ้อม คือ ข่มขู่ให้กลัวไปเองโดยไม่ได้ตั้งข้อเรียกร้องมีผลในการเตือน เช่น ลงมือก่อเหตุรุนแรงเพื่อเตือนรัฐ องค์กรหรือบุคคลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องให้เกิดความเกรงกลัวมิให้เข้ามายุ่งหากไม่ยอมถูกโจมตีโดยไม่รู้ตัวจากกลุ่มที่พวกเขาไม่รู้ว่าเป็นใคร

หากมีกลุ่มบุคคลหรือองค์กรใดกระทำความผิดอาญาที่รุนแรงต่อผู้บริสุทธิ์ที่ไม่รู้เห็นเรื่องราวอันเป็นการดึงดูดความสนใจในทางให้เกิดความหวาดกลัวในวงกว้าง เพื่อข่มขู่หรือบังคับอย่างใด ๆ หากเข้าองค์ประกอบดังนี้ น่าจะเกิดความผิดสำเร็จฐานก่อการร้ายแล้วไม่ว่าจะสมประสงค์ดังที่ได้เรียกร้องบังคับไปแล้วหรือยัง กล่าวคือ หากลงมือก่อเหตุแล้วสามารถดึงดูดความ

สนใจให้คนทั่วไปหวาดผวาก็ได้แล้ว แม้ข้อเรียกร้องนั้นจะไม่มี การปฏิบัติตามก็จะไม่ใช่เรื่อง การพยายามก่อการร้ายประกอบกับเรื่องฆ่าผู้อื่น โดยเจตนาที่เป็นกรรมเดียวผิดกฎหมายหลายบทจะต้อง มีหลักพิจารณาว่ามีเจตนาจะทำให้เกิดความหวาดกลัวในหมู่ประชาชนหรือไม่เป็นเจตนาพิเศษแล้ว ค่อยดูต่อไปว่าการสร้างความหวาดกลัวนั้นพวกเขาต้องการบังคับหรือข่มขู่เอาอะไร ซึ่งเป็นเรื่อง ของการต่อรองไม่เกี่ยวกับเรื่องที่ว่า จะผิดหรือไม่ผิดฐานก่อการร้าย

1.7 รูปแบบของการก่อการร้าย

การก่อการร้ายไม่ใช่เรื่องใหม่ของประชาคมโลกแต่เป็นเรื่องเก่าที่มีพัฒนาการมาอย่างยาวนาน และมีประวัติศาสตร์ของการต่อสู้ซึ่งเกิดขึ้นในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วโลกการก่อการร้ายในแต่ละยุคสมัย จะมีรูปแบบและลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งสามารถแบ่งรูปแบบของการก่อเหตุออก ตาม ช่วงระยะเวลาในแต่ละยุคได้ (สุรชัย นิระ, 2548, หน้า 11-12) ดังนี้

รูปแบบการก่อการร้ายในยุคเริ่มแรก กลุ่มผู้ก่อการร้ายมักจะใช้รูปแบบหรือวิธีการก่อเหตุ ใน 5 ลักษณะ ดังนี้

- 1) การลักพาตัวบุคคลสำคัญ หรือบุคคลเป้าหมาย เพื่อเรียกเงินค่าไถ่ หรือรีดความลับ
- 2) การปล้น หรือการยึดอากาศยาน หรือยานพาหนะ เพื่อเรียกร้องในสิ่งที่ต้องการ หรือนำยานพาหนะที่ยึดได้นั้นไปใช้ก่อเหตุในลักษณะต่าง ๆ
- 3) การข่มขู่ว่าจะก่อวินาศกรรมในสถานที่สำคัญๆ หรือการข่มขู่ว่าจะสังหารบุคคล สำคัญหากรัฐบาลในประเทศนั้น ๆ ไม่ยินยอมปฏิบัติตามข้อเรียกร้อง
- 4) การจับตัวประกันไว้ในสถานที่แห่งใดแห่งหนึ่ง เช่น โรงแรม สำนักงาน เป็นต้น
- 5) การบุกยึดสถานที่สำคัญๆ หรือแหล่งทรัพยากรต่าง ๆ เช่น โรงพยาบาล สถานทูต เป็นต้น รูปแบบการก่อการร้ายในยุคกลาง กลุ่มก่อการร้ายได้มีวิวัฒนาการในการก่อเหตุเพิ่มขึ้น จาก เดิมอีก 6 ลักษณะ ได้แก่

(1) การก่อเหตุวินาศกรรมที่มุ่งเป้าไปที่สถานที่สำคัญหรือสถานที่อันเป็น สัญลักษณ์ต่าง ๆ โดยไม่มีการยื่นข้อเรียกร้องใด ๆ เช่น กรณีการก่อเหตุจี้เครื่องบินพาณิชย์พุ่งชน อาคาร World Trade Centre หรือตึกแฝดในนครนิวยอร์ก และพุ่งชน Pentagon ในรัฐเวอร์จิเนีย เมื่อวันที่ 11 กันยายน พ.ศ. 2544 ซึ่งเป็นโศกนาฏกรรมครั้งใหญ่ของสหรัฐฯ โดยการก่อเหตุครั้งนั้น ส่งผลทำให้มีผู้เสียชีวิต 2,992 คน และได้รับบาดเจ็บ 6,291 คน

(2) การก่อเหตุโจมตีเครื่องบินพาณิชย์ เช่น กรณีการใช้จรวดแซมยิงสายการบิน Arkia Israeli Airlines เที่ยวบินที่ 582 ที่เมือง Mombasa ประเทศเคนยา เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน พ.ศ. 2545 แต่จรวดพลาดเป้าหมาย

(3) การลอบสังหารบุคคลเป้าหมาย เช่น กรณีที่ผู้ก่อการร้ายกลุ่ม Al - Qaeda สัญชาติ คูเวต 2 คน ได้ใช้ปืนลอบสังหารทหารสหรัฐฯ ขณะกำลังซ้อมรบร่วมกับทหารคูเวต เมื่อวันที่ 8 ตุลาคม พ.ศ. 2545 ซึ่งส่งผลทำให้มีทหารสหรัฐฯ เสียชีวิต 1 คน และได้รับบาดเจ็บอีก 1 คน

(4) การก่อเหตุในสถานที่ที่มีการรักษาความปลอดภัยไม่รัดกุม หรือไม่แน่นอนหา เช่น กรณีการก่อเหตุวางระเบิดสถานที่ท่องเที่ยวในเกาะบาหลีซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมแห่งหนึ่งของประเทศอินโดนีเซีย เมื่อวันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2545 ซึ่งส่งผลทำให้มีผู้เสียชีวิต 202 คน และได้รับบาดเจ็บจำนวนมาก และกรณีชาวอิสราเอลก่อเหตุวางระเบิด Car Bomb ที่โรงแรม Paradise ในเมือง Mombasa ประเทศเคนยา เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน พ.ศ. 2545 ส่งผลทำให้มีผู้เสียชีวิต 16 คน และได้รับบาดเจ็บ 80 คน เป็นต้น สำหรับ Soft Target อื่น ๆ ที่เป็นเป้าหมายของกลุ่มก่อการร้ายก็ได้แก่ ศูนย์การค้าโรงเรียน ศาสนสถาน รถไฟ เรือบรรทุกน้ำมัน โรงกลั่นน้ำมัน ท่อส่งน้ำมัน เป็นต้น

(5) การก่อเหตุโดยใช้สารเคมี หรือสารพิษเข้าโจมตีกลุ่มเป้าหมาย เช่น กรณีกลุ่มลัทธิออมชินริเกียวก่อเหตุใช้ก๊าซซารินโจมตีรถไฟฟ้าใต้ดินในกรุงโตเกียวของประเทศญี่ปุ่นเมื่อวันที่ 20 มีนาคม พ.ศ. 2538 ซึ่งส่งผลทำให้มีผู้เสียชีวิต 1 คน และมีผู้ได้รับบาดเจ็บต้องนำตัวส่งโรงพยาบาล อีกกว่า 5,500 คน

(6) การก่อเหตุโจมตีกลุ่มเป้าหมายด้วยเชื้อโรค เช่น กรณีการส่งจดหมายเชื้อโรค Anthrax ในสหรัฐอเมริกา และการส่งจดหมายเชื้อโรค Anthrax ไปประเทศเคนยาในช่วงปลายปี พ.ศ. 2545 เป็นต้น รูปแบบการก่อการร้ายในยุคปัจจุบัน มีการพัฒนารูปแบบการก่อเหตุที่หลากหลายเพิ่ม มากขึ้น ทั้งการใช้กองกำลังขนาดใหญ่ และการก่อเหตุด้วยจำนวนคนเพียง 2-3 คน หรืออาจก่อเหตุเพียงคนเดียว (พรประสิทธิ์ กล่าวสมบัติ, 2558, หน้า 25-28) ดังนี้

1. การก่อเหตุโดยใช้กองกำลังนักรบกลุ่มใหญ่ (ตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป) เข้าโจมตีและยึดครองพื้นที่เมืองสำคัญๆ ในภูมิภาคตะวันออกกลาง เช่น กรณีกลุ่มไอเอสใช้กลุ่มกองกำลังนักรบเข้าโจมตีและยึดครองพื้นที่ร็คคาในสาธารณรัฐอาหรับซีเรีย เมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม พ.ศ. 2558 การบุกยึดเมืองรามาดิ ซึ่งเป็นเมืองเอกของจังหวัดอันบาร์ทางตะวันตกของประเทศอิรัก และการยึดครองเมืองโบราณแพลไมราณ ซึ่งเป็นอาณาจักรแห่งประวัติศาสตร์ในยุคโรมัน เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม พ.ศ. 2558 เป็นต้น

2. การก่อเหตุโดยใช้กองกำลังนักรบขนาดเล็ก (2-3 คน) ก่อเหตุโจมตีสถานที่ท่องเที่ยวยอดนิยม เช่น กรณีที่มีมือปืนสองคนใช้อาวุธปืนกราดยิงนักท่องเที่ยวที่กำลังเยี่ยมชมพิพิธภัณฑน์บาร์โด ซึ่งเป็นหนึ่งในสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมในกรุงตูนิส เมืองหลวงของ

ประเทศตูนิเซีย เมื่อวันที่ 18 มีนาคม พ.ศ. 2558 ซึ่งทำให้มีผู้เสียชีวิต 21 คนและได้รับบาดเจ็บอีก 24 คน

3. การก่อเหตุโดยลำพังเพียงคนเดียว (Lone Wolf) เช่น กรณีคนร้ายขับรถพุ่งชนฝูงชน ในย่านสถานที่ท่องเที่ยวในเมืองบาร์เซโลนา ราชอาณาจักรสเปน เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม พ.ศ. 2560 ซึ่งส่งผลทำให้มีผู้เสียชีวิต 13 คน และได้รับบาดเจ็บอีกกว่า 50 คน และการที่คนร้ายขับรถพุ่งชนฝูงชนที่กำลังชมการแสดงพลุดอกไม้ไฟเนื่องในวันชาติฝรั่งเศส ในย่านพรอมนาเดส อองเกลส์เมืองนิซ สาธารณรัฐฝรั่งเศส เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม พ.ศ. 2560 ซึ่งส่งผลทำให้มีผู้เสียชีวิตกว่า 84 คน และได้รับบาดเจ็บอีกกว่า 50 คน เป็นต้น

4. การก่อเหตุวินาศกรรมด้วยการวางระเบิดสถานที่ราชการของประเทศเป้าหมาย เช่น กรณีกลุ่มไอเอสก่อเหตุระเบิดรถยนต์ของสถานกงสุลของสหรัฐฯ ในเมืองเออร์บิล ซึ่งเป็นเมืองหลวงของเขตปกครองตนเองชาวเคิร์ด สาธารณรัฐอิรัก เมื่อวันที่ 18 เมษายน พ.ศ. 2558 ซึ่งส่งผลทำให้มีผู้เสียชีวิต 3 คน และได้รับบาดเจ็บอีก 14 คน

5. การก่อเหตุลักพาตัวประกันชาวต่างชาติที่เข้ามาทำงานในอิรักและซีเรีย เช่น กรณีกลุ่มไอเอสลักพาตัวนายจอร์น เคนท์ลี ช่างภาพ และผู้สื่อข่าวอิสระสัญชาติอเมริกันในสาธารณรัฐอาหรับซีเรีย เมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2555

6. การใช้สื่อออนไลน์เป็นเครื่องมือในการโฆษณาชวนเชื่อ และเผยแพร่คลิปวิดีโอในลักษณะการข่มขู่ หรือทำให้ผู้คนหวาดกลัว เช่น กรณีที่กลุ่มไอเอสเผยแพร่คลิปวิดีโอตัดคอชายชาว ซีอะห์ 8 คน ในจังหวัดฮามา ทางตอนใต้ของสาธารณรัฐอาหรับซีเรีย เมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2558 และการเผยแพร่คลิปวิดีโอที่เป็นภาพเด็กทารกแรกเกิดกำลังนอนหลับอยู่บนอาวุธปืนและระเบิดมือ พร้อมใบสูติบัตรที่อ้างว่าเป็นใบเกิดใบแรกของประชาชนภายใต้รัฐอิสลาม เมื่อวันที่ 27 เมษายน พ.ศ. 2558 เป็นต้น จากข้อมูลดังกล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าเงื่อนไขในทางประวัติศาสตร์สามารถทำให้เราเข้าใจพื้นฐานและลักษณะของการก่อการร้ายตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งแนวคิดพื้นฐานของการก่อการร้ายยังคงไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปมากนัก แต่รูปแบบและวิธีการของการก่อการร้ายมีการพัฒนาไปตามความเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย

1.8 ประเภทของการก่อการร้าย

ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เห็นว่าการก่อการร้ายสามารถแบ่งได้อย่างน้อย 6 ประเภท (สุรชาติ บำรุงสุข, 2549, หน้า 9-11) ได้แก่

1) การก่อการร้ายชาตินิยม (Nationalist Terrorism) ต้องการสถาปนารัฐของเชื้อชาติตนเองขึ้นมาโดยใช้วิธีการต่อสู้เพื่อเรียกร้องความสนใจจากประชาคมโลก กลุ่มก่อการร้ายชาตินิยมนี้มี

แนวโน้มนำจะใช้ความรุนแรงอย่างจำกัดพอให้ได้รับความสนใจ ตัวอย่างของกลุ่มก่อการร้ายชาตินิยม ได้แก่ กลุ่ม The Irish Republican Army (IRA) และกลุ่ม Palestine Liberation Organization (PLO)

2) การก่อการร้ายทางศาสนา (Religious Terrorism) ต้องการใช้ความรุนแรง

เพื่อบรรลุหรือเสริมสร้างสิ่งที่ตนเห็นว่าเป็นวัตถุประสงค์ที่พระเจ้าเป็นผู้เป็นเจ้าของ หรือ ศาสดาที่ตนเองนับถือสั่งสอนไว้ กลุ่มก่อการร้ายทางศาสนาไม่ได้ต้องการเรียกร้องแรงสนับสนุนจากเพื่อนร่วมชาติหรือร่วมอุดมการณ์ แต่ต้องการเคลื่อนไหวเพื่อบรรลุสิ่งที่ตนเองเชื่อว่าเป็น วัตถุประสงค์ของพระเจ้าผู้เป็นเจ้าของเป้าหมายในการก่อเหตุของกลุ่มเหล่านี้อาจเป็นใครก็ได้ที่ไม่ใช่ผู้นับถือศาสนา หรือลัทธิของกลุ่มก่อการร้ายเหล่านั้น ตัวอย่างของกลุ่มก่อการร้ายทางศาสนา ได้แก่ กลุ่มอัลกออิดะฮ์กลุ่ม Hamas ในปาเลสไตน์ กลุ่ม Hezbollah ในเลบานอน กลุ่มหัวรุนแรงชาวยิว ที่เกี่ยวข้องกับสาธุคุณ Meir Kahane นาย Buruch Goldstein (เป็นผู้กราดยิงชาวมุสลิมในสุเหร่า เมือง เซบรอน 1994) (พ.ศ. 2537) และกลุ่ม Aum Shinrikyo เป็นต้น

3) การก่อการร้ายที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐ (State - Sponsored Terrorism)

ถูกใช้เป็นเครื่องมือของกลุ่มหัวรุนแรง (Radical States) ในฐานะเครื่องมือสำหรับ นโยบายต่างประเทศซึ่งเป็นวิธีที่มีต้นทุนต่ำในการทำสงครามอย่างไม่เปิดเผย เช่น กรณีรัฐบาล อิหร่านหลังโค่นล้มพระเจ้าชาห์สนับสนุนให้นักศึกษาหัวรุนแรงบุกจับตัวประกันในสถานทูต สหรัฐฯ ในกรุงเตหะรานเมื่อปี ค.ศ. 1979 ปัจจุบันรัฐซึ่งถูกสหรัฐฯ ระบุว่าให้การสนับสนุนการก่อการร้าย ได้แก่ อิหร่าน คิวบา อิรัก ซีเรีย ซูดานเกาหลีเหนือ และลิเบีย โดยกลุ่มก่อการร้ายที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐ และถูกจับตาเป็นพิเศษ ได้แก่ กลุ่ม Hezbollah (ได้รับการสนับสนุนจากอิหร่าน) กลุ่ม Abu Nidal Organization (ได้รับการสนับสนุนจากซีเรียและลิเบีย) เป็นต้น

4) การก่อการร้ายของฝ่ายซ้ายจัด (Left - wing Terrorism) ต้องการทำลายระบอบทุนนิยม และสถาปนาระบอบการปกครองแบบคอมมิวนิสต์ หรือสังคมนิยมขึ้นแทน ระยะเวลาหลังกลุ่มเหล่านี้แทบไม่เหลือให้เห็นอีกแล้ว เช่น กลุ่ม Baader - Meinhof (เยอรมนี) กลุ่ม Japanese Red Army (รับสัญญาทำงานเป็นครั้งคราวให้แก่ลิเบีย)

5) การก่อการร้ายของฝ่ายขวาจัด (Right - wing Terrorism) เป็นกลุ่มที่มีการจัดตั้งเป็นระบบน้อยที่สุดในบรรดากลุ่มก่อการร้ายด้วยกัน มักเป็นการรวมตัวของพวกนาซีใหม่ (Neo - Nazi) หรือนำโดยกลุ่มอันธพาล Skinhead ที่ต้องการทำลายรัฐบาลประชาธิปไตยเสรีนิยม และก่อตั้งรัฐบาลเผด็จการฟาสซิสต์ขึ้นแทน กลุ่มฟาสซิสต์ใหม่เหล่านี้มักโจมตีผู้เข้าเมืองหรือผู้อพยพจากประเทศกำลังพัฒนาจึงถือได้ว่าเป็นทั้งพวกเหยียดผิว (Racist) และต่อต้านชาวยิว (Antisemitist)

6) การก่อการร้ายของพวกอนาธิปไตย (Anarchist Terrorism) เคยมีบทบาท ในช่วงปี ค.ศ. 1870 (พ.ศ. 2413) และหมดบทบาทไปหลังปี ค.ศ. 1920 (พ.ศ. 2463) แต่ผู้เชี่ยวชาญบางคน เห็นว่าสัญญาณของความรุนแรงในลักษณะอนาธิปไตยนี้อาจปรากฏขึ้นอีกในปัจจุบันที่มีการ ประท้วงต่อต้านกระแส โลกาภิวัตน์อย่างรุนแรง

นอกเหนือจากการแบ่งประเภทของการก่อการร้ายเป็น 6 กลุ่มดังกล่าวมาแล้ว ยังมีการ แบ่งประเภทของการก่อการร้ายหรือกลุ่มก่อการร้ายด้วยปัจจัยอื่น ๆ อีก อาทิเช่น แบ่งตามพื้นที่ เป็นการก่อการร้ายในประเทศ และการก่อการร้ายระหว่างประเทศ แบ่งตามผู้อุปถัมภ์ เป็นการก่อ การร้ายที่ไม่เกี่ยวข้องกับรัฐ การก่อการร้ายโดยการสนับสนุนจากรัฐ และการก่อการร้ายที่เป็นการ ขัดแย้งกันเอง แบ่งตามจุดประสงค์ เช่น เพื่ออุดมการณ์ทางการเมือง และเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว แบ่งตามประเด็นที่เกี่ยวข้อง เช่น การปฏิวัติการแทรกแซงอำนาจรัฐ หรือเพื่อครอบอำนาจเหนือกว่า กลุ่มอื่น ๆ ในสังคม นอกจากนี้ ยังมีการก่อการร้ายประเภทใหม่ล่าสุดที่กำลังเป็นที่สนใจอย่างมาก ได้แก่ การก่อการร้าย โดยอาศัยเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งมีหลายวิธี เช่น Hacker คือการบุกรุกเข้าไป ใช้เครือข่าย คอมพิวเตอร์ของผู้อื่น, IP Spoofing เป็นการปลอมแปลงภาษาที่ใช้ในการติดต่อทาง อินเทอร์เน็ต, E-mail Attack เป็นการส่งข่าวสารทางอิเล็กทรอนิกส์จำนวนมหาศาลไปยังเครื่องแม่ ข่ายจนระบบใช้การไม่ได้, Virus Attack เป็นการโจมตีด้วยโปรแกรมขนาดเล็กทำให้เครือข่าย คอมพิวเตอร์เสียหาย และการ ก่อการร้ายที่ส่งผลกระทบไปทั่วโลกในปัจจุบัน จากการที่กลุ่มไอเอส ได้ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ หรือ Social Media เป็นเครื่องมือเผยแพร่กิจกรรมและเป็นการ โหมโฆษณาชวนเชื่ออย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดการปฏิบัติการแบบ “Lone Wolf” หรือการก่อการ ร้ายที่ทำเพียงลำพังคนเดียว และทำให้สามารถระดมสมัครบอาสาจากต่างชาติเพื่อเข้าร่วมรบกับกลุ่ม ไอเอสได้อย่างกว้างขวาง

1.9 ความแตกต่างระหว่างการก่อการร้ายกับอาชญากรรมรูปแบบต่าง ๆ

กฎหมายอาญาเป็นกฎหมายที่บัญญัติขึ้นเพื่อห้ามกระทำการหรือให้กระทำการใดเป็น ความผิดและกำหนดโทษไว้สำหรับผู้ที่กระทำความผิดที่ฝ่าฝืนนั้น กฎหมายอาญามีปรากฏอยู่ใน ประมวลกฎหมายซึ่งถือเป็นกฎหมายอาญาหลัก นอกจากนี้ยังหมายความรวมถึงกฎหมายอื่น ๆ ที่มี โทษทางอาญา ตลอดจนกฎหมายที่บัญญัติว่าการกระทำอย่างใดจะถูกใช้บังคับกับวิธีการเพื่อความ ปลอดภัย อย่างไรก็ตามการลงโทษทางอาญาต้องกำหนดอย่างเหมาะสมได้สัดส่วนกับความร้ายแรง ของการกระทำนั้น เพราะการก่อการร้าย เป็นการกระทำผิดอาญาที่มีโทษขั้นสูงสุดการจะพิจารณา ว่าอะไรเป็นการก่อการร้ายจึงต้องมีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนแน่นอน เนื่องจากการก่อการร้ายเป็น อาชญากรรมที่มีองค์ประกอบทั้งอาชญากรรมธรรมดา อาชญากรรมการเมืองรวมอยู่ในตัวการก่อ

การร้าย การพิจารณาความผิดการก่อการร้ายจึงต้องพิจารณารายละเอียดครบทุกชั้นตอน โดยแบ่งตามลักษณะโครงสร้างความรับผิดชอบทางอาญาได้ดังนี้

1) ความผิดอาญาสามัญ(Common Crimes) เป็นการกระทำความผิดอาญาธรรมดาโดยพิจารณาการกระทำนั้นว่ามีองค์ประกอบครบถ้วนตามที่กฎหมายบัญญัติหรือไม่ ดังนี้

(1) การกระทำเกิดขึ้น กล่าวคือ มีการกระทำของบุคคลโดยผู้กระทำการเคลื่อนไหว ร่างกายหรือไม่เคลื่อนไหวร่างกายโดยรู้สำนึกหรืออยู่ภายใต้บังคับจิตใจประกอบด้วยมีความคิดที่จะกระทำการตกลงใจที่จะกระทำตามที่คิดและลงมือกระทำไปตามที่ตกลงใจอันสืบเนื่องมาจากความคิดนั้น

(2) การกระทำครบองค์ประกอบภายนอกกล่าวคือมีผู้กระทำการกระทำความผิดกรรมของการกระทำโดยกรรมของการกระทำอาจเป็นบุคคลหรือทรัพย์สินก็ได้

(3) การกระทำครบองค์ประกอบภายในกล่าวคือ ผู้กระทำความผิดต้องมีเจตนา ได้แก่ เจตนาตามความเป็นจริงประกอบด้วยการประสงค์ต่อผลหรือเล็งเห็นผลและเจตนาโดยผลของกฎหมายได้แก่ ไม่ประสงค์ต่อผลหรือไม่เล็งเห็นผล หรือกรณีที่ไม่มีเจตนา แต่กฎหมายประสงค์จะลงโทษ ได้แก่ประมาทโดยต้องมีกฎหมายกำหนดให้ผิดเมื่อได้กระทำโดยประมาทในการพิจารณาว่าเป็นเจตนา หรือ ประมาท ต้องอาศัยพฤติการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้กระทำได้แสดงออกมาเป็นหลักในการวินิจฉัยสภาพผู้กระทำในขณะกระทำ

(4) ความสัมพันธ์ตามหลักในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผล (Causation) ว่าผลที่เกิดขึ้นเป็นผลโดยตรงจากการกระทำหรือไม่โดยความผิดบางฐานจะเป็นความผิดเมื่อการกระทำเกิดขึ้นเป็นผลสำเร็จ ผู้กระทำต้องรับผิดชอบในผลการกระทำนั้นเมื่อเป็น “ผลโดยตรง” ตามทฤษฎีเงื่อนไข (Condition Theory) กล่าวคือ ถ้าไม่มีการกระทำผลก็ไม่เกิดและถ้าผลในบั้นปลายทำให้ผู้กระทำต้องรับโทษหนักขึ้นผลนั้นต้องเป็นผลธรรมดา แต่ถ้ามีเหตุแทรกแซงผู้กระทำต้องรับผิดชอบในผลบั้นปลายก็ต่อเมื่อเหตุแทรกแซงนั้นเป็นสิ่งที่วิญญูชนคาดหมายได้

ความแตกต่างระหว่างอาชญากรรมธรรมดา (Common Crime) กับการก่อการร้าย (Terrorism) กล่าวคืออาชญากรรมธรรมดาจะกระทำเพื่อเงินหรือผลประโยชน์ส่วนตัว ไม่เกี่ยวข้องกับการเมืองหรือไม่มีนัยทางการเมือง แต่เป็นการใช้ความรุนแรงกระทำเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวโดยเห็น (Intent of Exploitation) เช่น คดี In re Giovanni Gam (Court of Appeals, Grenoble, France, 1947, Dig. 145 (Case No. 70)) วินิจฉัยว่าการพยายามฆ่าสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์ไม่มีความผิดทางการเมือง เพราะการกระทำมิได้กระทบต่อรัฐหรือสถาบันของรัฐ โดยตรง อย่างไรก็ตามหากพิจารณาองค์ประกอบภายในหรือมูลเหตุจูงใจก็จะอยู่ในขอบข่ายความผิดทางการเมืองทั้งสิ้น เช่น คดี Da Palma Inacio (Court of Appeals of Paris, 14 December 1967) (พ.ศ. 2510) วินิจฉัยว่าการ

ร่วมปล้นธนาคาร Portuguese National Bank เป็นความผิดทางการเมืองเพราะมีหลักฐานว่าเป็น ขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองและการทหารเพื่อการปฏิวัติโค่นล้มรัฐบาล โดยวิถีทางที่ไม่ชอบ ด้วยกฎหมาย ดังนั้น การพิจารณาระหว่างอาชญากรรมธรรมดาและความผิดทางการเมืองและไม่มี ความหมายที่แน่นอนสำหรับความผิดทางการเมือง จึงต้องพิจารณาทั้งองค์ประกอบภายนอก-ภายใน รวมทั้งต้องคำนึงถึงรายละเอียดข้อเท็จจริงและพฤติการณ์แวดล้อมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นประกอบกันเสมอ เปรียบเทียบกับการก่อการร้ายผู้กระทำการทำให้เกิดอันตรายชีวิต ร่างกายอย่างร้ายแรง โดยมี จุดมุ่งหมายทางการเมือง (Political Goal)" เหมือนความผิดทางการเมือง แต่ต่างกันตรงที่การก่อการ ร้ายผู้กระทำการต้องมีเจตนาพิเศษเพื่อจงใจทำให้ประชาชนผู้บริสุทธิ์ซึ่งมิได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับ ความขัดแย้งเกิดความหวาดกลัว เช่น คดี Eain v. Wilks (641 F. 2d. 504 (7th Cir. 1981), cert.denied, 454 U.S. 849 (1981) (พ.ศ. 2524) วินิจฉัยว่าการวางระเบิดของสมาชิกองค์กรปลดปล่อยปาเลสไตน์ที่ ตลาดแห่งหนึ่งในเมืองของอิสราเอล ไม่เป็นความผิดทางการเมืองเพราะเป้าหมายอยู่ที่ประชาชนที่ บริสุทธิ์เปรียบเทียบ คดี Groissant (Court of Appeals of Paris, 16 November 1977) (พ.ศ. 2520) วินิจฉัยทำนองเดียวกัน

2) ความผิดทางการเมือง (Political Crime) เป็นความผิดที่มีโครงสร้างองค์ประกอบ องค์ประกอบภายในที่ผู้กระทำมีเจตนาพิเศษหรือมูลเหตุจูงใจทางการเมือง(Political Motive) โดย ผู้กระทำผิดมีเจตนามุ่งทำลายล้างรัฐ กระทำต่อสถาบันองค์กรการเมืองรูปแบบการปกครองหรือ สิทธิทางการเมืองของประชาชน เช่น การล้มล้างรัฐบาล การเปลี่ยนแปลงการปกครอง การลอบ สังหารผู้นำประเทศ ฯลฯ ซึ่งพิจารณาจากสภาพความผิดหรือมูลเหตุจูงใจหรือจุดประสงค์ในการ กระทำ เป็นการกระทำความผิดอาญาสามัญโดยผู้กระทำมีมูลเหตุจูงใจหรือเจตนาพิเศษทางการเมือง เป็นสาระสำคัญอันเป็นองค์ประกอบภายในตามโครงสร้างความรับผิดอาญาที่มีผลต่อความแตกต่าง จากความผิดอาญาธรรมดา (Common Crime) แบ่งออกได้ 2 ประเภท

(1) ความผิดทางการเมืองโดยแท้ (Purely Political Offenses) เป็นความผิดที่กระทบ ต่อความมั่นคงและคงอยู่ตลอดจนความปลอดภัยของรัฐเป็นการกระทำต่อองค์กรทางการเมือง รัฐ หรือรัฐบาลทำให้เกิดความเสียหายแก่สิทธิทางมหาชน เช่น การก่อความไม่สงบ ก่อวินาศกรรม การลอบสังหาร การทำร้ายผู้นำหรือผู้มีบทบาททางการเมืองการปฏิวัติกบฏ การจารกรรม สงคราม การเมืองภายในประเทศสงครามจิตวิทยาภายใน แต่ไม่รวมถึงการทุจริตการเลือกตั้ง ความผิด ทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย ได้แก่ อารยะขัดขืน (Civil Disobedience) การประท้วง (Protest) การปฏิวัติรัฐประหาร (Revolution & Coup, d Etate) กบฏ(Rebellion) การจลาจล (Riot)

(2) ความผิดที่เกี่ยวข้องทางการเมือง (Relative Political Offenses) หมายถึง ความผิด ที่ได้กระทำความผิดอาญาสามัญเข้ามาผสมกับการกระทำในทางการเมือง

มีมูลเหตุจูงใจในทางการเมืองหรืออุดมการณ์ทางการเมือง ไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์เป็นการส่วนตัว คดี Ficorili (1951) (พ.ศ. 2494) เป็นการกระทำที่มุ่งกระทำต่อรัฐโดยตรง ดังนั้นการกระทำความคิดนั้นจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อรัฐและระบอบการปกครองส่วนหนึ่งและผลประโยชน์ของเอกชนอีกส่วนหนึ่งด้วย อย่างไรก็ตาม ความคิดที่เกี่ยวข้องทางการเมืองจะมีพื้นฐานมาจากการกระทำความคิดอาญาสามัญแต่การกระทำนั้นก็มุ่งประสงค์ต่อรัฐมากกว่าเอกชน โดยมีมูลเหตุจูงใจทางการเมืองหรืออุดมการณ์ทางการเมือง ไม่ใช่มูลเหตุส่วนตัว ซึ่งการวินิจฉัยคดีการก่อการร้ายจะต้องผ่านเกณฑ์การพิจารณาความคิดทางการเมืองมาก่อนนับว่ามีความยุ่งยากและซับซ้อนมากในการบังคับใช้กฎหมายโดยทั่วไปความแตกต่างระหว่างความคิดทางการเมืองกับการก่อการร้าย กล่าวคือความคิดทางการเมืองเป็นการใช้ความรุนแรงกระทำเพื่อล้มล้างรัฐบาลหรือเปลี่ยนแปลงทางการเมืองเป็นการกระทำต่อองค์กรเรือสถาบันทางการเมือง แต่การก่อการร้ายเป็นความคิดทางการเมืองที่ใช้ความรุนแรงอย่างใด ๆ เพื่อกระทำให้ประชาชนผู้บริสุทธิ์เกิดความหวาดกลัว เช่น การยิงจรวด อาร์ พี จี.2 เล็งและยิงลูกระเบิดไปยังอาคารกระทรวงกลาโหม เขตพระนคร ทำให้มีผู้ได้รับบาดเจ็บ และสายเคเบิลโทรศัพท์เสียหาย โดยจำเลยกับพวกมีความมุ่งหมายเพื่อขู่เชิญบังคับรัฐบาลไทยให้ยุบสภา ยังสร้างความปั่นป่วนให้เกิดความหวาดกลัวในหมู่ประชาชนจนเป็น Maner ก่อการร้าย เปรียบเทียบ กรณีการขวางระเบิดใส่ฝูงชนที่ตลาดสด พระราม 4 กรุงเทพมหานคร ประเทศไทยเมื่อ 29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2551 มีผู้บาดเจ็บ 17-19 คน แม้เป็นการกระทำเพื่อข่มขู่ทำให้เกิดความหวาดกลัว แต่ผู้กระทำไม่มีวัตถุประสงค์ทางการเมือง เพียงต้องการขับไล่ที่เพื่อขึ้นค่าเช่าที่จึงไม่ใช่ก่อการร้าย เปรียบเทียบคดี *Quinlivan v. Conroy* (High Court of Ireland, April 14, 2000, Document No. 18) วินิจฉัยว่าการวางระเบิดในนามขบวนการไออาร์เอ (Irish Republican Army-IRA) ไม่ถือเป็นความคิดทางการเมืองเพราะเป็นการ โจมตีโดยไม่จำแนกเป้าหมาย (Indiscrimination Attack) และกระทำความผิดต่อมวลมนุษยชาติ (Crime Against Humanity)

3) องค์กรอาชญากรรม(Organized Crimes) เป็นการกระทำที่เกิดจากการรวมกันเป็นคณะบุคคลดำเนินการเพื่อการขึ้นมิชอบด้วยกฎหมายมิได้มีวัตถุประสงค์ทางการเมืองหรือสังคม แต่เพื่อแสวงหาประโยชน์หรือรายได้จากการประกอบอาชญากรรม มีโครงสร้างองค์กรประกอบด้วย Financier/Boss นายทุนผู้อยู่เบื้องหลังมักจะทำธุรกิจอื่นบังหน้า และจะไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย และจะนำเงินที่ได้จากการกระทำผิดกฎหมายไปฟอกให้สะอาดเสียก่อน ก่อนจะนำเข้ามาสู่ธุรกิจที่ถูกต้องตามกฎหมาย บางส่วนจะนำไปช่วยเหลือการกุศล คนยากจน ฯลฯ Operator/Under Boss หรือ Buffer ผู้ปฏิบัติการจะทำหน้าที่เป็นมีหน้าที่ในการวางแผน รวบรวมข้อมูลข่าวสารตัดสินใจการดำเนินงานและรายงานให้หัวหน้าทราบตลอดจนมีหน้าที่ในการรับค่าน้ำนโยบายไปดำเนินการ โดยหัวหน้าชุดปฏิบัติการแต่ละชุดจะทำหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ เช่น การจัดหา

สมาชิก การคุ้มครอง การขนส่ง การจำหน่าย การตลาด การเงิน เป็นต้น ขณะเดียวกันก็จะทำหน้าที่เป็นตัวฉนวนเพื่อป้องกันมิให้สาวไปถึงระดับหัวหน้า นายทุนผู้อยู่เบื้องหลัง Hand-on/Bottom เป็นอาชญากรในระดับรากหญ้า เป็นเสมือนหน่วยกล้าตาย เป็นผู้ลงมือปฏิบัติการตามคำสั่งของหัวหน้า พวกนี้จะไม่มีโอกาสล่วงรู้ถึงตัวนายทุนใหญ่แท้จริงผู้อยู่เบื้องหลัง เพราะจะมีการคัดกรองข้อมูลการสื่อสารระหว่างกัน (Cut out) และจะรับรู้ข้อมูลเท่าที่จำเป็น (Need to know) เฉพาะในส่วนที่ตนเองรับผิดชอบเท่านั้น และมักจะถูกเจ้าหน้าที่จับกุมตัวได้มากกว่าอาชญากรมากกว่าระดับอื่น ความผิดขององค์กรอาชญากรรมจึงเป็นความผิดฐานเป็นอั้งยี่ หรือช่องโจร ตามมาตรา 209 และมาตรา 210 ประมวลกฎหมายอาญา เนื่องจากกฎหมายต้องการสกัดกั้นการก่อตั้งชนของสมาคมอั้งยี่ หรือการคงอยู่ต่อไปของสมาคมอั้งยี่ที่มีอยู่แล้ว เพื่อป้องกันความผิดอาญาอื่นที่จะเกิดตามมาจากการกระทำของสมาคมอั้งยี่ หรือจากการสมคบกันเพื่อกระทำความผิด เพราะการกระทำความผิดทั้งของสมาคมอั้งยี่ หรือช่องโจรนั้น มีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรม มีการสมคบกัน โดยการรวมกันเป็นคณะบุคคลเพื่อการอันมิชอบด้วยกฎหมาย โดยในการกระทำเพื่อการอันมิชอบด้วยกฎหมายนั้น อาจมีวัตถุประสงค์อย่างใดก็ได้ เช่น ต้องการรายได้จากการกระทำความผิด ดังนั้นลักษณะเด่นของการเป็นองค์กรอาชญากรรมจึงอยู่ที่เป็นการรวมกัน โดยมีมูลเหตุจูงใจเพื่อการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมาย โดยในการกระทำนั้นสามารถใช้วิธีการต่าง ๆ ที่เป็นความผิดอาญาสามัญ เช่น การฆ่าผู้อื่น , การวางเพลิงเผาทรัพย์, การชิงทรัพย์ปล้นทรัพย์เพียงแต่มูลเหตุจูงใจ มิใช่เกี่ยวข้องกับทางการเมือง หรืออุดมการณ์ในทางการเมือง

เมื่อพิจารณาจากตัวบทมาตรา 209 ความผิดฐานเป็นอั้งยี่ ซึ่งเป็นความผิดในฐานะที่เป็นสมาชิก จึงเป็นความผิดกรรมเดียวตลอดเวลาที่เป็นสมาชิกอยู่ เมื่อเขามีเจตนาที่จะเป็นสมาชิกโดยรู้ข้อเท็จจริงว่า คณะบุคคลที่เขาต้องการเป็นสมาชิกใน เป็นคณะบุคคลที่ดำเนินการเพื่อการอันมิชอบด้วยกฎหมาย จึงเท่ากับว่าเขาได้มีเจตนาในการที่จะดำเนินการอันมิชอบด้วยกฎหมายตามที่คณะบุคคลนั้นได้ดำเนินการอยู่ อาจพิจารณาว่าการที่เขาได้ตกลงใจเป็นสมาชิกของคณะบุคคลที่มีความมุ่งหมายเพื่อการอันมิชอบด้วยกฎหมาย การดำเนินการของคณะบุคคลในตัวเองจึงเป็นการดำเนินการโดยมีเจตนาเพื่อการอันมิชอบด้วยกฎหมาย เพียงแต่กฎหมายลงโทษในฐานะของการเป็นสมาชิก ทั้งนี้เพราะเป็นบทบัญญัติที่เป็นมาตรการป้องกันการกระทำความผิด โดยการกระทำเพื่อการอันมิชอบด้วยกฎหมายนั้น อาจเป็นกฎหมายใด ๆ ก็ได้ ดังนั้นอาจเป็นกฎหมายอาญา กฎหมายแพ่งหรือกฎหมายอื่น และการรวมกันเป็นคณะบุคคลหรือองค์กรนั้น อาจจะมีลักษณะถาวรต่อเนื่องกันหรือรวมกันในระยะเวลานึง มิใช่การรวมตัวกันโดยบังเอิญเพื่อกระทำความผิดโดยทันที โดยมีการกำหนดตำแหน่งหน้าที่และการบังคับบัญชาอยู่บ้างตามสมควร

การกระทำในลักษณะขององค์กรอาชญากรรม จึงเป็นลักษณะของการรวมกันเป็นคณะบุคคล ซึ่งดำเนินการเพื่อการอันมิชอบด้วยกฎหมาย มีมูลเหตุจูงใจพิเศษเพื่อการดำเนินการใด ๆ ที่ผิดกฎหมาย แต่ไม่ใช่มูลเหตุจูงใจที่มาจากทางการเมืองหรืออุดมการณ์ในทางการเมือง ดังนั้นจึงเป็นการกระทำผิดกฎหมายโดยอาจมีการกระทำความผิดอาญาสามัญประกอบด้วย เช่น การเรียกค่าคุ้มครอง รับจ้างทวงหนี้ อาจมีการทำร้ายร่างกาย การฆ่าผู้อื่น การวางเพลิงเผาทรัพย์ การทำลายทรัพย์สินเพื่อเป็นการข่มขู่ ดังนั้นนอกจากผู้กระทำความผิดจะมีความผิดตามที่ได้กระทำความผิดอาญาสามัญแล้ว แต่จากการที่เป็นสมาชิกของคณะบุคคลหรือมีการสมคบกันเพื่อกระทำความผิดดังกล่าว ผู้กระทำจะมีความผิดฐานเป็นอั้งยี่หรือช่องโจรด้วย แม้ว่าจะยังไม่มีมีการกระทำความผิดอาญาสามัญขึ้น ถ้าข้อเท็จจริงปรากฏว่าเขาเป็นสมาชิกของคณะบุคคลขึ้นดำเนินการเพื่อการอันมิชอบด้วยกฎหมายหรือมีการสมคบกันตั้งแต่หากคนไปเพื่อกระทำความผิดซึ่งมีลักษณะการกระทำขึ้นเป็นองค์กรอาชญากรรม ก็เป็นความผิดสำเร็จตามมาตรานี้

การก่อการร้าย (Terrorism) เป็นวิธีการใช้ความรุนแรงทางการเมือง (a tactic of political violence) ถือเป็นอกิมาอาชญากรรม (Mega Crime) ที่มีความร้ายแรงขั้นสูงสุด (Par-excellence) เท่าที่เคยมีปรากฏในสังคมโลกมาอย่างยาวนาน เกิดจากการกระทำของบุคคลเป็นวิธีการต่อ ของผู้ที่เสียเปรียบอ่อนแอ (Weaker) มีกำลังน้อยกว่าต่อสู้กับผู้ปกครองที่มีอำนาจเหนือกว่า หรือรัฐบาล เป็นกลุ่มคนที่มีอุดมการณ์เดียวกันคลั่งศาสนาหรือลัทธิความเชื่อที่นิยมความรุนแรงเรื่องกลุ่มคนที่ก่อเหตุความรุนแรง เพื่อต้องการทำให้เกิดบรรยากาศความน่าสะพรึงกลัว (Terror) ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบท แต่ละเหตุการณ์เป็นสำคัญ เนื่องจากการก่อการร้ายมีรายละเอียดแตกต่างจากความผิดอาญาประเภทอื่น ๆ จำเป็นต้องทราบลักษณะเฉพาะเพื่อจำแนกรายละเอียดการก่อการร้ายออกจากอาชญากรรมประเภทต่าง ๆ ดังนี้

(1) การก่อการร้ายเป็นอาชญากรรม (Crime) เพราะมีองค์ประกอบความผิดอาญาเป็นพื้นฐาน แม้จะไม่มีการบัญญัติความผิดก็สามารถดำเนินคดีได้เหมือนคดีอาญาสามัญ (Common Crimes) เช่น การข่มขู่ (Threat)ว่าจะใช้ความรุนแรงกระทำต่อบุคคล ทรัพย์สินหรือสถานที่ ๆ นิยมมากที่สุด ได้แก่ การวางระเบิด (Bombing) เพราะมีอำนาจการทำลายล้างและรุนแรง ทำให้มีผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บจำนวนมาก บางครั้งจะก่อเหตุด้วยระเบิดพลีชีพ (Suicide bombing) การยึดยานพาหนะโดยสาร (Hijacking) ทั้งรถยนต์เรือและอากาศยาน การลอบวางเพลิง (Arson) การลอบสังหาร (Assassination) การลอบโจมตี (Assault) การลักพาตัว (Kidnapping) การจับและกักตัวประกัน (Hostage & Barricade) รวมทั้งการใช้อาวุธร้ายแรง (WMD.-Weapon of Mass Destruction) ผู้ก่อการร้ายจึงเป็นผู้กระทำความผิดอาญาหรืออาชญากร (Criminals) โดยทำไปผู้ก่อการร้ายจะไม่ก่อเหตุเพียงลำพัง แต่จะรวมตัวกันจัดตั้งเป็นกลุ่ม (Groups) ขบวนการ (Movements) หรือ แนวร่วม (Fronts) มีโครงสร้าง

คดีขององค์กรอาชญากรรม (Organized Crime) มีความเชื่อมโยงกับกลุ่มก่อการร้ายต่าง ๆ (คดี US v. Benevolence International Foundation, et al.) มีลักษณะเป็นการกระทำร้ายความผิดฐานอั้งยี่ หรือช่องโจรตามประมวลกฎหมายอาญาของไทย แม้ยังไม่มี การกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้น แต่การเข้าร่วมเป็นสมาชิกองค์กรก่อการร้ายถือเป็นความผิดเพิ่มเติมอีกฐานหนึ่งด้วยอาจมีรูปแบบการกระทำหรือแผนประทุษกรรมที่มีลักษณะสำคัญเฉพาะกลุ่ม (Signature Method) ที่สะท้อนถึงอัตลักษณ์ เช่น กลุ่มอาบู ซายาฟ (Abu Sayyaf Group-ASG) ใช้วิธีการฆ่าตัดศีรษะ (Behead) และการลักพาตัว (Kidnapping) กลุ่มเพื่อปิตุภูมิชาวบาสก์และเสรีภาพ (Basque Fatherland and Liberty/Euzkadi Ta Askatasuna- ETA) ใช้วิธีสังหารเหยื่อด้วยการยิงเข้าที่ต้นคอด้านหลังของเหยื่อ กลุ่มโอมชินริเคียว (AumShinrikyo) จะสังหารเหยื่อโดยใช้ก๊าซพิษซารินกลุ่มวัยรุ่นชาวฮินดู แคว้นป็นจาบ ในปากีสถาน ใช้จักรยานยนต์ไล่ล่าสังหารประชาชนที่สนับสนุนการเมืองฝ่ายตรงข้าม กลุ่มพยัคฆ์ทมิฬอแลมปี (Liberation Tiger of Tamil Eelam-LTTE) ใช้ระเบิดพลีชีพขบวนการไออาร์เอ และกองทัพแดง แห่งอิตาลี (Italy's Red Brigades) ใช้วิธียิงที่ข้อพับขาด้านหลังขา (Kneecapping) กลุ่มแนวร่วมประชาชนเพื่อการปลดปล่อยปาเลสไตน์ (Popular Front for the Liberation of Palestine-PFLP) ใช้วิธีจี้ยึดอากาศยาน(Hijackings) ขบวนการ (ชั่วคราว) ไออาร์เอ (Provisional IRA) ใช้ระเบิดรถยนต์ (Car Bomb) โดยการควบคุมระยะไกล (Remote Controlled) เป็นต้น

(2) การก่อการร้ายมิใช่สงคราม (War) หรือความขัดแย้งด้านอาวุธ (Armed Conflict Situation) กล่าวคือวิธีการก่อการร้ายอาจถูกนำมาใช้ในสถานการณ์ความขัดแย้งในหลาย ๆ เหตุการณ์ แม้จะเป็นวิธีการและรูปแบบเดียวกัน แต่นั่นก็มิใช่การก่อการร้าย เช่น การนำวิธีก่อการร้ายมาใช้ต่อสู้กับฝ่ายตรงข้ามในสถานการณ์สงคราม หรือความขัดแย้งด้านอาวุธ (Armed Conflict) ทั้ง สงครามตามรูปแบบ (Conventional Warfare) และสงครามนอกรูปแบบ (Unconventional Warfare) ปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงรูปแบบเป็นสงครามแบบเบ็ดเสร็จ Total War) โดยคู่สงครามจะใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น การลอบสังหาร วางระเบิด ก่อวินาศกรรม ทั้งระเบิดทำลายเมืองทำให้มีผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก ๆ ฯลฯ บางครั้งใช้วิธีการ Hit and Run หรือวิธีการต่อสู้แบบสงครามกองโจร (Guerrilla Tactics) เพื่อลดทอนประสิทธิภาพในการสู้รบฝ่ายตรงข้ามเพื่อเอาชนะข้าศึกโดยมีเป้าหมายทางทหาร ไม่ใช่ทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกหวาดกลัวในสถานการณ์ปกติ คำว่า “การก่อการร้าย” จึงไม่ใช้ในสถานการณ์สงครามแต่จะใช้เฉพาะอาชญากรรมในสถานการณ์ปกติ (คดี Sokolow et al v. PLO et al) และการก่อการร้ายจึงไม่ใช่อาชญากรรมสงคราม (War Crime)

(3) การก่อการร้ายมีวัตถุประสงค์ (Objective) เพื่อต้องการสร้างความหวาดกลัว (Terror) เป็นผลสืบเนื่องโดยตรงจากการใช้ความรุนแรงต่อเป้าหมาย (Targets of violence) ระหว่าง

เป้าหมายและเหตุการณ์ใช้ความรุนแรง (Reasons of violence) ประชาชนผู้บริสุทธิ์ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับ ความขัดแย้งจึงตกเป็นเป้าหมาย ถือเป็นสาระสำคัญของการกระทำเพื่อต้องการให้รัฐเกิด บรรยากาศความน่าสะพรึงกลัว (to create a State of terror) มิใช่มุ่งทำลายเฉพาะทางกายภาพ (Physical) เท่านั้น แต่เป็นการบีบบังคับให้อีกฝ่ายหนึ่งจำต้องยอมกระทำตาม จำนวนต่อเงื่อนไข หรือ ข้อเรียกร้องของอีกฝ่ายหนึ่ง มิใช่เป็นการบีบบังคับโดยตรง แต่มีลักษณะเชิงนามธรรม (Abstract) ซึ่งเกิดผลทางด้านจิตวิทยาบีบบังคับ ให้รัฐบาล(Compulsion of the Government) ให้ปฏิบัติตามข้อ เรียกร้องไม่อาจทำนายหรือคาดการณ์การโจมตีก่อนล่วงหน้าได้ ยกแก่การป้องกันทำให้ประชาชน รู้สึกหวาดหวั่น ใจเสียขวัญ หวาดหวั่น ไม่มั่นคงปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สินของตนเอง ตลอดจนทำลาย สงบเรียบร้อย สังคมทั้งภายใน-ระหว่างประเทศ และเป็นความรุนแรงขั้นสูงสุด (Super Violence) เพราะกระทำต่อประชาชนผู้บริสุทธิ์เพื่อทำให้เกิดความหวาดกลัว มุ่งผลทางด้านจิตวิทยา (Psychological Harm) มากกว่าความเสียหายทางกายภาพเพียงอย่างเดียว อีกทั้งยังเป็นการตราต่าง เหตุการณ์ไว้ในความทรงจำยากที่จะลืมเลือน ความรุนแรงในการก่อการร้ายจึงมีความหมายที่กว้าง อยู่กับข้อเท็จจริงแต่ละกรณีวิธีการก่อการร้ายส่วนมากร้อยละ 95 มักจะก่อเหตุ 6 รูปแบบ ได้แก่ (1) การวางระเบิด (Bombing) (2) การลอบสังหาร (Assassination) (3) การ โจมตีด้วยอาวุธ (Armed Assault) (4) การลักพาตัว (Kidnapping) (5) การจับ และกักตัวประกัน (Hostage and Barricade Situation) และ (6) การยึดยานโดยสาร (Hijacking) ซึ่งตลอดเวลารูปแบบการก่อการร้ายจะเปลี่ยนแปลงไปบ้าง เล็กน้อย และมักจะเลียนแบบกันมากกว่าจะคิดค้นรูปแบบการก่อเหตุด้วยวิธีการใหม่ ๆ หรือวิธีแบบ ผสมผสานนอกจากวิธีการตาม (1)-(6) ล่าสุดได้ใช้วิธีการผสมผสานที่ผู้ก่อการร้ายกลุ่มอัลกออิดะห์ (Al-Qaida) จำนวน 19 คน ใช้ปฏิบัติการเหตุการณ์ 9/11 โดยยึดเครื่องบินโดยสารขนาดใหญ่พุ่งชน ตึก World Trade Center มีผู้เสียชีวิตกว่า 6,294 คนมีทั้งการปล้นยึดอากาศยานโดยสารการจับตัว ประกัน การวางระเบิด พร้อมระเบิดพลีชีพล่าสุดเป็นรูปแบบวิธีพิเศษเป็นวิธีการสมัยใหม่ ที่มีรูปแบบ เฉพาะ โดยการ ใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการกระทำความผิดหรือเรียกว่าการก่อการร้ายขั้นสูงสุด (Super-Terrorism) เช่น การก่อการร้ายทางคอมพิวเตอร์(Cyber Terrorism) การก่อการร้ายทางชีวภาพ (Bio-Terrorism) การก่อการร้ายเกี่ยวกับอาวุธนิวเคลียร์(Nuclear Terrorism)

(4) การก่อการร้ายต้องใช้ความรุนแรงอย่างเป็นระบบ (Systematic Use of Violence) กระทำต่อเป้าหมายเพื่อทำให้เกิดความหวาดกลัว (คดี Galic, International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia (ICTY)-98-29-T (5 Dec 2003)) จึงจำเป็นต้องมีความต่อเนื่อง (Continuity) โดยเป็นกระบวนการที่กระทำซ้ำ ๆ (Repeated) เพื่อทำให้เกิดความหวาดกลัว (To produce terror) และเป็นอันตรายอย่างต่อเนื่อง(Continuing) ดังนั้นการก่อการร้ายจึงมีผู้สืบทอดเจตนารมณ์และ อุดมการณ์ที่เป็นตัวตาย-ตัวแทน ในระยะยาวไม่เพียงต้องการบรรลุเป้าหมายทางการเมือง แต่ยังมีมุ่ง

ผลทางจิตวิทยาต่อประชาชนเพื่อสื่อสารเผยแพร่ข้อความถึงความต้องการหรือข้อเรียกร้อง การปราบปรามจึงยืดเยื้อยาวนานไม่อาจทำให้การก่อการร้ายยุติหรือ สิ้นสุดลงในระยะเวลาอันรวดเร็วเหมือนเช่นสถานการณ์ฉุกเฉิน

(5) การก่อการร้ายจะเลือกเป้าหมาย (Target) โดยพิจารณาจากความยาก-ง่าย ในการเข้าถึงเป้าหมายระดับการปกป้องเป้าหมาย ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากการโจมตี ความเป็นไปได้ ของความสำเร็จในการปฏิบัติการกิจ โดยทั่วไปการก่อการร้ายจะพุ่งเป้าไปที่ประชาชนผู้บริสุทธิ์ มิได้เป็นคู่ขัดแย้งทางการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ซึ่งมิได้ปฏิบัติงาน โดยคัดเลือกเป้าหมายที่มีลักษณะ เป็นการทั่วไป ไม่เฉพาะเจาะจงไม่เลือกเดาศุ่มอย่าง ไร้จุดหมาย (Not Randomly Selected) แต่จะมีการพิจารณาไตร่ตรองไว้ก่อนล่วงหน้าและผ่านการวางแผนเตรียมการมาเป็นอย่างดี เป็นเป้าหมายเชิงสัญลักษณ์ที่เป็นตัวแทนของฝ่ายตรงข้าม พร้อมกับโฆษณาชวนเชื่อ (Propaganda of Deed) ที่เห็นว่ามีผลสำคัญกระทบกระเทือนต่อความรู้สึกประชาชนและทำให้เหยื่อเป้าหมายได้รับความเดือดร้อนเสียหาย เจ็บปวดทุกข์ ทรมานอย่างหนึ่งอย่างใด ได้แก่ สถานทูตและเจ้าหน้าที่ทางการทูต (Embassies and Diplomatic Personal) เป้าหมายเชิงสัญลักษณ์ระหว่างประเทศ (International Symbols) อาคารและสถานที่ต่าง ๆ (Symbolic Building and Sites) ประชาชน (Symbolic People) หรือยานพาหนะที่มีผู้โดยสาร (Passenger Carriers) เช่น สหราชอาณาจักร (United Kingdom) ได้กำหนดเป้าหมายกิจการเกี่ยวกับระบบโครงสร้างพื้นฐานสำคัญที่มีความเสี่ยงสูง (Critical National Infrastructure-CND) ต่อการถูกโจมตีของผู้ก่อการร้าย ได้แก่ การสื่อสาร การบริการฉุกเฉิน พลังงาน แหล่งเงินทุน อาหารและเครื่องดื่ม การให้บริการสาธารณะและทำการของรัฐบาล สถานที่สาธารณะที่เป็นจุดต่อแหลมต่อความปลอดภัย สาธารณสุข การขนส่ง การประปาและการระบายน้ำ

(6) การก่อการร้ายมีลักษณะเป็นองค์ครบถ้วน มีโครงสร้างคล้ายองค์กรอาชญากรรม ประกอบด้วย (1) ผู้นำจิตวิญญาณ ซึ่งเป็นหัวหน้าหรือผู้นำกลุ่มก่อการร้าย (Leading Staff หรือ Master Mind) (2) กองกำลังติดอาวุธ (Armed Militants) และ (3) ผู้สนับสนุน (Collaborators) แต่มีวัตถุประสงค์ทางการเมืองไม่ใช่เพื่อแสวงหาผลกำไรจากการกระทำคามผิด โดยมีเจตนาพิเศษ (Specifically intended) เพื่อต้องการทำให้เกิดความหวาดกลัวทั่วไปในหมู่ประชาชนที่ตกเป็นเป้าหมาย (To produce terror in a target population) ซึ่งเป็นผลเกิดจากการใช้ความรุนแรงโดยความหวาดกลัวนอกจากพิจารณาเหตุผลของบุคคลโดยทั่วไปแล้ว ในทางกฎหมายนั้นศาลยังต้องอาศัยพยานผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะตัดสินว่าการกระทำดังกล่าวถึงขั้นทำให้เกิดความหวาดกลัวหรือไม่ เพื่อให้เกิดความชัดเจนไม่คลุมเครือ ดำเนินกิจกรรมผิดกฎหมายอย่างไม่เปิดเผย มีความซับซ้อน และปกปิดการกระทำ (Disguise) มักจะพรางตนเป็นพลเมืองธรรมดาไม่มีการแต่งเครื่องแบบหรือสัญญาณบอกฝ่ายเหมือนเช่นทหาร (คดี Hamdan v. Rumsfeld, 548 U.S. 577 (2006)) (พ.ศ. 2549)

จะแฝงตัวปะปนอยู่ในกลุ่มประชาชนเหมือนพลเรือนโดยทั่วไป ไม่สามารถจำแนกออกได้ และต่อสู้ท่ามกลางกลุ่มประชาชนทำให้ยากต่อการจับกุมปราบปราม ต้องการให้รัฐบาลโจมตีได้ตอบพลาดเป้าหมายหรือใช้อำนาจเกินขอบเขตอันทำให้รัฐบาลถูกตำหนิได้ เมื่อไม่สามารถระบุได้ว่าเป็นกองกำลังติดอาวุธก็ยากที่จะระบุว่าเป็นการกระทำของกลุ่มก่อการร้ายกลุ่มใดจึงต้องอาศัยความสำคัญของแหล่งข่าวและการเข้าถึงข้อมูล ไม่สามารถดำเนินการได้โดยลำพังหากไม่มีกฎหมายให้อำนาจไว้และไม่ได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานด้านความมั่นคงด้วยกันและการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ระหว่างกันทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งการแจ้งเตือนความเคลื่อนไหวของกลุ่มก่อการร้ายในพื้นที่ล่วงหน้า

(7) การก่อการร้ายมิใช่อาชญากรรมที่เกิดจากความเกลียดชัง (Hate Crime) แต่มีความหมายใกล้เคียงกันมาก เพราะในช่วงยุคกลางปี ค.ศ. 1980 (พ.ศ. 2523) สหรัฐก็ได้นำมาใช้อธิบายว่าเป็นการก่อการร้าย จึงอาจทำให้สับสนในการวินิจฉัยเพราะแรงจูงใจในการกระทำความคิดหรือเจตนาพิเศษเกิดจากอคติ ความเกลียดชังที่มีสาเหตุมาจากเชื้อชาติ ศาสนา ชาติพันธุ์และมุง ทำลายเฉพาะเป้าหมายที่เป็นตัวแทนเชิงสัญลักษณ์ที่ทำให้เกิดอคติเท่านั้น ต่างจากการก่อการร้ายที่มุ่งประสงค์ต้องการทำให้ประชาชนผู้บริสุทธิ์เกิดความหวาดกลัว (Terror) ซึ่งเป็นจุดประสงค์หลักโดยไม่เลือกเจาะจงกลุ่มเป้าหมายดังนั้นอาชญากรรมที่เกิดจากความเกลียดชังอาจใช้วิธีการเดียวกับการก่อการร้ายแต่มิใช่การก่อการร้ายเพราะวัตถุประสงค์และเป้าหมายแตกต่างกันจึงต้องอาศัยโครงสร้างความรับผิดชอบทางอาญาในส่วนของเจตนาพิเศษ (Specific Intention) เป็นหลักสำคัญในการวินิจฉัย

(8) การก่อการร้ายเป็นปรากฏการณ์ความขัดแย้ง (Conflict) ที่เกิดขึ้นในสังคมเป็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจในการต่อต้านการปกครองระหว่างรัฐบาลกับประชาชน โดย Clausewitz ได้จัดลำดับความขัดแย้งที่แสดงออกในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ อาริยะขัดขืน (Civil Disobedience) การประท้วง (Protest) การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง (Demonstration) การเดินขบวน (March) การจลาจล (Riot) กบฏ (Rebel) การปฏิวัติหรือรัฐประหาร (Revolution) การก่อความไม่สงบ (Insurgency) กบฏ (Rebellion) หากพิจารณาลำดับความขัดแย้ง (Spectrum of Conflict) พบว่า การก่อการร้ายเป็นสถานการณ์ปกติที่มีระดับความรุนแรงสูงกว่าบรรทัดฐานทางสังคม การฝ่าฝืนกฎหมายแพ่ง กฎหมายอาญา ความผิดลหุโทษ อาชญากรรมธรรมดา องค์กรอาชญากรรม เครือข่ายอาชญากรรม การจลาจล (Riot) การก่อความวุ่นวาย (Disruption) การขัดขวางความสงบเรียบร้อย (Civil Disorder) แต่ต่ำกว่าสงคราม (War) ประกอบด้วยสงครามกลางเมือง (Civil War) ไปจนถึงสงครามตามรูปแบบ (Conventional Warfare) ดังนั้น ระดับความรุนแรงของความขัดแย้งจึงใช้เป็นหลักเกณฑ์แบ่งแยก

ความแตกต่างระหว่างอาชญากรรมธรรมดา (Common Crime) ความผิดทางการเมือง (Political Crime) การก่อการร้าย (Terrorism) และ สงคราม (War) ในรูปแบบต่าง ๆ

(9) การก่อการร้ายต้องมีสาเหตุจากการกระทำในนามของรัฐ หรือกระทำผ่านทางเจ้าหน้าที่รัฐ (Official Domestic State Terrorism) ที่เรียกว่า “รัฐก่อการร้าย (State Terrorism)” เพราะโดยลักษณะแล้วรัฐจะไม่สามารถกระทำการก่อการร้ายภายในดินแดน หรือต่อประชาชนพลเมืองของตนเองได้ตามหลักความชอบด้วยกฎหมาย (Legitimacy) หมายความว่าแม้รัฐจะใช้เพราะโดยลักษณะแล้วรัฐจะไม่สามารถกระทำการก่อการร้ายภายในดินแดน หรือต่อประชาชนพลเมืองของตนเองได้ตามหลักความชอบด้วยกฎหมาย (Legitimacy) หมายความว่าแม้รัฐจะใช้เป็นวิธีการปกครองก็จะเรียกการกระทำลักษณะเช่นนั้นว่าอาชญากรรมสงคราม (War Crimes) หรืออาชญากรรมที่กระทำต่อมนุษยชาติ (Crimes Against Humanity) การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ (Genocide) แบ่งเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ การก่อการร้ายโดยเจ้าหน้าที่รัฐอย่างเปิดเผย (Overt Official Domestic State Terrorism) หมายถึง รัฐบาลใช้ความรุนแรงทางการเมืองอย่างเปิดเผยในการปราบปรามฝ่ายตรงข้ามโดยทั่วไปมาเป็นแบบสังคมนิยมเผด็จการ (Totalitarian Society) เช่น ลัทธิสตาลิน (Stalinist) ในรัสเซีย ทำให้ประชาชนเสียชีวิตประมาณ 43 ล้านคน ลัทธินาซี (Nazi) ในเยอรมันทำให้มีผู้เสียชีวิต 21 ล้านคน เขมรแดง (Khmer Rouge) ในกัมพูชา กลุ่มทาลีบัน (Taliban) ในอัฟกานิสถาน และการก่อการร้ายโดยเจ้าหน้าที่รัฐอย่างไม่เปิดเผย (Covert Official Domestic State Terrorism) เป็นการใช้ความรุนแรงทางการเมืองของรัฐบาลอย่างไม่เปิดเผย โดยทั่วไปมักเป็นประเทศที่มีกฎระเบียบเข้มงวดโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจลับ เช่น ซาห์ โมฮัมเหม็ด เรซ่า ปาลาวิ (Shah Mohammad Reza Pahlavi) แห่งอิหร่าน ประธานาธิบดีฮาเฟซ เอล อาซซาด (Hafez el -Assad) แห่งซีเรีย นายพลออสโต ปิโนเชต์ (Austo Pinochet) แห่งชิลี และสาธารณรัฐอาร์เจนตินา ระหว่างสงครามสกปรก (Dirty War) ดังนั้นจากกรณีดังกล่าวข้างต้นจึงสรุปได้ว่ารัฐที่มีการปกครองโดยชอบด้วยกฎหมายหรือตัวรัฐเองนั้นไม่อาจเป็นผู้ก่อการร้าย หรือกลุ่มก่อการร้ายได้แม้ว่าจะเรียกว่าเป็น “รัฐก่อการร้าย (State Terrorism)” ก็ตาม

1.10 หลักการพื้นฐานในการบัญญัติกฎหมายเพื่อต่อต้านการก่อการร้าย

กฎหมายอาญา และสังคมมนุษย์จึงเป็นสิ่งที่ต้องอยู่ควบคู่กันเสมอไม่สามารถแยกออกจากกันกฎหมายอาญาจึงมีภารกิจในการคุ้มครองการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ในสังคมเพราะกฎหมายอาญาเป็นหลักประกันความมั่นคงและความปลอดภัยของสังคม เมื่อใดกฎหมายอาญาไม่สามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพบ้านเมืองก็จะวุ่นวายเกิดจลาจล ขาดความสงบเรียบร้อยไร้ข้อแป้นอกจากนี้กฎหมายอาญายังทำหน้าที่ป้องกันและปราบปรามการกระทำผิด ตลอดจนคุ้มครองคุณธรรมทางกฎหมายและคุณภาพของการกระทำ การก่อการร้ายเป็นอาชญากรรมประเภทหนึ่งที

ต้องอยู่ภายใต้หลักการพื้นฐานกฎหมายอาญาเช่นกัน เพราะเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมดังสุภาษิตละตินว่า “ที่ใดมี มนุษย์ ที่นั่นมีสังคม ที่ใดมีสังคม ที่นั่นมีกฎหมาย” หรือ “ubi societas ibi jus”

จากการศึกษาการกระทำผิดของบุคคลและการลงโทษนั้น เป็นสิ่งที่อยู่ควบคู่กับสังคมมานานแล้ว เพราะโดยสามัญสำนึกของมนุษย์ต่างเห็นว่าเมื่อคนกระทำผิดก็ควรถูกลงโทษซึ่งเป็นการรับรู้ร่วมกัน (Collective Sentiment) ของคนในสังคม โดยกฎหมายอาญานั้นเป็นผลที่เกิดขึ้นจากปัจจัยอัตตะวิสัย (Subjective Factor) ซึ่งเป็นประสบการณ์ส่วนตัวที่เกิดจากทัศนคติ (Attitude) และค่านิยม (Value) ต่อเหตุการณ์ความขัดแย้งที่เกิดขึ้น แสดงออกมาในรูปแบบเชิงสัญลักษณ์ซึ่งเป็นปัจจัยภาวะวิสัย (Objective Factor) ผสมรวมกันเข้าเป็นความต้องการของประชาชน คือกฎหมายของสังคม (Law of Social) ซึ่งเป็นความรู้สึกร่วมของบุคคลในสังคม (Collective Sentiment) ที่เห็นว่าเมื่อมีคนกระทำผิดก็ควรถูกลงโทษโดยกฎหมาย ซึ่งกฎหมายของสังคมมีบัญญัติขึ้นบังคับใช้ก็ต้องอยู่ภายใต้กรอบของหลักกฎหมายต่าง ๆ ดังจะกล่าวต่อไปนี้

1) หลักพื้นฐานในการบัญญัติความผิดทางอาญา

กฎหมายอาญาเป็นข้อบังคับของ “รัฐ” ไม่ใช่ของบุคคล เป็นการกำหนดให้ประชาชนที่อยู่ในอาณาเขตดินแดนภายใต้อธิปไตยของตนเองให้กระทำการหรืองดเว้นการกระทำการใด ๆ หากฝ่าฝืนจะต้องได้รับผลร้ายหรือถูกลงโทษเรียกว่าสภาพบังคับ (Sanction) ของกฎหมาย ได้แก่ ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ หรือริบทรัพย์สิน โดยรัฐมีอำนาจหน้าที่จะบังคับใช้กฎหมายแต่เพียงชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ หรือริบทรัพย์สิน โดยรัฐมีอำนาจหน้าที่จะบังคับใช้กฎหมายแต่เพียงฝ่ายเดียวกฎหมายอาญาในความหมายอย่างกว้างประกอบด้วย กฎหมายอาญาสารบัญญัติ กฎหมายวิธีสบัญญัติหรือประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และกฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษ การบัญญัติให้การก่อการร้ายเป็นความผิดทางอาญาจำเป็นต้องคำนึงถึงหลักการพื้นฐานและอยู่ภายใต้หลักของกฎหมายอาญา ดังนี้

(1) หลักบุคคลไม่ต้องรับผิดทางอาญาหากไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นความผิด (Nullum Crimen Sine Lege) หมายถึงการกระทำที่เป็นความผิดอาญาต้องมีกฎหมายบัญญัติขณะนั้นว่าเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ เพราะกฎหมายอาญามีผลกระทบต่อชาติ ร่างกาย เสรีภาพและทรัพย์สินของประชาชน จึงต้องบัญญัติถ้อยคำให้ชัดเจนแน่นอน ปราศจากความคลุมเครือ เพราะรัฐจะไม่ยอมให้ประชาชนอ้างความไม่รู้กฎหมายขึ้นมาเป็นข้อแก้ตัว และลดช่องว่างการใช้ดุลพินิจ โดยเฉพาะการก่อการร้ายเป็นความผิดอาญาที่มีแรงจูงใจทางการเมืองหากกฎหมายขาดความชัดเจนแน่นอนอาจทำให้เกิดอคติ และถูกใช้บิดเบือนเพื่อประโยชน์ทางการเมือง แต่ในทางปฏิบัติแม้จะไม่สามารถให้ค่านิยมเป็นที่ยอมรับกันทุกฝ่ายได้ แต่ในทางปฏิบัติหากมีกฎหมายบัญญัติไว้ก็ไม่ถือว่า

ชัดรัฐธรรมนูญ (เปรียบเทียบคดี Suresh v Canada (Minister of Citizenship and Immigration [2002] 1.S.C.R.3))

(2) หลักการตีความกฎหมายอาญาต้องเคร่งครัด ไม่ตีความโดยการเทียบเคียง (Analogy) หมายความว่า เมื่อรัฐได้บัญญัติว่าการกระทำ หรือไม่กระทำอย่างไร เป็นความผิดทางอาญาแล้ว ถือว่าเฉพาะกรณีนั้น ๆ เท่านั้นที่เป็นความผิดจะไปรวมถึงกรณีอื่น ๆ ไม่ได้ โดยศาสตราจารย์เอกูต์ ได้ให้หลักว่า “บทบัญญัติแห่งกฎหมายอาญาซึ่งกำหนดเป็นความผิดหรือบัญญัติโทษไว้จะต้องใช้บังคับตามตัวอักษรจะลงโทษบุคคลเพราะได้กระทำการอันคล้ายคลึงกันกับที่ได้มีกฎหมายบัญญัติไว้นั้นไม่ได้” กฎหมายอาญาห้ามนำบทกฎหมายใกล้เคียงมาใช้ในทางที่เป็นผลร้ายเท่านั้น แต่ไม่ห้ามนำมาใช้เพื่อเป็นคุณและไม่ห้ามตีความโดยขยายความ (Extensive Interpretation) แม้จะเป็นการขยายความ เพื่อเป็นโทษก็ตาม เพราะยากที่จะบัญญัติกฎหมายให้ครอบคลุมกรณีต่าง ๆ ที่เกิดล่วงหน้าจึงต้องอาศัยเจตนารมณ์ของกฎหมาย (Spirit of Law) มาอธิบายความหมายในส่วนที่ขาดไปให้มีความสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ของผู้ร่างกฎหมาย โดยคดีก่อการร้ายมีเนื้อหาโครงสร้างองค์ประกอบความรับผิดชอบทางอาญาแตกต่างจากความผิดอาญาธรรมดา (Ordinary Criminal offences) และการเมือง (Political Offences) จึงต้องอาศัยองค์ประกอบภายใน โดยพิจารณาทั้งเจตนารมณ์และเจตนาพิเศษ รวมทั้งคำนึงถึงเจตนารมณ์ของกฎหมาย (Spirit of Law) มาช่วยอธิบายในการตีความเสมอ

(3) หลักกฎหมายอาญาไม่มีผลย้อนหลัง (Non-Retroactivity Ratione Personae) ยกเว้นกฎหมายที่บัญญัติภายหลังเป็นคุณนอกจากนี้กฎหมายอาญาอาจมีผลย้อนหลังเพื่อการเยียวยา การอธิบายขยายความเกี่ยวกับวิธีพิจารณาความ คดีอาชญากรรมสงคราม คดีภาษีอากร สำหรับคดีก่อการร้ายใช้บังคับย้อนหลังได้หรือไม่ นั้น มีความเห็น 2 แนวทาง ในคดีระเบิดบาห์ลี (Bali Bombing) คือ แนวทางแรกตุลาการเสียงข้างน้อยเห็นว่าการก่อการร้ายเป็นอาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาติ (Crime Against Humanity) ใช้บังคับย้อนหลังได้ แนวทางที่สองตุลาการเสียงข้างมากเห็นว่า การก่อการร้ายมิใช่ความผิดร้ายแรงต่อสิทธิมนุษยชน (Gross Violations of Human Right) ใช้ย้อนหลังมิได้ โดย Prof. Charles Sampford ศาสตราจารย์นิติศาสตร์แห่ง Griffith University อ้างหลักรู้ตัวล่วงหน้า (Predictability) ว่าคนเราต้องรู้ล่วงหน้าว่าสิ่งที่ตนกระทำในขณะนั้นจะถูกศาลตัดสินว่ามีความผิดหรือไม่ในอนาคตนั้นไม่เสมอไปทุกกรณี เพราะมีอยู่เสมอไปทุกกรณี เพราะมีอยู่เสมอที่ฝ่ายนิติบัญญัติและตุลาการออกกฎหมายใช้ย้อนหลังเพื่ออุดช่องว่างภาษี การต่อสู้ผู้ก่อการร้าย หรือการลงโทษผู้ปกครองทรราช กฎหมายอาญาจึงอาจใช้บังคับย้อนหลังได้ในบางกรณี

โดยเฉพาะคดีก่อการร้ายซึ่งเป็นความผิดอาญาร้ายแรง ยังมีความเห็นในเชิงวิชาการให้ใช้บังคับย้อนหลังได้ เพราะบางกรณีการก่อการร้ายมีผลต่อประชาคมชาวโลกมากกว่าการฆ่าล้าง

เผ่าพันธุ์ (Genocide) แต่กลับไม่อยู่ในขอบเขตอำนาจศาลอาญาระหว่างประเทศ (International Criminal Court: ICC) ซึ่งอาจมีผลบังคับกฎหมายใช้ย้อนหลังได้ ทำให้ขัดกับหลักความรับผิดชอบทางอาญาบุคคล ว่าต้องมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นความผิด (Nullum crimen sine lege) เปรียบเทียบคดี R v. Hundal และคดี R v. Dhaliwal, [2004] Ewca Crim 389 วินิจฉัยว่ากฎหมายเกี่ยวกับการบัญญัติองค์การก่อการร้ายไม่มีผลใช้บังคับย้อนหลัง และคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1/2498 วินิจฉัยว่าพระราชบัญญัติอาชญากรรมสงคราม พุทธศักราช 2488 ใช้บังคับย้อนหลังไม่ได้

(4) รับผิดทางอาญาของบุคคล (Individual Criminal Responsibility) กล่าวคือ บุคคลธรรมดาที่กระทำผิดอาญาต้องรับผิดเป็นการเฉพาะตัวตามที่กฎหมายบัญญัติ กรณีผู้กระทำผิดหลายคนบุคคลที่เกี่ยวข้องในฐานะตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนจะต้องรับผิดตามที่ตนได้กระทำหรือพยายามกระทำผิดโดยไม่คำนึงว่าบุคคลอื่นที่ร่วมกระทำผิดนั้นนั้นต้องรับผิดทางอาญา ด้วยหรือไม่ สำหรับคดีก่อการร้ายก็เช่นกัน ไม่ว่าในฐานะตัวการ ผู้ใช้ ผู้สนับสนุน ผู้สมคบ ต่างต้องรับผิดเช่นเดียวกับผู้กระทำผิด นอกจากนี้ยังหมายความรวมถึงนิติบุคคล (Legal Persons) หรือองค์กรต่าง ๆ ที่มีสภาพบุคคลตามกฎหมาย (Legal Entities) ที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายใด ๆ หากผู้บริหารหรือผู้จัดการได้กระทำตามที่กฎหมายได้บัญญัติไว้ นิติบุคคลนั้นก็ต้องรับโทษทางอาญา เช่น ประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส กำหนดความรับผิดอาญานิติบุคคล (มาตรา 422-5) และจะได้รับโทษเพิ่มขึ้นโดยการริบทรัพย์สินทั้งหมดหรือบางส่วน (มาตรา 422-6)

2) องค์ประกอบสำคัญเกี่ยวกับการบัญญัติความผิดการก่อการร้าย

จากการศึกษาลักษณะการก่อการร้ายพบว่าเป็นอาชญากรรมพิเศษ ที่มีความร้ายแรงขั้นสูงสุดมีโครงสร้างความรับผิดทางอาญาที่ซับซ้อนกว่าอาชญากรรมทั่วไป กฎหมายอาญาซึ่งใช้บังคับอยู่ตามปกติอาจไม่สามารถหุ้ความรุนแรงของการก่อการร้ายได้ทันทั่วถึงต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วกะทันหัน เพราะโดยทั่วไปกฎหมายมักให้ความสำคัญแก่การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของปัจเจกบุคคล (Individuals) แต่ในสถานการณ์พิเศษที่ประเทศชาติตกอยู่ในสภาวะคับขัน รัฐบาลหรือฝ่ายบริหารจำเป็นต้องคำนึงถึงความมั่นคงของชาติ (National Security) ปลอดภัยสาธารณะสูงสุดควบคู่กัน การบังคับใช้กฎหมายที่เหมาะสมได้สัดส่วนกับความร้ายแรงจึงต้องมีกฎหมายพิเศษซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญดังนี้

(1) การกำหนดคำนิยาม

กล่าวคือ การบัญญัติการก่อการร้ายให้เป็นความผิดทางอาญา จำเป็นต้องกำหนดคำนิยามให้ชัดเจนแน่นอน ปราศจากความคลุมเครือเพราะมีผลกระทบต่อชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพและทรัพย์สินของประชาชน จึงต้องบัญญัติถ้อยคำให้ชัดเจนแน่นอน รัฐจะไม่ยอมให้ประชาชนอ้างความไม่รู้กฎหมายขึ้นมาเป็นข้อแก้ตัว และลดช่องว่างการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่

โดยเฉพาะการก่อการร้ายเป็นความผิดอาญาที่มีแรงจูงใจทางการเมือง หากกฎหมายมิได้บัญญัติไว้ใช้และจัดรัฐธรรมนูญ โดยจะต้องกำหนดความผิดให้ครอบคลุมครบถ้วนทุกด้าน และทุกขั้นตอน เพื่อดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาสนธิสัญญาต่าง ๆ และกฎหมายว่าด้วยสิทธิมนุษยชนต่าง ๆ สรุปว่า “การก่อการร้าย” หมายถึง การกระทำอย่างรุนแรงใด ๆ อันเป็นความผิดอาญาโดยมีเจตนาที่ทำให้เสียชีวิต บาดเจ็บสาหัส หรือเป็นอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สินอย่างร้ายแรงไม่ใช่การกระทำที่เกิดขึ้นระหว่างความขัดแย้งด้านอาวุธ (Armed Conflict) เพื่อวัตถุประสงค์ทางการเมือง อุดมการณ์ ศาสนา หรือชาติพันธุ์ โดยมีเจตนาก่อให้เกิดความหวาดกลัวอย่างร้ายแรงแก่บุคคล กลุ่มบุคคลหรือตามสถานที่สาธารณะเพื่อข่มขู่ประชาชนทั้งหมดหรือบางส่วน หรือบีบบังคับให้รัฐบาลหรือองค์การระหว่างประเทศกระทำการหรือ งดเว้นการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใด ยกเว้นการสนับสนุน การประท้วง การแสดงความคิดเห็นด้วยหรือการเคลื่อนไหวแรงงาน โดยมีเจตนาทำให้เกิดการเสียชีวิต บาดเจ็บสาหัส หรือเสี่ยงอันตรายอย่างร้ายแรงต่อความปลอดภัย

(2) การกำหนดฐานความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายจึงต้องมีองค์ประกอบ ดังนี้

1. ผู้กระทำความผิด (Perpetrators) สาละสำคัญของ การกระทำความผิดอาญา ต้องมีผู้กระที่เป็นบุคคลนิติบุคคล หรือสิ่งที่มีตัวตน (Entity) เป็นการกระทำที่ระดับต่ำกว่ารัฐ (Nonstate Actor) ซึ่งไม่รวมถึงการกระทำของรัฐโดยเจ้าหน้าที่ หรือตัวแทนรัฐตามความหมายของรัฐก่อการร้าย (State Terrorism) กล่าวคือ บุคคลธรรมดาในลักษณะที่เป็นปัจเจกบุคคล (Individual) เป็นผู้กระทำความผิดจึงมีสถานะเป็นอาชญากร (Criminal) ไม่ใช่เชลยศึก (Prisoner of War-Pow) เช่น นายอุซมา บิน ลาเดิน (Usma Bin Laden) ผู้นำกลุ่มอัลกออิดะห์ (Al-Qaida) ที่ทางการสหรัฐ ต้องการตัวมากที่สุด (Most Wanted) เกี่ยวข้องกับกลุ่มก่อการร้ายที่สำคัญ ๆ หลายเหตุการณ์ปัจจุบัน เสียชีวิตแล้ว นายซามิ อัล-เอเรียน (Al-Arian, Sami) เป็นผู้จัดหาสินค้าและบริการให้แก่กลุ่มอิสลามิกญิฮาดสปาลาเลสไตน์ (The Palestine Islami jihad - PIJ) นายอาลี อลติมิมิ (Ali Al Ti mimi) เป็นผู้นำจิตวิญญาณเครือข่าย Virginia Paintball Jihad เกี่ยวข้องกับกลุ่มก่อการร้าย Taliban หรือ Laskar-e-Taiba ถูกศาลตัดสินจำคุกตลอดชีวิตฐานยุยงก่อการร้าย นายฮุสเซน ชาร์กอต (Houssen Zarkot) ถูกกล่าวหาในคดีอาญาร้ายแรงพกพาอาวุธร้ายแรงด้วยเจตนามิชอบด้วยกฎหมาย โฆษณาชวนเชื่อโดยจัดทำเว็บไซต์ที่มีเนื้อหาและ วิดีโอเกี่ยวกับกลุ่มก่อการร้ายฮิบฮอลและให้ผู้ก่อการร้าย อาจเป็นการร่วมกันกระทำความผิดหรือตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป มีการรวมตัวกันเป็นหน่วยย่อย ๆ เรียกว่า เซลปฏิบัติกร (Cells) มีสมาชิกประมาณ 3-5 คน มีหน้าที่รับคำสั่งจากผู้นำ (Leader) หรือปฏิบัติการ ใต้อิสระ ประกอบรวมเป็นหน่วยปฏิบัติการ (Column) เชื่อมโยงกันเป็นเครือข่าย (Networks) มีการติดต่ออย่างหลวม ๆ เชื่อมโยงการสั่งการกับผู้อยู่เบื้องหลัง (Mastermind) อาจกระทำในฐานะเป็น

ผู้สมคบ (คดี USA. v. Umar Farouk Abdulmutallab) ตัวการ (คดี US. v. Ahmed Amen Ali, et al.) ผู้ก่อให้ผู้อื่นกระทำความผิดหรือผู้เช่าเรือผู้สั่งการ (คดี Bolton Engineering v. T.J. Graham (1957 1 QB 159) ผู้ยุยงปลุกปั่นให้ผู้อื่นกระทำความผิด (คดี R v. Tsouli [2007] EWCA Crim 3300 para 35) ผู้สนับสนุน (คดี USA. v. Ahmad Jubair)

นอกจากนี้ การกระทำของนิติบุคคล (Legal Person) ก็ต้องรับผิดชอบทางอาญาด้วย โดย Model Legislation Provision against Terrorism Section 4 กำหนดความรับผิดเช่นเดียวกับบุคคลธรรมดา หรือ ประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส มาตรา 422-5 บัญญัติให้นิติบุคคลอาจต้องรับผิดชอบทางอาญา หากเข้าเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา 121-2 ในทางปฏิบัติส่วนมากเป็นความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้ก่อการร้ายและการสนับสนุน ได้แก่ องค์กร (Organizations) (คดี Boim, et al. v. Quranic Literacy Institute (QLI) et al.) มูลนิธิ (Foundations) (คดี US v. Akram Musa) และอื่น ๆ เช่น ธนาคาร (Banks) (คดี Linde, et al. v. Arab Bank) หรืออาจรวมตัวกันระหว่างบุคคลต่าง ๆ จัดตั้งงานเป็นกลุ่มก่อการร้าย (Terrorist Groups) โดยมีวัตถุประสงค์อันมิชอบด้วยกฎหมายคล้ายองค์กรอาชญากรรม (Organized Crime) จึงต้องมีกฎหมายบัญญัติให้อำนาจไว้เพื่อดำเนินการกับกลุ่มก่อการร้ายเหล่านี้ โดยการกำหนดรายชื่อกลุ่มก่อการร้ายขึ้นอยู่กับประสบการณ์ความร้ายแรงจากภัยคุกคามที่แต่ละประเทศได้รับ เช่น สหรัฐอเมริกาภายใต้กฎหมายว่าด้วยสัญชาติและคนเข้าเมือง (Immigration and Nationality Act - INA) มาตรา 219 โดยกระทรวงการต่างประเทศ ได้จัดทำรายชื่อองค์กรก่อการร้ายต่างประเทศ (Foreign Terrorist Organizations - FTOs) จำนวน 47 กลุ่มองค์กร

2. การกระทำ (Actions) หมายถึง ผู้กระทำการถึงขั้นมีกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดจึงจะต้องรับผิดชอบในทางอาญา โดยหลักแล้วการก่อการร้ายต้องเป็นการกระทำโดยเจตนาเสมอ ไม่มีการก่อการร้าย โดยประมาท หรือโดยเหตุบังเอิญ เพราะเป็นการกระทำที่มีการวางแผนไตร่ตรองไว้ล่วงหน้า การกระทำการก่อการร้าย ผู้กระทำไม่จำเป็นต้องกระทำถึงขั้นลงมือ เพียงแต่ผู้กระทำวางแผน เตรียมการ การเข้าเป็นสมาชิก หรือสมคบกัน การยุยงส่งเสริมใช้ให้กระทำความผิด การกระทำที่แสดงว่าจะไปกระทำความผิดซึ่งอยู่ในข่ายฝ่าฝืนคำสั่งควบคุม (มีลักษณะคล้ายวิธีการเพื่อความปลอดภัย) การบริหารทรัพย์สินที่มีไว้ใช้ในการกระทำการตามที่มีความผิด และหมายความรวมถึงการขู่ว่าจะกระทำการใด ๆ ตามกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดแบ่งลักษณะการกระทำได้ 5 กลุ่ม ดังนี้

(1) กลุ่มความผิดตามกฎหมายอาญาระหว่างประเทศ (International Crime) หมายถึง การกระทำที่ฝ่าฝืนกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยการก่อการร้าย ประกอบด้วย ความผิดเกี่ยวกับอากาศยานพลเรือน (Offence related to Civil Aviation) รวมทั้งการกระทำต่ออากาศยาน บุคคลในอากาศยาน สนามบิน และถึงอันวายนความสะดักความผิดเกี่ยวกับความปลอดภัยในการเดินเรือ

ทางทะเลและแท่นติดตั้งในทะเล (Offences related to Maritime And Fixed Platforms) ความผิดเกี่ยวกับสถานะของผู้เสียหาย (Offences based on the Status of the Victim) ความผิดเกี่ยวกับระเบิดในการก่อการร้าย (Offences related to Terrorist Bombing) ความผิดเกี่ยวกับการเงิน (Offences related to Terrorism Financing) ความผิดเกี่ยวกับวัตถุกัมมันตภาพรังสี วัตถุนิวเคลียร์และอุปกรณ์ต่าง ๆ (Offences related to Radioactive/Nuclear Material and Nuclear Facilities)

(2) กลุ่มความผิดอาญาธรรมดาทั่วไป (Common Crime) หมายถึง วิธีการที่ผู้ก่อการร้ายใช้ก่อเหตุเป็นการกระทำความผิดอาญา ได้แก่ การวางระเบิด (Bombing) ระเบิดพลีชีพ (Suicide) การลอบสังหาร (Assassination) วางเพลิง (Arson) โจมตีด้วยอาวุธ (Armed Assault) ถักพาตัว (Kidnapping) การจับและกักขังตัวประกัน (Hostage and Barricade situation) และการจี้ยึดยานพาหนะโดยสาร (Hijacking) และความผิดอาญาอื่น ๆ เช่น การข่มขู่ (Threats) ว่าจะกระทำการก่อการร้าย (คดี State of Minnesota v. Duale) หรือการหลอกลวง (Deceiving) ว่าสามารถอนุญาตให้ถูกความผิดต่อกับต่างประเทศระหว่างที่ถูกจำคุกได้ (คดี US Stewart, Lynne, et al.)

(3) กลุ่มความผิดเกี่ยวกับองค์การก่อการร้าย ประกอบด้วย การกำหนดรายชื่อองค์การก่อการร้าย (คดี R v. Mullen) รวมทั้งการกระทำอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การมีส่วนร่วม (Terrorism Act 2000 Section 3(5)(a)) การเตรียมการ (Terrorism Act 2000 Section 3(5) (b)) การสนับสนุน (Terrorism Act 2000 Section 3 (5) (c)) การยุยงส่งเสริมคดี R v. Malik, Zafar, and others [2007EWCA Crim 218]) การเข้าร่วมเป็นสมาชิก (คำพิพากษาฎีกาที่ 11762543; คดี USA v. Hasbajrami, VAgron) การจัดหาสมาชิก (คดี USA. v. La Rose, Colleen) การกระทำที่แสดงออกว่าเป็นสมาชิก การเข้าร่วมประชุมกับกลุ่มก่อการร้าย การกล่าวปราศรัยในที่ประชุมการสวมใส่เครื่องแต่งกายที่สื่อถึงการเป็นสมาชิกหรือสนับสนุนองค์การก่อการร้าย

(4) กลุ่มความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้ก่อการร้าย ประกอบด้วย การจัดหาเงินทุนเพื่อสนับสนุนการก่อการร้าย (US v. Holy Land Foundation for Relief and Development, et al.) การใช้เงินหรือทรัพย์สิน (คดี US v Henareh, et al) การครอบครองเงินหรือทรัพย์สินเพื่อใช้ในการก่อการร้าย (Rx Rowe [2007] EWCA Crim 635 at paras 46, 48) การจัดการเงินทุน การฟอกเงิน (คดี USA v. HatemFariz)

(5) ความผิดอื่น ๆ หมายถึง ความผิดที่กฎหมายบัญญัติไว้เป็นพิเศษมีลักษณะเฉพาะแตกต่างไปจากความผิดอื่น ๆ ขึ้นอยู่กับนิรนัยนโยบายแต่ละประเทศบัญญัติความผิดขึ้นมาใช้บังคับ เช่น การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลต้องสงสัยว่าได้กระทำความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายทางการเงิน การรวบรวมข้อมูล (Collection of Information) เพื่อใช้ประโยชน์หรือเตรียมการก่อ

การร้าย (คดี Rv Lorenc [1998] NI 96) โดยมีคู่มือการรบ (Army Manuals) เป็นพื้นฐานในการตัดสินความผิด 200 United Nations Office on Drugs and Crime, supra note 83, Section 16

3. เป้าหมายการกระทำ หมายถึง สิ่งรองรับการกระทำหรือกรรมของการกระทำ (Objects) โดยทางกฎหมายถือเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความแตกต่างระหว่างอาชญากรรมธรรมดา (Ordinary Crime) และอาชญากรรมทางการเมือง (Political Crime) เพราะเป้าหมายการก่อการร้ายไม่มีความสัมพันธ์เชิงตรรกะการใช้ความรุนแรงระหว่างผู้ก่อการร้ายกับเป้าหมายว่าเป็นสิ่งที่กฎหมายมุ่งประสงค์คุ้มครอง แบ่งได้ 2 ประเภท คือ

(1) เป้าหมายเฉพาะ หมายถึงเป้าหมายที่มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นพิเศษ โดยเฉพาะ ได้แก่ อากาศยาน บุคคลในอากาศยาน สนามบินและอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวก เรือเดินทะเล (คดี USA v. Jamshid Muhtorov, et al.) ท่าเทียบเรือ หรือแท่นติดตั้งในทะเล บุคคลที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายระหว่างประเทศ นักการทูต ประมุขแห่งรัฐ วัตถุประสงค์ กัมมันตภาพรังสี อาวุธนิวเคลียร์และอุปกรณ์ต่าง ๆ

(2) เป้าหมายโดยทั่วไป อาจจำแนกได้ตามลักษณะการเข้าถึง ได้แก่ เป้าหมายที่เข้าถึงได้ง่าย (Soft Target) หมายถึง เป้าหมายที่ไม่มีระบบการป้องกันหรือรักษาความปลอดภัย ไม่เข้มงวดรัดกุมดีพอ มีข้อจำกัดด้านต่าง ๆ ทำให้การดูแลไม่ทั่วถึง จึงมีโอกาสสูงที่จะถูกโจมตีได้ง่าย ส่วนมากเป็นที่สาธารณะ หรือสถานที่ราชการที่เปิดให้บริการแก่ประชาชน และเป้าหมายที่เข้าถึงได้ยาก (Hard Target) หมายถึง มีระบบการรักษาความปลอดภัยตนเองอย่างเข้มงวดรัดกุมยากแก่การเข้าถึง หรืออาจจำแนกตามประเภทคุณสมบัติของเป้าหมาย ได้แก่ บุคคลอาจเป็นประชาชนโดยทั่วไป เจ้าหน้าที่รัฐหรือบุคคลซึ่งได้รับความคุ้มครองพิเศษตามกฎหมาย หรือทรัพย์สินที่ตกเป็นเป้าหมายการโจมตี อาจแบ่งได้เป็นเป้าหมายเคลื่อนที่ได้ (Movable Property) และเป้าหมายเคลื่อนที่ไม่ได้ (Immovable Property) หรืออาจเป็นทรัพย์สินของทางราชการและทรัพย์สินของเอกชน เป็นต้น

4. มุลเหตุจูงใจ (Motive) หรือเจตนาพิเศษ (Specific Intention) เป็นองค์ประกอบภายในจิตใจของผู้ก่อการร้าย ต่างจากเจตนาธรรมดาที่ผู้กระทำมุ่งประสงค์ต่อผลหรือยอมถึงเห็นผล โดยมีสาเหตุทางการเมืองที่ต้องการสร้างความหวาดกลัวแก่ประชาชน (Intimidation of a Population) โดยใช้ความรุนแรงด้วยวิธีการต่าง ๆ อันเป็นความผิดอาญาหรือข่มขู่รัฐบาลหรือองค์การระหว่างประเทศ (Compulsion of a Government or an International Organization) ให้กระทำหรือละเว้นกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อต้องการเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์ระเบียบสังคมที่เป็นอยู่ (Changing the existing order) ทำลายจิตวิทยา (Psychological Disruption) สร้างความวุ่นวายในสังคม (Social disruption) โฆษณาชวนเชื่อ (Publicizing the cause) และเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม (Creating a

revolutionary environment) สิ่งที่ต้องระมัดระวังก็คือลักษณะการกระทำต่อต้านอำนาจรัฐทุกรูปแบบ เช่นการแสดงความคิดเห็นของการเมืองโดยสันติวิธี (เทียบเคียงคดี Dennis V. United States, 34 US 494 (1951) การชุมนุมประท้วงหรือเคลื่อนไหวก่อการร้ายเพื่อเรียกร้องสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญได้อยู่ในขอบเขตของการก่อการร้าย (เปรียบเทียบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 135/1 วรรคท้าย)

5. การสนับสนุน (Supporting) การก่อการร้ายไม่สามารถกระทำให้สำเร็จลงได้โดยลำพัง หากปราศจากการสนับสนุน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญ ของการก่อการร้าย ได้แก่

(1) เงินทุน (Funds) เป็นปัจจัยสำคัญ และมีความจำเป็นไม่แพ้อาวุธต่าง ๆ ในการก่อการร้ายทำให้สามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อเนื่องไม่ขาดตอน จำเป็นต้องมีเงินทุนเป็นค่าใช้จ่ายในการวางแผนเตรียมการและลงมือปฏิบัติการ การก่อการร้าย ต้องใช้เงินเป็นจำนวนมาก โดยคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนเหตุการณ์ 911พบว่ากลุ่มก่อการร้ายอัลกออิดะห์ (Al-Qaida) ได้ใช้เงินลงทุนในการก่อเหตุประมาณ 400,000-500,000 ดอลลาร์ ดังนั้นการควบคุมเส้นทางการเงิน จึงเป็นมาตรการสำคัญในการป้องกันการก่อการร้ายสากล (Universal Terrorism) ตามอนุสัญญาว่าด้วยการปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ค.ศ. 1999 (พ.ศ. 2542) (The International Convention for Suppression of the Financing of Terrorism (1999) และพิธีสารแนบท้ายฯ กำหนดให้การสนับสนุนทางการเงินการก่อการร้ายเป็นความผิดอาญา และมาตรการริบทรัพย์ (Forfeiture) และมาตรการทางปกครอง (Administrative Measures) เพื่อสกัดกั้นเส้นทางการเงินตามแนวทางของคณะทำงานด้านการเงิน FATF (Financial Action Task Force)

(2) การสนับสนุนอาวุธ หมายถึง การจัดหาอาวุธให้แก่ผู้ก่อการร้ายเพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการก่อเหตุ โดยเฉพาะอาวุธที่มีอำนาจร้ายแรงทำลายล้างมวลชนได้ คราวละจำนวนมาก ๆ ยิ่งทำให้เกิดความหวาดกลัวมาก อาวุธมีหลากหลายชนิดและประเภท มีทั้งโดยสภาพ เช่น อาวุธปืน วัตถุระเบิด ฯลฯ และสิ่งซึ่งไม่เป็นอาวุธโดยสภาพ เช่น เครื่องบิน คอมพิวเตอร์ ฯลฯ การคัดเลือกใช้อาวุธต่าง ๆ ในการก่อการร้ายจึงต้องพิจารณาถึงความเหมาะสม (Must be Suitable) ได้แก่ วัตถุประสงค์การใช้หลากหลาย (Multi-purpose) สะดวกแก่การพกพา (Removable) ยากแก่การถูกตรวจจับได้ (Undetectable) มีประสิทธิภาพในการทำลายล้าง (Destructive) มีความแม่นยำสูง (Reliable) เป็นที่นิยมในกลุ่มผู้ใช้ (Enjoyable) หาได้ง่าย (Obtainable) กลไกไม่ซับซ้อนยุ่งยาก (Uncomplicated) และมีความปลอดภัยต่อผู้ใช้งาน (Safe) ดังนั้นการควบคุมอาวุธ โดยการออกกฎหมาย จึงเป็นการแก้ไขปัญหการก่อการร้ายวิธีหนึ่ง จะเห็นได้จากอนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันทางกายภาพต่อวัสดุนิวเคลียร์ (Convention on the Physical Protection of Nuclear Material 1980) (พ.ศ. 2523) อนุสัญญาว่าด้วยการปราบปรามการใช้ระเบิดการจัดทำเครื่องหมาย

บนระเบิดพลาสติกเพื่อการตรวจสอบ (Convention on the Marking of Plastic Explosives for the Purpose of Detection 1991) (พ.ศ. 2531) อนุสัญญาว่าด้วยการปราบปรามการใช้ระเบิดก่อการร้าย (Convention for the Suppression of Terrorist Bombing 1997) นอกจากนี้ สภาความมั่นคงแห่งสหประชาชาติยังได้มีมติที่ 1540 ค.ศ. 2004 (พ.ศ. 2547) เรียกร้องประเทศสมาชิกป้องกันมิให้อาวุธทำลายล้างมวลชน (Weapon of Mass Destruction-WMD) ไปอยู่ในความครอบครองของผู้ก่อการร้าย รวมทั้ง Model Legislation Provisions Against Terrorism Article 17 บัญญัติความผิดฐานจัดหาอาวุธให้แก่กลุ่ม สมาชิกกลุ่มก่อการร้าย หรือบุคคลใด ๆ ที่เข้าร่วมกระทำการก่อการร้าย

(3) การฝึกอบรม (Training) เป็นการให้ความรู้ ความเข้าใจ เพิ่มทักษะ ความชำนาญในการก่อการร้ายในเบื้องต้นผู้เข้าฝึกอบรมต้องผ่านขั้นตอนการทดสอบ และคัดเลือกว่าเป็นผู้ที่เสียสละมีอุดมการณ์ ศรัทธาอย่างแรงกล้า มีการปลูกฝังแนวความคิดการทำงานกับกลุ่มองค์กร โดยเฉพาะทางด้านการเมือง เพื่อสร้างทัศนคติให้เข้าไปในแนวทางเดียวกันว่าต้องมุ่งมั่นไปถึงวัตถุประสงค์ที่ต้องการ นอกจากคิดอาวุธทางความคิดแล้วยังมีการฝึกความแข็งแกร่ง ให้มีความอดทนทั้งร่างกายและจิตใจ ด้วยการฝึกวิชาทหาร ศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัว จากนั้นเป็นการฝึกทางยุทธวิธีไม่ว่าเป็นอาวุธปืน วัตถุระเบิด การติดต่อสื่อสาร การอ่านแผนที่และเข็มทิศ การใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ การปฐมพยาบาล การหลบหนี บางครั้งมีการฝึกอบรมเฉพาะทางตามความจำเป็นในภารกิจพิเศษ เช่น การฝึกบิน การประกอบอาวุธเคมี เชื้อโรค ฯลฯ เมื่อผู้เข้ารับการฝึกอบรมครบตามหลักสูตรที่กำหนดก็จะมอบหมายภารกิจ ความสำเร็จของการก่อการร้ายล้วนมีพื้นฐานมาจากการผ่านการฝึกอบรมมาเป็นอย่างดี

(4) การให้ที่พักพิงและแหล่งหลบซ่อนตัว จากข้อมติของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ที่ 1773 (2001) กำหนดไว้ในข้อ 2 (c) ว่า “รัฐต่าง ๆ ทั้งหมดจะต้องปฏิเสธให้ที่พักพิงแหล่งหลบซ่อนที่ปลอดภัยแก่ผู้กระทำความผิดทางการเงิน วางแผน สนับสนุน กระทำการก่อการร้าย หรือจัดหาแหล่งที่หลบซ่อนให้แก่ผู้ก่อการร้าย” รัฐภาคีต้องมีมาตรการที่เหมาะสมเมื่อผู้ก่อการร้ายปรากฏตัวในดินแดนรัฐตน หากไม่มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

การกำหนดมาตรการทางกฎหมายเพื่อต่อต้านการก่อการร้าย ได้แก่

1. มาตรการด้านการข่าว (Intelligence) การรวบรวมข้อมูลการข่าวเป็นหนึ่งในมาตรการที่สำคัญในการต่อต้านการก่อการร้าย เป็นพื้นฐานการแสวงหาข้อมูลเบื้องต้นเพื่อนำไปสู่การแสวงหาพยานหลักฐานในการสืบสวนสอบสวนดำเนินคดีและพิจารณาพิพากษาลงโทษผู้กระทำความผิด การข่าวประกอบด้วย เจ้าหน้าที่และหน่วยข่าวหมายถึง เจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร และหน่วยงานความมั่นคงต่าง ๆ มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการก่อการร้ายประเภทของแหล่งข่าว (Source of Intelligence) ได้แก่ แหล่งข่าวเปิด (Open Intelligence Source) แหล่งข่าวกึ่งเปิดหรือกึ่งปิด

(Semi Open Covert Intelligence Source) และแหล่งข่าวปิด (Covert Intelligence Source) เช่น ข่าวกรองทางสัญญาณ (Signals Intelligence - SIGINT) ข่าวกรองทางการสื่อสาร (Communications Intelligence - COMINT) ข่าวกรองทางอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Intelligence - ELINT) ข่าวกรองทางสัญญาณจากเครื่องมือต่างประเทศ (Foreign Instrumentation Signals Intelligence - FSINT) ข่าวกรองบุคคล (Human Intelligence - HUMINT) ข่าวกรองทางภาพถ่าย (Imagery Intelligence-IMINT) ข่าวกรองทางสัญญาณและ (Measurement and Signature Intelligence - MASINT) ข่าวกรองจากแหล่งข่าวเปิด (Open Source Intelligence - OSINT) จากนั้นจึงนำมาดำเนินการวิธีหรือวงจรข่าวกรอง (Cycle of Intelligence) คือ การเก็บรวบรวม การบันทึกค่าการตีความ และนำข้อมูลเหล่านั้น ผลิตเป็นข่าวกรองในรูปแบบต่าง ๆ หรือจัดทำเป็นฐานข้อมูลสนเทศเพื่อประโยชน์ในการต่อต้านภัยคุกคามที่เกิดขึ้น การตรวจค้น จับกุม สืบสวน สอบสวน รวบรวมพยานหลักฐานและพิสูจน์ความผิด เนื่องจากการข่าวเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับสิทธิส่วนบุคคลการเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ จึงมีข้อจำกัด จำเป็นต้องมีการบัญญัติกฎหมายให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่กระทำได้ และข้อมูลต่าง ๆ มีอยู่เป็นจำนวนมาก จึงเป็นเรื่องยากที่จะบัญญัติกฎหมายให้ครอบคลุมได้ทุกเรื่องทำให้ข้อมูลบางส่วนอาจได้มาโดยมิชอบและนำไปใช้เพียงแค่วิธีการสืบสวนแต่ไม่สามารถรับฟังเป็นพยานหลักฐานพิสูจน์ความผิดเพื่อลงโทษจำเลยในชั้นศาลได้

2. มาตรการสืบสวนสอบสวน (Investigation) หมายถึง การดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานสำหรับฟ้องคดีอาญาตลอดจนการพิจารณาพิพากษาคดีในศาล ในต่างประเทศถือว่าการสืบสวนสอบสวนเป็นกระบวนการเดียวกันมีลักษณะแสวงหาข้อเท็จจริง และพยานหลักฐานเชื่อมโยงเป็นภาพเหตุการณ์ (Jigsaw) เข้าด้วยกัน แสดงถึงรายละเอียดขั้นตอนการกระทำผิดต่าง ๆ การสืบสวนมีทั้งก่อนเกิดเหตุ (Preventive Investigation) และการสืบสวนเมื่อเหตุเกิดขึ้น (Primary Investigation) การสืบสวนกระทำได้ 3 วิธี คือการเฝ้าตรวจ (Surveillance) การปฏิบัติการลับ (Undercover Operation) และการข่าวกรอง (Intelligence) การสืบสวนคดีก่อการร้ายจะแตกต่างจากการสืบสวนคดีอาญาทั่วไป โดยสหราชอาณาจักรมีกฎหมายพิเศษ Terrorism Act 2000 (พ.ศ. 2543) Section 32 บัญญัติคำว่า “การสืบสวนสอบสวนก่อการร้าย (Terrorist Investigation)” ไว้เฉพาะว่าหมายถึง การสืบสวนเกี่ยวกับการกระทำความผิด (Commission) การเตรียมการ (Preparation) การยุยง (Instigation) ให้กระทำการก่อการร้ายหรือกระทำการใด ๆ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อก่อการร้ายแหล่งที่มาขององค์กรก่อการร้ายหรือองค์กรก่อการร้ายตามรายชื่อที่กระทรวงการต่างประเทศกำหนด การกระทำความผิดการเตรียมการ การยุยงให้กระทำการก่อการร้ายตาม Terrorism Act 2000 (พ.ศ. 2543) หรือ Terrorism Act 2006 (พ.ศ. 2549) Part 1 หรือความผิดอื่น ๆ ใน Section 1 หรือ Section 2 ได้แก่ การให้อำนาจพิเศษแก่เจ้าพนักงานในการจับกุม ตรวจค้น ควบคุม

ซักถามปากคำ กำหนดเขตพื้นที่ควบคุม (Cordons) โดยกฎหมายพิเศษ ได้บัญญัติอำนาจการเข้าถึงอย่างครอบคลุมด้านต่าง ๆ ทำให้การบังคับใช้กฎหมายสะดวกรวดเร็วมีความคล่องตัวในการปฏิบัติและยับยั้งเหตุการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพทันที่

3. มาตรการสอบสวน (Inquiry/Interrogation/Interview) หมายถึง การซักถามปากคำบุคคลที่เกี่ยวข้องกับคดี อาจเป็นพยานผู้เห็นเหตุการณ์ ผู้เสียหาย ผู้กระทำผิด ต่างประเทศ เรียกว่าการสืบสวนสอบสวน (Investigation) หมายถึงการรวบรวมพยานหลักฐานด้วยถือเป็นกระบวนการเดียวกันที่สำคัญต่อเนื่องจากการสืบสวน กล่าวคือ เป็นการรวบรวมพยานหลักฐานและดำเนินการทั้งหลายอื่นตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ซึ่งพนักงานสอบสวนได้ทำเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวเพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิดและเพื่อจะเอาตัวมาฟ้องคดีเพื่อลงโทษ นอกจากนี้ การสอบสวนยังเพื่อจะรู้ตัวผู้กระทำผิดและพิสูจน์ความผิด หรือบริสุทธิของผู้ต้องหาอีกด้วย การสอบสวนจะเริ่มต้นเมื่อความผิดเกิดขึ้น โดยพนักงานสอบสวนผู้มีเขตอำนาจจะต้องทำการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความผิด เช่น การสอบปากคำ ผู้ต้องหา ผู้เสียหาย และพยาน รวมทั้งรวบรวมเอกสารต่าง ๆ วัตถุพยาน ส่งลายพิมพ์นิ้วมือตรวจสอบ และจัดทำบันทึกรายละเอียดไว้เป็นสำนวน ระหว่างการสอบสวนพนักงานสอบสวนมีอำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เช่น การออกหมายเรียก การจับกุมผู้ต้องหา การค้น ควบคุมตัวและปล่อยตัวชั่วคราว จึงส่งผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพอย่างไม่มีทางหลีกเลี่ยง โดยพนักงานสอบสวนต้องใช้กลวิธีต่าง ๆ อันจำเป็นที่ไม่วุ่นวายเกินกว่าสังคมจะยอมรับได้มาใช้ในการสอบสวนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด (คดี *Hooland v. McGinnis*, 963 F 2d 1044 (7Cir 1992) ยิ่งกว่านั้นคดีก่อการร้ายมีการสอบสวนที่ละเมิดรัฐธรรมนูญและหลักสิทธิมนุษยชนอันกระทบต่อความรู้สึกของประชาชนอย่างรุนแรง (Shock Conscience) เพื่อยับยั้งการโจมตีจากผู้ก่อการร้าย เนื่องจากกระบวนการยุติธรรมตามปกติมีข้อจำกัดไม่สามารถเอาตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษได้ ซึ่งทางการสหรัฐอเมริกาได้นำมาใช้กับผู้ถูกคุมขังที่ฐานทัพเรืออ่าวกวนตานาโม สาธารณรัฐคิวบา ถือเป็นการสอบสวนที่มีเจตนาพิเศษ (Specific Intent) เพื่อได้มาทั้งข้อมูลและความจำเป็นในการป้องกันประเทศไม่เป็นการทรมาน (Torture)

4. มาตรการพิเศษสำหรับพิจารณาและพิพากษาคดีก่อการร้ายตามหลักการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดในชั้นศาลเป็นการค้นหาความจริงจากพยานหลักฐานที่โจทก์หรือจำเลยนำเสนอต่อศาลซึ่งโจทก์มีหน้าที่นำสืบพิสูจน์ว่าจำเลยเป็นผู้กระทำผิด มิฉะนั้นต้องถือว่าจำเลยเป็นผู้บริสุทธิ์ หลักการพิจารณาคดีจะต้องกระทำโดยเปิดเผย ต่อหน้าจำเลย การจัดให้มีที่อยู่ที่ไว้วางใจหรือ ทนายความ การนั่งพิจารณาเป็นองค์คณะ และการให้เหตุผลในคำพิพากษาหลักในการดำเนินคดีอาญานั้นต้องสันนิษฐานไว้เบื้องต้นก่อนว่าจำเลยเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าศาล

จะได้มีคำพิพากษาว่าจำเลยมีความผิด (Presumption of Innocence) และพิพากษาลงโทษจำเลยได้ ต่อเมื่อพิสูจน์โดยปราศจากข้อสงสัยตามสมควร (Prove beyond reasonable doubt) ทำให้คดีก่อการร้าย ในหลาย ๆ ประเทศ ศาลได้พิพากษายกฟ้อง เพราะไม่สามารถแสวงหาพยานหลักฐานมาพิสูจน์ ความผิดจำเลยหรือพยานหลักฐาน ได้มาโดยมิชอบจึงไม่อาจรับฟังเพื่อลงโทษจำเลยได้ หลายประเทศแก้ปัญหาโดยบัญญัติกฎหมายพิเศษ ให้อำนาจฝ่ายบริหาร และจัดตั้งศาลพิเศษ (Special Court) หรือศาลทหาร (Military Court) เพื่อพิจารณาคดีก่อการร้ายโดยเฉพาะแยกต่างหาก จากคดีอาญาโดยทั่วไป ซึ่งอาจมีข้อพิเศษแตกต่างจากกระบวนการยุติธรรมตามปกติในประเด็น ของหลักการพิจารณาคดีความมั่นคงต้องเป็นความลับไม่เปิดเผย หรือ เผยแพร่ต่อสาธารณชน อย่างกว้างขวางเพื่อมิให้ตกเป็นเครื่องมือการโฆษณาชวนเชื่อแก่ฝ่ายผู้ก่อการร้ายการพิจารณาคดี ลับหลังจำเลย การจำกัดสิทธิผู้ที่ไว้วางใจหรือทนายความ การกำหนดองค์คณะในการพิจารณา ที่แตกต่างไปจากคดีอาญาธรรมดา และการยกเว้นหลักการสันนิษฐานไว้เบื้องต้นก่อนว่าจำเลย เป็นผู้บริสุทธิ์ (Presumption of innocence) จนกว่าศาลจะได้มีคำพิพากษาว่าจำเลยมีความผิด การรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบหากเป็นไปเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม (Interests of Justice) สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี มีการเปิดผนึกจดหมายการดักฟังทางโทรศัพท์โดยไม่ต้อง ได้รับความอนุญาตจากศาลหากเป็นไปเพื่อประโยชน์แห่งความมั่นคง หรือสาธารณรัฐฝรั่งเศสมีแนวทางการ รับฟังพยานหลักฐานลับที่ได้มาจากการดักฟังทางโทรศัพท์ว่าเพียงลำพังไม่สามารถรับฟัง ลงโทษจำเลยได้ แต่ต้องนำมาประกอบพยานหลักฐานอื่น การผลักภาระการพิสูจน์สำหรับความผิด อาญาบางฐาน (Reverse Burden of Proof) ซึ่งในอดีตที่ผ่านมาบางช่วงเวลาต้องยอมรับว่าการจัดตั้ง ศาลพิเศษเพื่อพิจารณาคดีก่อการร้ายนั้นสามารถแก้ปัญหาได้ในระดับหนึ่งทำให้คดีก่อการร้ายลดลงได้ เช่น สถานการณ์ความรุนแรงในไอร์แลนด์เหนือ ได้จัดตั้งศาลพิเศษ Diplock ยกเลิกการพิจารณาคดี ก่อการร้ายโดยคณะลูกขุนตามพระราชบัญญัติไอร์แลนด์เหนือ ค.ศ. 1973 (พ.ศ. 2516) (North Ireland (Emergency Provisions) Act 1973) และให้อำนาจพิเศษแก่เจ้าหน้าที่ในการตรวจค้นและยึด โดยตำรวจและกองทัพ การจับกุม การตั้งข้อกล่าวหา และการควบคุมตัว การสอบสวน การกำหนด ภาระการพิสูจน์ความผิดในบางฐาน การพิจารณาคดี การอุทธรณ์และฎีกา

อย่างไรก็ตาม ประเด็นดังกล่าวมักจะมีปัญหาข้อโต้แย้งด้านสิทธิมนุษยชน อยู่เนื่องว่ามีได้เป็นไปตามหลักสากล เช่น ไอร์แลนด์เหนือ (คดี Joseph Kavanagh v. Ireland) สาธารณรัฐฝรั่งเศสจัดตั้งศาลความมั่นคงแห่งรัฐ (The Court of State Security) เมื่อ ค.ศ. 1960 (พ.ศ. 2503) เพื่อพิจารณาคดีก่อการร้ายและคดีความมั่นคงและยกเลิกในปี ค.ศ. 1981 (พ.ศ. 2524) ปัจจุบันคดีก่อการร้ายได้รวมศูนย์อยู่ที่ศาลกรุงปารีส (Tribunal of Paris) ปากีสถาน (คดี Herthram Ali and Others v. Federation of Pakistan) สหรัฐอเมริกา (คดี Rasul v. Bush(03-334) 542 U.S. 466

(2004)(พ.ศ.2547)) ยืนยันว่าการก่อการร้ายจำเป็นต้องใช้กระบวนการยุติธรรมอาญาพิเศษแยกจากต่างหากจากกระบวนการยุติธรรมปกติธรรมดาทั่วไป (Brogan v. United Kingdom, 11 EHRR 117 1988) (พ.ศ. 2531) ซึ่งระบบยุติธรรมประเภทนี้จะทำงานได้อย่างรวดเร็ว จำเลยมีสิทธิเสรีภาพน้อยลง มีแนวโน้มจะตัดสินว่าจำเลยกระทำความผิดมากขึ้น และมีบทลงโทษหนักขึ้น

(5) เนื่องจากคดีก่อการร้ายมีมาตรการแสวงหาและรวบรวมพยานหลักฐาน เนื่องจากคดีก่อการร้ายมีปัญหาอย่างมากในกระบวนการยุติธรรม เพราะต้องเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาต้องชอบด้วยกฎหมายอย่างเคร่งครัดตามหลักกฎหมายอาญา ประกอบกับคดีก่อการร้ายมีพยานหลักฐานและบุคคลที่เกี่ยวข้องเป็นจำนวนมาก โดยศาลมีหน้าที่ซึ่งนำพยานและพิจารณาตรวจสอบความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานเหล่านั้นที่นำมาพิสูจน์ความผิดหรือบริสุทธิ์ ความผิดต้องมีได้เกิดขึ้นจากการจงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญหลอกลวง หรือโดยมิชอบประการอื่น ภายใต้อกฎหมายว่าด้วยการสืบพยาน รวมทั้งต้องพิสูจน์ปราศจากข้อสงสัยตามสมควร (Prove Beyondreasonable Doubt) และยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้จำเลย ไม่พิพากษาลงโทษจนกว่าแน่ใจว่าจำเลยกระทำความผิดทำให้เกิด นอกจากนี้ พยานบุคคลส่วนหนึ่งกลัวถูกล้างแค้น (In People (DPP) v. Kelly, [2006] 31 R. 115) พยานหลักฐานไม่มีน้ำหนัก ไม่น่าเชื่อถือ ไม่เพียงพอที่จะเชื่อมโยงระบุถึงตัวคนร้ายไม่สามารถลงโทษผู้กระทำความผิดได้ ขาดเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญเก็บรวบรวมเพื่อทำการตรวจพิสูจน์หรือถูกทำลายในที่เกิดเหตุจากแรงระเบิดเพลิงไหม้หรือผู้อยู่ในเหตุการณ์เสียชีวิตที่เกิดเหตุขาดประจักษ์พยาน ทำให้เกิดข้อจำกัดต่าง ๆ อันเป็นอุปสรรคในการดำเนินคดีจึงมีข้อพิจารณาว่าคดีก่อการร้ายจำเป็นต้องมีมาตรการพิเศษต่าง ๆ ในการเข้าถึงข้อมูลเพื่อแสวงหารวบรวมพยานหลักฐาน การคุ้มครองพยาน (คดี People (DPP) v. Kelly, [2006] 3 IR. 115) และมาตรการอื่น ๆ (คดี United State v. Hammoud, 381 F.3d 316 (4th Cir.2004)) น่าเชื่อถือไม่เพียงพอ เพื่อหาทางออกโดยการนำพยานหลักฐานที่มีความอ่อนไหวที่ได้มาจากการสกัดกั้นข้อมูลข่าวสารมาตั้งข้อหาผู้ต้องสงสัยและพิจารณาคดี การใช้วิธีการสอบสวนที่มีชอบด้วยกฎหมายคดี Republic of Ireland v. United Kingdom (503171[1978] ECHR 1(18 January 1978))) การรับฟังพยานหลักฐานลับเพื่อลงโทษจำเลย การรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบหากเป็นไปเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม (Interests of Justice) การรับฟังคำรับสารภาพที่ได้จากการทรมาน (คดี A v. Secretary of State for the Home Department[2004] E.W.CA. Civ. 1123, [2004] All E.R. (D)62 (Aug.)) ทำให้เกิดปัญหาการละเมิดรัฐธรรมนูญและหลักสิทธิมนุษยชนบ่อยครั้งแม้กระทั่งประเทศไทย

(6) มาตรการความร่วมมือระหว่างประเทศการก่อการร้ายเป็นความผิดทางอาญาที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศไม่ทางตรงหรือทางอ้อม จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างประเทศในการป้องกันและปราบปราม อีกทั้งยังเป็นปัญหาทางการเมืองและกฎหมาย (Politico-Jidique) หรือ

ปัญหาพิเศษยิ่งกว่ากฎหมาย (Extra-Juridique) แต่เกี่ยวข้องกับประเด็นกฎหมาย (Legal issue) และเป็นข้อยกเว้นหลักการห้ามส่งผู้ร้ายข้ามแดน (Extradition) ในกรณีที่เป็นความผิดทางการเมืองและต้องให้การช่วยเหลือกระบวนการทางอาญาซึ่งกันและกัน (Mutual Criminal Proceedings Assistance) ความร่วมมือระหว่างประเทศในการดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับการก่อการร้าย ปรากฏครั้งแรกในอนุสัญญาว่าด้วยการปราบปรามการยึดอากาศยานโดยผิดกฎหมาย (Convention for the Suppression of Unlawful Seizure of Aircraft, 1970) (พ.ศ. 2531) รวมถึงอนุสัญญาอื่น ๆ (ยกเว้นอนุสัญญาว่าด้วยการทำเครื่องหมายบนระเบิดพลาสติกเพื่อการตรวจสอบ (Convention on the Marking of Plastic Explosives for the Purpose of Detection, 1991) (พ.ศ. 2534)) กล่าวคือ รัฐภาคีต้องกำหนดมาตรการความร่วมมือทางอาญาให้สอดคล้องกับอนุสัญญาที่เป็นภาคีสมาชิก ได้แก่ การส่งผู้ร้ายข้ามแดน ความช่วยเหลือทางกฎหมายในคดีอาญา เช่น สอบสวนและการสืบพยานหลักฐาน การจัดหาและการให้เอกสารหรือข้อมูลที่อยู่ความครอบครองของหน่วยงานรัฐ การค้นและยึด การโอนบุคคลที่ถูกคุมขังเพื่อสืบพยาน การสืบหาบุคคล การรับหรือยึดทรัพย์สิน

(7) มาตรการลงโทษเป็นมาตรการป้องกันและยับยั้งการก่อการร้ายที่เป็นอาญากรรม และความรุนแรงขั้นสูงสุด จึงควรมีมาตรการลงโทษที่เหมาะสมได้สัดส่วนกับความผิดที่รุนแรงด้วยเช่นกัน (คดี *Lodhi v. Regina*, [2007], NSWCCA 360) อัตราโทษที่เหมาะสมจึงควรสูงกว่าคดีอาญาธรรมดาทั่วไป คือ ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ และริบทรัพย์สิน จากการศึกษาพบว่า อัตราโทษการก่อการร้ายมีระดับเดียวกับความผิดตามธรรมนูญกรุงโรมว่าด้วยการจัดตั้งศาลอาญาระหว่างประเทศ คือ อาชญากรรม สงคราม (War Crime) การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ (Crime of Genocide) อาชญากรรมต่อมนุษยชาติ (Crime against Humanity) และอาชญากรรม การรุกราน (Crime of Aggression) นอกจากนี้ ยังมีการลงโทษในลักษณะรวมหมู่ (Collective Punishment) ด้วยวิธีการทำลายทั้งบ้าน (Punitive House Demolitions) โดยถือว่าเป็นมาตรการลงโทษที่ไม่แตกต่างจากโทษจำคุก (คดี *Daghlav. Military Commander of the Judea and Samaria Region*, HCJ No. 698/85, 40(2) P.D. 42

อย่างไรก็ตาม โทษประหารชีวิตอันเป็นโทษอาญาสูงสุดเป็นการตัดผู้กระทำผิดออกจากสังคมโดยสิ้นเชิงไม่มีโอกาสได้กลับคืนสู่สังคมเป็นคนดีหรือกระทำผิดซ้ำได้อีก แต่โทษดังกล่าวไม่สามารถใช้บังคับได้กับผู้ก่อการร้ายที่มีอุดมการณ์แนวความคิดที่ยอมพลีชีพตามแนวทางลัทธิความเชื่อของตนเอง การโทษรุนแรงเพื่อให้เกิดความกลัวจึงไม่สามารถนำมาใช้กับผู้ก่อการร้ายหัวรุนแรง (คดี *R v. Rahman* และคดี *R v. Mohammed* [2008] EWCA Crim 1465 at para 8) ควรมีทางเลือกอื่น ๆ คู่ขนานกับการบังคับใช้กฎหมาย เช่น การเจรจาสันติภาพ (Peace Dialogue) ระหว่าง

ขบวนการไอ อาร์ เอ เมื่อ ค.ศ. 1996 (พ.ศ. 2539) กับรัฐบาลอังกฤษตามข้อตกลงหยุดยิง Belfast Agreement หรือ Good Friday Agreement เมื่อ 10 เมษายน ค.ศ. 1998 (พ.ศ. 2541)

(8) มาตรการทางการเมือง (Politic) เนื่องจากการก่อการร้ายมีวัตถุประสงค์ทางการเมืองทำให้เกิดการต่อสู้อย่างต่อเนื่องยึดเหนี่ยวยาวนานเป็นความขัดแย้งระหว่างผู้ปกครองและผู้ถูกปกครองนำมาสู่รูปแบบของการใช้ความรุนแรงเป็นทางออกเรียกว่า “การก่อการร้าย” โดย Immanuel Kant นักปรัชญาชาวเยอรมันได้เขียนเรื่องจุดจบของมวลมนุษยชาติว่าการก่อการร้ายเป็นวิธีการหาทางออกของพวกสิ้นหวังในการแก้ปัญหาชาติที่เลือกใช้ โดยเหตุผลของปัจเจกบุคคลพบว่า การก่อการร้ายบ่อยครั้งต้องมีลักษณะเฉพาะ ซึ่งส่วนใหญ่มาจากประสบการณ์สำคัญในชีวิตที่ได้เผชิญมา ทำให้เกิดความรู้สึกต่อต้านสังคมอย่างรุนแรงจึงพยายามหาทางแก้ไขปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ หรือต้องการจะชดเชยไปจนกระทั่งต้องการแก้แค้นสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่รอบตัว สำหรับเหตุผลของกลุ่มหรือสังคมนั้นเกิดจากความต้องการของปัจเจกบุคคลตรงกับความต้องการของกลุ่ม ความสำคัญของกลุ่มจึงเข้ามาแทนที่ ผนวกรวมเข้ากับแรงจูงใจทางจิตวิทยา และการปลุกกระดมของผู้นำกลุ่มไปสู่ความเข้มข้นของการเคลื่อนไหวของกลุ่มก่อการร้าย ซึ่งเป็นความต้องการเอกฉันท์ร่วมกัน แรงกดดันที่ขยายความถี่และความรุนแรงของปฏิบัติการยังคงมีอยู่ การประนีประนอม ถูกปฏิเสธ และกลุ่มก่อการร้ายจะมุ่งมั่นไปสู่ความต้องการสูงสุด การแก้ปัญหาตามแนวทางนี้ จึงต้องกำจัดปัจจัยทางการเมืองต่าง ๆ ที่เป็นเงื่อนไขทางสังคมอันเป็นปฐมเหตุของการก่อการร้าย เช่น บทบัญญัติกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสเปน The Organic Law 6/2002 ลงวันที่ 27 มิถุนายน ว่าด้วยพรรคการเมืองที่มีนโยบายบ่อนทำลายเสรีภาพส่วนบุคคลและหลักการพื้นฐานประชาธิปไตย รวมทั้งสนับสนุนการก่อการร้าย และร่วมมือกับกลุ่มก่อการร้าย มีผลใช้บังคับ ค.ศ. 2003 (พ.ศ. 2546) โดยยุบพรรคการเมือง Batasuna และ Basque ซึ่งเกี่ยวข้องกับองค์กรก่อการร้าย ETA

(9) มาตรการอื่น ๆ กล่าวคือมาตรการลงโทษไม่จำกัดเฉพาะทางอาญาเท่านั้นยังมีมาตรการทางบริหารที่นำมาใช้บังคับได้ ได้แก่ การเนรเทศบุคคลต้องสงสัย (Deportation) เช่น สหราชอาณาจักรและไอร์แลนด์เหนือมีกฎหมายการเนรเทศบุคคลต้องสงสัยเกี่ยวกับการก่อการร้าย คือ Civil Authorities (Special Powers) Act (North Ireland) 1922 (พ.ศ. 2465), Regulation 23 A Prevent of Violence (Temporary Provisions) Act 1939 Prevention of Terrorism (Temporary Provisions) Act 1974, 1976, 1984 and 1989 การเนรเทศบุคคลที่เป็นอันตรายต่อความมั่นคงของชาติโดยใช้แหล่งข่าวลับ (The Secretary of State for the Home Department v. Shafiq Ur Rehman, Court of Appeal, May 23, 2000) บางประเทศใช้การเนรเทศเป็นการส่งผู้ร้ายข้ามแดนแบบแอบแฝง (Disguised Extradition) มาตรการห้ามเดินทาง (Ban Travel) เช่น สหรัฐอเมริกา

มีกฎหมายเกี่ยวกับระบบฐานข้อมูลการเดินทางผู้โดยสารเครื่องบินสารพาณิชย์ล่วงหน้า (Advance Passenger Information System-APIS) โดยต้องรายงานไปยังกระทรวงความมั่นคงแห่งมาตุภูมิ (DHS) ให้ทราบก่อนเดินทางล่วงหน้า 7 วัน และบัญชีรายชื่อบุคคลห้ามโดยสารเครื่องบิน (The No Fly List) และมีบุคคลถูกสั่งห้ามบินแล้วประมาณ 4,000 คน จากทั้งหมด 14,000 รายชื่อ

(10) มาตรการทางทหาร เป็นวิธีการรุนแรงซึ่งนำมาใช้ในการต่อต้านการก่อการร้าย โดยทั่วไปอาชญากรรมธรรมดา (Common Crime) เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement) ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ แต่ในบางสถานการณ์อาจมีความจำเป็นต้องใช้กำลังทางทหารปฏิบัติต่อกลุ่มก่อการร้ายโดยตรงเพื่อมุ่งทำลายโดยการสู้รบเพื่อเอาชนะอย่างเด็ดขาด จึงต้องมีกฎหมายบัญญัติให้อำนาจทหารในสถานการณ์พิเศษเพื่อบังคับใช้กฎหมายร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือในฐานะผู้ช่วยเจ้าพนักงาน

อย่างไรก็ตาม มาตรการทางทหารควรเป็นทางเลือกสุดท้ายที่สำคัญขั้นสูงสุด เพราะการเอาชนะการก่อการร้ายด้วยการปฏิบัติการทางทหารเป็นเรื่องยาก และโดยลักษณะของการก่อการร้ายเป็นเพียงแค่อาชญากรรมที่ใช้ความรุนแรงที่ต้องมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเหมาะสม ไม่สอดคล้องกับภารกิจทางทหาร สิ้นเปลืองงบประมาณมาก ต้องมีการเคลื่อนพลและยุทธโศปกรณ์ขนาดใหญ่ และพิสูจน์ทราบเข้าศึกฝ่ายตรงข้ามมีเป้าหมายที่ชัดเจนในรูปแบบสงครามอย่างเป็นทางการ (Conventional Warfare) แต่การก่อการร้ายเป็นการก่อความไม่สงบในเขตเมือง (Urban Insurgency) ใช้วิธีการเดียวกับสงครามเบ็ดเสร็จ (Total War) และสงคราม อสมมาตร (Asymmetric Warfare) มีลักษณะกึ่งสงคราม (Quasi-Warfare) จึงเกิดความไม่ชัดเจนในแง่ของกฎหมายซึ่งสถานะของผู้ก่อการร้าย (Terrorists) นักรบของชนชาติศัตรู (Enemy Combatants) หรือเชลยศึก (Prisoners of War-Pow) ใช้วิธีลอบโจมตีและหลบหนี (Hit and Run) โดยที่กองทัพมิได้ระวางตัว ซึ่งทหารไม่คุ้นเคยการสู้รบในลักษณะนี้จึงมักตกเป็นเป้าโจมตีและสูญเสีย ปฏิบัติการทางทหารจึงควรเป็นทางเลือกลำดับท้าย ๆ ของมาตรการในการแก้ไขปัญหาเพราะหากไม่สามารถสู้รบเอาชนะได้ยอม หมายถึงการตัดสินใจของรัฐบาลที่ผิดพลาดและหมายถึงประเทศแพ้ด้วย แต่แตกต่างในรายละเอียดระหว่างสถานการณ์ปกติ (Peaceful Situation) กับสถานการณ์ขัดกันด้านอาวุธ (Armed Conflict Situation) หรือ Warfare

กล่าวโดยสรุป ด้วยเหตุที่การก่อการร้ายเป็นอาชญากรรมในรูปแบบพิเศษ (Terrorism is a unique form of crime) กฎหมายอาญาซึ่งใช้บังคับอยู่ตามปกติอาจไม่สามารถหยุดยั้งการก่อการร้ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทันท่วงทีต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วกะทันหัน เพราะโดยทั่วไปกฎหมายมักให้ความสำคัญแก่การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของปัจเจกบุคคล (individuals) แต่ในสถานการณ์พิเศษที่อยู่ในสภาวะคับขัน รัฐบาลหรือฝ่ายบริหารจำเป็นต้อง

คำนึงถึงความมั่นคงของชาติ (National Security) ปลอดภัยสาธารณะสูงสุดควบคู่กัน การบังคับใช้กฎหมายที่เหมาะสมจึงต้องได้สัดส่วนกับความร้ายแรงของเหตุการณ์เพื่อลดข้อจำกัดของกระบวนการยุติธรรมตามปกติ โดยต้องมีการบัญญัติเป็นกฎหมายพิเศษทั้งสารบัญญัติและวิธีสบัญญัติเพื่อบังคับใช้กับการก่อการร้ายโดยเฉพาะ โดยคำนึงถึงเนื้อหาว่าต้องสอดคล้องและไม่ขัดกับหลักกฎหมายอาญา หลักนิติรัฐ และหลักสิทธิมนุษยชน

3) เหตุผลและความจำเป็นที่ต้องบัญญัติให้การก่อการร้ายเป็นกฎหมายพิเศษ

การบัญญัติกฎหมายพิเศษเพื่อบังคับใช้เกี่ยวกับการก่อการร้ายมิได้หมายความว่า จะทำให้การก่อการร้ายหมดสิ้นไป แต่เป็นเพียงมาตรการทางกฎหมายที่ทำให้มีประสิทธิภาพ การปราบปรามด้วยกฎหมายพิเศษจึงเป็นเพียงเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์วิกฤติได้อย่างรวดเร็ว ตามหลักกฎหมายพิเศษยกเว้นกฎหมายทั่วไป (Specialist General bus Derogate) แตกต่างจากกฎหมายอาญาและวิธีพิจารณาความอาญาธรรมดาทั่วไปที่บังคับใช้ในสถานการณ์ปกติ (คดี Branningan & McBride v. United Kingdom) โดยลักษณะของกฎหมายต่อต้านการก่อการร้ายส่วนมากจะเน้นให้ความสำคัญคุ้มครองความปลอดภัยสาธารณะ (Public Safety) ตามหลักการควบคุมอาชญากรรม (Crime Control) มากกว่าการให้ความสำคัญกับหลักนิติธรรม (Due Process) ที่ให้ความสำคัญสิทธิและเสรีภาพตามหลักสิทธิมนุษยชน (Human Rights) ที่ถูกยกเว้นในสถานการณ์ที่ไม่ปกติ (คดี United State v. Collins, 720 F 2d 1195, 1197(11th Cir 1983) เช่น การเข้าถึงข้อมูลที่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลด้วยอุปกรณ์เครื่องมือพิเศษ (Electronic Surveillance) การตรวจสอบข้อมูลเอกสาร (Document Examinations) การดักฟังเคลื่อนสัญญาณ (Electronic Communication) การดักฟังทางโทรศัพท์ (wiretapping) การเจรจาต่อรอง (Plea Bargaining) (Brady v. United States) การส่งมอบภายใต้การควบคุม (Control Delivery) การล่อให้กระทำผิด (Entrapment) (n-USA. v. Christopher Tappin) การหยุดและซักถามปากคำได้ไม่จำกัดเวลาทราบเท่าที่จำเป็น (Stop and Question) (คดี Mooney v. Ministry of Defence) อำนาจการตรวจค้น (Search Power) และตรวจค้นในเวลากลางคืน การจับกุมโดยไม่มีหมายจับ (Arrest Without Warrant) (คดี O' Haraom v. United Kingdom) นอกจากนี้ ยังขยายความรวมถึงการจับกุมในลักษณะเป็นเชิงป้องกัน (คดี Commissioner of the Metropol is v. Raissi) การควบคุมตัวและซักถามบุคคลต้องสงสัย (Detain and Question Suspected Persons) การพบและปรึกษาทนายความ (Right to Counsel) การตรวจสอบข้อมูลการเดินทาง (Travel Information) การเนรเทศบุคคลต้องสงสัย (Deportation) การส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดนในคดีที่มีโทษประหารชีวิต (คดี Raed Hijazi) การยึดหรือริบทรัพย์สิน (Freezing or Forfeiture) การให้อำนาจพิเศษแก่เจ้าหน้าที่ (Special Power) ในการปฏิบัติงาน การลงโทษแบบรวมหมู่ (Collective Punishment) โดยการทำลายบ้านผู้ก่อการร้าย (Punitive House Demolitions) (คดี Nazaal

v. IDF Commander in Judea and Samaria, (1994) 48(5) P.D., p. 338) ในเขตยึดครองของชาวปาเลสไตน์ (Occupied Palestinian Territories-OPT) เนื่องจากคดีก่อการร้ายเป็นอาชญากรรมที่ร้ายแรง จึงต้องนำหลักยกเว้นความผิดเคลื่อนถิ่นกัน (Doctrine of Merger) มาใช้บังคับกับคดีก่อการร้าย ด้วยเพราะความผิดอาญาทั่วไปต้องมีการกระทำอันเป็นการเริ่มต้น (Inchoate Crimes) ประกอบด้วย 3 รูปแบบ ดังนี้

(1) การพยายามกระทำความผิด (Attempt) เป็นการกระทำที่เลขขึ้นตอนเตรียมการมาแล้วและมุ่งตรงต่อความผิดสำเร็จ

(2) การใช้ให้ผู้อื่นกระทำความผิด (Incite) เป็นกรณีที่ผู้กระทำได้ยุยง หรือกระทำใด ๆ ก่อให้บุคคลอื่นกระทำความผิดอาญา และ

(3) ความผิดฐานสมคบ (Conspiracy) คือกรณีที่ผู้กระทำได้ตกลงกับบุคคลอื่นว่าจะไปกระทำความผิดอาญา โดยหลักของกฎหมายอาญา ผู้กระทำความผิดไม่อาจถูกพิพากษาว่ามีความผิดทั้งในความผิดที่เป็นการเริ่มต้นและความผิดสำเร็จ

สำหรับการก่อการร้ายนั้น พบว่าส่วนมากอยู่ในขั้นตอนการสมคบเตรียมการ (คดี R v. Mullah [2005] NSWSC 317; [2005] NSWSC 358) การวางแผน (คดี R v. Faheem Khalid Lodhi, NSWSC, 23 December 2005) จึงต้องมีกฎหมายพิเศษออกแบบมาในลักษณะการป้องกันมิให้การกระทำความผิดดำเนินต่อไปได้กำหนดให้รัฐมีอำนาจเข้าแทรกแซงเพื่อยับยั้งการกระทำดังกล่าว และไม่เป็นความผิดเคลื่อนถิ่นกันเหมือนคดีอาญาธรรมดาทั่วไปจนเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง

4) แนวทางการบัญญัติกฎหมายสารบัญญัติเพื่อต่อต้านการก่อการร้าย

โดยทั่วไปคำว่า “การก่อการร้าย” เป็นคำที่มีความหมายกว้างใช้อธิบายเหตุการณ์ความรุนแรงต่าง ๆ ครอบคลุมการกระทำหรือขู่ขึงจะกระทำการใด ๆ อย่างรุนแรงต่อประชาชน ผู้บริสุทธิ์ หรือทรัพย์สิน โดยมีวัตถุประสงค์ทางการเมืองเพื่อทำให้เกิดความหวาดกลัว ทั้งนี้ไม่ว่าในรูปแบบเดิมที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศ เช่น ลอบวางระเบิด การสังหาร สลัดอากาศ ลักพาตัว จับตัวประกันหรือรูปแบบใหม่ที่ใช้เทคโนโลยีเข้ามาใช้ผสมผสานในการกระทำผิด เช่น การทำลายระบบอิเล็กทรอนิกส์ หรือ คอมพิวเตอร์ซึ่งอาจเรียกชื่อในรูปแบบต่าง ๆ เช่น Cyber Terrorism, Narco-terrorism, Bio-Terrorism รวมทั้งการก่อการร้ายในรูปแบบอื่น ๆ ต่างล้วนอยู่ในบริบทความหมายของคำว่า การก่อการร้ายทั้งสิ้น ประกอบกับการก่อการร้ายในยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบอยู่ตลอดเวลา จึงเป็นการยากที่จะบัญญัติกฎหมายให้ครอบคลุมฐานความผิดที่เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง จากการศึกษาพบว่าในหลาย ๆ ประเทศโดยเฉพาะกลุ่มประเทศที่มีระบบกฎหมายจารีตประเพณี (Common Law) เช่น สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร เกาหลีรัฐ

ออสเตรเลีย และแคนาดา จะบัญญัติเป็นกฎหมายพิเศษตามแนวทาง UN. Model Law หรือ Model Legislative Provisions Against Terrorism รวมทั้งสำนักงานเลขานุการแห่งเครือจักรภพ (Commonwealth Secretariat) ได้จัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยมาตรการการก่อการร้าย (Model Legislative Provisions on Measures to Combat Terrorism) ประกอบด้วย มาตรการพิเศษต่าง ๆ ได้แก่ การจับกุม การควบคุมตัว การรวบรวมข้อมูล การตรวจสอบการสื่อสารไปบัญญัติในกฎหมาย และการเข้าถึงข้อมูล เป็นแนวทางให้แก่ประเทศสมาชิกในเครือจักรภพนำไปบัญญัติกฎหมายภายในของตน

การบัญญัติกฎหมายสารบัญญัติเพื่อต่อต้านการก่อการร้าย ได้แก่ การบัญญัติตามแนวทางของกฎหมายระหว่างประเทศที่ประเทศต่าง ๆ ได้ลงนามรับรองอนุสัญญาและพิธีสารต่าง ๆ แล้วนำมาบัญญัติเป็นกฎหมายภายในของประเทศตนเองให้สอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศฉบับนั้นที่ได้เข้าเป็นภาคีสมาชิกโดยการให้สัตยาบัน (Ratification) หรือภาคยานุวัติ (Accession) ทั้งนี้ การบัญญัติกฎหมายภายในนั้น ขึ้นอยู่กับระบบกฎหมายของแต่ละประเทศว่าเป็นระบบ Monism หรือ Dualism ส่วนการบัญญัติกฎหมายขึ้นอยู่กับการเมืองและวัตถุประสงค์ของประเทศผู้ให้คำนิยาม ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องจากประสบการณ์และผลกระทบจากความเสียหายต่อความสงบสุขและความมั่นคงภายในของรัฐ

แนวทางการบัญญัติกฎหมายสารบัญญัติเพื่อต่อต้านการก่อการร้ายระหว่างประเทศ

แนวทางการบัญญัติกฎหมายระหว่างประเทศเกี่ยวกับการต่อต้านการก่อการร้าย แบ่งเป็น 2 แนวทาง ได้แก่ การบัญญัติความผิดตามอนุสัญญาและพิธีสารต่าง ๆ ที่มีลักษณะเฉพาะและความผิดอันมีลักษณะเป็นการทั่วไป ดังนี้

(1) ความผิดตามอนุสัญญาระหว่างประเทศ และพิธีสารแนบท้าย แบ่งได้ 6 ประเภท ได้แก่ ความผิดเกี่ยวกับอากาศยานพลเรือน (Offence Related to Civil Aviation) ประกอบด้วย การกระทำ หรือข่มขู่ที่จะกระทำต่ออากาศยาน บุคคล สนามบินและสิ่งอำนวยความสะดวก โดยการเข้ายึดอากาศยาน (Hijacking of Aircrafts) ความปลอดภัยอากาศยานพลเรือน (Offences Against the Safety of civil Aviation) และความปลอดภัยสนามบินที่ให้บริการแก่การบินพลเรือน (Offences Against Safety at Airports Serving Civil Aviation) ผู้กระทำความผิดสำเร็จ ผู้พยายามกระทำความผิด ผู้สมรู้ร่วมคิดกันกระทำความผิดต้องรับโทษรุนแรงเช่นเดียวกันความผิดเกี่ยวกับการเดินเรือทางทะเลและท่าเทียบเรือ (Offences Related to Maritime and Fixed Platforms) ประกอบด้วย การกระทำหรือข่มขู่ที่จะกระทำต่อเรือ บุคคลในเรือ ท่าเทียบเรือ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ดังนี้ การยึดหรือควบคุมเรือหรือท่าเรือ โดยใช้กำลังบังคับ ขู่เข็ญ หรือการกระทำอื่น ๆ เพื่อทำให้เกิดความกลัว หรือการกระทำอย่างรุนแรงต่อบุคคลที่อยู่บนเรือ หรือท่าเทียบเรือที่น่าจะเป็นอันตรายต่อ

ความปลอดภัย หรือ การทำลายเรือทำให้เรือ หรือสินค้าที่บรรทุกบนเรือเสียหายที่น่าจะเป็นอันตราย ต่อความปลอดภัยการเดินทางเรือหรือ กระทำการใด ๆ ทำให้เรือเคลื่อนที่ไม่ได้ โดยการใช้อาวุธหรือ วัสดุที่เป็นการทำลายหรือทำให้เรือหรือสินค้าที่บรรทุกบนเรือเสียหาย เป็นอันตราย หรือน่าจะเป็น อันตรายต่อความปลอดภัยในการเดินทางเรือ หรือ การทำลาย หรือทำให้เสียหายแก่ท่าเทียบเรือที่น่าจะ เป็นอันตรายต่อความปลอดภัย หรือกระทำการใด ๆ โดยใช้อาวุธหรือวัสดุ ไปวางหรือนำไปวางไว้ที่ ท่าเทียบเรือที่เป็นการทำลาย หรือเป็นอันตรายต่อความปลอดภัย หรือ การทำลาย หรือจะทำให้ เสียหายอย่างร้ายแรงต่อสิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทางเรือ หรือทำให้ขัดข้องในการปฏิบัติการ ที่น่าจะเป็นอันตรายต่อความปลอดภัยในการเดินทางเรือ หรือการสื่อสารข้อความแก่บุคคลโดยรู้ว่าเป็น ความเท็จเป็นเหตุให้เกิดอันตรายต่อความปลอดภัยในการเดินทางเรือ หรือการกระทำอย่างหนึ่ง อย่างไม่ใด ดังกล่าวมาแล้วข้างต้นเป็นเหตุให้มีบุคคลได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิต หรือ การใช้และ ปลดอาวุธเคมีชีวภาพหรืออาวุธนิวเคลียร์ และสารอื่น จากเรือเดินสมุทรหรือแท่นติดตั้งในทะเล (Use and discharge of BCN weapons and other substances from a ship or fixed Platform) การขนส่ง อาวุธเคมี อาวุธชีวภาพหรืออาวุธนิวเคลียร์ (BCN Weapons) และสารใด ๆ บนเรือ (Transportation of BCN weapons and other substances on board a ship) หรือการขนส่งผู้กระทำความผิดต่อการเดินทางเรือ ทางทะเล (Transportation of certain offenders on board ships) ความผิดเกี่ยวกับสถานะของผู้เสียหาย (Offences based on the Status of the victim) เป็นการกระทำความผิดต่อบุคคลที่ได้รับการคุ้มครอง ระหว่างประเทศ (Offences against internationally protected persons) หรือจับและยึดตัวประกัน (Taking of hostages) ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายโดยใช้ระเบิด (Offences related to Terrorist Bombing) หมายถึง ความผิดเกี่ยวกับวัตถุระเบิดหรือเครื่องมือที่ทำให้เกิดอันตรายถึงตาย (Offences with explosives or other lethal device) ความผิดว่าด้วยวัตถุแกมมันตาฟรังสี วัตถุนิวเคลียร์และ อุปกรณ์นิวเคลียร์ต่าง ๆ (Offences related to Radioactive/Nuclear Material and Nuclear Facilities) ประกอบด้วย การดำเนินการเกี่ยวกับวัตถุแกมมันตาฟรังสีวัตถุนิวเคลียร์ และอุปกรณ์ต่าง ๆ (Handling of radioactive/nuclear material and devices) หรือการใช้วัตถุแกมมันตาฟรังสีวัตถุนิวเคลียร์ (Use of radioactive/nuclear material) และความผิดว่าด้วยการก่อการร้ายทางการเงิน (Offences Related to Terrorism Financing) หมายถึง การกระทำการใด ๆ ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม เพื่อจัดหา รวบรวมเงินทุนโดยเจตนาที่จะใช้ หรือรู้ว่าเงินทุนทั้งหมด หรือบางส่วนถูกนำไปใช้เพื่อดำเนินการ เกี่ยวกับความผิดตามสนธิสัญญาระหว่างประเทศต่าง ๆ ที่การกระทำการใด ๆ โดยมีเจตนาทำให้ ประชาชน หรือบุคคลใด ๆ ที่มีได้มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นคู่ต่อสู้ในสถานการณ์ความขัดแย้งด้านอาวุธ เสียชีวิต บาดเจ็บสาหัสเพื่อทำให้ประชาชนเกิดความหวาดกลัว หรือบีบบังคับรัฐบาล องค์การ

ระหว่างประเทศให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการใด ๆ โดยไม่จำเป็นว่าเงินทุนที่จัดหามาได้นั้น จะถูกนำไปใช้ในการกระทำความผิดใด ๆ แล้วหรือไม่ ก็ถือว่าเป็นความผิดสำเร็จ

(2) ความผิดที่มีลักษณะทั่วไปตาม Model Legislative Provisions Against Terrorism ได้กำหนดแนวทางการบัญญัติการกระทำความผิดเกี่ยวกับการก่อการก่อการร้ายไว้เพิ่มเติมอีก 3 ลักษณะ ดังนี้ การกระทำอันเป็นการก่อการร้าย (Terrorist Acts) การกระทำเกี่ยวกับกลุ่มก่อการร้าย (Terrorist Groups) และการกระทำเกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้ก่อการร้าย (Terrorist Property) ไว้ดังนี้

(2.1) การกระทำอันเป็นการก่อการร้ายประกอบด้วยความผิดดังนี้

1. บุคคลใดกระทำการ โดยมีเจตนาเป็นเหตุให้เสียชีวิตหรือบาดเจ็บสาหัส แก่พลเรือน หรือบุคคลอื่น ๆ ที่มีได้กระทำอย่างหนึ่งอย่างใดอันแสดงว่าเป็นฝ่ายตรงข้ามในสถานการณ์ ความขัดแย้งด้านอาวุธ ให้โดยเนื้อหาและพฤติการณ์ เพื่อต้องการทำให้ประชาชนเกิดความหวาดกลัว หรือบังคับรัฐบาลให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดตามกฎหมาย

2. บุคคลใดได้กระทำความผิดทั้งเนื้อหาและพฤติการณ์ด้วยวิธีการ อย่างหนึ่งอย่างใดที่ผิดกฎหมาย โดยมีเจตนาทำให้มีผู้เสียชีวิตหรือบาดเจ็บหรือทำให้ทรัพย์สิน สาธารณะหรือเอกชนเสียหาย รวมทั้งสาธารณูปโภคของรัฐหรือรัฐบาล ระบบขนส่ง โครงสร้าง พื้นฐานอันเป็นประโยชน์สาธารณะ หรือสิ่งแวดล้อมหรือทำให้ทรัพย์สิน สถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวกหรือระบบต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นเสียหายมีผลทำให้เกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจ อย่างสำคัญเพื่อต้องการทำให้ประชาชนเกิดความหวาดกลัว หรือบังคับรัฐบาลให้กระทำการหรือ งดเว้นกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดตามกฎหมาย

3. บุคคลใดได้กระทำการใด ๆ ทั้งโดยเนื้อหาและพฤติการณ์ มีเจตนาทำให้ ประชาชนทั่วไป หรือบางส่วนเสียชีวิตหรือบาดเจ็บสาหัส ไม่ว่าจะคนเดียวหรือหลายคนเพื่อต้องการ ทำให้ประชาชนเกิดความหวาดกลัว หรือบังคับรัฐบาลให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการ อย่างหนึ่งอย่างใดตามกฎหมาย

4. ประกอบด้วยหลักความผิด และข้อยกเว้นความผิด การกระทำการ อย่างหนึ่งอย่างใดทั้งโดยเนื้อหาและพฤติการณ์อาจทำให้ประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงเพื่อข่มขู่ประชาชนว่าจะใช้ความรุนแรง หรือบังคับรัฐบาลหรือ องค์การระหว่างประเทศให้ปฏิบัติ หรืองดเว้นการปฏิบัติอย่างหนึ่งอย่างใดตามกฎหมายโดยไม่มี เหตุอันสมควรหรือทำลายเสถียรภาพอย่างร้ายแรงต่อระบบการเมือง รัฐธรรมนูญ เศรษฐกิจ โครงสร้างทางสังคมของประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศต้องรับผิดชอบกับความผิดสำเร็จ ถ้ากระทำการประทุษร้ายต่อบุคคลซึ่งอาจเป็นอันตรายถึงตายการประทุษร้ายต่อความมั่นคงบุคคล ทางกายภาพ การลักพาตัวหรือจับเป็นตัวประกัน การก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง แก่รัฐบาล

หรือสาธารณูปโภคระบบขนส่ง โครงสร้างพื้นฐานอันเป็นประโยชน์สาธารณะ ระบบสารสนเทศ สิ่งติดตั้งถาวรบนไหล่ทวีป ที่สาธารณะ หรือทรัพย์สินของเอกชนที่อาจเป็นอันตรายต่อชีวิตหรือเสียหายทางเศรษฐกิจอย่างสำคัญ การยึดอากาศยานเรือ หรือวิธีการอื่น ๆ เกี่ยวกับการขนส่งสาธารณะ หรือสินค้า การผลิต ครอบครอง ได้มาขนส่ง จัดหา หรือใช้อาวุธ วัตถุระเบิด หรือนิวเคลียร์ อาวุธชีวภาพ หรืออาวุธเคมี รวมทั้งการค้นคว้าวิจัย การพัฒนาอาวุธเคมีและชีวภาพ การปล่อยสารอันตราย หรือทำให้เกิดเพลิงไหม้ นำท่วม หรือระเบิดที่มีผลอันตราย แต่ชีวิตมนุษย์ การเข้าขัดขวาง หรือทำให้ระบบขัดข้องเกี่ยวกับน้ำประปา พลังงาน หรือที่มาจากแหล่งธรรมชาติพื้นฐาน หรือการข่มขู่ว่าจะกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดดังกล่าวข้างต้นการกระทำใด ๆ เป็นเหตุให้เกิดการขัดข้องอย่างร้ายแรง ด้วยวิธีการขัดขวางการให้บริการที่จำเป็น สิ่งอำนวยความสะดวกหรือระบบสาธารณูปโภคของรัฐหรือเอกชนแต่ถ้าเป็นการสนับสนุน ประท้วง โต้แย้ง นัดหยุดงานโดยไม่มีเจตนา ตามข้อ 1. ไม่ถือเป็นการก่อการร้าย

5. บุคคลใดได้กระทำการใด ๆ ฝ่าฝืนกฎหมายอาญาที่อาจเป็นอันตรายต่อชีวิต ความปลอดภัยทางกายภาพ หรือเสรีภาพ หรือเป็นเหตุให้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิตต่อบุคคลไม่ว่ามีจำนวนเท่าใด หรือกลุ่มบุคคล หรือทำให้เสียหายหรือจะเสียหายต่อทรัพย์สินของเอกชนหรือสาธารณะ แหล่งธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม หรือมรดกทางวัฒนธรรม โดยมีเจตนาหรือคาดเห็นว่าเป็นการข่มขู่ ทำให้เกิดความหวาดกลัว บังคับขู่เข็ญ หรือโน้มน้าวให้รัฐบาลองค์กรสถาบันสาธารณชนหรือการกระทำใด ๆ ดังกล่าวข้างต้นให้กระทำละเว้น ขอมรับหรือล้มเลิกจุดยืนใด ๆ เป็นพิเศษหรือยืนยันให้กระทำตามหลักการใด ๆ หรือขัดขวางการบริการสาธารณะ การบริการขนส่งสาธารณะที่จำเป็นหรือก่อให้เกิดภาวะฉุกเฉินสาธารณะ หรือ ก่อให้เกิดความไม่สงบภายในราชอาณาจักร

6. บุคคลใดได้กระทำการใด ๆ ที่มีโทษตามกฎหมายอาญาเพื่อบ่อนทำลายความปลอดภัยสาธารณะ มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของหน่วยงานรัฐด้วยการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใด ดังนั้น การใช้ความรุนแรง หรือข่มขู่ว่าจะใช้ความรุนแรงต่อบุคคล หรือนิติบุคคลการทำลายหรือขู่ว่าจะทำลายทรัพย์สินหรือวัตถุสิ่งใดอันเป็นอันตรายต่อชีวิตประชาชน การข่มขู่ผู้นำประเทศหรือบุคคลสาธารณะเพื่อยุติบทบาทหรือกิจกรรมทางการเมือง หรือแก้แค้นด้วยวิธีการอย่างใด ๆ การประทุษร้ายต่อผู้แทนรัฐต่างประเทศหรือเจ้าหน้าที่สมาชิกขององค์กรระหว่างประเทศที่ได้รับควบคุมครองระหว่างประเทศ รวมถึงกิจการสถานท่าเรือยานพาหนะของบุคคลต่าง ๆ ที่ได้รับความคุ้มครองระหว่างประเทศ

(2.2) ความผิดเกี่ยวกับกลุ่มก่อการร้าย หมายถึง ความผิดเกี่ยวกับการกระทำในลักษณะ ดังนี้

1. การเป็นสมาชิกกลุ่มก่อการร้าย (Membership of Terrorist Groups)

2. การจัดประชุมเพื่อสนับสนุนกลุ่มก่อการร้าย (Arrangement of Meeting in Support of Terrorist Groups)

3. การมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดเพื่อการก่อการร้าย (Participation in the Commission of Offences) เป็นการกำหนดให้การกระทำต่าง ๆ ได้แก่ การสนับสนุนและช่วยเหลือ (Aids and Abets) การพยายาม (Attempts) การสมคบ (Conspiracies) การให้คำปรึกษา (Counsels) หรือการชักชวน (Procures) กระทำการต่าง ๆ ให้ถือเสมือนเป็นเป็นการกระทำความผิดสำเร็จ

(2.3) ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินผู้ก่อการร้าย หมายถึง การกระทำที่มีลักษณะ ดังนี้ การจัดการเพื่อรักษาหรือควบคุมทรัพย์สินของผู้ก่อการร้าย (Arrangement for Retention or Control of Terrorist Property) โดยรู้ว่าเป็นการเข้าร่วม เกี่ยวข้องจัดการอำนวยความสะดวกเพื่อให้ได้มาเก็บรักษาหรือควบคุม ซึ่งรู้ว่าเป็นทรัพย์สินของผู้ก่อการร้าย โดยการปกปิด เคลื่อนย้ายออกไปจากเขตอำนาจ โอนไปให้ผู้อื่นถือแทนตน หรือด้วยวิธีการอย่างอื่น

1. การจัดการเกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้ก่อการร้าย (Dealing with Terrorist Property) โดยรู้เกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้ก่อการร้ายไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมหรือการได้มาจากการครอบครองทรัพย์สินของผู้ก่อการร้าย หรือการเข้าร่วม การให้ความสะดวกไม่ว่าทางตรงหรืออ้อมในการทำธุรกรรมใด ๆ ของผู้ก่อการร้าย การเปลี่ยนแปลง ปกปิดหรือซ่อนเร้นทรัพย์สินของผู้ก่อการร้าย หรือจัดหาเงินทุน หรือให้บริการอย่างอื่นที่เป็นทรัพย์สินของผู้ก่อการร้ายตามคำสั่งของกลุ่มก่อการร้าย

(2.4) การกำหนดเขตอำนาจศาลในการดำเนินคดีการก่อการร้ายเมื่อมีการกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้นการนำตัวผู้กระทำความผิดเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมจำเป็นต้องกำหนดเขตอำนาจศาลเหนือความผิด (Jurisdiction) ดังนี้ คือ

1. หลักดินแดน (Territorial Principle) เป็นหลักทั่วไปในกฎหมายอาญาเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยภายในดินแดนของรัฐตน ไม่ว่าผู้กระทำความผิดหรือผู้เสียหายจะมีสัญชาติใดหรือมีภูมิลำเนาอยู่ในดินแดนหรือไม่หากการกระทำใดเกิดขึ้นในดินแดนของรัฐใด รัฐนั้นย่อมมีเขตอำนาจศาลเหนือความผิดคดีเหล่านั้นได้

2. หลักบุคคล (Personality Principle) เป็นหลักรัฐเจ้าของสัญชาติต้องให้ความคุ้มครองคนในสัญชาติของรัฐตนไม่ว่าจะอยู่ ณ ที่ใด ๆ ประกอบด้วย

1) หลักสัญชาติบุคคลผู้กระทำความผิด (Active Personality Principle) หรือหลักสัญชาติผู้ถูกกล่าวหา (Nationality of the alleged offender) มาจากอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลระหว่างประเทศ ค.ศ. 1973 (พ.ศ. 2516) ถือเป็นอนุสัญญาระหว่างประเทศฉบับแรกที่กำหนดให้เขตอำนาจศาลเหนือความผิดตามหลักสัญชาติผู้ถูกกล่าวหา ต่อมาอนุสัญญาว่าด้วย

วัตถุประสงค์ ค.ศ. 1980 (พ.ศ. 2523) อนุสัญญาว่าด้วยความปลอดภัยในการเดินเรือ ค.ศ. 1988 (พ.ศ. 2531) และพิธีสารแนบท้ายว่าด้วยสถานีขนส่งถาวร ค.ศ. 1988 (พ.ศ. 2523) อนุสัญญาว่าด้วยการก่อการร้ายทางการเงิน ค.ศ. 1999 (พ.ศ. 2542) ทั้งหมดต่างเรียกร้องให้กำหนดเขตอำนาจศาลเหนือความผิดตามหลักสัญชาติผู้ถูกกล่าวหา

2) หลักบุคคลสัญชาติผู้เสียหาย (Passive Personality Principle) มาจากผู้เสียหายที่เป็นรัฐ ตาม อนุสัญญาว่าด้วยการก่อการร้ายด้วยระเบิด ค.ศ. 1997 (พ.ศ. 2540) ข้อที่ 6 กำหนดเขตอำนาจศาลเหนือความผิดที่ได้กระทำลงในรัฐหนึ่งแล้วเกิดผลกระทบต่ออีกรัฐหนึ่งกรณีผู้เสียหายเป็นบุคคล ตามอนุสัญญาการก่อการร้ายทางการเงิน ค.ศ. 1999 (พ.ศ. 2542) ข้อที่ 7 นอกจากกำหนดเขตอำนาจศาลเหนือความผิดตามหลักสัญชาติผู้กระทำผิด (Nationality of the offender) ยังมีหลักสัญชาติผู้เสียหาย (Nationality of a victim) หรือรัฐที่ถูกบังคับให้กระทำหรืองดเว้นการกระทำใด ๆ หลักการคุ้มครองบุคคลระหว่างประเทศปี ค.ศ. 1973 (พ.ศ. 2516) ที่การกระทำในดินแดนบนเรือหรืออากาศยานที่จดทะเบียนสัญชาติรัฐภาคีเช่นเดียวกับปี ค.ศ. 1979 (พ.ศ. 2522) อนุสัญญาว่าด้วยการจับตัวบุคคลเป็นประกันปี ค.ศ. 1980 (พ.ศ. 2523)

3) หลักสัญชาติอากาศยาน เรือ หรือดินแดน (Registration Of aircraft or ships or on territoriality) มาจากข้อกำหนดในอนุสัญญาปี ค.ศ. 1963 (พ.ศ. 2506) ว่าด้วยความผิดหรือการกระทำบางประการบนอากาศยานได้กล่าวถึงสลัดอากาศ (Hijacking) และเรียกร้องให้รัฐภาคีกำหนดให้มีเขตอำนาจศาลเหนือความผิดที่ได้กระทำบนอากาศยานสัญชาติของตน อนุสัญญาปี ค.ศ. 1970 (พ.ศ. 2513) ว่าด้วยการปราบปรามการยึดอากาศยานโดยมิชอบด้วยกฎหมายเรียกร้องให้กำหนดเขตอำนาจศาลเหนือความผิดบนอากาศยานสัญชาติของตน เช่นเดียวกับอนุสัญญาปี ค.ศ. 1971 (พ.ศ. 2514) ว่าด้วยการปราบปรามการกระทำความผิดต่อความปลอดภัยในการบินพลเรือน และพิธีสารแนบท้ายอนุสัญญา ค.ศ. 1988 (พ.ศ. 2531) ว่าด้วยการปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายอย่างรุนแรงต่อสนามบินที่ให้บริการการบินพลเรือนระหว่างประเทศ เรียกร้องให้กำหนดเขตอำนาจศาลเหนือความผิดต่าง ๆ สำหรับการกำหนดเขตอำนาจศาลเหนือดินแดนเป็นผลมาจากการโจมตีอากาศยานบนภาคพื้นดินทั้งก่อนและหลังทำการบิน ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

4) หลักการขยายเขตอำนาจนอกดินแดน (Proactive Principle) เป็นหลักเสริมหลักดินแดนเพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ของรัฐเมื่อมีการกระทำผิดในลักษณะ Extra-Territorial Crime คืออาชญากรรมเกิดขึ้นนอกเขตอำนาจรัฐ และกระทบต่อความสงบเรียบร้อยภายในรัฐจึงได้เกิดหลักการนี้ขึ้นมา หลักสัญชาติของเรือหรืออากาศยาน (Flag Principle)

5) หลักตัวแทน (Representative Principle) เป็นหลักที่กำหนดให้รัฐหนึ่งสามารถดำเนินคดีแทนอีกรัฐหนึ่งในลักษณะการขอความร่วมมือในทางอาญา

6) หลักการโอนเขตอำนาจศาล(Distribution of Competence Principle) เป็นหลักเสริมหลักตัวแทน เมื่อรัฐหนึ่งสละอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายให้กับอีกรัฐหนึ่ง ซึ่งมีเขตอำนาจศาล โดยตรง

7) หลักอำนาจลงโทษสากล (Universal Principle) เป็นหลักความสงบเรียบร้อยระหว่างประเทศสำหรับความผิดบางฐาน เช่น ความผิดฐานโจรสลัด (Piracy) การยึดอากาศยานโดยมิชอบด้วยกฎหมาย (Hijacking) การค้ายาเสพติด (Narcotic Trafficking)

8) หลักการป้องกันหรือความมั่นคง (Protective or Security Principle) เป็นการเสริมเขตอำนาจศาลเหนือความผิดให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยรัฐต่าง ๆ เกือบทั้งหมดต่างถือว่าการกระทำใด ๆ ในต่างประเทศที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งรัฐให้ถือเป็นความผิดภายในประเทศ โดยสหรัฐอเมริกาได้ใช้หลักการนี้ในลักษณะขยายเขตอำนาจศาล (Long-arm Jurisdiction) เพื่อจับกุมบุคคลผู้กระทำความผิดที่มีผลกระทบต่อประโยชน์ของสหรัฐ เช่น คดียาเสพติดหรือก่อการร้ายต่าง ๆ

9) หลักไม่มีสถานที่ปลอดภัยสำหรับบรรดาผู้ก่อการร้ายเป็นแหล่งพักพิงหลบซ่อนตัว (No safe haven for terrorists) มาจากข้อมติของคณะมนตรีความมั่นคงพักพิงแหล่งหลบซ่อนที่ปลอดภัยแก่ผู้กระทำความผิดทางการเงิน วางแผน สนับสนุนกระทำ Aut Judicare กำหนดว่ารัฐที่ไม่ยอมส่งผู้ร้ายข้ามแดนจะต้องดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดแห่งสหประชาชาติที่ 1773 (2001) กำหนดไว้ในข้อ 2 (C) ว่ารัฐต่าง ๆ ทั้งหมดจะต้องปฏิเสธให้ที่พักหรือจัดหาแหล่งที่หลบซ่อนให้แก่ผู้ก่อการร้าย โดยมาจากหลักการ Aut Dedere aut Judicare กำหนดว่ารัฐที่ไม่ยอมส่งผู้ร้ายข้ามแดนจะต้องดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดเสียเอง

10) หลักการคุ้มครองผลประโยชน์พิเศษบางประการ (The Protection of the Other Specified Interests) การกำหนดเขตอำนาจศาลภายใต้หลักการต่าง ๆ ได้แก่

1. การกำหนดเขตอำนาจศาลเหนือความผิดตามที่ตั้งสำนักงานใหญ่ที่ผู้เช่าอากาศยานประกอบธุรกิจอยู่ในรัฐนั้น ตามอนุสัญญาว่าด้วยการปราบปรามการยึดอากาศยานโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ค.ศ. 1970 (พ.ศ. 2513) และอนุสัญญาว่าด้วยการปราบปรามการกระทำโดยมิชอบด้วยกฎหมายต่อความปลอดภัยการบินพลเรือน ค.ศ. 1971 (พ.ศ. 2514)

2. การกำหนดเขตอำนาจศาลเหนือความผิดอาญาที่ได้กระทำต่อสถานะบุคคลที่ได้รับความคุ้มครองตามภาคีอนุสัญญาได้แก่ อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลระหว่างประเทศ ค.ศ. 1973 (พ.ศ. 2516)

3. การกำหนดเขตอำนาจศาลเหนือการกระทำความผิดอาญาโดยค่านิยม การใช้ความรุนแรงหรือขู่เชียวว่าจะใช้ความรุนแรงเพื่อบังคับรัฐบาล หรือองค์กรระหว่าง

ประเทศให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด ได้แก่ อนุสัญญาว่าด้วยการจับตัวประกัน ค.ศ. 1979 (พ.ศ. 2522) อนุสัญญาว่าด้วยวัตถุนิวเคลียร์ ค.ศ. 1980 (พ.ศ. 2523) อนุสัญญาว่าด้วยความปลอดภัยการเดินเรือ ค.ศ. 1988 (พ.ศ. 2531) พร้อมด้วยพิธีสารแนบท้ายอนุสัญญาเกี่ยวกับสถานีขนส่งถาวร ค.ศ. 1988 (พ.ศ. 2531) และอนุสัญญาว่าด้วยการก่อการร้ายด้วยระเบิด ค.ศ. 1997 (พ.ศ. 2540)

4. การกำหนดเขตอำนาจศาลเหนือความผิดตามหลักดุลพินิจ ได้แก่ อนุสัญญาว่าด้วยความปลอดภัยในการเดินเรือ ค.ศ. 1988 (พ.ศ. 2531) พร้อมด้วยพิธีสารแนบท้ายอนุสัญญาเกี่ยวกับสถานีขนส่งถาวร ค.ศ. 1988 (พ.ศ. 2531) อนุสัญญาว่าด้วยการก่อการร้ายด้วยระเบิด ค.ศ. 1997 (พ.ศ. 2540) และอนุสัญญาว่าด้วยการก่อการร้ายทางการเงิน ค.ศ. 1999 (พ.ศ. 2542)

5. การกำหนดเขตอำนาจศาล ตามหลักรัฐผู้มีผลประโยชน์ได้เสีย ได้แก่ ประมวลกฎหมายอาญาสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีได้กำหนดเขตอำนาจศาลเหนือความผิด (มาตรา 129b) เกี่ยวกับการจัดตั้ง การเข้าเป็นสมาชิก การสนับสนุน การชักชวนเข้าเป็นสมาชิกแก๊งค์อาชญากรรม (มาตรา 129) หรือองค์กรก่อการร้าย (มาตรา 129 a)

6. การกำหนดเขตอำนาจศาลตามประมวลกฎหมายอาญาประเทศต่าง ๆ เช่น สาธารณรัฐเกาหลี ได้กำหนดเขตอำนาจศาลเหนือความผิดที่ได้กระทำลงในดินแดนประเทศเกาหลี (มาตรา 2) และบนยานพาหนะสัญชาติเกาหลีนอกดินแดน (มาตรา 4) ทำนองเดียวกับประเทศไทยได้กำหนดเขตอำนาจศาลเหนือความผิดที่ได้กระทำลงในราชอาณาจักร รวมทั้งการกระทำผิดในเรือไทยหรืออากาศยานไทย ไม่ว่าจะอยู่ ณ ที่ใดให้ถือว่ากระทำความผิดในราชอาณาจักรไทย (มาตรา 4)

1.11 แนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดอายุความในคดีอาญา

1) ความหมาย อายุความในคดีอาญา

อายุความ หมายถึง ระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดให้นำตัวผู้กระทำความผิดเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ หากล่วงเลยระยะเวลาดังกล่าวคดีนั้นเป็นอันขาดอายุความ ส่งผลให้ไม่สามารถดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดนั้นได้

ระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดให้ใช้สิทธิ์เรียกร้องหรือฟ้องคดี ถ้าเลยกำหนดนั้นไปแล้วถือว่าคดีขาดอายุความ ผลก็คือ ศาลตัดสินคดีความไม่ได้ จึงจำเป็นต้องกำหนดเวลาให้สิทธิ์เรียกร้องหรือฟ้องคดีไว้เป็นเกณฑ์ โดยที่กฎหมายส่วนสารบัญญัติเป็นกฎหมายแพ่งและกฎหมายอาญา การกำหนดอายุความในส่วนแพ่งและส่วนอาญาจึงมีความแตกต่างกันไปด้วย กล่าวคือ

ในทางแพ่งเป็นอายุความให้ใช้สิทธิเรียกร้อง ส่วนในทางอาญาเป็นอายุความให้ฟ้องคดีที่เป็นความผิดมิโทษ (สมพร พรหมพิตร, 2548 หน้า 1)

ประมวลกฎหมายอาญา หมวด 9 ว่าด้วยอายุความ มีบทบัญญัติเรื่องกำหนดเวลาฟ้องคดีอาญา กำหนดเวลาฟ้องคดีก็กั้น กำหนดเวลาล่วงเลยการลงโทษ และล่วงเลยการบังคับค่าปรับ การกักกันและการทำทัณฑ์บนไว้ในหมวดเดียวกัน (จิตติ ดิงศัทพ์, 2546, หน้า 1271)

เมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น ประมวลกฎหมายอาญาประสงค์จะให้มีการฟ้องและนำตัวผู้กระทำความผิดมาสู่ศาลโดยเร็ว เพราะถ้าฟ้องช้าไป พยานอาจลืมข้อเท็จจริงที่ประสบความทรงจำยิ่งน้อยลง ความแม่นยำในเหตุการณ์ที่ผ่านไปเสื่อมลง ทั้งเมื่อเวลาล่วงเลยไปจนไม่มีใครสนใจย่อมมีประโยชน์ที่จะรื้อฟื้นฟ้องกันอีก และการที่ผู้กระทำความผิดต้องหลบหนีไปเป็นเวลานานย่อมเป็นความทุกข์ทรมานเพียงพออยู่แล้ว ฉะนั้นเมื่อกำหนดระยะเวลาหนึ่งล่วงไปแล้วก็เป็นการสมควรที่จะห้ามมิให้มีการฟ้องร้อง (พิพัฒน์ จักรางกูร และภัทรพล จักรางกูร, 2527, หน้า 575)

2) ที่มาแนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดอายุความในคดีอาญา

ตามที่ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 95 ได้กำหนด อายุความในการฟ้องร้องผู้กระทำความผิด และตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 98 ได้กำหนด อายุความล่วงเลยการลงโทษ เอาไว้ โดยเหตุที่กำหนดได้กำหนดอายุความในการฟ้องร้องผู้กระทำความผิดเอาไว้ เพราะเหตุในเรื่องพยานหลักฐานในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด เพราะหากระยะเวลาผ่านไปนานเท่าใด ความทรงจำของพยานบุคคลย่อมเลื่อนหายไปตามกาลเวลา อันจะมีผลต่อการพิสูจน์ความผิดของผู้กระทำความผิด สำหรับในคดีอาญาการที่มีบทบัญญัติเรื่องอายุความฟ้องร้องคดีและกำหนดเวลาล่วงเลยการลงโทษนั้น มีเหตุผลดังนี้

(1) กฎแห่งการลืม กล่าวคือ เวลาล่วงเลยไป ยิ่งนานเท่าใดความทรงจำก็ยิ่งน้อยลงเท่านั้น ความแม่นยำในเหตุการณ์ที่ผ่านมาก็ลดลง ความยากลำบากในการพิสูจน์ทั้งฝ่ายโจทก์และฝ่ายจำเลยยิ่งเพิ่มขึ้น โอกาสผิดพลาดยิ่งมากขึ้น ความคงอยู่ของพยานเอกสารหรือพยานวัตถุก็ย่อมเสื่อมสลายไปตามธรรมชาติ จนไม่อาจนำมาสืบแสดงให้ศาลเชื่อว่าผู้ต้องหากระทำความผิด หรือจำเลยได้กระทำความผิดหรือไม่

กาลเวลาที่ล่วงเลยมานานหลังการกระทำความผิดจึงมีผลโดยตรงต่อพยานหลักฐานในคดี กล่าวคือ กำหนดเวลาที่เนิ่นนานมามากนั้น ทำให้พยานหลักฐานต่าง ๆ มีดมนได้ เช่น ความจำของพยานบุคคลเสื่อมถอยไป หรือพยานหลักฐานเกิดการสูญหายในเวลาต่อมา ซึ่งจะส่งผลต่อความผิดพลาดของกระบวนการยุติธรรมโดยตรงได้ (สมพร พรหมพิตร, 2548, หน้า 1) ในการดำเนินคดี การฟ้องร้อง หรือการลงโทษ หรือบังคับคดีแก่ผู้กระทำความผิดใด ๆ สมควรที่จะต้องดำเนินคดีภายในระยะเวลาอันจำกัด ไม่นเนิ่นนานจากวันและเวลาที่เกิดเหตุมากขึ้นนัก

เพื่อให้พยานหลักฐานต่าง ๆ ทั้งพยานวัตถุ พยานเอกสาร หรือพยานบุคคลได้นำมาใช้ในการดำเนินคดีในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงในคดีนั้น ด้วยความรวดเร็ว ไม่ถูกทำลาย บิดเบือน หรือมีความผิดพลาดคลาดเคลื่อนจากข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นจริง น้อยที่สุด

อย่างไรก็ดีในปัจจุบันกฎหมายไทยมีการสืบพยานล่วงหน้าซึ่งมีประสิทธิภาพที่ดีพอในการคุ้มครองและรักษาพยานหลักฐานที่ใช้ในการสืบพยาน โดยกำหนดให้มีการสืบพยานล่วงหน้าไว้แม้กรณีไม่รู้ตัวผู้กระทำความผิด และให้ศาลรับฟังคำเบิกความดังกล่าวไว้เป็นพยานโดยไม่ต้องเบิกความใหม่เมื่อมีการฟ้องร้องและดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดเป็นจำเลย

ปัจจุบันมีการนำ Forensic Science หรือที่เรียกกันว่า “นิติวิทยาศาสตร์” มาใช้ในกระบวนการยุติธรรม โดยตำรวจจะรวบรวมพยานหลักฐาน และการพิสูจน์พยานหลักฐานในที่เกิดเหตุเพื่อประกอบการสืบสวน เช่น รอยนิ้วมือแฝง เส้นผม รอยคราบเลือดตลอดจนถึงต้องสงสัยอื่น ๆ ที่พบในที่เกิดเหตุมาใช้ในคดีมากยิ่งขึ้นและความรู้ทางนิติวิทยาศาสตร์ก็มีมากถึง 8 สาขา และมีผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขา ช่วยให้กระบวนการยุติธรรมได้รับการคลี่คลายปัญหาต่าง ๆ ได้มากขึ้น

การปล่อยให้ผู้กระทำความผิดหลบหนีจนคดีขาดอายุความ ย่อมส่งผลต่อความเชื่อมั่นของกระบวนการยุติธรรมภายในของรัฐความผิดอาญาที่ร้ายแรง เป็นการกระทำความผิดอาญาต่อสากลหรือความเรียบร้อยของโลก ก็ไม่ควรมีการกำหนดอายุความ

กฎแห่งการลี้มนี่สอดคล้องกับความผิดหนักเบาแห่งความผิดและกฎหมายที่กำหนดอายุความสั้นตามความผิดนั้นหรือนัยหนึ่งก็คือ ความผิดเบาหรือเล็กน้อย ผู้คนย่อมลี้มง่ายกฎหมายกำหนดอายุความสั้นกว่าความผิดหนักหรือฉกรรจ์ ซึ่งผู้คนย่อมลี้มยากหรือกว่าจะลี้มได้ก็จะต้องใช้เวลานาน เช่น ความผิดลหุโทษ มีอายุความหนึ่งปี ในขณะที่ความผิดฐานฆ่าผู้อื่น หรือก่อการร้าย กฎหมายกำหนดอายุความยี่สิบปี เป็นต้น

(2) กฎแห่งการลงโทษ

เมื่อผู้ใดได้กระทำความผิดตามที่กฎหมายบัญญัติก็สมควรที่จะได้รับการลงโทษสำหรับการกระทำความผิดนั้น ๆ

โทษทางอาญามีลักษณะที่ร้ายแรงและทำให้ผู้ต้องโทษ ได้รับความเสียหาย การกำหนดโทษจึงต้องดูว่าเหมาะสมกับการกระทำที่ผู้ต้องโทษได้กระทำลงหรือไม่ กล่าวคือ จะต้องเป็นการกระทำมุ่งร้ายต่อสังคมโดยรวม ทำลายความสงบสุขหรือก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อสังคม การลงโทษเป็นวิธีการตอบโต้ของชุมชนต่อผู้ละเมิดกฎระเบียบของชุมชนนั้น ๆ (ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, 2542, หน้า 14)

ในการกำหนดโทษนั้นมิได้หลายประการ เช่น ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ หรือ ริบทรัพย์สิน เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการลงโทษ ซึ่งมีหลักใหญ่ ๆ อยู่ด้วยกัน 2 ประการคือ การแก้แค้น และการแก้ไข (ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, 2542, หน้า 14)

(3) กฎแห่งกรรม

กฎแห่งกรรมนี้เป็นไปตามหลักศาสนา ที่ว่าทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว ความชั่วก็คือ การต้องถูกลงโทษ ถึงแม้จะรอดพ้นจากเงื้อมมือของกฎหมายไปได้ก็ยังคงถูกความรู้สึกผิดชอบ ของตัวเองกระตุ้นเตือนให้เขานึกถึงความผิดชั่วของตนนั้นอยู่ตลอดเวลา กลัวบาป กลัวติดคุก เกาะใจอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นผู้กระทำผิดที่หลบหนีอาญาแผ่นดิน หรือต้องโทษจำคุกสำหรับความผิด ที่ได้กระทำและหลบหนีโทษทัณฑ์นั้น ไปได้ก่อนครบกำหนดย่อมจะระมัดระวังมิให้ตนต้องกระทำ ความผิดซ้ำอีก เพราะนอกจากต้องทุกข์ทรมานที่ต้องหลบซ่อนตัวแล้วยังกลัวโทษสำหรับความผิด ซ้ำสองด้วย และโทษสำหรับการทำความผิดย่อมจะหนักกว่าเดิม

1.12 แนวคิดการกำหนดให้คดีอาญาบางประเภทไม่มีอายุความ

โดยทั่วไปแล้วกฎหมายอาญาของประเทศจะมีการบัญญัติอายุความในคดีอาญาไว้ ไม่ว่าจะเป็นอายุความฟ้องคดี หรืออายุความล่วงเลยการลงโทษ หากว่าไม่ได้ตัวผู้ต้องหาหรือจำเลย มาฟ้องคดีในเวลาที่ถูกกฎหมายกำหนดไว้ หรือไม่ได้ตัวผู้ต้องคำพิพากษาให้ลงโทษมารับโทษในเวลา ที่กำหนด จะทำให้รัฐหมดอำนาจที่จะดำเนินคดีหรือหมดอำนาจที่จะบังคับโทษแก่ผู้กระทำความผิด หรือผู้ต้องคำพิพากษาให้ลงโทษดังกล่าว แต่ถึงอย่างไรก็ดี มีหลายประเทศที่กำหนดให้ความผิด บางฐานความผิดไม่มีอายุความ เช่น ความผิดฐานฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ หรือ อาชญากรรมต่อมนุษยชาติ เนื่องจากคดีเหล่านี้ตามกำหนดหมายระหว่างประเทศถือว่าเป็นความผิดมหันต์โทษ แม้ผู้กระทำความผิด ไม่ว่าจะหลบหนีไปนานเพียงใดก็ตาม รัฐต่าง ๆ ที่ได้รับความเสียหาย สามารถที่จะนำตัวมา ดำเนินคดีและลงโทษได้ (อัศววัฒน์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา, ออนไลน์, 2564) กล่าวคือ เป็นคดีที่ ไม่มีอายุความในการฟ้องคดีหรืออายุความล่วงเลยการลงโทษ รัฐสามารถดำเนินคดีกับผู้ต้องหา กับผู้ต้องหา จำเลย หรือ ผู้ต้องคำพิพากษาของศาลให้ลงโทษได้เสมอไม่ว่าเวลาจะผ่านไปเนิ่นนาน เพียงใด ซึ่งการกำหนดว่า คดีอาญาใดเป็นคดีที่ไม่มีอายุความนั้น ขึ้นอยู่กับกฎหมายของแต่ละ ประเทศหรือแต่ละรัฐเป็นผู้กำหนด โดยอาจแตกต่างกันไปตามแต่แนวนโยบายของรัฐหรือประเทศ หรือกลุ่มประเทศนั้นเป็นผู้กำหนดขึ้น เช่น ในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี บัญญัติให้ ความผิดฐาน ฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ และความผิดที่มีโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต ไม่มีอายุความฟ้องร้องใน คดีอาญา และไม่มีอายุความล่วงเลยการลงโทษ

สำหรับสาธารณรัฐออสเตรียกำหนดให้ ความผิดที่ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 10 ปี ถึง 20 ปี หรือจำคุกตลอดชีวิตไม่ขาดอายุความฟ้องร้อง แต่หลังจากพ้นกำหนดยี่สิบปีแล้ว ระวางโทษจำคุก

ตลอดชีวิต จะเปลี่ยนเป็น จำคุกตั้งแต่ 10 ปี ถึง 20 ปี สำหรับการบังคับโทษจำคุกตลอดชีวิตหรือ บังคับโทษจำคุกที่สูงเกินกว่าสิบปี ไม่มีอายุความ (คณิต ฌ นคร, 2560, หน้า 529)

ในสหรัฐอเมริกา ความผิดที่รัฐบาลกลางและมลรัฐทุกรัฐถือว่าเป็นความผิดที่ไม่มีอายุ ความฟ้องคดีอาญา ได้แก่ ความผิดฐานฆ่าคนตาย และความผิดฐานฆ่าคนตายโดยไตร่ตรองไว้ก่อน ความผิดต่อความมั่นคง ได้แก่ ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย ความผิดฐานอาชญากรรมสงคราม เป็นต้น

2. หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย

การทบทวนหลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการก่อการร้าย เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำร่างประมวลกฎหมายว่าด้วยการก่อการร้ายมีสาระสำคัญดังนี้

2.1 หลักนิติธรรม (The Rule of Law)

สำหรับประเทศไทยตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2556) ได้คำแปลของ “นิติธรรม” ไว้ว่า “หลักพื้นฐานแห่งกฎหมาย” มิได้ให้คำอธิบายความหมายแต่อย่างใด จึงยังไม่กระจ่างชัดว่า หลักนิติธรรมคืออะไร หลักพื้นฐานแห่งกฎหมายที่ว่า มีอะไรบ้าง แล้วการปฏิบัติอย่างไรจึงจะถือว่าถูกต้องและเป็นไปตามหลักนิติธรรม อย่างไรก็ตาม หลักนิติธรรมนั้น ได้มีบุคคลให้ความหมายไว้อย่างกว้างขวาง จนยากที่จะสรุปได้ว่าหลักนิติธรรมสำหรับสังคมไทยนั้นหมายถึงอะไร โดยศาสตราจารย์ A.V.Dicey แห่งมหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ด (Oxford University) สหราชอาณาจักร ได้ให้ความหมายจนเป็นที่ยอมรับกันทั่วโลกว่า หลักนิติธรรม หมายถึง การที่บุคคลทุกคนมีสิทธิเสมอภาคกันตามกฎหมาย ทุกคนต้องอยู่ภายใต้กฎหมายเดียวกันของประเทศโดยมีศาลเป็นผู้พิจารณาพิพากษาคดีและออกคำบังคับปฏิบัติตามที่กฎหมายบัญญัติไว้เท่าที่ศาลเป็นผู้พิทักษ์รักษากฎหมายของบ้านเมืองให้มีความศักดิ์สิทธิ์และเป็นที่เชื่อถือของประชาชนในประเทศ (คณะกรรมการอิสระว่าด้วยการส่งเสริมหลักนิติธรรมแห่งชาติ 2555, หน้า 15 และ ยงยุทธ แสงรุ่งเรือง, 2559, หน้า 20)

หลักนิติธรรม หรือที่คนส่วนใหญ่แปลว่า หลักการปกครองโดยกฎหมายนั้น เป็นแนวคิดที่มีมาช้านานแล้วตั้งแต่สมัยกรีกโบราณ เกิดจากการค้นหาหลักปกครองที่ดีที่สุด เพลโต (Plato 429-348 B.C.) นักปราชญ์ชาวกรีกผู้เคยเสนอว่า การปกครองที่ดีที่สุดคือการปกครองโดยราชาปราชญ์ (Philosopher King) ซึ่งเป็นทั้งคนเก่งและคนดีมีคุณธรรมประจำใจ ปกครองบ้านเมืองด้วยความถูกต้องชอบธรรม แต่สุดท้ายแล้วเพลโตก็ไม่สามารถหาคนที่สมบูรณ์แบบพอที่จะเป็นราชาปราชญ์ได้ ในบั้นปลายชีวิตเพลโตจึงหันมาให้ความสำคัญกับ “กฎหมาย” โดยเสนอว่ากฎหมายเป็นสิ่งสูงสุด

และการปกครองจะต้องดำเนินการตามกฎหมาย หากสังคมสามารถสร้างระบบกฎหมายที่ดีและเป็นธรรมขึ้นมาให้คนประพฤติปฏิบัติตามได้ แม้แต่คนชั่วก็ยังสามารถมีทางทำความดีขึ้นมาได้เช่นกัน (ปรีดี เกษมทรัพย์, 2534, หน้า 110-115 และ ชานินทร์ กรัยวิเชียร, 2554, หน้า 44) กล่าวสรุปว่า ไม่มีใครปฏิเสธว่า หลักนิติธรรม คือ อุดมการณ์สูงสุดของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย แต่ผู้คนในสังคมยังไม่ตระหนักจึงไม่เห็นความสำคัญ อันเป็นเหตุให้หลักนิติธรรมในสังคมไทยไร้ความหมายและเกิดความวุ่นวายในบ้านเมืองดังที่ปรากฏอยู่ทุกวันนี้ แม้จะมีนิมิตรหมายอันดีที่ผู้ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าวจึงได้นำหลักนิติธรรมมาบัญญัติรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญอย่างชัดเจนเป็นครั้งแรก แต่การตราหลักนิติธรรมไว้ในรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายใด ๆ ก็ไม่ได้เป็นหลักประกันเสมอไปว่าประเทศไทยจะดำรงอยู่ได้ภายใต้หลักนิติธรรม การตราหลักนิติธรรมไว้ในรัฐธรรมนูญเป็นแต่เพียงข้อยืนยันว่าหลักการนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งและจักต้องได้รับการปฏิบัติตามเท่านั้น แต่หลักนิติธรรมจะธำรงความศักดิ์สิทธิ์ได้หรือไม่ ขึ้นอยู่กับผู้ใช้อำนาจอธิปไตยทุกฝ่ายและประชาชนทุกคน ที่จะต้องพยายามเรียนรู้และจะต้องตระหนักถึงความสำคัญแห่งหลักนิติธรรมและนำไปปฏิบัติตามด้วยจิตศรัทธาแน่วแน่และมั่นคง

ในเรื่องหลักนิติธรรม (กำชัย จงจักรพันธ์, 2556, หน้า 8-14) กล่าวว่า เป็นเสาหลักที่ใช้ค้ำยันหรือกำกับไม่ให้กฎหมายและกระบวนการยุติธรรมใด ๆ กลายเป็นเครื่องมือของผู้มีอำนาจที่ฉ้อฉลไม่ว่าจะเป็นรัฐสภา รัฐบาล หรือแม้กระทั่งศาลยุติธรรม ไม่ให้ใช้อำนาจหรือดุลยพินิจตามอำเภอใจโดยมีสาระสำคัญและองค์ประกอบของหลักนิติธรรม ดังนี้

1) กฎหมายต้องใช้บังคับเป็นการทั่วไป หมายความว่ากฎหมายต้องมุ่งหมายให้ใช้บังคับกับบุคคลทุกคนอย่างเสมอภาคกัน ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับกับกรณีใดกรณีหนึ่งโดยเฉพาะหรือกับคนใดโดยเฉพาะ เช่น ประมวลกฎหมายอาญา หากบุคคลใดได้กระทำการอันกฎหมายอาญาบัญญัติไว้เป็นความผิดบุคคลนั้นก็มีความผิดและรับโทษตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ หากแม้กฎหมายจะตราออกมาเพื่อใช้บังคับกับคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง อาชีพหรือวิชาชีพใดวิชาชีพหนึ่งก็ยังสามารถใช้ได้หากใช้บังคับเป็นการทั่วไปกับคนกลุ่มนั้น ๆ เช่น กฎหมายเกี่ยวกับพรรคการเมือง ย่อมใช้เฉพาะนักการเมือง กฎหมายเกี่ยวกับแพทย์ย่อมใช้บังคับเฉพาะแพทย์ เช่นนี้ถือว่าไม่ขัดกับหลักที่ว่ากฎหมายต้องใช้บังคับเป็นการทั่วไป หลักการนี้มีไว้เพื่อให้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการให้ความเป็นธรรมกับสังคม

2) กฎหมายจะบัญญัติให้มีผลย้อนหลังในทางเป็นโทษไม่ได้ กล่าวคือ หากในขณะที่กระทำการใด ๆ ไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นความผิดจะมีการบัญญัติกฎหมายให้การกระทำนั้นเป็นความผิดและมีโทษทางอาญาย้อนหลังไม่ได้ และหากการกระทำใดกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดและ

มีโทษอยู่แล้ว กฎหมายที่ออกมาภายหลังจะบัญญัติให้มีโทษย้อนหลังหนักขึ้นไม่ได้ตามสภามิต
กฎหมายโรมันที่ว่า “Nullum Crimen Nulla Poena Sine Lege” แปลว่า “ไม่มีความผิด ไม่มีโทษ
โดยไม่มีกฎหมาย” ดังนั้น การบัญญัติกฎหมายให้มีผลย้อนหลังในทางที่เป็นคุณย่อมสามารถทำได้
ไม่ขัดกับหลักการดังกล่าว

3) ในคดีอาญาให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยบริสุทธิ์จนกว่าศาลจะมี
คำพิพากษาเด็ดขาดว่ามีความผิด เพื่อเป็นหลักประกันสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานในกระบวนการยุติธรรม
ของผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา โดยเปิดผู้ต้องหาหรือจำเลยสามารถต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่เพื่อพิสูจน์
ความบริสุทธิ์ของตนเองเพื่อป้องกันไม่ให้ผู้มีอำนาจรัฐรวบรัดใช้อำนาจเบ็ดเสร็จในการดำเนินคดีกับ
ผู้ต้องหาหรือจำเลยโดยไม่ผ่านกระบวนการต่อสู้ในศาล การให้กฎหมายมีบทสันนิษฐานเด็ดขาด
ซึ่งมีผลทำให้จำเลยหรือผู้ต้องหาไม่สามารถนำสืบโต้แย้งเป็นอย่างอื่นได้ขัดกับหลักนิติธรรม
แต่การตรากฎหมายให้มีบทสันนิษฐานไว้ก่อนย่อมทำได้ เพราะบทสันนิษฐานไว้ก่อนยังเปิดโอกาส
ให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยนำพยานหลักฐานเข้าสืบหักล้างได้

4) หลักความเป็นอิสระและเป็นกลางในการพิจารณาพิพากษาคดีของตุลาการ กล่าวคือ
ผู้พิพากษาหรือตุลาการเป็นกลไกในการอำนวยความยุติธรรมขั้นสุดท้ายที่สำคัญมาก การพิจารณา
พิพากษาคดีจึงต้องมีความเป็นอิสระและเป็นกลางอย่างแท้จริง โดยไม่มีอคติในการปฏิบัติ
หน้าที่

5) รัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐมีอำนาจและต้องใช้อำนาจตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้เท่านั้น
ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหารและฝ่ายตุลาการทั้งในระดับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ
จะต้องใช้อำนาจเกินขอบเขตที่กฎหมายกำหนดไว้ไม่ได้ การกระทำใด ๆ ที่ไม่มีกฎหมายรองรับ
ไม่สามารถกระทำได้เป็นการไม่ชอบและไม่มีผลใช้บังคับและอาจถูกฟ้องดำเนินคดีทั้งทางแพ่งและ
ทางอาญาโดยผู้เสียหายซึ่งได้รับผลกระทบจากการใช้อำนาจของรัฐหรือเจ้าหน้าที่รัฐได้ซึ่งหลักการ
แบ่งแยกอำนาจที่แบ่งแยกการใช้อำนาจของฝ่ายนิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการให้มีการตรวจสอบ
ถ่วงดุลอำนาจซึ่งกันและกันเป็นหลักการพื้นฐานของหลักนิติรัฐ (เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์,
2556, หน้า 11)

6) ออกกฎหมายยกเว้นความผิดในอนาคตไว้ล่วงหน้าโดยเฉพาะให้แก่การกระทำ
ของบุคคลหรือคณะบุคคลไม่ได้ เพราะสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปผู้มีอำนาจบางกลุ่มใช้กฎหมาย
เป็นเครื่องมือเพื่อกระทำการอันเป็นการฉ้อฉลหาประโยชน์ให้ตนเองหรือพวกพ้อง

จากสาระสำคัญหรือองค์ประกอบของหลักนิติธรรมตามที่ได้กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นได้ว่า
สังคมแห่งนิติธรรมอย่างแท้จริง การออกกฎหมาย การบังคับใช้กฎหมาย การตีความกฎหมายและ
กระบวนการยุติธรรมต้องมีความถูกต้องและชอบธรรมและตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษา

ปัญหาการก่อการร้ายและการดำเนินคดีก่อการร้ายซึ่งต้องนำความหมายและสาระสำคัญของหลักนิติธรรมโดยเฉพาะในเรื่องกฎหมายมุ่งใช้บังคับเป็นการทั่วไปแก่บุคคลทุกคนอย่างเสมอภาคกัน หลักการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยบริสุทธิ์จนกว่าศาลจะมีคำพิพากษา หลักความเป็นอิสระและเป็นกลางของผู้พิพากษาและหลักการใช้อำนาจรัฐเพื่อหามาตรการและวิธีการในการปรับปรุงและจัดทำกฎหมายวิธีพิจารณาคดีก่อการร้ายเพื่อเป็นต้นแบบให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและเป็นไปตามหลักนิติธรรมซึ่งคาดว่าจะส่งผลต่อความเกรงกลัวต่อกฎหมายในการกระทำความผิดได้ อันเป็นการสร้างความสงบสุขให้แก่ประชาชนและความมั่นคงแห่งรัฐต่อไป

2.2 หลักการกำหนดเขตอำนาจทางศาลอาญาของรัฐ

หลักการกำหนดเขตอำนาจทางศาลอาญาของรัฐตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักการ 4 หลัก ประกอบด้วย ดินแดน สัญชาติ อำนาจที่แท้จริง และหลักอำนาจลงโทษสากล เนื่องจากกฎหมายมหาชนระหว่างประเทศยึดหลักความเท่าเทียมกันทางอำนาจอธิปไตย (Sovereign Equality) รัฐไม่สามารถใช้อำนาจอธิปไตยเหนือรัฐอื่นได้ แต่ในเรื่องความผิดทางอาญาซึ่งเป็นเรื่องสำคัญเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนในรัฐ มีความจำเป็นที่ต้องขยายเขตอำนาจของตนออกไปทับซ้อนกับเขตอำนาจของรัฐอื่น (ประสิทธิ์ เอกบุตร, 2547, หน้า 41) ซึ่งโดยปกติทั่วไปรัฐมีอำนาจอธิปไตยดำเนินคดีอาญาได้กรณีความผิดเกิดขึ้นในดินแดนที่เป็นอาณาเขตของรัฐแต่ก็มีข้อจำกัดไม่อาจลงโทษผู้กระทำความผิดบางลักษณะได้จึงได้มีการกำหนดเขตอำนาจทางศาลอาญาของรัฐโดยหลักสัญชาติโดยถือสัญชาติของผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายเป็นหลักในการดำเนินคดีอาญาทำให้การดำเนินคดีอาญามีความครอบคลุมความผิดหลายลักษณะมากขึ้น และถ้าความผิดไม่ได้เกิดภายในดินแดนของรัฐหรือผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่ได้มีสัญชาติของรัฐที่จะดำเนินคดีอาญาแล้วหากพิจารณาถึงผลประโยชน์ขั้นสูงสุดของรัฐทางด้านความมั่นคงหรือทางด้านเศรษฐกิจรัฐก็มีสิทธิป้องกันหรือ มีอำนาจที่แท้จริงในการลงโทษผู้กระทำความผิดต่อผลประโยชน์ของรัฐได้หากความผิดนั้นได้กระทำลงนอกราชอาณาจักร (ประสิทธิ์ เอกบุตร และคณะ, 2551, หน้า 45) ในเรื่องนี้ประมวลกฎหมายอาญาของไทยนำมาบัญญัติไว้ในมาตรา 7/1 (1/1) ได้กำหนดให้ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 135/1-135/3 และมาตรา 135/4 (5) หากผู้ใดกระทำความผิดนอกราชอาณาจักรต้องรับโทษในราชอาณาจักร

ส่วนหลักอำนาจลงโทษสากล (Universal Principle) ใช้กับความผิดที่ทุกประเทศมีอำนาจลงโทษ และเป็นความผิดอาญาระหว่างประเทศ เป็นความผิดที่ทุกประเทศเห็นว่าจะต้องมุ่งเร่งปราบปรามความผิดเหล่านี้ให้หมดไป รัฐที่พบตัวผู้กระทำความผิดจะพิจารณาพิพากษาลงโทษเสียเองหรือส่งไปให้รัฐที่ความผิดเกิดขึ้นในเขตอำนาจลงโทษก็ได้สำหรับความผิดฐานก่อการร้ายซึ่งเป็นข้อหาความผิดหลักในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ภายหลังเหตุการณ์ก่อการร้ายในสหรัฐอเมริกาคนร้ายได้ทำการจับบังคับเครื่องบินพาณิชย์พุ่งชนอาคาร World Trade Center ที่นครนิวยอร์ก และอาคารกระทรวงกลาโหม (Pentagon) เมื่อวันที่ 11 กันยายน พ.ศ. 2544 สร้างความสะเทือนใจไปทั่วโลกมีประชาชนผู้บริสุทธิ์เสียชีวิตเป็นจำนวนมาก ทำให้ทุกประเทศทั่วโลกให้ความสำคัญกับภัยก่อการร้าย เพราะการก่อการร้ายในแต่ละครั้งก่อให้เกิดผลเสียหายในวงกว้างกลุ่มผู้ก่อการร้ายมีการเตรียมตัวและวางแผนการดำเนินการเป็นขั้นตอนอยู่ในรูปแบบกระบวนการและมีการทำงานเป็นระบบเครือข่ายหากคนร้ายคนหนึ่งตายหรือถูกจับกุมขบวนการก่อการร้ายก็สามารถดำเนินการได้ต่อไปจนเสร็จสิ้นภารกิจที่กำหนดไว้

ปัญหาการก่อการร้ายดังกล่าวทำให้องค์การสหประชาชาติโดยคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติได้มีมติที่ 1373 เมื่อวันที่ 28 กันยายน 2544 ขอให้ทุกประเทศร่วมมือและปราบปรามการกระทำที่เป็นการก่อการร้ายประเทศไทยจึงได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา เป็นลักษณะ 1/1 ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย ในปี พ.ศ. 2546 เพื่อปราบปรามการก่อการร้ายขึ้นมาเฉพาะ โดยการออกพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2546 เหตุผลว่าเนื่องจากในสถานการณ์ปัจจุบันปรากฏว่ามีภัยคุกคามจากการก่อการร้ายโดยวัตถุประสงค์ต่อชีวิตของประชาชนผู้บริสุทธิ์หรือทำลายทรัพย์สินให้เกิดความเสียหายเพื่อสร้างความปั่นป่วน โดยให้เกิดความหวาดกลัวในหมู่ประชาชนและทำให้เกิดความวุ่นวายในประเทศ หรือเพื่อบังคับผู้รัฐบาลไทย รัฐบาลของรัฐใดหรือองค์การระหว่างประเทศ จำยอมต้องกระทำหรือละเว้นการกระทำตามที่มีการเรียกร้องของผู้ก่อการร้าย ซึ่งการกระทำเช่นนี้ได้เกิดขึ้นในประเทศใกล้เคียงและมีแนวโน้มว่าจะเกิดขึ้นในประเทศ อันจะมีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศอย่างร้ายแรง นอกจากนี้การกระทำดังกล่าวยังเป็นการกระทำในลักษณะการร่วมมือกระทำความผิดระหว่างประเทศ ซึ่งคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติได้ลงมติที่ 1373 เมื่อวันที่ 28 กันยายน 2544 ขอให้ทุกประเทศร่วมมือดำเนินการป้องกันและปราบปรามการกระทำที่เป็นการก่อการร้ายหรือเป็นสมาชิกขององค์การก่อการร้าย โดยเหตุที่การก่อการร้ายเป็นการกระทำที่เป็นภัยร้ายแรงต้องแก้ปัญหาให้ยุติลงอย่างรวดเร็ว จึงเป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้ในอันที่จะรักษาความปลอดภัยของประเทศและความปลอดภัยสาธารณะจึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ และได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2452 โดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 พ.ศ. 2546 ให้สอดคล้องกับการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาโดยกำหนดให้ความผิดฐานก่อการร้ายเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

ในเวทีระดับประเทศได้มีอนุสัญญาเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการก่อการร้ายหลายฉบับ แต่ละฉบับได้กำหนดความผิดฐานก่อการร้ายลักษณะต่าง ๆ และเรียกร้องให้ประเทศ

สมาชิกกำหนดให้การก่อการร้ายลักษณะดังกล่าวเป็นความผิดกฎหมายอาญาภายในประเทศ และให้ความผิดฐานก่อการร้ายเป็นความผิดสากลเพื่อให้ประเทศที่พบตัวผู้กระทำความผิดสามารถดำเนินคดีกับผู้ก่อการร้ายได้หรือถ้าไม่ดำเนินคดีกับผู้ก่อการร้ายก็ต้องส่งตัวให้กับประเทศที่ความผิดเกิดขึ้นเป็นผู้ดำเนินคดี เช่น อนุสัญญาว่าด้วยความผิดและการกระทำอื่น ๆ บางประการ ซึ่งกระทำบนอากาศยาน ค.ศ. 1963 (พ.ศ. 2506) อนุสัญญาระหว่างประเทศเพื่อการปราบปรามการใช้ระเบิดในการก่อการร้าย ค.ศ. 1997 (พ.ศ. 2540) อนุสัญญาระหว่างประเทศเพื่อการปราบปรามการให้เงินสนับสนุนแก่การก่อการร้าย ค.ศ. 1999 (พ.ศ. 2542) และอนุสัญญาระหว่างประเทศเพื่อการปราบปรามการก่อการร้ายด้วยอาวุธนิวเคลียร์ เป็นต้น

2.3 หลักสิทธิมนุษยชน

สิทธิมนุษยชนเป็นมาตรฐานในการประกันศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (Human Dignity) หมายถึง คุณค่าของมนุษย์ที่มีความเกี่ยวข้องหรือขึ้นอยู่กับความเป็นมนุษย์ โดยในฐานะมนุษย์ทุกคนได้รับคุณค่าความเป็นมนุษย์โดยไม่ต้องคำนึงถึงเพศ เชื้อชาติ ศาสนา วัย ฐานะ หรือตำแหน่ง และเป็นสิ่งที่ติดตัวแต่กำเนิดมา เป็นสิทธิที่เท่าเทียมกันและไม่อาจเพิกถอนได้โดยประชาคมโลก ได้สร้างระบบความสัมพันธ์ในการปฏิบัติต่อกันของบรรดารัฐต่าง ๆ ผ่านปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน 1948 (Universal Declaration of Human Right 1948 – UDHR) (พ.ศ. 2491) ซึ่งรับรองโดยที่ประชุมสมัชชาองค์การสหประชาชาติ เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม ค.ศ. 1948 (พ.ศ. 2491) ว่ารัฐทุกรัฐจะต้องปฏิบัติต่อพลเมืองของตนและประชาคมโลกอย่างไร ส่งผลต่ออิทธิพลทางการเมืองทั่วโลก นำไปสู่การจัดทำสนธิสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนฉบับต่าง ๆ มีผลผูกพันในฐานะกฎหมายระหว่างประเทศต่อรัฐภาคีที่จะต้องปฏิบัติตาม (กระบวนการยุติธรรมทางอาญาตามหลักธรรมาภิบาลและสิทธิมนุษยชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้, 2559, หน้า 20) โดยปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน มีสาระสำคัญที่เป็นการรับรองสิทธิมนุษยชนในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ไว้หลายประการ ได้แก่ ความในข้อ 5 และข้อ 9 - 11 ดังนี้

ข้อ 5 บุคคลใดจะถูกกระทำการทรมานหรือการปฏิบัติหรือการลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรีไม่ได้

ข้อ 9 บุคคลใดจะถูกจับกุมกักขังหรือเนรเทศตามอำเภอใจไม่ได้

ข้อ 10 ทุกคนย่อมมีสิทธิในความเสมอภาคอย่างเต็มที่ในการได้รับการพิจารณาคดีที่เป็นธรรม และเปิดเผยจากศาลที่อิสระและไม่ลำเอียงในการพิจารณากำหนดสิทธิและหน้าที่ของตนและข้อกล่าวหาอาญาใดต่อตน

ข้อ 11 (1) ทุกคนที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดทางอาญามีสิทธิที่จะได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าบริสุทธิ์จนกว่าจะพิสูจน์ได้ว่ามีความผิดตามกฎหมายในการพิจารณาคดีที่เปิดเผยซึ่งตนได้รับหลักประกันที่จำเป็นทั้งปวงสำหรับการต่อสู้คดี

(2) บุคคลใดจะถูกตัดสินว่ามีความผิดทางอาญาได้อันเนื่องจากการกระทำหรือละเว้นใดอันมิได้ถือว่าเป็นความผิดทางอาญาตามกฎหมายแห่งชาติหรือกฎหมายระหว่างประเทศ ในขณะที่ได้กระทำการนั้นไม่ได้และจะกำหนดโทษที่หนักกว่าที่บังคับใช้ในขณะที่ได้กระทำความผิดทางอาญานั้นไม่ได้

ประเทศไทยเป็นประเทศสมาชิกขององค์การสหประชาชาติและเข้าเป็นภาคีสันติสัญญา ระหว่างประเทศหลายฉบับจึงมีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตามสนธิสัญญาต่าง ๆ ด้านสิทธิมนุษยชน ที่มีลักษณะเป็นสนธิสัญญาพหุภาคี กล่าวคือ เป็นสนธิสัญญาที่มีรัฐมากกว่าสองรัฐขึ้นไปเข้าเป็นภาคีสันติสัญญา ทำให้มีกลไกส่งเสริมและคุ้มครองหลักการสิทธิมนุษยชนทั้งระดับภายในประเทศ ระหว่างประเทศ และระดับสากล การเข้าเป็นภาคีของสนธิสัญญาก่อให้เกิดพันธกรณีที่ต้องปฏิบัติ ให้สอดคล้องกับสนธิสัญญาประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ซึ่งมีความเชื่อมโยงและเกี่ยวข้องโดยตรงกับเรื่องสิทธิมนุษยชนอย่างแยกกันไม่ได้ โดยได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรก ในเรื่องสิทธิมนุษยชนในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มีบทบัญญัติให้รัฐดำเนินการตามแนวนโยบายทางกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมไว้ในมาตรา 81 คือ รัฐต้องดูแลให้มีการปฏิบัติและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างถูกต้อง รวดเร็วเป็นธรรม และทั่วถึง การจัดระบบงานราชการและงานของรัฐอย่างอื่นในกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพ รวมถึงการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลให้พ้นจากการละเมิดโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ และอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน ย่อมเป็นการแสดงให้เห็นว่ากระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทยปัจจุบันได้มีการพัฒนาให้เป็นที่น่าพอใจมากขึ้น และให้สอดคล้องกับสนธิสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิก

ปัจจุบันปรากฏข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, ออนไลน์, 2563) ว่าประเทศไทยเป็นภาคีสันติสัญญา ด้านสิทธิมนุษยชนซึ่งสหประชาชาติถือเป็นสนธิสัญญาหลัก จำนวน 7 ฉบับในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้ จำนวน 3 ฉบับ ได้แก่

1) กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ. 1966 (พ.ศ. 2509) (International Covenant on Civil and Political Rights 1966- ICCPR)

2) อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ ค.ศ. 1979 (พ.ศ. 2522) (International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination 1979- ICERD)

3) อนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการปฏิบัติหรือการลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรี ค.ศ. 1984 (พ.ศ. 2527) (Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment 1984- CAT)

ในการดำเนินการเพื่อการป้องกันและปราบปรามการก่อการร้ายย่อมมีกระบวนการบางขั้นตอนที่จำเป็นจะต้องกระทบต่อสิทธิของผู้กระทำผิด เช่น การค้น การจับ การกักตัว การควบคุมตัว การขัง เป็นต้น ดังนั้นจึงต้องเข้าใจในหลักสิทธิมนุษยชนเพื่อเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจะต้องปฏิบัติไม่ให้ขัดกับหลักสิทธิมนุษยชน เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาหรือจำเลยในกระบวนการยุติธรรม

2.4 ทฤษฎีควบคุมอาชญากรรม (Crime Control Model)

ทฤษฎีนี้เป็นรูปแบบที่เน้นการส่งเสริมประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยมุ่งเน้นควบคุม ระวังและปราบปรามอาชญากรรมเป็นหลัก ทฤษฎีนี้เชื่อว่าการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่สามารถจะควบคุมและปราบปรามอาชญากรรม หรือจับกุมอาชญากรรมมาลงโทษได้ตามกฎหมายนั้น ย่อมเป็นการกระทบ กระเทือนต่อความสงบเรียบร้อยของสังคมและเสรีภาพของประชาชนผู้สุจริต (Herbert L. Packer (1968, pp. 152-153) ได้แยกแบบของทฤษฎีว่าด้วยการให้ความยุติธรรมทางอาญาออกเป็น 2 รูปแบบคือ ทฤษฎีว่าด้วยการควบคุมอาชญากรรม (Crime Control Model) และทฤษฎีกระบวนการนิติธรรม (Due Process Model)

ถ้าหากว่ากฎหมายไม่มีประสิทธิภาพ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่สามารถจับกุมผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้แล้ว ความไม่น่าพา และไม่เคารพต่อกฎหมายก็จะเพิ่มมากขึ้น พลเมืองที่เคารพกฎหมายจะตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรม สิทธิของสุจริตชนจะถูกคุกคาม และผลประโยชน์จะถูกล่วงละเมิด เสถียรภาพในชีวิตและทรัพย์สินของบุคคลก็ย่อมจะลดน้อยถอยลงไป และในที่สุดอาจจะทำให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ในสังคมต่อไปได้

ความมุ่งหมายของทฤษฎีนี้ คือ ขั้นตอนในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาจะต้องรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ โดยจะต้องยอมรับว่าการค้นหาข้อเท็จจริงในชั้นตำรวจและอัยการเพียงพอที่จะเชื่อถือว่าศาลสามารถที่จะวินิจฉัยความผิดของจำเลยได้ โดยจะเน้นหนักที่การควบคุมและปราบปรามอาชญากรรมอย่างเต็มที่ ส่วนเรื่องการคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพของบุคคลนั้นถือเป็นเรื่องรองลงไป หากว่าประเทศใดให้ความสำคัญกับแนวความคิดควบคุมอาชญากรรมนี้ก็จะส่งผลให้กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาหรือกระบวนการพิจารณาคดีอาญาของประเทศนั้นจะเน้นหนักไปในทางสร้างกฎเกณฑ์อันเป็นการให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานเพื่อทำการสืบสวน สอบสวน ป้องกัน

และปราบปรามอาชญากรรมด้วยความรวดเร็ว เยียบขาด โดยจะไม่คำนึงถึงสิทธิ เสรีภาพของ ผู้บริสุทธิ์มากนัก เช่น กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่กำหนดให้เจ้าพนักงานของรัฐมีอำนาจ ในการจับกุมได้อย่างกว้างขวาง การควบคุมตัวได้เป็นระยะเวลาอนาน การให้ประกันตัวเป็นดุลพินิจ อิศระของเจ้าพนักงาน ตลอดจนหลักในการรับฟังพยานหลักฐานอย่างกว้างขวาง เป็นต้น

คุณค่าทางสังคมในการควบคุมอาชญากรรม (Crime Control Values) ตั้งอยู่บนพื้นฐาน ที่ว่าการปราบปรามอาชญากรรมเป็นเรื่องของกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา การบังคับใช้ กฎหมายที่ล้มเหลวจะนำไปสู่การควบคุมอันจำกัด จนเกิดความเสียหายต่อสังคม ถ้าความล้มเหลว ดังกล่าวมีอัตราสูงย่อมส่งผลต่อการจับกุม และการแจ้งข้อหาในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและ การควบคุมในการใช้กฎหมายในภาพรวมย่อมลดน้อยลง ไป เกิดการขาดความน่าเชื่อถือในกลุ่มคน ที่เคารพกฎหมาย ดังนั้นรูปแบบการควบคุมอาชญากรรมนี้ต้องสร้างความมั่นใจได้ว่ากระบวนการ ยุติธรรมจะต้องดำเนินการไปเพื่อแยกแยะผู้ต้องสงสัย ตัดสินความผิดและปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด ได้อย่างเหมาะสม (Herbert L. Packer, 1968, p. 158)

วัตถุประสงค์ที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ก็คือ กระบวนการของรัฐจะต้องให้หลักประกันต่อ สังคมในความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน ดังนั้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวแล้ว ก็จะต้องเพิ่มพูนประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม อาทิเช่น การสืบสวน การสอบสวน คดีอาญา การพิสูจน์ความผิดและการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดซึ่งถูกศาลพิพากษาลงโทษแล้วอย่างได้ผล

ดังนั้น กระบวนการยุติธรรมที่ดีจะต้องมีสถิติการจับกุมผู้กระทำผิดที่สูงและผู้ที่ถูกจับกุมนั้น จะต้องเป็นผู้กระทำผิดจริง การดำเนินการตามขั้นตอนของกระบวนการ เริ่มตั้งแต่มีการสืบสวน ก่อนการจับกุม ดำเนินการจับกุม การสืบสวนภายหลังการจับกุม การเตรียมคดีเพื่อฟ้องยังศาล การพิจารณาคดี การลงโทษผู้กระทำผิด และการปล่อยจำเลย โดยมีผู้เรียกขั้นตอนนี้ว่า “กระบวนการกลั่นกรอง (Screening Process)” ซึ่งจะมีผลทำให้ผู้ต้องหาที่บริสุทธิ์จะถูกกลั่นกรอง ออกไป ส่วนผู้กระทำผิดก็จะถูกดำเนินคดีโดยเร็ว

การดำเนินคดีโดยรวดเร็วในที่นี้ หมายถึง วิธีปฏิบัติที่เป็นแบบแผน แต่ในขณะเดียวกัน ก็ยืดหยุ่นได้บ้าง ส่วนความแน่นอนหมายถึงโอกาสที่ผู้กระทำผิดจะรอดพ้นจากการถูกศาลพิพากษา ลงโทษได้น้อยที่สุด ขั้นตอนในกระบวนการทางอาญาจะต้องไม่มีแบบพิธีที่เป็นอุปสรรคต่อการ ดำเนินคดี ส่วนการกลั่นกรองคดีนั้นก็จะต้องดำเนินตามขั้นตอนต่าง ๆ ตามลำดับ และวิธีที่ถือว่า มี ประสิทธิภาพมากที่สุด ได้แก่ การวินิจฉัยคดีให้เสร็จสิ้นไปตั้งแต่ตอนต้น ๆ ของกระบวนการ อาทิเช่น ผู้ต้องหาที่มีพยานหลักฐานอ่อนหรือพยานหลักฐานไม่เพียงพอที่จะลงโทษได้ หรือไม่ทราบแน่ ว่า กระทำผิดก็ให้ปล่อยไป แทนที่จะนำตัวผู้ต้องหามาดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ จนเสร็จสิ้น กระบวนการแล้วศาลพิพากษายกฟ้องปล่อยตัวจำเลยไป เป็นต้น

ขั้นตอนในกระบวนการยุติธรรมจะต้องรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ โดยต้องยอมรับว่าการค้นหาความจริงในชั้นตำรวจและอัยการเพียงพอที่จะเชื่อถือได้ ในกรณีที่ผู้ต้องหาเป็นผู้บริสุทธิ์ก็จะถูกปล่อยตัวออกไป ส่วนผู้กระทำผิดก็จะถูกดำเนินคดีโดยเร็วเช่นกัน โดยทฤษฎีนี้จะมีเรื่อง “การสันนิษฐานในเบื้องต้นว่ากระทำผิด” (Presumption of Guilty) หากเจ้าหน้าที่เห็นว่ามีความพยานหลักฐานเพียงพอในการตั้งข้อกล่าวหาแล้วก็จะอายัดตัวผู้ต้องสงสัยมาดำเนินคดีต่อไป

ทั้งนี้ ทฤษฎีนี้ถือว่าเจ้าพนักงาน (ตำรวจและอัยการ) จะค้นหาข้อเท็จจริงในคดีได้ดีกว่าศาล ดังนั้น ทฤษฎีนี้จึงส่งผลถึงการมีเจ้าพนักงานที่มีคุณภาพสูง ตามระบบกระบวนการยุติธรรม เช่นนี้ ประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมจึงมีผลเป็นไปได้ 2 ประการ คือ

- 1) การปลดปล่อยผู้ต้องสงสัย หรือผู้บริสุทธิ์โดยเร็ว
- 2) การดำเนินคดีต่อผู้ต้องหาที่มีพยานหลักฐานชัดเจน หรือผู้ต้องหารับสารภาพ

ดังนั้น ในทางทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรมจึงอยู่ที่วิธีปฏิบัติ (Procedures) อันอาจเป็นผลทำให้สังคมยอมรับการปฏิบัติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายของเจ้าพนักงานในบางประการ เช่น การจับกุมโดยมิชอบ การค้นโดยมิชอบ การสอบสวนโดยใช้กำลังบังคับ ชูเชิญ ล่อลวง หรือการกระทำโดยมิชอบประการอื่นในการแสวงหาพยานหลักฐาน เป็นต้น

เหตุผลความจำเป็นที่รัฐอาจต้องใช้อำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบ เพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ซึ่งเป็นปกติธรรมดาที่การใช้อำนาจตรวจสอบดังกล่าวอาจจะไปกระทบต่อสิทธิ เสรีภาพของบุคคล เช่น ในการตรวจกักหรือดักการสื่อสาร หรือการตรวจค้นเคหสถาน ตรวจค้นยานพาหนะ ตรวจค้นตัวหรือแสวงหาพยานหลักฐานจากเนื้อตัวร่างกาย เป็นต้น แต่ก็ย่อมจะประสงค้ให้การตรวจสอบดังกล่าวเป็นไปโดยถูกต้องชอบธรรมและมีความพอสมควรแก่เหตุมิใช่เกิดจากความอำเภอใจหรือโดยปราศจากความรับผิดชอบ และหากมีการกระทำผิดทางอาญาเกิดขึ้นก็ประสงค้จะให้มีการคัดแยกกระหว่างผู้บริสุทธิ์ ผู้กระทำผิดที่ไม่ใช่อาชญากร และอาชญากรออกจากกันอย่างชัดเจน โดยระบบที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้การปฏิบัติในทุกขั้นตอนเป็นไปอย่างเหมาะสมกับกรณีและระดับของการกระทำผิดนั้น

การให้ความคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพขั้นพื้นฐานของบุคคลในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาตามแนวทาง Due Process นั้นอาจเป็นอุปสรรคขัดขวางการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพราะมาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพขั้นพื้นฐานของบุคคลในกระบวนการยุติธรรมทางอาญานั้นยังมีการวางรายละเอียดไว้มากมายและชัดเจนเพียงใด ก็อาจจะยิ่งทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ทำหน้าที่รักษากฎหมายและความสงบเรียบร้อยของสังคม ทำงานได้ยากลำบากมากขึ้น ในบางกรณีหากเจ้าหน้าที่ไม่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ซึ่งอาจเป็นเพราะคาดหวังในทางป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ก็อาจเป็นช่องทางให้เหล่าอาชญากรที่มีผู้แนะนำช่องทางของข้อกฎหมาย

เป็นอย่างดีโต้แย้งกลับ รวมทั้งอาจฟ้องร้องดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่นั้น ๆ ซึ่งผลสุดท้ายก็อาจกลายเป็นว่าผู้กระทำผิดที่มีศักยภาพสามารถลอยนวลหรือพ้นเงื้อมมือของกฎหมายไปได้ โดยแนวทางนี้จะให้ความสำคัญถึงประโยชน์สุขของส่วนรวม ในเชิงการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมว่ามีความสำคัญมากกว่าสิทธิ เสรีภาพของบุคคล

อีกประเด็นหนึ่ง ก็คือ การให้ความสำคัญคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพขั้นพื้นฐานของบุคคลในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาตามแนวทาง Due Process นั้น มีลักษณะที่มุ่งในทางคุ้มครองผู้ถูกกล่าวหาจนเกินไป และมีการคำนึงถึงผู้เสียหายน้อยมาก อันอาจจะไม่เป็นธรรมต่อผู้เสียหายเนื่องจากในแง่ที่ว่ามาตรการในทางกฎหมายก็มุ่งเน้นไปที่การวางหลักเกณฑ์มิให้การใช้อำนาจรัฐดำเนินไปในทางคุกคาม หรือรบกวนสิทธิ เสรีภาพของประชาชนเกินสมควร และโดยสภาพของเรื่องมาตรการทางกฎหมายในการให้ความสำคัญคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพขั้นพื้นฐานของบุคคลในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาจากพัฒนาการในเวลาต่อมาจะให้ความสำคัญกับเรื่องการที่รัฐจะต้องทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนที่เกี่ยวข้องซึ่งรวมถึงผู้เสียหายด้วยก็ตาม แต่ก็ยังคงรวมถึงสิทธิประโยชน์ของผู้ถูกกล่าวหาและผู้กระทำผิดนั้นเป็นสำคัญด้วย

บางกรณีอาจมีการหยิบยกแนวคิดการให้ความสำคัญคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพขั้นพื้นฐานของบุคคลในกระบวนการยุติธรรมทางอาญามาเป็นข้ออ้างของประเทศทางตะวันตกที่ใช้ในทางกีดกันหรือแสวงหาข้อได้เปรียบทางการค้าและต่อรองผลประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ ส่วนการกำหนดบทบาทของเจ้าพนักงานของรัฐ หากจะมีการกำหนดรายละเอียดในการให้ความสำคัญคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพขั้นพื้นฐานของบุคคลในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ให้มีความกระจ่างชัดเจนในทุกแง่ทุกมุมรวมทั้งให้ทุกฝ่ายและทุกคนรับรู้ถึงหลักเกณฑ์อย่างเดียวกันทั้งหมดนั้นก็เป็นเรื่องที่เป็นไปได้ยาก เพราะว่าในแต่ละประเทศเองก็มีแนวปฏิบัติ และวัฒนธรรมที่แตกต่างกันโดยหากคาดหวังในเรื่องการจำกัดขอบอำนาจรัฐและเจ้าหน้าที่ผู้ใช้อำนาจรัฐมิให้เกิดการกระทำที่มีขอบต่อบุคคลในสังคมก็เป็นเพียงแต่ว่าจะกำหนดหลักเกณฑ์หรือกติกาอย่างไรให้เกิดความชัดเจน แน่นนอนและเป็นธรรม รวมถึงการควบคุมและตรวจสอบให้มีการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์นั้นอย่างเคร่งครัดเท่านั้น ซึ่งอาจไม่ตอบสนองต่อประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมก็ได้

2.5 ทฤษฎีตำรวจชุมชนสัมพันธ์ (Community Policing)

ทฤษฎีตำรวจชุมชนสัมพันธ์ มีต้นกำเนิดจากสหรัฐอเมริกาช่วงก่อนทศวรรษที่ 20 โดยแต่เดิมนั้นการพัฒนาองค์กรตำรวจจะเป็นไปในลักษณะปิด (Closed System) เพื่อป้องกันปัญหาการทุจริตโดยพยายามให้ตำรวจสามารถทำหน้าที่ป้องกันปราบปรามอาชญากรรมได้ตามลำพังโดยไม่จำเป็นต้องร้องขอความร่วมมือจากชุมชนและประชาชนแต่ให้เน้นการใช้ยุทธวิธีตำรวจ

แบบจารีตประเพณี ซึ่งได้แก่การตรวจท้องที่ การตั้งจุดตรวจการระดมกำลังออกปราบปรามอาชญากรรม หรือเรียกว่าวิธีการทำงานของตำรวจแบบดั้งเดิม (Traditional Policing)

จากการใช้ระบบปิดและการใช้ยุทธวิธีตำรวจแบบจารีตประเพณีดังกล่าว ปรากฏว่าการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมยังไม่เป็นผล กล่าวคือ อัตราการเกิดอาชญากรรมยังคงเพิ่มสูงขึ้น ประชาชนยังมีความหวาดหวั่นที่จะตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมและยังส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างตำรวจกับประชาชนตำรวจไม่ได้รับความเคารพนับถือ ไม่ได้รับความร่วมมือหรือหากมีก็น้อยมาก ทั้งตำรวจและประชาชนต่างมีทัศนคติที่ไม่สู้ดีนักต่อกัน ความสัมพันธ์เหินห่างออกจากกัน ฮาร์ริงตัน (Harrington, Michael, 1981) เรียกความสัมพันธ์แบบนี้ว่า “แบ่งเขาแบ่งเรา” (Us versus them) หลักการทำงานแบบนี้ ถูกตั้งคำถามถึงความเหมาะสมที่ไม่สามารถยับยั้งการเกิดเหตุร้ายได้และยังส่งผลกระทบต่อทัศนคติที่ไม่ดีระหว่างตำรวจและประชาชน จึงเป็นที่มาของทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์ (สุนีย์ มัลลิกะมาลย์ และคณะ, 2558, หน้า 16)

คณะกรรมการว่าด้วยปัญหาอาชญากรรมของประธานาธิบดีอเมริกัน ได้ให้ความหมายของทฤษฎีและงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ไว้ว่า “...คือกระบวนการที่กำหนดทิศทางให้บุคลากรตำรวจทั้งหมดในแต่ละองค์กรหันเหพฤติกรรมไปสู่การมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมเพื่อที่จะได้รับการสนับสนุนจากประชาชนและสภาพแวดล้อมอื่น ๆ ภายนอกองค์กรในลักษณะที่จะเอื้ออำนวยต่อการบรรลุถึงวัตถุประสงค์และเป้าประสงค์หลักขององค์กรตำรวจ” นอกจากนี้ ศูนย์ความสัมพันธ์ของตำรวจและชุมชนแห่งชาติสหรัฐอเมริกา (The National Center of Policies and Community Relations) ตั้งอยู่ที่มหาวิทยาลัยมิชิแกนสเตต ให้ความหมายตำรวจชุมชนสัมพันธ์ว่า “หมายถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรตำรวจและชุมชนรวมถึงความสัมพันธ์เฉพาะบุคคลกับทั้งความสัมพันธ์ของกลุ่ม”

นอกจากนั้น ศาสตราจารย์ ร.ต.อ. ดร.ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์ กล่าวถึง ทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์ไว้ว่า เป็นการจัดสภาพทั่วไปไม่ว่าในระดับเมืองชุมชนหรือละแวกบ้านในลักษณะเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลให้ง่ายต่อการควบคุม สังเกต ตรวจตราโดยไม่ล่วงสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลรวมทั้งมุ่งสนับสนุนส่งเสริมให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันชีวิตร่างกายและทรัพย์สิน ทั้งของตนเองและบุคคลอื่นให้ปลอดภัยจากภัยอาชญากรรม แนวทฤษฎีนี้ไม่ได้มองข้ามบทบาทของตำรวจในส่วนที่เกี่ยวข้องกับปัญหาอาชญากรรมแต่ได้เสนอแนะให้มีการปรับบทบาทใหม่สำหรับตำรวจท้องที่ทั้งหมดตามแนวทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์กล่าวคือตำรวจจะมีบทบาทเป็นฝ่ายวางแผนสนับสนุนและให้คำปรึกษาแก่ชุมชนในการป้องกันอาชญากรรมอีกนัยหนึ่งอาจกล่าวได้ว่าตำรวจตามแนวทฤษฎีนี้จะไม่มีส่วนเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการป้องกันอาชญากรรมอีกต่อไป

ในระบบงานของตำรวจไทยในปัจจุบัน ตามหนังสือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ บก.ทล. ที่ 0026.3 (บร)/436 ลงวันที่ 2 ก.พ. 2555 เรื่องการศึกษาระดมความคิดตามทฤษฎีตำรวจชุมชนสัมพันธ์ ให้งานชุมชนสัมพันธ์ หมายความว่า การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ในพื้นที่ เป้าหมายเพื่อให้เกิดความคุ้นเคยประชาชน เพื่อให้ประชาชนเข้าใจการทำงานของตำรวจและมอง ภาพพจน์ของตำรวจดีขึ้นและในที่สุดเพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือในการป้องกันอาชญากรรม ความร่วมมือช่วยเหลือแก้ไขปัญหาในชุมชนได้เอง อย่างเช่นการช่วยเหลือสร้างสิ่งสาธารณะประจำ หมู่บ้านให้ความช่วยเหลือกันและกันเมื่อได้รับความเดือดร้อนหรือประสบสาธารณภัยรวมถึง การปฏิบัติภารกิจจิตวิทยาเพื่อความมุ่งหมายที่จะให้ได้รับความร่วมมือจากประชาชนในการ ป้องกันปราบปรามอาชญากรรม

การดำเนินงานและปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์มีเป้าหมายสุดท้ายอยู่ที่ การให้ชุมชนและ ประชาชน มีความสามารถในการป้องกันและรักษาความปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สินและ ความมั่นคงในระดับพื้นฐานของตนเองได้เพื่อเป็นฐานและสนับสนุนงานการสร้างความสุขแก่ ชุมชนและสังคมของตำรวจ การดำเนินงานดังกล่าวมีขั้นตอนเพื่อให้เกิดความร่วมมือและการมีส่วนร่วม ของประชาชนมี 7 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การพบปะและเยี่ยมผู้นำชุมชนและประชาชน

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาชุมชนและวิเคราะห์ปัญหาชุมชน

ขั้นตอนที่ 3 การร่วมกิจกรรมตามประเพณีและกิจกรรมชุมชน

ขั้นตอนที่ 4 การประชุมวางแผนงานร่วมกับผู้นำชุมชนและประชาชน

ขั้นตอนที่ 5 การเตรียมการจัดระบบงานและการประเมินความพร้อม

ขั้นตอนที่ 6 การปฏิบัติการชุมชนเต็มรูปแบบ

ขั้นตอนที่ 7 การติดตามผล การประเมินผลและการปรับปรุงแก้ไข

ลักษณะงานหรือกิจการที่สำคัญ 3 ประการ

การจัดหาเครื่องมือปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์อันได้แก่ผลิตภัณฑ์ การปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ เอกสาร ตำราในการฝึกอบรมเอกสารหนังสือคู่มือประชาชน วิธีดีภาพและแผ่นปลิว แผ่นพับในการป้องกันอาชญากรรมและอุบัติเหตุ

การพัฒนาบุคลากร เพื่อดำเนินงานด้านมวลชนสัมพันธ์ ได้แก่ การฝึกอบรมบุคลากร เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินการด้านชุมชนสัมพันธ์และสามารถออกปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การออกปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ของชุดปฏิบัติ การตำรวจชุมชนสัมพันธ์ที่ผ่านการ ฝึกอบรมแล้วในชุมชนต่าง ๆ ทั่วประเทศ

ด้านการประชาสัมพันธ์โดยวิธีออกให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรม ยาเสพติดให้โทษ การจรรยาบรรณปฏิบัติต่าง ๆ และกฎหมายที่ประชาชนควรทราบ ตลอดจนจัดนิทรรศการ แลกผลงานออกเยี่ยมเยียนพบปะประชาชน เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่กระหว่างประชาชนกับตำรวจ

ด้านบริการชุมชน ออกบริการและให้ความช่วยเหลือแนะนำแก่ประชาชนและจัดตั้งศูนย์บริการประชาชนในชุมชนต่าง ๆ

ด้านการส่งเสริมองค์กรและอาสาสมัครต่าง ๆ ก็ให้จัดส่งเสริมให้องค์กรอาสาสมัครต่าง ๆ ให้ร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาอาชญากรรมให้มีการพัฒนางานด้านเยาวชนสัมพันธ์ ส่งเสริมให้ประชาชนร่วมมือในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม ยาเสพติด การจรรยาบรรณ และปฏิบัติต่าง ๆ ตลอดจนสนับสนุนให้องค์กรภาคเอกชนที่ได้มีการจัดตั้งไว้แล้ว เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันตนเองจากปัญหาดังกล่าวด้วย

งานชุมชนสัมพันธ์ ก็คือ งานที่ต้องทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม โดยเริ่มตั้งแต่ตำรวจต้องปรับบทบาทในการสร้างความศรัทธาเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นให้เกิดความรักนับถือมีเจตคติที่ดีต่อตำรวจอันจะนำไปสู่ความเข้าใจและพร้อมที่จะให้ความร่วมมือต่อไป โดยวิธีการต่าง ๆ ในการทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ทั้งนี้ ก็เพื่อเป็นเป้าหมายสูงสุดที่ทำให้ชุมชนหรือสังคมมีความสุข ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (สุนีย์ มัลลิกะมาลย์ และคณะ, 2558, หน้า 17)

2.6 ทฤษฎีทางปรัชญาว่าด้วยการศาสนา

ในปัจจุบันกลุ่มก่อการร้ายส่วนใหญ่ล้วนเป็นกลุ่มที่มีแรงจูงใจทางศาสนา (วรเกียรติรัตนานนท์, 2559, หน้า 10-11) ดังนั้นทฤษฎีทางปรัชญาว่าด้วยศาสนาจึงสามารถที่จะอธิบายปรากฏการณ์ของการก่อการร้ายในปัจจุบันได้ดี เนื่องจากการตีความคำสอนทางศาสนาไปในแนวทางการต่อสู้ (Militant Interpretation) เพราะประเพณีทางศาสนาส่วนใหญ่มีภาพลักษณ์ของความรุนแรงและการทำลายล้าง หรือการทำลายตัวเอง (Self - Destruction) อยู่แล้ว รวมทั้งการมีความเชื่อที่ว่าพระเจ้ายอมรับการกระทำและมีบัญชาให้พวกตนกระทำซึ่งถือได้ว่าปัจจัยเหล่านี้เป็นแกนกลางของตรรกะเบื้องหลังการก่อการร้ายที่ยึดศาสนาเป็นต้นเหตุแห่งอุดมการณ์ในการรวมกลุ่มก่อตั้งการก่อการร้ายขึ้น โดยศาสนาเองมักจะหาคำอธิบายว่า ภายใต้การสร้างสรรค์และดูแลการปกครองของพระเจ้านั้น สิ่งชั่วร้ายเกิดขึ้นได้อย่างไร ซึ่งการอธิบายในเรื่องนี้อธิบายว่าเป็นการทดสอบศรัทธาของผู้นับถือศาสนา และเป็นผลมาจากการตัดสินใจอิสระของมนุษย์ (Free Will) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่สอนให้มนุษย์รู้ว่าอะไรผิดอะไรถูก และเป็นส่วนหนึ่งของแผนการของพระเจ้า จากคำอธิบายนี้ทำให้ผู้ก่อการร้ายมักจะใช้เป็นเครื่องมือในการอธิบาย พฤติกรรมเพื่อสร้างความชอบธรรมให้กับการกระทำของตน

รูปแบบการก่อการร้ายทางศาสนาจะเริ่มต้นจากผู้นำทางจิตวิญญาณซึ่งเป็นที่พึงพอใจของผู้นับถือศาสนาที่มักอ้างอิงคำสอนของตนเองกับคำสอนกระแสหลัก (Mainstream) ทางศาสนา และบางส่วนของคำสอนซึ่งไม่ค่อยได้รับความสนใจหรือถูกลืมไป และมักจะถูกนำมาฟื้นฟูและให้ความสำคัญใหม่อีกครั้ง โดยอ้างว่าเป็นส่วนสำคัญในประวัติศาสตร์ทางศาสนาที่ถูกกลืนและหลงลืมกันมานาน รวมทั้งมีการผสมผสานประเด็นทางการเมืองและศาสนาเข้าด้วยกัน และมักจะกล่าวโทษใครบางคนว่าเป็น ผู้รับผิดชอบต่อการละเลยมรดกที่ศักดิ์สิทธิ์นี้ โดยในขั้นแรกมักกล่าวโทษนักการเมืองในประเทศว่าเป็นตัวการ แต่หลังจากนั้นจะเน้นไปที่การต่อต้านอิทธิพลจากภายนอก เช่น แนวคิดแยกศาสนาออกจากการเมือง หรือแนวคิดสมัยใหม่อื่น ๆ ส่วนผู้ปฏิบัติจะเน้นการปฏิบัติบูชาโดยอุทิศตนทำงานให้แก่พระเจ้าหรือกระทำในนามของพระเจ้า กลุ่มก่อการร้ายทางศาสนามักนิยมใช้ช่วงเวลาการไว้อาลัยหรือวันสำคัญของกลุ่ม เช่น วันครบรอบการเสียชีวิตของผู้อุทิศตน (Martyr) เพื่อชักจูง (Recruit) ผู้ที่มีความเชื่อให้เข้าร่วมขบวนการ หลังจากการชักจูงแล้วก็จะส่งไปศึกษาอบรม (Reeducation) เพื่อแลกเปลี่ยนทัศนคติเกี่ยวกับความดีและความชั่วทั้งหมด ส่วนสิ่งใดก็ตามที่สนับสนุนการต่อสู้สูงสุดต่อศัตรู (รวมถึงการสังหารผู้บริสุทธิ์) จะถือว่าเป็นความดี ด้วยเหตุนี้การศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มก่อการร้ายทางศาสนา จึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นผู้อุทิศตน (Martyrdom) ด้วย เพราะผู้อุทิศตนมิได้เป็นแค่เครื่องมือสำคัญในการโฆษณาชวนเชื่อและชักจูงผู้เข้าร่วมขบวนการใหม่ ๆ เท่านั้น แต่ยังเป็นพื้นฐานทั้งหมดของความเชื่อของกลุ่มหรืออาจเรียกว่ากระบวนการในการทำให้เป็นวีรบุรุษผู้อุทิศ (Process of Metrology)

2.7 ทฤษฎีโลกาภิวัตน์ (Globalization Theory)

ทฤษฎีโลกาภิวัตน์เป็นแนวคิดที่สามารถนำมาใช้อธิบายการศึกษาได้หลายสาขา (ศิริวรรณสุคนธมาน, 2559, หน้า 14-15) โดยคำว่า Globalization เริ่มใช้ในกลุ่มสังคมศาสตร์ตั้งแต่ทศวรรษที่ 1960 แพร่หลายและเป็นที่ยอมรับในบรรดานักเศรษฐศาสตร์ตั้งแต่ทศวรรษที่ 1980 ทฤษฎีโลกาภิวัตน์เป็นทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษารัฐศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศซึ่งเกี่ยวข้องกับความเปลี่ยนแปลงใด ๆ ก็ตามที่เกิดขึ้นโดยก้าวข้ามอำนาจความเป็นรัฐ พรหมแดนรัฐ และเป็นปรากฏการณ์ที่เชื่อมโยงสังคมและรัฐชาติเข้าไว้ด้วยกันทั่วโลก ซึ่งสามารถนำมาใช้ในการอธิบายถึงสาเหตุของความเปลี่ยนแปลงการก่อการร้ายและรูปแบบการก่อการร้ายที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศซึ่งศึกษาปัญหาเรื่องการก่อการร้ายสากลใหม่มองว่าโลกาภิวัตน์เป็นระบบวัฒนธรรมโลกที่พัฒนาขึ้นเพื่อตอบสนองและเอื้ออำนวยต่อการก่อเกิดของระบบผูกขาดไร้พรมแดน เพื่อให้คนทั้งโลกขึ้นต่อวัฒนธรรมที่เรียกว่า Neo-Westernization ที่เป็นการสร้างกระแสบริโภคนิยมที่นิยมทุกอย่างที่เป็นตะวันตก การเกิดกระแสบริโภคนิยมและการไหลตามกระแสนั้นเป็นการรุกรานความเป็นท้องถิ่นและประเพณีดั้งเดิมของ

คนในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วโลก และส่งผลกระทบต่อในกลุ่มชาตินิยม ประเพณีนิยม และศาสนานิยม ด้วยเหตุนี้โลกาภิวัตน์จึงมักถูกนำมาใช้อธิบายปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นด้านวัฒนธรรม เศรษฐกิจ และการเมือง ด้วยเหตุผลที่ว่าโลกาภิวัตน์ส่งผลกระทบต่อเกี่ยวข้องกับทุกด้านในปัจจุบัน ที่กล่าวมาข้างต้น โดยเฉพาะการกระทบเรื่องแนวคิดทางศาสนาและอัตลักษณ์ของกลุ่มชาตินิยม ศาสนานิยม ฯลฯ ผลกระทบดังกล่าวทำให้นักวิชาการหลายคนนำแนวคิดโลกาภิวัตน์มาใช้อธิบายว่าเป็นสาเหตุหนึ่งของการเกิดความขัดแย้งขึ้นระหว่างชนชาติตะวันตกกับกลุ่มมุสลูมานิยม ในส่วนนี้เองที่นักวิชาการส่วนใหญ่เชื่อว่าทำให้เกิดความไม่พอใจในกลุ่มมุสลิมหัวรุนแรงเนื่องจากกระแสโลกาภิวัตน์นำมาซึ่งการแทรกแซงและการรุกรานทาง วัฒนธรรม อันส่งผลให้เกิดการสูญเสีย ขนบประเพณีเดิม หรือการประทุพผิตจากจารีตของศาสนา

2.8 ทฤษฎีการเคลื่อนไหวทางสังคม (Social Movement)

การเคลื่อนไหวทางสังคม (Social Movement) (บุญชู เกิดโชค, 2555, หน้า 19-22) เป็นทฤษฎีที่นักวิชาการด้านการก่อการร้ายเชื่อว่าสามารถให้แนวคิด (Concept) และเครื่องมือ (Tools) ในการทำความเข้าใจการก่อการร้าย โดย รอดนีย์ สตาร์ค (Rodney Stark) และดอนนาเทลลา เดลลา พอร์ตา (Donnatella Della Porta) สตาร์คเป็นนักสังคมวิทยาที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านศาสนา ซึ่งศึกษาวิวัฒนาการของภัยคุกคาม (Threat Evolution) ผ่านการเคลื่อนไหวทางสังคม หัวใจของแนวคิดของสตาร์ค อยู่บนพื้นฐานที่ว่า การเคลื่อนไหวทางสังคมกระทำโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความเปลี่ยนแปลง โดยสตาร์ค ระบุว่าเงื่อนไขแรกในพัฒนาการของภัยคุกคามเกิดขึ้นเมื่อบางคนในสังคมมีความรู้สึกคับข้องใจ (Grievance) ร่วมกับคนอื่น และปรารถนาจะแก้ไขปัญหานั้นร่วมกันไม่ว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสังคม หรือขัดขวางไม่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลง โดยรูปแบบความคับข้องใจ อาจเป็นความหวัง (Hopes) และ ความปรารถนา (Aspirations) ซึ่งโดยรวมเรียกว่า “ความต้องการที่ไม่ได้รับการเติมเต็ม” (Unfulfilled Needs) ความต้องการดังกล่าวนี้อาจไม่มีเหตุมีผลหรือ ไม่มี ความชอบธรรม

ส่วน เดลลา พอร์ตา ศาสตราจารย์ทางด้านสังคมวิทยาชาวอิตาลีเป็นนักวิชาการคนสำคัญ ที่บุกเบิกการเชื่อมโยงการเคลื่อนไหวทางสังคมกับการก่อการร้าย โดยแบ่งออกเป็น 2 ปัจจัย ดังนี้

ปัจจัยแรก คือ ประสบการณ์ส่วนตัว ซึ่งตามทัศนะของเดลลา พอร์ตา ประสบการณ์ส่วนตัว เช่น การถูกกระทำทารุณโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ และความคับข้องใจ ทำให้การรับรู้ความชอบธรรมของรัฐบิดเบี้ยวไป และเป็นต้นเหตุของการทำให้เป็นหัวรุนแรง (Radicalization) โดยจากกรณีศึกษาในสาธารณรัฐอิตาลี โครงสร้างโอกาสทางสังคม (Political Opportunity Structure) ในห้วงหลังสงครามโลกครั้งที่สองไม่อยู่ในสถานะที่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ และเมื่อความต้องการบางส่วนไม่ได้รับการเติมเต็มจึงทำให้เกิดการปะทะระหว่างผู้ชุมนุมประท้วงกับกองกำลังของรัฐ

ปัจจัยที่สอง คือ อุดมการณ์หัวรุนแรง ซึ่งกรณีดังกล่าวอาจทำให้ยังเกิดการแยกตัวของประชาชนออกจากขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม ซึ่งอาจนำไปสู่การใช้ความรุนแรง เช่น การก่อความไม่สงบ หรือการก่อการร้าย อีกทั้งอุดมการณ์หัวรุนแรง (Radical Ideologies) ที่อาจล่อลวงมาให้ประชาชนยอมรับการใช้ความรุนแรง ความรุนแรงในหลักการก็มีได้ใช้ความรุนแรงโดยสมำเสมอ กลุ่มที่ใช้ความรุนแรงโดยสมำเสมอจะกระทำไปจากการได้รับปัจจัยภายใน (อุดมการณ์) และปัจจัยภายนอก (การกระทำของรัฐ) ซึ่งการป้องกันตนเอง (Self-defense) เป็นเหตุผลที่ทรงพลังที่สุดที่ทำให้ปัจเจกชนรวมตัวกันใช้ความรุนแรงโดยสมำเสมอ ด้วยตรรกะนี้การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ตำรวจจึง เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในกรอบความคิดของทฤษฎีนี้

2.9 ทฤษฎีโครงสร้าง (Structural Theory)

ปฏิบัติการก่อการร้ายสร้างความรุนแรงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วโลกนับจากอดีตจนถึงปัจจุบันทำให้มีผู้คนบาดเจ็บ และล้มตายเป็นจำนวนมาก (คลยา เทียนทอง, 2548, หน้า 17-19) ได้ส่งผลทำให้การศึกษาวิเคราะห์เพื่อหาสาเหตุหรือปัจจัยที่มีอิทธิพลผลักดันให้แสดงออกซึ่งพฤติกรรม ของปฏิบัติการก่อการร้ายยิ่งกลายเป็นสิ่งสำคัญเพราะอย่างน้อยเมื่อทราบว่าเกิดจากสาเหตุใดแล้วก็ อาจจะช่วยให้เข้าใจต้นตอของปัญหาได้อย่างแท้จริงว่าเพราะเหตุใด หรืออะไรเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้เกิดพฤติกรรมก่อการร้ายขึ้น โดยทฤษฎีโครงสร้าง (Structural Theory) นั้นเป็นแนวทางการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (Environmental Analysis) ที่พิจารณาจากสภาพแวดล้อมรอบตัวที่เกิดขึ้น ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม ฯลฯ ว่าเป็นอย่างใด ถึงมีอิทธิพลทำให้เกิดพฤติกรรมก่อการร้ายขึ้น การวิเคราะห์ในลักษณะนี้ถือเป็นการวิเคราะห์แบบกว้าง ดังนี้

สภาพแวดล้อมทางการเมือง

ภายในประเทศ การก่อการร้ายที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เป็นผลมาจากสภาพแวดล้อมหรือบรรยากาศทางการเมืองภายในประเทศที่เต็มไปด้วยความไม่เอื้ออำนวย ปิดการให้โอกาสในการมีส่วนร่วมทางการเมืองไปจนกระทั่งบีบบังคับ กดขี่ ข่มเหง ทำร้าย ใช้ความรุนแรงและสร้างความหวาดกลัวให้ประชาชน โดยเฉพาะประชาชนที่ต่อต้าน อันอาจเป็นผลทางตรงและทางอ้อมจากการใช้ลัทธิเผด็จการ รูปแบบต่าง ๆ ในการรวมอำนาจปกครองประเทศ รวมทั้งการที่ผู้นำมีนโยบายเลือกปฏิบัติให้ความสำคัญ ต่อตนเอง และพวกพ้อง

ภายนอกประเทศ สภาพแวดล้อมทางการเมืองภายนอกประเทศก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดพฤติกรรมก่อการร้ายได้เช่นกัน นั่นคือการที่อาณาจักรที่รุ่งเรือง หรือประเทศมหาอำนาจในอดีตใช้นโยบายแผ่ขยายพื้นที่ และเขตอิทธิพลสร้างลัทธิจักรวรรดินิยม เพื่อล่าอาณานิคมโดยใช้กำลังรุกราน ครอบงำ และแทรกแซงดินแดน หรือประเทศที่อ่อนแอกว่า ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นดินแดนหรือประเทศที่ยังด้อยพัฒนา รวมทั้งการที่บางประเทศสนับสนุนปฏิบัติการก่อการร้ายให้ เกิดขึ้น

ในประเทศที่ตนต้องการบ่อนทำลายความมั่นคง อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันการที่ปฏิบัติการก่อการร้าย ทั่วโลกมีความรุนแรง ขยายตัว และมีเครือข่ายกระจัดกระจายในหลายพื้นที่ดังเช่นกลุ่มก่อการร้ายอัลกออิดะห์ นั้น ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากระบบการเมืองโลกต้องอยู่ภายใต้อิทธิพลการขึ้นนำของการครอบงำ การแทรกแซง ทั้งทางตรงและทางอ้อมจากมหาอำนาจสหรัฐอเมริกาแบบขั้วเดียว โดยเฉพาะ ในพื้นที่ตะวันออกกลางซึ่งมีอิสราเอลเป็นพันธมิตรสำคัญ

สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ

ความทุกข์ยาก แกร่นแค้นของประชาชนอันเนื่องมาจากการฉกฉวยแสวงประโยชน์ ความเหลื่อมล้ำ การทุจริตคอร์รัปชัน และการถูกเอารัดเอาเปรียบขูดรีดจากรัฐกลายเป็นปัจจัยร่วม สำคัญที่นำไปสู่ พฤติกรรมก่อการร้าย นอกจากนี้การแผ่ขยายลัทธิจักรวรรดินิยมในอดีตที่ทำให้ เกิดสภาวะการตักตวง ผลประโยชน์มหาศาลในเรื่องทุน วัตถุดิบ และแรงงาน โดยตรงจากประเทศ อาณานิคมอย่างไร้ ความชอบธรรม รวมทั้งการแพร่สะพัดแนวทางทุนนิยมเสรีในปัจจุบัน ผนวกกับ ลัทธิจักรวรรดินิยม แบบใหม่ได้ถูกสร้างขึ้นบนความชอบธรรมในการเอารัดเอาเปรียบและตักตวง ผลประโยชน์จาก ประเทศเล็กโดยอาศัยกฎเกณฑ์และระเบียบแบบแผนที่เป็นสากลรองรับ จึงยิ่งเท่ากับทำให้พฤติกรรมก่อการร้ายรุนแรงมากขึ้น

สภาพแวดล้อมทางสังคมวัฒนธรรมและศาสนา

ชีวิตความเป็นอยู่ในสังคมที่ปราศจากความยุติธรรมมีการแบ่งแยกชนชั้น เชื้อชาติ ศาสนา ประชาชนถูกเอารัดเอาเปรียบ ขาดการเหลียวแล และถูกทอดทิ้งจากรัฐ สภาพสังคมที่เป็นไป อย่างล่าหลัง การศึกษา การสาธารณสุข โภค สาธารณูปการ และการสาธารณสุข รวมทั้งการติดต่อสื่อสาร และการคมนาคมขนส่งยังไม่ดีพอ นอกจากนี้การที่ชนบชธรรมนิยม ประเพณี วิถีการดำเนินชีวิต วัฒนธรรม และการนับถือศาสนาที่แตกต่างกันถูกมองอย่างมีอคติ (Prejudice) และแปลกแยก (Discrimination) ไปจนกระทั่งถูกล่วงละเมิด ทั้งนี้สภาพแวดล้อมลักษณะดังกล่าวล้วนแล้วแต่ สามารถทำให้เกิดพฤติกรรมก่อการร้ายได้ทั้งสิ้น ขณะเดียวกันการก้าวล่วงชนบชธรรมนิยม ประเพณี วิถีการดำเนินชีวิต วัฒนธรรม และศาสนาแบบดั้งเดิม ด้วยความเจริญทางวัตถุและค่านิยม สมัยใหม่ในรูปแบบต่าง ๆ ก็อาจส่งผลให้เกิดพฤติกรรมก่อการร้ายด้วยเช่นกัน

แม้ว่าการเกิดสภาพแวดล้อมแต่ละด้านในลักษณะดังกล่าวจะเป็นคำตอบได้ในเบื้องต้น แต่ยังไม่อธิบายไม่ได้ในบางกรณี โดยแนวทางการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเป็นเพียงการวิเคราะห์เฉพาะ ภายนอกทำให้มีจุดอ่อนคือไม่สามารถอธิบายได้ว่าเพราะเหตุใดภายใต้สภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้น ในลักษณะดังกล่าวไม่ส่งผลทำให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลอื่นมีพฤติกรรมก่อการร้ายไปด้วย ด้วยเหตุนี้ แนวทางการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเพียงอย่างเดียวจึงไม่เพียงพอที่จะเป็นคำตอบได้ ทั้งหมด จำเป็นต้องอาศัยแนวทางการวิเคราะห์ที่ตัวบุคคลผู้กระทำควบคู่ไปด้วย

2.10 ทฤษฎีความเกี่ยวข้องกับการถูกกีดกัน (Relative Deprivation)

การวิเคราะห์ตัวบุคคลผู้กระทำ (Actor Analysis) แนวทางการวิเคราะห์ตัวบุคคลผู้กระทำ (Actor Analysis) ตามทฤษฎีความเกี่ยวข้องกับการถูกกีดกัน (Relative Deprivation) กล่าวว่า “ความรู้สึกถูกกีดกัน บีบคั้น และความคับข้องใจ เป็นรากฐานของปัจเจกบุคคลที่ตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรม รวมทั้งความคาดหวังของกลุ่มเมื่อต้องประสบกับการระงับให้อดกลืนอยู่ต่อการมีฐานะเป็น บุคคลชั้นสอง รวมทั้งการได้รับความไม่ยุติธรรมอื่น ๆ ในสังคม” (ดลยา เทียนทอง, 2549, หน้า 19-21) สิ่งเหล่านี้ล้วนเกี่ยวข้องกับการถูกกีดกัน ซึ่งสามารถนำไปสู่การเกิดความรุนแรงได้ นอกจากนี้ การถูกตัดสิทธิ์หรือการถูกกีดกันอย่างสมบูรณ์ (Absolute Deprivation) ในเรื่องความต้องการพื้นฐานเพื่อความอยู่รอดหรือปัจจัยสี่โดยรัฐหรือสังคมก็ยิ่งก่อให้เกิดพฤติกรรมความรุนแรงได้เช่นกัน แต่การวิเคราะห์ ตามทฤษฎีความเกี่ยวข้องกับการถูกกีดกันก็มีจุดอ่อนหลายประการ อาทิ มีการวิจัยทางจิตวิทยาพบว่า ความก้าวร้าวรุนแรงไม่ค่อยเกิดมากนัก เมื่อมีเงื่อนไขเกี่ยวกับการถูกกีดกัน หรือทฤษฎีการวิเคราะห์นี้ เป็นการอธิบายที่เข้ากับปัจเจกบุคคลมากกว่ากลุ่มบุคคล เป็นต้น

การวิเคราะห์ทางจิตวิทยา (Psychological Approach) เป็นการวิเคราะห์เพื่อค้นหา แรงจูงใจจากข้างใน (Motivation) ว่าทำไมถึงผลักดันให้แสดงพฤติกรรมก่อการร้ายเป็นปฏิกิริยาตอบโต้ต่อสภาพแวดล้อมที่ไม่พึงปรารถนาดังกล่าวในขณะที่คนอื่นกลับไม่กระทำคำอธิบายที่ปรากฏคือ มีแรงจูงใจเฉพาะจากข้างใน 4 ประการ ซึ่งผลักดันให้เกิดพฤติกรรมก่อการร้าย ได้แก่ (1) ความมั่นใจทางศีลธรรม (Moral Convictions) (2) การนิยามอย่างง่าย ๆ ระหว่างความดีและความชั่วร้าย (Simplified Definition of Good and Evil) (3) การแสวงหาสังคมในอุดมคติ (Seeking Utopia) และ (4) การอุทิศตน (Codes of Self-sacrifice) โดยมีเป้าหมายเพื่อ (1) ให้ได้รับสิ่งที่ถูกปฏิเสธโดยไม่ชอบธรรม เช่น ที่ดิน เสรีภาพ สิทธิขั้นพื้นฐาน รวมทั้งโอกาส (2) ทำให้เกิดเอกลักษณ์สถานภาพ สิทธิความเป็นเจ้าของที่ถูกทำลายหรือสูญเสียไปกลับมาใหม่ (3) การปกป้องตัวตนที่ถูกข่มขู่หรือได้รับ การปฏิบัติที่ไม่ดี และ (4) เพื่อรื้อฟื้นสิทธิผลประโยชน์ สิทธิพิเศษ ที่ถูกเพิกถอนหรือถูกยึดเอาไป ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ได้ส่งผลทำให้พฤติกรรมก่อการร้ายที่เกิดขึ้นกลายเป็นสิ่งที่ชอบธรรม และมีความสมเหตุสมผล

ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความครอบคลุมในการวิเคราะห์ทางจิตวิทยา จะขอแบ่งระดับการวิเคราะห์เป็น 2 ระดับ ดังนี้

ระดับบุคคล (Individual Level) การที่บุคคลจะกระทำการก่อการร้ายได้นั้นบ่อยครั้งที่พบว่า จะต้องเป็นบุคคลที่มีลักษณะเฉพาะ โดยส่วนใหญ่เป็นผลมาจากการประสบเหตุการณ์สำคัญในชีวิตของเขา (เขาพยายามตีความตามความรู้สึกของตนเองตามสภาพที่เป็นจริง ซึ่งแตกต่างจาก

ความเข้าใจของรัฐบาล และสังคมที่เขาเผชิญ) จนทำให้เขารู้สึกต่อต้านสังคมอย่างรุนแรง โดยที่เขาจะพยายามหาทางปรับปรุงแก้ไขสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ หรือต้องการจะชดเชย ไปจนกระทั่งต้องการแก้แค้น สภาพแวดล้อมรอบตัวเขา

ระดับกลุ่มบุคคล (Group Level) แม้ว่าความรุนแรงทางการเมืองเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมที่คุ้นเคยต่อบางคน แต่เมื่อใดก็ตามที่กระบวนการถูกผนวกเข้ากับการประกาศความต้องการของกลุ่มแล้วความเป็นปัจเจกบุคคลก็จะหายไป ความสำคัญของกลุ่มจะเข้ามาแทนที่ นอกจากนี้ยัง อาศัยแรงจูงใจทางจิตวิทยา และการปลุกระดมของผู้นำให้นำไปสู่ความเข้มข้นของการเคลื่อนไหวของกลุ่มก่อการร้าย ซึ่งพวกเขาต้องการความเป็นเอกฉันท์ร่วมกัน แรงกดดันที่จะขยายความถี่และความรุนแรง ของการปฏิบัติการยังคงมีอยู่ การประนีประนอมจะถูกปฏิเสธ และกลุ่มก่อการร้ายจะมุ่งมั่นไปสู่ความต้องการสูงสุด

อย่างไรก็ตามอาจกล่าวได้ว่าพฤติกรรมก่อการร้ายที่เกิดขึ้นเพื่อตอบโต้ต่อสภาพแวดล้อมที่ไม่พึงประสงค์ส่วนใหญ่ถือเป็นการก่อการร้ายที่มีวัตถุประสงค์เจตนาธรรม และอุดมการณ์ที่ชัดเจน รวมทั้งมีการเตรียมการเพื่อสร้างระบบสังคมใหม่ขึ้นมาแทนที่ นอกจากนี้ยังมีแนวร่วมจากมวลชนเป็นจำนวนมากซึ่งอาจเกิดจากความเชื่อในตัวผู้นำการปลุกระดม หรือความรู้สึกมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ซึ่งหากการก่อการร้ายประสบความสำเร็จจนได้รับการยอมรับในเวลาต่อมา กลุ่มก่อการร้ายนั้น ๆ ก็จะได้รับยกย่อง และเปิดโอกาสให้แสดงบทบาทของตัวเองอย่างชอบธรรม อาทิ องค์การปลดปล่อย ปาเลสไตน์ (Palestine Liberation Organization: PLO) เป็นต้น

ในขณะที่ก็มีการกล่าวว่าก่อการร้ายไม่ได้ถูกกำหนดโดยเหตุผล และความแน่วแน่ที่มีพื้นฐานความเข้าใจอันถูกต้องตามความเป็นจริง ความมุ่งหมายที่แท้จริงของบุคคลหรือกลุ่มก่อการร้ายคือต้องการโน้มน้าวให้ผู้ดูหรือผู้ฟังมีมุมมองเช่นเดียวกับตน โดยเฉพาะมุมมองเกี่ยวกับความขัดแย้งซึ่งฝ่ายก่อการร้ายและฝ่ายรัฐบาลพยายามตีความในเรื่องนี้บนมาตรฐานความชอบธรรมทางการเมืองของตน ที่น่าสนใจไปกว่านั้นคือการเกิดประเด็นคำถามที่ว่าหากสภาพแวดล้อมในสังคมปกติสุขดีแล้วจะปรากฏพฤติกรรมก่อการร้ายขึ้นหรือไม่ คำตอบที่ได้คือนับจากอดีตเป็นต้นมา มีการก่อการร้ายหลายครั้งภายใต้สภาพแวดล้อมที่เป็นปกติ ซึ่งพบว่าเกิดจากการกระทำของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ไม่มีวัตถุประสงค์ เจตนาธรรม หรืออุดมการณ์ที่ชัดเจน แต่ต้องการเพียงสร้างความระส่ำระสาย ทำลาย ความสงบสุขในสังคมให้เกิดขึ้น อาทิ การกระทำของกลุ่ม Anarchist ไปจนกระทั่งอาจเรียกว่าเป็นผู้ป่วยทางจิต (Mental Illness) เลยก็น่าได้ ขณะเดียวกันก็อาจเป็นการกระทำโดยกลุ่มบุคคลที่มีความคิดเห็นไม่ลงรอย และต่อต้านรัฐ (Dissident Terrorist) ด้วยเหตุผลทางกายภาพ มุมมอง ความคิดรวมไปถึงการมีผลประโยชน์ที่แตกต่าง เช่น การก่อการร้ายโดยกลุ่มที่เคร่งศาสนา การก่อการร้าย

เพื่อการปฏิบัติ ดังคำกล่าวของนักปฏิวัติชาวรัสเซียที่ว่า “การก่อการร้ายเป็นหนทางเดียวที่จะทำให้การโค่นล้มระบบซาร์ประสบความสำเร็จ” หรือการก่อการร้ายโดยกลุ่มชาตินิยม เป็นต้น

2.11 ทฤษฎีคลื่น (Waves Theory)

ทฤษฎีคลื่นสี่ลูกของการก่อการร้ายสมัยใหม่ (The Four Waves of Modern Terrorism) ได้ถูกสร้างขึ้นมาจากความเข้าใจของ David C. Rapoport ภายหลังจากที่ได้ทำการศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับ “การก่อการร้าย” มายาวนานหลายสิบปี โดยสาระสำคัญของทฤษฎีคือการแบ่งห้วงระยะเวลาของการก่อการร้าย (เท็ดสยาม บุญยะเสนา, ออนไลน์, 2561) ซึ่งมีจุดเริ่มต้นและมีพัฒนาการมากกว่า 130 ปี โดย Rapoport ได้มีการแบ่งแยกคลื่นของการก่อการร้ายออกเป็น 4 คลื่น ดังนี้

คลื่นลูกที่หนึ่ง “การสร้างหลักการ” โดยจุดสำคัญของลักษณะคลื่นลูกที่หนึ่งนั้นเป็นการดำเนินการของผู้ก่อการร้ายที่เกิดขึ้นในช่วงทศวรรษที่ 1890 ซึ่งบางครั้งเรียกว่า “ยุคทองของการลอบสังหาร” โดยในห้วงเวลาดังกล่าวผู้ก่อการร้ายจะใช้รูปแบบ หรือวิธีการก่อเหตุด้วยการลอบสังหารบุคคลสำคัญ ๆ โดยในห้วงระยะเวลาของคลื่นลูกที่หนึ่งนี้ จะยังไม่เป็นการที่ก่อให้เกิดปัญหา ระหว่างประเทศตามความเห็นของ Rapoport

คลื่นลูกที่สอง เป็นยุคของ “การสร้างภาษาขึ้นมาใหม่” ซึ่งเกิดขึ้นจากการที่ผู้ก่อการร้ายมองว่าประเด็นปัญหาทางการเมืองได้ก่อให้เกิดแนวคิดที่บุคคลที่อ้างว่าเป็นการต่อสู้เพื่อเสรีภาพ (Freedom Fighter) ซึ่งผู้ก่อการร้ายไม่ต้องการใช้คำว่า “ผู้ก่อการร้าย” เนื่องจากเป็นคำที่ให้ความหมายไปในแง่ลบ แต่จะใช้คำอื่นแทนเพื่อเป็นการเรียกร้องความเห็นใจจากผู้สนับสนุน โดยใช้ยุทธวิธีที่มุ่งเน้น การสังหารตัวแทนของรัฐ ซึ่งตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจนคือการทำสงครามกองโจร และการสร้างภาษา ขึ้นมาใหม่ซึ่งทำให้เป็นสิ่งที่น่าสนใจของประชาคมระหว่างประเทศ เช่น องค์การสหประชาชาติ (United Nations: UN) เริ่มให้ความสนใจในประเด็นปัญหาผู้ก่อการร้ายที่ต่อสู้กับลัทธิล่าอาณานิคมในฐานะที่ เป็นผู้ต่อสู้เพื่อเสรีภาพ

คลื่นลูกที่สาม เป็น “ปัญหาระหว่างประเทศ” โดยการก่อการร้ายในห้วงคลื่นลูกที่สามนี้ เริ่มต้นขึ้นในทศวรรษที่ 1980 ซึ่งภาครัฐมีความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายอย่างเป็นรูปธรรม โดยการสร้างกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศผ่านทาง การประสานงานของเจ้าหน้าที่รัฐ (เจ้าหน้าที่ตำรวจ) ทั้งหลายแสดงให้เห็นว่าประชาคมระหว่างประเทศเริ่มมีความตระหนักรู้ถึงภัยคุกคามความมั่นคงที่มาจากปัญหาการก่อการร้าย ซึ่งไม่สามารถดำเนินการแก้ไข ปัญหาด้วยรัฐใดเพียงรัฐหนึ่งได้อีกต่อไป

คลื่นลูกที่สี่ เกิดขึ้นในห้วงยุคปัจจุบันและกำลังดำเนินอยู่ซึ่งเป็นปัญหาการก่อการร้ายตามความเชื่อทางศาสนา (Religious Waves)

อาจกล่าวได้ว่า ความล้มเหลวของการปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยส่งผลทำให้เกิดคลื่นการก่อการร้ายลูกที่หนึ่ง ต่อมาความต้องการกำหนดความเป็นเสรีภาพของรัฐส่งผลทำให้เกิดการก่อการร้ายในคลื่นลูกที่สอง และปัญหาของคลื่นลูกที่สามเป็นเรื่องเกี่ยวกับระบบที่ใช้การปกครอง ที่มีใช้เป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ส่วนคลื่นลูกที่สี่นั้นแสดงให้เห็นถึงปัญหาของการต่อต้านการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเนื่องจากแนวความคิดเรื่องประชาธิปไตยไม่ สอดคล้องกับหลักความเชื่อทางศาสนาบางประการ โดยสาเหตุที่เป็นแรงจูงใจของการก่อการร้ายนั้น เป็นเรื่องสำคัญซึ่งแสดงออกมาให้เห็นจากพฤติกรรมของผู้ก่อการร้ายในแต่ละยุคดังกล่าวไว้ข้างต้น ซึ่งองค์ประกอบของการก่อการร้ายสามารถสรุปถึงสาเหตุสำคัญได้ 2 ประการ ได้แก่

1) ความไม่ได้รับความเป็นธรรมในสังคมและการเมืองจึงส่งผลให้ประชาชนผู้ที่ถูกกดขี่เลือกที่จะเป็นผู้ก่อการร้าย ด้วยเหตุที่พวกเขาเหล่านี้พยายามเรียกร้องสิทธิที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมทางการเมือง หรือสังคม หรือในประวัติศาสตร์ที่ผ่านมา

2) ความเชื่อที่ว่าความรุนแรง หรือการสร้างภัยคุกคาม จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ เชื่อว่าต้องใช้วิธีการที่รุนแรงจึงจะทำให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ต้องการผู้ก่อการร้ายในประวัติศาสตร์นั้นแสดงให้เห็นว่าพวกเขาจำเป็นต้องใช้วิธีการที่รุนแรงเนื่องจากพวกเขาไม่มีทางเลือก หรืออยู่ในสถานการณ์นั้นมาตั้งแต่เกิด

สาเหตุที่แท้จริงของการก่อการร้ายคือความสำเร็จของการก่อการร้ายสามารถเรียกร้องความสนใจ หรือผู้ก่อการร้ายเองได้รับประโยชน์อย่างต่อเนื่องจากการก่อเหตุและคาดว่าผู้ก่อการร้ายจะยังคงปฏิบัติการอย่างต่อเนื่องตราบใดที่สังคมระหว่างประเทศยังคงไม่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ก่อการร้าย ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ เบรน เจนกินส์ในปี ค.ศ. 1975 (พ.ศ. 2518) ที่ว่า “ผู้ก่อการร้ายต้องการให้ประชาชนจำนวนมากมองเห็นพวกเขาและต้องการให้ประชาชนจำนวนมากฟังพวกเขา แต่เขาไม่ได้ ต้องการให้ประชาชนเสียชีวิต” ภายใต้เงื่อนไขที่ผู้ก่อการร้ายอาจเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดโดยตรง โดยอ้อม ไปจนถึงเป็นผู้ที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเลยก็เป็นได้

ส่วนแรงจูงใจของการก่อการร้ายนั้นมิได้เกิดขึ้นมาจากประชาชนแต่เพียงอย่างเดียว ในอดีตการก่อการร้ายมีตั้งแต่ผู้ก่อการร้ายที่เป็นปัจเจกบุคคลจนถึงระดับรัฐจากประวัติศาสตร์ของการก่อการร้าย สามารถแบ่งลักษณะของการก่อการร้ายได้ดังนี้

1) ผู้ก่อการร้ายเป็นทั้งปัจเจกบุคคล องค์กร รัฐ และอาจมีรูปแบบของความร่วมมือนั้นหากความร่วมมือนั้นสามารถประสานผลประโยชน์กันได้ (ความเชื่อ ศาสนา ปรัชญา และอุดมคติ) โดยการก่อการร้ายมีทั้งที่แสดงออกให้เห็นอย่างชัดเจนและปกปิดเป็นความลับ

2) การก่อการร้ายในอดีตจนถึงปัจจุบันแม้ว่าจะมีรูปแบบที่เปลี่ยนแปลงไปแต่ก็ยังคงไว้ซึ่งการโฆษณาเกี่ยวกับการกระทำอันส่งผลทางด้านจิตวิทยาต่อผู้ที่รับรู้ข้อมูลข่าวสารของผู้ก่อการร้ายโดยถือว่าเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของการก่อการร้ายรวมถึงเป็นการอ้างความรับผิดชอบในการก่อเหตุด้วย

3) การก่อการร้ายมักจะอ้างความชอบธรรมจากการตีความ หรือแปลความหมายจากลัทธิ ความเชื่อ ปรัชญา ศาสนา หรือทัศนคติทางการเมือง เพื่อให้การกระทำของตนเองได้รับการยอมรับจากกลุ่มของตนเองและผู้อื่น

4) เหตุของการก่อการร้ายนั้นไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ถูกกระทำเท่านั้น แต่ผู้ก่อการร้ายเองอาจตกเป็นเหยื่อเมื่อเกิดข้อผิดพลาดในการพิจารณาสภาพแวดล้อมและสถานะข้อเท็จจริงในขณะนั้น ฉะนั้นผู้ที่เป็นเหยื่อของการก่อการร้ายจึงมีตั้งแต่ผู้ก่อการร้ายเอง ผู้ที่ถูกกระทำโดยตรง และผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยอ้อม เป็นต้น

3. กฎหมายเกี่ยวกับการก่อการร้ายของไทย

กฎหมายเกี่ยวกับการก่อการร้ายที่ใช้บังคับในปัจจุบันมีจำนวนทั้งสิ้น 15 ฉบับ แต่ละฉบับมีหลักการและสาระสำคัญดังนี้

3.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

ประเทศไทยมีกฎหมายที่เกี่ยวกับการก่อการร้ายบังคับใช้ในปัจจุบันจำนวนมาก หลายฉบับบางฉบับล้าสมัย หรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบันไม่สามารถบังคับใช้ให้เกิดประสิทธิภาพได้ รวมทั้งมีกฎหมายจำนวนมากที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือ ประกอบอาชีพของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์มาตรา 77 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ที่บัญญัติขึ้นมาก็เพื่อให้เกิดการปฏิรูปกฎหมายที่มีผลใช้บังคับในปัจจุบันและพัฒนากฎหมายให้สอดคล้องกับหลักสากล และมีความประสงค์ไม่ให้ออกกฎหมายมากเกินไปให้รัฐยกเลิก หรือปรับปรุงกฎหมายดังกล่าว โดยการออกกฎหมายควรคำนึงถึงภาระของประชาชนและดำเนินการ ให้ประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายได้โดยสะดวกและเข้าใจได้ง่ายเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่าง ถูกต้องโดยมีกระบวนการและขั้นตอนการดำเนินการตามเจตนารมณ์ คือ หลักการก่อนตรากฎหมาย หลักการยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมาย และหลักการเมื่อกฎหมายที่ผลบังคับใช้แล้วเพื่อเป็นแนวทางการดำเนินการต่อไป

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 77 บัญญัติว่า “รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้อง

กับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพโดยไม่ชักช้าเพื่อไม่ให้ เป็นภาระแก่ประชาชน และดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายต่าง ๆ ได้โดยสะดวกและ สามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่ายเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง

ก่อนการตรากฎหมายทุกฉบับ รัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับ ฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการ ตรากฎหมายทุกขั้นตอน เมื่อกฎหมายมีผลใช้บังคับแล้ว รัฐพึงจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของ กฎหมายในรอบระยะเวลาที่กำหนดโดยรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วยเพื่อพัฒนา กฎหมายทุกฉบับให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป

รัฐพึงใช้ระบบอนุญาตและระบบคณะกรรมการในกฎหมายเฉพาะกรณีที่เป็นพึงกำหนด หลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐและระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่ บัญญัติไว้ในกฎหมายให้ชัดเจน และพึงกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง”

จะเห็นได้ว่าตามมาตรา 77 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้กำหนดให้รัฐต้องปฏิบัติตามหลักการในการตรากฎหมายที่จะใช้บังคับเป็นกฎหมายอย่างเคร่งครัด เพื่อให้ประชาชนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการตรากฎหมาย และเพื่อให้ได้กฎหมายที่มี ประสิทธิภาพ จึงกำหนดให้รัฐต้องปฏิรูปประเทศในด้านต่าง ๆ ตามมาตรา 258 รวมทั้งด้านกฎหมาย และด้านกระบวนการยุติธรรมที่มีอยู่ด้วย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 258 กำหนดให้รัฐต้อง ดำเนินการปฏิรูปประเทศในด้านต่าง ๆ ให้เกิดผล โดยสรุปดังต่อไปนี้

1) ด้านกฎหมาย

(1) มีกลไกให้ดำเนินการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับต่าง ๆ ที่ใช้ บังคับอยู่ก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา 77 และพัฒนาให้ สอดคล้องกับหลักสากล โดยให้มีการใช้ระบบอนุญาตและระบบการดำเนินการโดยคณะกรรมการ เพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อให้การทำงานเกิดความคล่องตัว โดยมีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน และไม่สร้างภาระ แก่ประชาชนเกินความจำเป็น เพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และป้องกันการทุจริต และประพฤติมิชอบ

(2) ปฏิรูประบบการเรียนการสอนและการศึกษาอบรมวิชากฎหมายเพื่อพัฒนา ผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายให้เป็นผู้มีความรอบรู้ มีนิติทัศนะ และยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม ของนักกฎหมาย

(3) พัฒนาระบบฐานข้อมูลกฎหมายของรัฐ โดยใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลกฎหมายได้สะดวก และสามารถเข้าใจเนื้อหาสาระของกฎหมายได้ง่าย

(4) จัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย

2) ด้านกระบวนการยุติธรรม

(1) ให้มีการกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมที่ชัดเจนเพื่อให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยไม่ล่าช้า และมีกลไกช่วยเหลือประชาชนผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ให้เข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้ รวมตลอดทั้งการสร้างกลไกเพื่อให้มีการบังคับการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและความไม่เป็นธรรมในสังคม

(2) ปรับปรุงระบบการสอบสวนคดีอาญาให้มีการตรวจสอบและถ่วงดุลระหว่างพนักงานสอบสวนกับพนักงานอัยการอย่างเหมาะสม กำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้ชัดเจนเพื่อมิให้เกิดขีดอายุความ และสร้างความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการในการสอบสวนคดีอาญา รวมทั้งกำหนดให้การสอบสวนต้องใช้ประโยชน์จากนิติวิทยาศาสตร์ และจัดให้มีบริการทางด้านนิติวิทยาศาสตร์มากกว่าหนึ่งหน่วยงานที่มีอิสระจากกันเพื่อให้ประชาชนได้รับบริการในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงอย่างมีทางเลือก

(3) เสริมสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรขององค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมให้มุ่งอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนโดยสะดวกและรวดเร็ว

(4) ดำเนินการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับหน้าที่ อำนาจ และภารกิจของตำรวจให้เหมาะสม และแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการตำรวจให้เกิดประสิทธิภาพ มีหลักประกันว่าข้าราชการตำรวจจะได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมได้รับความเป็นธรรมในการแต่งตั้ง และโยกย้าย และการพิจารณาบำเหน็จความชอบตามระบบคุณธรรมที่ชัดเจน ซึ่งในการพิจารณาแต่งตั้งและโยกย้ายต้องคำนึงถึงอาวุโสและความรู้ความสามารถประกอบกันเพื่อให้ข้าราชการตำรวจสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ตกอยู่ใต้อาณัติของบุคคลใด มีประสิทธิภาพและภาคภูมิใจในการปฏิบัติหน้าที่ของตน

3.2 ประกาศพระราชโองการ เรื่อง ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 -2580)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 65 กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว โดยให้เป็นไปตามกำหนดในกฎหมายว่าด้วยการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ และต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 โดยมีผลบังคับเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2560

ประกาศพระราชโองการ เรื่อง ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) เป็นยุทธศาสตร์ชาตินับแรกของประเทศไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ในช่วงเวลาดังกล่าวเพื่อความสุขของคนไทย

ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติ จึงจำเป็นต้องกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศระยะยาวที่จะทำให้ประเทศไทยมีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยภายในและภายนอกประเทศในทุกมิติทุกรูปแบบและทุกระดับ ทั้งภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม และการบริการของประเทศได้รับรับการพัฒนาระดับไปสู่การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการสร้างมูลค่าเพิ่มและพัฒนาเทคโนโลยีที่สำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจใหม่ที่จะสร้างและเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ โดยประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

1) ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เน้นการบริหารจัดการสถานะแวดล้อมของให้มีความมั่นคง ปลอดภัย เอกราช อธิปไตย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ สังคม ชุมชน มุ่งเน้นการพัฒนาคน เครื่องมือ เทคโนโลยีและระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ให้มีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคาม และภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง ควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบัน และที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ใช้กลไกการแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการ ทั้งกับส่วนราชการ ภาคเอกชน ประชาสังคม และองค์กรที่ไม่ใช่รัฐ รวมถึงประเทศเพื่อนบ้าน และมิตรประเทศทั่วโลกบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล เพื่อเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการดำเนินการของยุทธศาสตร์ชาติด้านอื่น ๆ ให้สามารถขับเคลื่อนไปได้ตามทิศทางและเป้าหมายที่กำหนด

2) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน มีเป้าหมายการพัฒนาที่มุ่งเน้นยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติบนพื้นฐานแนวคิด 3 ประการ ได้แก่

(1) “ต่อยอดอดีต” โดยมองกลับไปที่รากเหง้าทางเศรษฐกิจ อัตลักษณ์วัฒนธรรม ประเพณีวิถีชีวิต และจุดเด่นทางทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย รวมทั้งความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของประเทศ ในด้านอื่น ๆ นำมาประยุกต์ผสมผสานกับเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของ เศรษฐกิจและสังคมโลกสมัยใหม่

(2) “ปรับปัจจุบัน” เพื่อปูทางสู่นาคต ผ่านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศในมิติต่าง ๆ ทั้งโครงข่ายระบบคมนาคมและขนส่ง โครงสร้างพื้นฐานวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและดิจิทัล และการปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการอนาคต

(3) “สร้างคุณค่าใหม่ในอนาคต” ด้วยการเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการ พัฒนาคนรุ่นใหม่ รวมถึงปรับรูปแบบธุรกิจ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาด ผสมผสานกับยุทธศาสตร์ที่รองรับอนาคต บนพื้นฐานของการต่อยอดอดีตและปรับปัจจุบัน พร้อมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐ ให้ประเทศไทยสามารถสร้างฐานรายได้และการจ้างงานใหม่ ขยายโอกาสทางการค้าและการลงทุน ในเวทีโลก ควบคู่ไปกับการยกระดับรายได้และการกินดีอยู่ดี รวมถึงการเพิ่มขึ้นของคนชั้นกลาง และลดความเหลื่อมล้ำของคนในประเทศได้ในคราวเดียวกัน

3) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดีเก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ครอบคลุมและมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์อดออม โอบอ้อมอารีมีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติมีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่สาม และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ผู้การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่ และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง

4) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม มีเป้าหมายการพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชน ท้องถิ่น มาร่วมขับเคลื่อน โดยการสนับสนุนการรวมตัวของประชาชนในการร่วมคิดร่วมทำ เพื่อส่วนรวม การกระจายอำนาจและความรับผิดชอบไปสู่กลไกบริหารราชการแผ่นดินในระดับท้องถิ่น การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการตนเอง และการเตรียมความพร้อมของประชากรไทย ทั้งในมิติสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพสามารถพึ่งตนเอง และทำประโยชน์แก่ครอบครัว ชุมชน และสังคมให้นานที่สุด โดยรัฐให้หลักประกันการเข้าถึงบริการและสวัสดิการที่มีคุณภาพอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง

5) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกมิติ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติ และความเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างกัน ทั้งภายในและภายนอกประเทศอย่างบูรณาการ ใช้พื้นที่เป็นตัวตั้งในการกำหนดกลยุทธ์และแผนงาน และการให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในแบบทางตรงให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยเป็นการดำเนินการบนพื้นฐานการเติบโตร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็ทางเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิต โดยให้ความสำคัญกับการสร้างสมดุลทั้ง 3 ด้าน อันจะนำไปสู่ความยั่งยืนเพื่อคนรุ่นต่อไปอย่างแท้จริง

6) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อปรับเปลี่ยนภาครัฐที่ยึดหลัก “ภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชน และประโยชน์ส่วนรวม” โดยภาครัฐต้องมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาทภารกิจ แยกแยะบทบาทหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ในการกำกับหรือในการให้บริการในระบบเศรษฐกิจที่มีการแข่งขัน มีสมรรถนะสูง ยึดหลักธรรมาภิบาล ปรับวัฒนธรรมการทำงานให้มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม มีความทันสมัย และพร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การนำนวัตกรรม เทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่ ระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัล เข้ามาประยุกต์ใช้อย่างคุ้มค่า และปฏิบัติงานเทียบได้กับมาตรฐานสากล รวมทั้งมีลักษณะเปิดกว้าง เชื่อมโยงถึงกันและเปิดโอกาสให้ ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และ โปร่งใส โดยทุกภาคส่วนในสังคมต้องร่วมกันปลูกฝัง ค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริต ความมัธยัสถ์และสร้าง จิตสำนึกในการปฏิเสธไม่ยอมรับการทุจริต ประพฤติมิชอบอย่างสิ้นเชิง นอกจากนี้ กฎหมายต้องมีความ ชัดเจน มีเพียงเท่าที่จำเป็น มีความทันสมัย มีความเป็นสากล มีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การลด ความเหลื่อมล้ำและเอื้อต่อการพัฒนา โดยกระบวนการยุติธรรมมีการบริหารที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติและการอำนวย ความยุติธรรมตามหลักนิติธรรม

3.3 ประมวลกฎหมายอาญา

ประมวลกฎหมายอาญาเป็นกฎหมายสารบัญญัติที่มีการบัญญัติถึงลักษณะการกระทำ ใดๆใดเป็นความผิดระบอบประกอบความผิดและกำหนดโทษไว้ว่าจะต้องรับโทษอย่างไร

ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย เป็นความผิดในภาค 2 ลักษณะ 1/1 แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งได้มีการเพิ่มเติม โดยมาตรา 4 แห่งพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2546 มีเหตุผลในการเพิ่มเติมที่สำคัญคือ ภัยคุกคามจากการก่อการร้ายมีแนวโน้มว่าจะเกิดขึ้น ในประเทศ อันจะมีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศอย่างร้ายแรง และยังเป็นกรกระทำในลักษณะ การร่วมมือกระทำความผิดระหว่างประเทศ ซึ่งคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ได้มีมติที่ 1373 เมื่อวันที่ 28 กันยายน 2544 ขอให้ทุกประเทศร่วมมือดำเนินการป้องกันและปราบปรามการกระทำใดที่ เป็นการก่อการร้ายให้ยุติลงอย่างรวดเร็ว

ประมวลกฎหมายอาญา ภาค 2 ลักษณะ 1/1 ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย มีสาระสำคัญ ดังนี้

มาตรา 135/1 กำหนดให้การใช้กำลังประทุษร้ายหรือกระทำการใดอันก่อให้เกิดอันตราย แก่ชีวิต ร่างกายหรือเสรีภาพ หรือก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ระบบขนส่ง โทรคมนาคม โครงสร้างพื้นฐานอันเป็นประโยชน์สาธารณะ หรือทรัพย์สินของรัฐ บุคคลใด หรือสิ่งแวดล้อมทำ

ให้เกิดหรือน่าจะเกิดความเสียหายแก่เศรษฐกิจอย่างสำคัญ การกระทำดังกล่าวถ้ากระทำเพื่อขู่เข็ญหรือบังคับทั้งของไทยและต่างประเทศรวมถึงองค์การระหว่างประเทศ ให้กระทำหรือไม่กระทำการใดอันจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง หรือสร้างความกลัวให้ประชาชน เป็นการกระทำความผิดฐานก่อการร้าย

ส่วนมาตรา 135/2 (1) บัญญัติความผิดฐานขู่เข็ญว่าจะกระทำการก่อการร้าย มาตรา 135/2 (2) บัญญัติความผิดฐานสะสมกำลังพล 135/3 บัญญัติความผิดฐานสนับสนุนการก่อการร้าย และ 135/4 บัญญัติความผิดฐานเป็นสมาชิกคณะบุคคลที่มีการกระทำอันเป็นการก่อการร้าย

ความผิดฐานก่อการร้ายในมาตรา 135/1- 135/4 แห่งประมวลกฎหมายอาญาซึ่งเป็นกฎหมายสารบัญญัติ ได้บัญญัติถึงองค์ประกอบความผิดและกำหนดโทษสำหรับผู้กระทำความผิด การกระทำใดที่จะเป็นความผิดฐานก่อการร้ายได้นั้น จึงต้องมีครบทั้งองค์ประกอบภายนอกของความผิดคือ มีผู้กระทำ มีการกระทำและมีวัตถุแห่งการกระทำ และองค์ประกอบภายในคือ เจตนาตามที่ได้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 59 คือ ต้องประสงค์ต่อผลหรือยอมเล็งเห็นผลของการกระทำนั้น ในส่วนของเจตนาในความผิดอาญาฐานก่อการร้ายนอกจากผู้กระทำความผิดต้องมีเจตนาทำให้เกิดความเสียหายหรืออันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินแล้ว ต้องมีมูลเหตุจูงใจเพื่อขู่เข็ญหรือบังคับทั้งของไทยและต่างประเทศรวมถึงองค์การระหว่างประเทศด้วยซึ่งเรียกว่า เจตนาพิเศษ หมายความว่า นอกจากผู้กระทำต้องมีเจตนาประสงค์ต่อผล หรือเล็งเห็นผลซึ่งถือว่าเป็นเจตนาธรรมดาแล้ว ผู้กระทำต้องมีเจตนาพิเศษด้วย จึงจะถือว่าครบองค์ประกอบภายในของความผิดฐานนี้เพราะเจตนาพิเศษ คือ มูลเหตุจูงใจในการกระทำ (เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, 2549, หน้า 189) และนอกจากผู้กระทำจะมีความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายแล้วอาจมีความผิดอาญาฐานอื่นด้วย โดยหากผู้กระทำความผิดมีเพียงเจตนาธรรมดา ไม่มีเจตนาพิเศษก็จะไม่มีความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายแต่อาจจะเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ดังนี้

- 1) ความผิดต่อสัมพันธไมตรีกับต่างประเทศตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 130-มาตรา 135
- 2) ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 209-มาตรา 216
- 3) ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อประชาชนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 217-มาตรา 239
- 4) ความผิดฐานเจตนาฆ่าตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 288
- 5) ความผิดฐานเจตนาทำร้ายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 290

6) ความผิดฐานเจตนาทำร้ายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัสตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 297

7) ความผิดต่อเสรีภาพตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 309 และมาตรา 310

8) ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 358 และมาตรา 360

3.4 พระราชบัญญัติกฏอัยการศึก พุทธศักราช 2457

กฏอัยการศึกมีเจตนารมณ์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือ หรือมาตรการทางกฎหมายในการที่จะรองรับอำนาจของเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารที่จะรักษาความมั่นคงของประเทศชาติเมื่อยามคับขัน และจำเป็นที่ไม่อาจใช้หน่วยงานฝ่ายพลเรือนจึงต้องให้หน่วยงานทหารที่มีสมรรถภาพดีกว่าในการแก้ปัญหาดังกล่าว ซึ่งจะเห็นจากคำบรรยายในกฎเสนาบด ที่บรรยายถึงความสำคัญและความจำเป็นที่ต้องมีกฏอัยการศึกว่า “เหตุที่จะต้องเรียกว่ากฏอัยการศึกนั้นเพราะเหตุว่ากฎหมายนี้จะประกาศใช้ได้แต่เฉพาะเวลาที่มีสงคราม หรือมีการจลาจลหรือมีความจำเป็นที่จะรักษาความสงบเรียบร้อยให้ปราศจากภัย” และการมีพระราชบัญญัติกฏอัยการศึกในเวลาปกติก็เพื่อสำหรับวางแผนการรักษาพระราชอาณาจักรทั่วไป หรือส่วนใดส่วนหนึ่งด้วยอำนาจและกำลังทหารสำหรับเตรียมการไว้พร้อมเมื่อมีเหตุจำเป็น ก็ปฏิบัติได้ทันที กฏอัยการศึกจึงถือเป็นกฎหมายในยามศึกสงคราม โดยเป็นระบบกฎหมายพิเศษที่มีไว้ใช้ในยามที่ประเทศอยู่ในภาวะวิกฤติ และมีความจำเป็นต้องจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนลงไปบ้าง เพื่อความมั่นคงของประเทศ กฏอัยการศึกเป็นระบบกฎหมายที่มีต้นกำเนิดมาช้านานแล้ว มีการใช้แพร่หลายทั้งในประเทศทางยุโรปรวมทั้งในประเทศไทย ด้วย จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์พบว่า ประเทศไทยได้มีการประกาศให้ใช้กฏอัยการศึกในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 โดยเรียกว่า กฏอัยการศึกรัตน โกสินทร์ศก 126 ต่อมาในในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 6 ได้ถูกยกเลิกและตราพระราชบัญญัติกฏอัยการศึก พ.ศ. 2547 ประกาศใช้แทนและบังคับใช้จนถึงปัจจุบัน โดยมีการแก้ไขเพิ่มเติมรวมทั้งสิ้น 5 ครั้ง (กองพระธรรมนูญกรมสารบรรณทหาร, ออนไลน์, 2562)

พระราชบัญญัติกฏอัยการศึก พ.ศ. 2457 มีการแก้ไขโดยพระราชกำหนดแก้ไขกฏอัยการศึก พ.ศ. 2457 พุทธศักราช 2485 พระราชบัญญัติกฏอัยการศึก (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2487 พระราชกำหนดแก้ไขพระราชบัญญัติกฏอัยการศึก พ.ศ. 2547 พุทธศักราช 2488 พระราชบัญญัติกฏอัยการศึก (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2502 และประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 303 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 ปัจจุบันกฎหมายฉบับนี้มีบทบัญญัติทั้งสิ้น 17 มาตรา ซึ่งมีสาระสำคัญ ประกอบด้วย

1) การประกาศเขตการบังคับใช้กฏอัยการศึกสามารถประกาศใช้ทั่วราชอาณาจักรหรือจำกัดใช้เฉพาะบางท้องที่ก็ได้ (มาตรา 3) โดยกำหนดให้ผู้บังคับบัญชาทหารซึ่งมีกำลังอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาไม่น้อยกว่าหนึ่งกองพัน หรือเป็นผู้บังคับบัญชาในป้อมหรือที่มั่นอย่างใด ๆ ของทหาร

เป็นผู้มีอำนาจประกาศใช้กฎอัยการศึก เมื่อมีสงครามหรือจลาจลขึ้นภายในเขตอำนาจหน้าที่ แต่ให้
 รัฐบาลตราโดยเร็ว (มาตรา 4) และเมื่อต้องเลิกใช้กฎหมายการศึกสามารถประกาศยกเลิกได้
 ทั้งหมดหรือบางพื้นที่ก็ได้แต่ต้องมีพระบรมโองการเสมอ (มาตรา 5) อย่างเช่นกรณีเหตุการณ์ปล้นปืน
 ที่กองพันพัฒนาที่ 4 ค่ายปี่เหล็งอำเภอบาเจาะ อีร็อง จังหวัดนราธิวาส เมื่อวันที่ 4 มกราคม 2547
 แม่ทัพภาค 4 ได้มีประกาศกองทัพภาคที่ 4 ลงวันที่ 5 มกราคม 2547 เรื่องการใช้กฎอัยการศึกในบาง
 เขตพื้นที่ของจังหวัดนราธิวาส เฉพาะอำเภอบาเจาะ อำเภอรือเสาะ อำเภอดากใบ อำเภอสุไหงปาดี
 อำเภอช้าง และอำเภอสุไหงโก-ลก จังหวัดปัตตานี เฉพาะอำเภอกะพ้อ และจังหวัดยะลา เฉพาะ
 อำเภอรามันและประกาศกองทัพภาค 4 ลงวันที่ 26 มกราคม 2547 เรื่องการใช้กฎอัยการศึกในบางเขต
 พื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดนราธิวาส อำเภอเมือง อำเภอกวน โคน อำเภอละงู อำเภอท่าแพจังหวัดสตูล
 อำเภอเมือง อำเภอหนองจิก อำเภอมายอ อำเภอยะหริ่ง อำเภอยะรัง อำเภอแม่ลาน อำเภอสายบุรี
 อำเภอทุ่งยางแดง อำเภอโคกโพธิ์ อำเภอไม้แก่น และอำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี อำเภอเมือง
 และกิ่งอำเภอกรงปินัง จังหวัดยะลา และพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
 มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ประกาศเลิกใช้กฎอัยการศึกในพื้นที่จังหวัดยะลา
 จังหวัดนราธิวาส และจังหวัดปัตตานี ลงวันที่ 21 กรกฎาคม 2548 ต่อมาวันที่ 19 กันยายน 2549
 คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ได้ประกาศใช้
 กฎอัยการศึกทั่วประเทศ ต่อมาได้มีประกาศยกเลิกใช้กฎอัยการศึกในบางเขตพื้นที่ แต่ยังคงพื้นที่
 จังหวัดยะลา จังหวัดนราธิวาส และจังหวัดปัตตานี ไว้จนถึงปัจจุบัน

2) อำนาจทหารกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือนเมื่อประกาศใช้กฎอัยการศึก (มาตรา 6)
 กำหนดให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารมีอำนาจเหนือเจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือนในเขตที่ประกาศใช้กฎอัยการศึก
 เกี่ยวกับการยุทธ การระงับปราบปราม หรือการรักษาความสงบเรียบร้อย

3) อำนาจระหว่างศาลทหาร และอำนาจศาลพลเรือน เมื่อประกาศใช้กฎอัยการศึก
 (มาตรา 7-มาตรา 7 ตรี) กำหนดให้ในเขตที่ประกาศใช้กฎอัยการศึก ศาลพลเรือนมีอำนาจพิจารณา
 พิพากษาคดีได้อย่างปกติ เว้นแต่คดีที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลอาญาศึก และผู้ที่มีอำนาจประกาศใช้กฎ
 อัยการศึกมีอำนาจประกาศให้ศาลทหารพิจารณาพิพากษาคดีอาญาซึ่งการกระทำผิดเกิดขึ้นในเขตที่
 ประกาศใช้กฎอัยการศึกและในระหว่างที่ใช้กฎอัยการศึกตามที่ระบุไว้ในบัญชีต่อท้ายพระราชบัญญัติ
 กฎอัยการศึกทุกข้อ หรือแต่บางส่วนของข้อใดข้อหนึ่งก็ได้ ทั้งนี้มีอำนาจในการแก้ไขเพิ่มเติม หรือ
 ยกเลิกประกาศดังกล่าว นั้นด้วย

4) อำนาจเจ้าหน้าที่ทหาร (มาตรา 8-มาตรา 15 ทวิ) เมื่อมีการประกาศใช้กฎอัยการศึก
 ในที่ใดกำหนดให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารมีอำนาจเต็มที่จะตรวจและค้นตัวบุคคล ทรัพย์สิน ข้าวสาร
 หรือสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ การเกณฑ์พลเรือนหรือทรัพย์สินต่าง ๆ การห้ามมั่วสุม จำหน่ายแจกสิ่งพิมพ์

บางประเภท โฆษณาแสดงรับหรือส่งวิทยุโทรทัศน์ ใช้งาน มีหรือใช้อุปกรณ์ อาวุธเคมีภัณฑ์ หรือ สิ่งที่เป็นอันตราย ออกนอกสถานที่หลังเวลาที่กำหนด เข้าไปอาศัยในพื้นที่ที่กำหนด และทำสิ่งอื่นใด ตามที่กำหนดการยึดทรัพย์สินและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ การเข้าอาศัยในที่ที่เห็นว่าเป็นประโยชน์การทำลาย หรือเปลี่ยนแปลงสถานที่ ขับไล่เมื่อสงสัยว่าบุคคลใดเป็นราชศัตรูหรือฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติของ พระราชบัญญัติกฏอัยการศึก หรือต่อคำสั่งของเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารและมีอำนาจกักตัวบุคคลนั้นไว้ เพื่อการสอบถามหรือตามความจำเป็นของราชการทหารได้ แต่ต้องกักไว้ไม่เกินกว่า 7 วัน

5) การเรียกร้อยค่าเสียหายและค่าปรับ (มาตรา 16) ไม่สามารถเรียกร้อยค่าเสียหายและ ค่าปรับจากการใช้อำนาจตามกฎหมายอัยการศึกของทหารได้

6) อำนาจเจ้ากระทรวง (มาตรา 17) กำหนดให้อำนาจรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวง รวมทั้งให้ผู้บัญชาการทหารสูงสุดสามารถออกข้อบังคับเพิ่มเติมเพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์ ของกฏอัยการศึกนี้ได้

3.5 พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. 2551

พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. 2551 เป็นกฎหมายที่ออกมา เนื่องจากปัจจุบันมีปัญหาเกี่ยวกับความมั่นคงจากบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีหลากหลาย มีความ รุนแรง รวดเร็ว สามารถขยายตัวจนส่งผลกระทบต่อเป็นวงกว้าง และมีความสลับซับซ้อน จนอาจ กระทบต่อเอกราชและบูรณภาพแห่งอาณาเขต ก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยภายในประเทศ และ เป็นภัยอันตรายต่อความสงบสุขของประชาชน ดังนั้น เพื่อให้สามารถป้องกันและระงับภัยที่เกิดขึ้น ได้อย่างทันทั่วถึง จึงสมควรกำหนดให้มีหน่วยปฏิบัติหลักเพื่อรับผิดชอบดำเนินการรักษา ความมั่นคงในราชอาณาจักร ตลอดจนการบูรณาการและประสานการปฏิบัติร่วมกับทุกส่วนราชการ ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและรักษาความมั่นคง รวมทั้งเสริมสร้างความ เข้มแข็งในท้องถิ่นของตน เพื่อป้องกันภัยอันตรายที่เกิดขึ้นตั้งแต่ในยามปกติ และในยามที่เกิดสถานการณ์ อันเป็นภัยต่อความมั่นคงในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง และกำหนดให้มีมาตรการและกลไกควบคุมการใช้ อำนาจเป็นการเฉพาะตามระดับความรุนแรงของสถานการณ์ เพื่อให้สามารถแก้ไขสถานการณ์ ได้โดยมีประสิทธิภาพและเป็นเอกภาพ

สำหรับเนื้อหาของพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. 2551 มีทั้งสิ้น 26 มาตรา มีสาระสำคัญ ดังนี้

1) การรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร หมายความว่า การดำเนินการเพื่อป้องกัน ควบคุม แก้ไข และการฟื้นฟูสถานการณ์ใด ที่เป็นภัยหรืออาจเป็นภัยอันอาจเกิดจากบุคคลหรือ กลุ่มบุคคลที่ก่อให้เกิดความไม่สงบสุข ทำลาย หรือทำความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สินของ

ประชาชนหรือของรัฐ ให้กลับสู่สภาวะปกติเพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือความมั่นคงของรัฐ (มาตรา 3)

2) กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร มีชื่อย่อว่า “กอ.รมน.” มีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้บัญชาการ มีอำนาจหน้าที่และรับผิดชอบเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ในกรณีที่เกิดเหตุฉุกเฉินที่กระทบต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักรแต่ยังไม่จำเป็นต้องประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินและมีแนวโน้มที่จะมีอยู่ต่อไป คณะรัฐมนตรีจะมีมติมอบหมายให้กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรเป็นผู้รับผิดชอบในการป้องกันปราบปราม ระงับ ยับยั้ง และแก้ไขหรือบรรเทาเหตุการณ์ที่กระทบต่อความมั่นคงภายในพื้นที่และระยะเวลาที่กำหนดได้และจัดทำแผนในการป้องกัน ปราบปราม ระงับ ยับยั้ง และแก้ไขหรือบรรเทาเหตุการณ์ฯ เสนอต่อคณะกรรมการกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรเพื่อความเห็นชอบ รวมถึงการกำกับ ติดตาม และเร่งรัดหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินการหรือบูรณาการในการดำเนินการให้เป็นไปตามแผน หากเจ้าหน้าที่ของรัฐคนใดมีพฤติกรรมว่าจะเป็นภัยหรือเป็นอุปสรรคต่อการรักษาความมั่นคงมีอำนาจสั่งให้ออกนอกพื้นที่ที่กำหนด โดยให้ผู้อำนวยการกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรและพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่และร่วมเป็นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และเพื่อประโยชน์ในการป้องกัน ปราบปราม ระงับ ยับยั้ง และแก้ไขหรือบรรเทาเหตุการณ์ฯ ผู้อำนวยการกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี มีอำนาจออกข้อกำหนด ดังนี้

- (1) ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องปฏิบัติการหรืองดเว้นการปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใด
- (2) ห้ามเข้าหรือให้ออกจากพื้นที่ อาคาร หรือสถานที่ที่กำหนดในห้วงเวลาที่ปฏิบัติการ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเป็นบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้น
- (3) ห้ามออกนอกเคหสถานในเวลาที่กำหนด
- (4) ห้ามนำอาวุธออกนอกเคหสถาน
- (5) ห้ามการใช้เส้นทางคมนาคมหรือการใช้ยานพาหนะ หรือกำหนดเงื่อนไขใช้เส้นทางคมนาคมหรือการใช้ยานพาหนะ
- (6) ให้บุคคลปฏิบัติ หรืองดเว้นการปฏิบัติอย่างหนึ่งอย่างใดอันเกี่ยวกับเครื่องมือหรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อป้องกันอันตรายที่จะเกิดแก่ชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สินของประชาชน (มาตรา 5, มาตรา 15-มาตรา 16, มาตรา 18-19)

3) การจัดตั้งกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายใน กรณีมีความจำเป็นในอันที่จะรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรภายในพื้นที่ของกองทัพภายใต้ผู้อำนาจการกองอำนาจรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรอาจเสนอแนะให้คณะกรรมการมีมติให้กองทัพภาคนั้นจัดตั้งกองอำนาจรักษาความมั่นคงภายในภาคได้ โดยมีแม่ทัพภาคเป็นผู้อำนาจรักษาความมั่นคงภายในภาคและผู้อำนาจการรักษาความมั่นคงภายในภาคจะตั้งกองอำนาจรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเพื่อประโยชน์ในการสนับสนุน ช่วยเหลือ และปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่ของกองอำนาจรักษาความมั่นคงภายในภาคก็ได้แต่ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและผู้อำนาจการกองอำนาจรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรก่อน (มาตรา 11, มาตรา 13)

4) การจัดตั้งศูนย์อำนาจการหรือหน่วยงานที่เรียกชื่อเป็นอย่างอื่นเพื่อปฏิบัติการกิจอย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายอย่างเป็นการเฉพาะเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดจากเหตุการณ์ที่กระทบต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักรในเขตพื้นที่ใดให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ในการป้องกันปราบปราม ระวัง ยับยั้ง และแก้ไขหรือบรรเทาเหตุการณ์ฯ จัดทำแผนดำเนินการ กำกับ ติดตามและเร่งรัดหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐฯ และการสั่งให้เจ้าหน้าที่ออกนอกพื้นที่ที่กำหนด ผู้อำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร มีอำนาจจัดตั้งได้โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ (มาตรา 17)

5) การชดเชยค่าเสียหาย ประชาชนผู้สุจริตที่ได้รับความเสียหายจากการป้องกันปราบปราม ระวัง ยับยั้ง และแก้ไขหรือบรรเทาเหตุการณ์ฯ มีสิทธิได้รับชดเชยค่าเสียหายตามควรแก่กรณี (มาตรา 20)

6) การฝึกอบรมแทนการฟ้องคดี ผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดอันมีผลกระทบต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักรในพื้นที่ที่ประกาศเป็นพื้นที่ปรากฏเหตุการณ์อันกระทบต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักรในความคิดเกี่ยวกับความมั่นคงภายในและนอกราชอาณาจักร ความคิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย ความผิดต่อเจ้าพนักงาน ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อประชาชน ความผิดต่อชีวิต ความผิดต่อร่างกาย ความผิดต่อเสรีภาพ ความผิดฐานลักทรัพย์และวิงราวทรัพย์ ความผิดฐานกรรโชก ริดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ความผิดฐานรับของโจร ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ ความผิดฐานบุกรุก ความผิดตามพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พ.ศ. 2477 ความผิดตามพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ ความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 และความผิดตามพระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. 2535 เมื่อเข้ามอบตัวต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือพนักงานสอบสวนได้สอบสวนแล้วปรากฏว่ากระทำไปเพราะหลงผิดหรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์และการเปิดโอกาสให้ผู้นั้นกลับตัวจะเป็นประโยชน์ต่อการรักษา

ความมั่นคงภายในราชอาณาจักร เมื่อได้เข้ารับการอบรมตามที่ศาลสั่งเป็นเวลาไม่เกินหกเดือนสิทธินำคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไป (มาตรา 21)

3.6 พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2548

พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2548 เป็นกฎหมายที่ออกมาเนื่องจากได้มีการปรับปรุงอำนาจหน้าที่กระทรวงยุติธรรม โดยจัดให้มีกรมสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อรับผิดชอบในการดำเนินการเกี่ยวกับคดีอาญาบางประเภทที่กำหนดให้อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ และโดยที่คดีดังกล่าวจำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเป็นผู้ดำเนินการสืบสวนและสอบสวนรวมทั้งกำหนดอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ดังกล่าว เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามการกระทำ ความผิดอาญาดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงสมควรกำหนดให้มีพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ เจ้าหน้าที่คดีพิเศษ และวิธีการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวเป็นการเฉพาะ ซึ่งนับแต่กฎหมายฉบับนี้มีผลใช้บังคับได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมรวมทั้งสิ้น 1 ครั้ง คือ พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551

การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งนี้เนื่องจาก พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 มีบทบัญญัติบางประการที่ไม่สามารถนำมาบังคับใช้ในการดำเนินคดีพิเศษได้อย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพ ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานตามภาระหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ สมควรปรับปรุงเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

สำหรับเนื้อหาของบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ที่มีผลใช้บังคับในปัจจุบันมีทั้งสิ้น 44 มาตรา มีสาระสำคัญดังนี้

1) คดีพิเศษ หมายความว่า คดีความผิดทางอาญา ดังนี้ (มาตรา 3, มาตรา 21)

(1) คดีที่มีความซับซ้อนจำเป็นต้องใช้วิธีการสืบสวนสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานเป็นพิเศษ

(2) คดีที่มีหรืออาจมีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ความมั่นคงภายในและระหว่างประเทศ หรือระบบเศรษฐกิจของประเทศ

(3) คดีที่มีลักษณะเป็นการกระทำความผิดข้ามชาติที่สำคัญ หรือเป็นการกระทำขององค์กรอาชญากรรม

(4) คดีที่ตัวการสำคัญ ผู้ใช้ ผู้สนับสนุนมีอิทธิพล

(5) คดีที่มีหลักฐานตามสมควรว่ามีพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่เป็นผู้ต้องสงสัย ว่าน่าจะได้กระทำความผิดอาญา

(6) คดีอาญาอื่นที่คณะกรรมการคดีพิเศษ มีมติให้เป็นคดีพิเศษ โดยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 2 ใน 3

(7) คดีการกระทำความผิดหลายบท และบทใดบทหนึ่ง ต้องดำเนินการโดยพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ

2) พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ หมายความว่า อธิบดี รองอธิบดี และผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้มีอำนาจและหน้าที่สืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ ส่วนเจ้าหน้าที่คดีพิเศษ หมายความว่า ผู้ซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้ช่วยเหลือพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ (มาตรา 3)

3) กรมสอบสวนคดีพิเศษอาจขอให้หน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนหรือเข้าร่วมปฏิบัติหน้าที่ได้ โดยได้รับค่าจ้างหรือค่าตอบแทน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (มาตรา 22/1)

4) พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ มีอำนาจสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษและเป็นพนักงานฝ่ายปกครองและตำรวจชั้นผู้ใหญ่ หรือพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยความช่วยเหลือของเจ้าหน้าที่คดีพิเศษหรือข้าราชการหรือลูกจ้างกรมสอบสวนคดีพิเศษที่อธิบดีสั่ง (มาตรา 23)

5) พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ มีอำนาจสืบสวนคดีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นคดีความผิดอาญาพิเศษและมีอำนาจ ดังนี้

(1) เข้าไปเพื่อค้นหาบุคคลที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ากระทำความผิดคดีพิเศษ หรือค้นทรัพย์สินที่มีไว้เป็นความผิด หรือได้มา ได้ใช้ หรือจะใช้ในการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษ หรือหากใช้เป็นพยานหลักฐานได้และไม่อาจรอให้เนิ่นช้าไปได้ โดยให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษแสดงความบริสุทธิ์ก่อนการเข้าค้น และต้องดำเนินการเกี่ยวกับวิธีการค้นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หากเป็นการค้นในเวลากลางคืน พนักงานสอบสวนคดีพิเศษผู้เป็นหัวหน้าในการค้น ต้องเป็นข้าราชการพลเรือนตั้งแต่ระดับ 7 ขึ้นไป

(2) ค้นหาทรัพย์สินในตัวของบุคคลหรือยานพาหนะที่สงสัยว่ามีไว้เป็นความผิดหรือได้มา โดยการกระทำความผิด หรือได้ใช้ หรือจะใช้ในการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษ หรืออาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้

(3) สอบถามหรือเรียกให้สถาบันการเงิน หรือหน่วยงานของรัฐส่งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งเอกสารหรือหลักฐานใด ๆ เพื่อตรวจสอบ

(4) สอบถามหรือเรียกบุคคลใดเพื่อให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสารเพื่อตรวจสอบ

(5) ยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่ค้นพบ หรือส่งมา ใน (1)-(4) (มาตรา 23/1 และ มาตรา 24)

(6) ยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่ออธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญา เพื่อมีคำสั่งอนุญาตให้ได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสาร ที่ส่งทางไปรษณีย์ โทรเลข โทรศัพท์ โทรสาร คอมพิวเตอร์ เครื่องมือหรืออุปกรณ์

ในการสื่อสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศใด และมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า ถูกใช้หรืออาจจะใช้เพื่อประโยชน์ในการกระทำความผิดคดีพิเศษ (มาตรา 25)

6) อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษหรือผู้ได้รับมอบหมาย มีอำนาจให้บุคคลใดจัดทำ เอกสารหรือหลักฐานใดขึ้น หรือเข้าไปแฝงตัวในองค์กรหรือกลุ่มบุคคลเพื่อประโยชน์ในการ สืบสวนสอบสวนและให้ถือว่าเป็นการกระทำโดยชอบ และมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเป็นพิเศษเป็นที่ปรึกษาได้ (มาตรา 27 และมาตรา 30)

7) การเพิ่มประสิทธิภาพในการปราบปรามการกระทำความผิดคดีพิเศษคดีใดคดีหนึ่ง หรือคดีประเภทใด คณะกรรมการคดีพิเศษจะเห็นชอบให้มีพนักงานอัยการหรืออัยการทหารมาร่วม สอบสวนและให้คำแนะนำและตรวจสอบพยานหลักฐานตั้งแต่เริ่มการสอบสวนได้ แต่หากเป็นคดี ความผิดที่มีลักษณะเป็นการกระทำความผิดข้ามชาติที่สำคัญหรือเป็นการกระทำขององค์กร อาชญากรรม หรือเป็นคดีความผิดที่มีผู้ทรงอิทธิพลที่สำคัญเป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน ต้องมีพนักงานอัยการหรืออัยการทหารมาสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวนคดีพิเศษทุกคดี (มาตรา 32)

8) อำนาจในการทำความเห็นแย้งคดีพิเศษที่พนักงานอัยการหรืออัยการทหาร มีคำสั่ง ไม่ฟ้องเป็นอำนาจของอธิบดีในการทำความเห็นแย้งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 145

3.7 พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. 2535

พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. 2535 เป็นกฎหมายที่ ออกมาเนื่องจากขณะนั้นปรากฏว่าการประกอบอาชญากรรมมีการกระทำร่วมกันเป็นเครือข่ายในดินแดน ของหลายประเทศ และกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของแต่ละประเทศโดยลำพังไม่อาจป้องกัน และปราบปรามได้อย่างเด็ดขาด การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในลักษณะนี้จำเป็นต้อง อาศัยความร่วมมือระหว่างประเทศ ฉะนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องมีกฎหมายฉบับนี้ เพื่อกำหนดมาตรการ ให้ความช่วยเหลือและรับความช่วยเหลือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา เพื่อประโยชน์ในการ ป้องกันและปราบปรามดังกล่าว

ที่มาและแนวคิดในการตราพระราชบัญญัตินี้มาจากการก่ออาชญากรรมได้มีการ พัฒนาและเปลี่ยนแปลงได้อย่างมากตามเทคโนโลยีและวิวัฒนาการทางด้านการคมนาคมทำให้การ ติดต่อสื่อสารเป็นไปอย่างสะดวกและรวดเร็วขึ้น ไม่จำกัดอยู่แต่เพียงภายในประเทศเท่านั้นทำให้ ลักษณะการกระทำผิดไม่จำกัดอยู่เฉพาะภายในประเทศแต่ได้ขยายออกไปยังภายนอกประเทศด้วย ดังนั้น เมื่อการกระทำความผิดไม่ได้จำกัดอยู่แค่เพียงภายในเขตแดนของรัฐหนึ่งรัฐใดเท่านั้น แนวคิดเดิมที่จำกัดการบังคับใช้กฎหมายอาญาภายในอาณาเขตของรัฐทำให้เกิดช่องว่างของ

กฎหมายขึ้นและไม่สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมได้จากปัญหาดังกล่าวทำให้แต่ละรัฐมีแนวคิดในการร่วมมือกันเพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญาในลักษณะของความร่วมมือระหว่างประเทศในทางอาญาซึ่งมีการให้ความช่วยเหลือในเรื่องต่าง ๆ เช่น ความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องการส่งผู้ร้ายข้ามแดน (Extradition) ความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องการโอนตัวนักโทษ (Transfer of Sentenced Persons) และความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญา (International Cooperation in Criminal Matters) โดยอาจทำความตกลงระหว่างประเทศกันในรูปของความตกลงหรือสนธิสัญญาในระดับทวิภาคี (bilateral) หรือพหุภาคี (multilateral) ก็ได้ (ชมลวรรณ เศรษฐเมธิกุล, 2549, หน้า 1 อ้างถึงใน สุนีย์ มัลลิกะมาลย์ และคณะ, 2558, หน้า 1)

สำหรับเนื้อหาของพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. 2535 มีทั้งสิ้น 42 มาตรา มีสาระสำคัญ ดังนี้

1) บทนิยาม (มาตรา 4)

“ความช่วยเหลือ” หมายความว่า ความช่วยเหลือในเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินการสืบสวน สอบสวน ฟ้องคดี ริบทรัพย์สิน และการดำเนินการอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา

“ประเทศผู้ร้องขอ” หมายความว่า ประเทศที่ร้องขอความช่วยเหลือจากประเทศผู้รับคำร้องขอ

“ประเทศผู้รับคำร้องขอ” หมายความว่า ประเทศที่ได้รับการขอความช่วยเหลือจากประเทศผู้ร้องขอ

“ผู้ประสานงานกลาง” หมายความว่า ผู้ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ประสานงานในการให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศ หรือขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศตามพระราชบัญญัตินี้

“เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ” หมายความว่า เจ้าพนักงานซึ่งมีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศตามคำร้องขอความช่วยเหลือที่ผู้ประสานงานกลางส่งให้ตามพระราชบัญญัตินี้

2) ผู้ประสานงานกลางให้อัยการสูงสุดหรือผู้ซึ่งอัยการสูงสุดมอบหมายเป็นผู้ประสานงานกลาง มีอำนาจหน้าที่ คือ รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากประเทศผู้ร้องขอและส่งให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ รับคำร้องขอจากหน่วยงานของรัฐบาลไทยและส่งให้ประเทศผู้รับคำร้องขอ พิจารณาวินิจฉัยว่าควรจะให้หรือขอความช่วยเหลือหรือไม่ ติดตามและเร่งรัดการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศเสร็จสิ้นโดยเร็ว ออกระเบียบหรือประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ และดำเนินการอย่างอื่นเพื่อให้การให้หรือการขอความช่วยเหลือตามพระราชบัญญัตินี้บรรลุผล (มาตรา 6-7)

3) การให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศอาจให้ความช่วยเหลือแม้ไม่มีสนธิสัญญาว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญาระหว่างกัน แต่ประเทศผู้ร้องขอต้องแสดงว่า จะให้ความช่วยเหลือในทำนองเดียวกันเมื่อประเทศไทยร้องขอ โดยการกระทำซึ่งเป็นมูลกรณีของความช่วยเหลือนั้นเป็นความผิดที่มีโทษฐานใดฐานหนึ่งตามกฎหมายไทย แต่ประเทศไทยอาจปฏิเสธคำร้องขอความช่วยเหลือ หากคำร้องนั้นกระทบกระเทือนอธิปไตย ความมั่นคง หรือสาธารณประโยชน์อื่น ๆ ของประเทศไทย หรือเกี่ยวเนื่องกับความผิดทางการเมือง และการให้ความช่วยเหลือต้องไม่เกี่ยวเนื่องกับความผิดทางการทหาร สำหรับประเทศที่มีสนธิสัญญาว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญากับประเทศไทยหากประสงค์จะขอความช่วยเหลือจากประเทศไทย ให้ทำคำร้องขอไปยังผู้ประสานงานกลาง แต่ประเทศที่ไม่มีสนธิสัญญาให้ส่งคำร้องขอโดยวิธีการทูต (มาตรา 9-10)

4) การสอบสวนและสืบพยานหลักฐาน กรณีได้รับคำร้องขอจากต่างประเทศให้สอบปากคำพยานหรือรวบรวมพยานหลักฐานที่อยู่ในประเทศไทยในชั้นสอบสวน ให้เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจแจ้งให้พนักงานสอบสวนดำเนินการตามคำร้องขอ และพนักงานสอบสวนมีอำนาจดำเนินการตามคำร้องขอ (มาตรา 15)

5) การจัดหาและการให้เอกสารหรือข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐ กรณีได้รับคำร้องขอจากต่างประเทศ ให้ผู้ประสานงานกลางแจ้งไปยังหน่วยงานที่ครอบครองข่าวสารหรือเอกสารนั้น และให้หน่วยงานนั้นส่งข่าวสารหรือเอกสารให้แก่ผู้ประสานงานกลาง ถ้าข่าวสารหรือเอกสารนั้นไม่พึงเปิดเผยต่อสาธารณชนและหน่วยงานที่ครอบครองเห็นว่าไม่อาจเปิดเผยหรือไม่สมควรเปิดเผย หรืออาจเปิดเผยโดยมีเงื่อนไข ให้หน่วยงานแจ้งเหตุขัดข้องหรือเงื่อนไขการเปิดเผยให้ผู้ประสานงานกลางทราบ (มาตรา 18-19)

6) การจัดส่งเอกสารกรณีได้รับคำร้องขอจากต่างประเทศ ให้ส่งเอกสารทางกฎหมายเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจต้องดำเนินการตามคำร้องขอ และแจ้งผลการดำเนินการให้ผู้ประสานงานกลางทราบ (มาตรา 21)

7) การค้น อายัด หรือยึดและส่งมอบสิ่งของเพื่อประโยชน์ในการรวบรวมพยานหลักฐาน กรณีได้รับคำร้องขอจากต่างประเทศ ถ้ามีเหตุออกหมายค้น หรือคำสั่งอายัดหรือยึดสิ่งของได้ตามกฎหมาย ให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการขอให้ศาลออกหมายค้นหรือคำสั่งอายัดหรือยึดสิ่งของนั้นได้ โดยนำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับ (มาตรา 23-24)

8) การโอนบุคคลซึ่งถูกคุมขังเพื่อช่วยเหลือในการดำเนินคดีขึ้นเจ้าพนักงานหรือชั้นศาล กรณีได้รับคำร้องขอจากต่างประเทศ ให้ส่งบุคคลซึ่งถูกคุมขังในประเทศไทยไปเบิกความเป็นพยานในศาลหรือเพื่อช่วยเหลือเจ้าพนักงานในการสืบสวนสอบสวนในฐานะพยานในประเทศผู้ร้องขอ

หรือขอส่งบุคคลซึ่งถูกคุมขังในประเทศผู้ร้องขอมาเพื่อช่วยเหลือในทำนองเดียวกันในประเทศไทย ถ้าผู้ประสานงานกลางพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นการจำเป็นและบุคคลซึ่งถูกคุมขังนั้นสมัครใจ ให้แจ้งเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการส่งตัวบุคคลนั้นไปยังประเทศผู้ร้องขอหรือรับตัวเข้ามาประเทศไทย (มาตรา 26)

9) การสืบหาบุคคลกรณีได้รับคำร้องขอจากต่างประเทศซึ่งต้องการตัวเกี่ยวกับการสืบสวน สอบสวน ฟ้องคดี หรือการดำเนินการอื่นทางอาญา โดยมีเหตุอันควรเชื่อว่าบุคคลดังกล่าวอยู่ในประเทศไทย ให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการสืบหาตัวและแจ้งผลการดำเนินการให้ผู้ประสานงานทราบ (มาตรา 30)

10) การเริ่มกระบวนการคดีทางอาญา กรณีได้รับคำร้องขอจากต่างประเทศ ให้เริ่มกระบวนการคดีทางอาญาในประเทศไทย และอยู่ในอำนาจศาลไทยให้ผู้ประสานงานกลางพิจารณาว่าสมควรจะเริ่มดำเนินกระบวนการคดีทางอาญาตามคำร้องขอหรือไม่ ถ้าเห็นสมควร ให้แจ้งเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจแจ้งผลการดำเนินการให้ผู้ประสานงานกลางทราบ (มาตรา 31)

11) การอายัด ยึด หรือริบทรัพย์สิน และการบังคับชำระเงินแทนการริบทรัพย์สิน กรณีได้รับคำร้องขอจากต่างประเทศ ให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจยื่นคำขอต่อศาลที่ทรัพย์สินตั้งอยู่ในเขตศาล หรือต่อศาลที่บุคคลผู้มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในทรัพย์สินนั้นมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาล หรือต่อศาลที่บุคคลซึ่งต้องชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาลหรือต่อศาลที่พบตัวบุคคลนั้นอยู่ในเขตศาลเพื่อมีคำสั่งอายัดหรือยึดทรัพย์สินไว้ก่อนกรณีศาลยังไม่มีคำพิพากษาถึงที่สุด หรือริบทรัพย์สินหรือให้ชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินกรณีศาลต่างประเทศมีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว และให้ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งได้แม้ว่าการกระทำความผิดอันเป็นเหตุให้มีการอายัด ยึด หรือริบทรัพย์สินหรือการบังคับชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินนั้นจะไม่ได้เกิดขึ้นในประเทศไทย และให้พิพากษาได้แม้ว่าผู้กระทำความผิดถึงแก่ความตายไปแล้วหากคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลต่างประเทศถึงที่สุดก่อนผู้นั้นตาย (มาตรา 32-35)

12) วิธีขอความช่วยเหลือ หน่วยงานของรัฐที่ประสงค์จะขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้เสนอเรื่องต่อผู้ประสานงานกลาง และกรณีประเทศไทยร้องขอความช่วยเหลือในความผิดอันเป็นมูลเหตุแห่งการร้องขอความช่วยเหลือนั้นต้องระวางโทษประหารชีวิตตามกฎหมายไทยแต่ไม่ถึงโทษประหารชีวิตตามกฎหมายของประเทศผู้รับคำร้องขอ และรัฐบาลจำเป็นต้องให้คำรับรองว่าจะไม่มีการประหารชีวิตก็ให้มีการเจรจาตกลงเพื่อให้มีการรับรองนั้น ส่วนการพิจารณาว่าจะขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศหรือไม่ให้อยู่ในอำนาจของผู้ประสานงานกลาง

ในการพิจารณา และหน่วยงานที่ขอต้องปฏิบัติตามพันธกรณีที่ประเทศไทยผู้รับคำร้องขอในการใช้ ข่าวสารหรือพยานหลักฐานตามวัตถุประสงค์ที่ระบุในคำขอ (มาตรา 36-39)

13) ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศและการขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา 42)

3.8 พระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. 2551

พระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. 2551 เป็นกฎหมายใหม่ที่ออกมาเพื่อยกเลิกและใช้ บังคับแทนกฎหมายเก่า คือ พระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. 2472 ซึ่งได้ใช้บังคับมาเป็น เวลานานแล้วแต่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาในทางปฏิบัติหลายประการเป็นเหตุให้การส่งผู้ร้ายข้าม แดนไม่อาจดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพประกอบกับในปัจจุบันหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติ ของนานาชาติอารยประเทศได้พัฒนาไปเป็นอันมาก จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้และมีผลใช้ บังคับจนถึงปัจจุบัน โดยยังมีได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมแต่ อย่างไร

สำหรับเนื้อหาของบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. 2551 มีทั้งหมด 34 มาตรา มีสาระสำคัญ ดังนี้

1) เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ คือ พนักงานอัยการ เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ พนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ หรือเจ้าหน้าที่อื่นผู้มีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการเกี่ยวกับการส่งผู้ร้ายข้ามแดนในส่วนของ ตนตามที่ได้รับแจ้งจากผู้ประสานงาน (มาตรา 5)

2) หลักทั่วไปในการส่งผู้ร้ายข้ามแดน ความผิดอาญาซึ่งกฎหมายของประเทศผู้ร้องขอ และกฎหมายไทย กำหนดให้เป็นความผิดอาญา ซึ่งมีโทษประหารชีวิต หรือจำคุก หรือโทษจำกัด เสรีภาพ ในรูปแบบอื่นตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป เป็นความผิดที่จะส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้และการส่งผู้ร้ายข้าม แดนให้เริ่มต้นด้วยการมีคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนจากประเทศผู้ร้องขอ (มาตรา 7 และมาตรา 8)

3) การพิจารณาส่งบุคคลข้ามแดน กรณีความผิดที่จะส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ และไม่เข้า ลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายไทย หรือไม่ใช่ความผิดที่มีลักษณะทางการเมือง แต่ไม่รวมถึงการ ปลงประชนม์ ประทุษร้ายต่อพระองค์ หรือเสรีภาพของพระมหากษัตริย์ พระราชินี หรือรัชทายาท และการฆ่า ประทุษร้ายต่อร่างกาย หรือเสรีภาพของประมุขแห่งรัฐ ผู้นำรัฐบาล หรือสมาชิกโดยตรง ในครอบครัวของบุคคลนั้น และการกระทำความผิดที่ไม่ถือว่าเป็นความผิดทางการเมือง เพื่อวัตถุประสงค์ในการส่งผู้ร้ายข้ามแดนตามสนธิสัญญาซึ่งประเทศไทยเป็นภาคี หรือเป็นความผิด ทางทหาร หรือกรณีที่ไม่ได้มีสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างกัน เมื่อประเทศผู้ร้องขอได้แสดง โดยชัดแจ้งว่าจะส่งผู้ร้ายข้ามแดนให้ประเทศไทย เมื่อประเทศไทยร้องขอกรณีทำนองเดียวกัน รัฐบาลอาจพิจารณาส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ (มาตรา 9)

4) กระบวนการพิจารณาคดีส่งผู้ร้ายข้ามแดน ให้พนักงานอัยการนำคดีขึ้นสู่ศาลโดยไม่ชักช้าเมื่อมีการจับบุคคลซึ่งถูกร้องขอให้ส่งข้ามแดนแล้วและให้ศาลดำเนินการพิจารณาคดีอย่างต่อเนื่อง การควบคุมและการดำเนินคดีให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หากผู้ถูกร้องขอให้ส่งข้ามแดนมาไม่มีทนายความ ศาลต้องตั้งทนายความให้ (มาตรา 18)

3.9 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556 เป็นกฎหมายที่ออกมาเนื่องจากปัจจุบันประเทศไทยมีปัญหาเกี่ยวกับการประกอบอาชญากรรมที่มีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติซึ่งส่งผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของประเทศเป็นอย่างมาก แต่ปรากฏว่ากฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันไม่สามารถใช้บังคับเพื่อดำเนินคดีกับการกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับประเทศไทยได้ลงนามในอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร จึงสมควรกำหนดลักษณะความผิดให้ครอบคลุมการกระทำความผิดดังกล่าว รวมทั้งกำหนดวิธีการสืบสวน สอบสวนการกระทำความผิดดังกล่าวนั้นด้วย

สำหรับเนื้อหาของบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556 มีทั้งหมด 32 มาตรา สรุปสาระสำคัญดังนี้

1) บทนิยาม (มาตรา 3)

“องค์กรอาชญากรรม” หมายความว่า คณะบุคคลตั้งแต่สามคนขึ้นไปที่รวมตัวกันช่วงระยะเวลาหนึ่งและร่วมกันกระทำการใด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกระทำความผิดร้ายแรงและเพื่อให้ได้มาเพื่อผลประโยชน์ทางการเงิน ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์ทางวัตถุอย่างอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

“องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ” หมายความว่า องค์กรอาชญากรรมที่มีการกระทำความผิดซึ่งมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

- (1) ความผิดที่กระทำในเขตแดนของรัฐมากกว่าหนึ่งรัฐ
- (2) ความผิดที่กระทำในรัฐหนึ่ง แต่การเตรียม การวางแผน การสั่งการ การสนับสนุน หรือการควบคุมการกระทำความผิดได้กระทำในอีกรัฐหนึ่ง
- (3) ความผิดที่กระทำในรัฐหนึ่ง แต่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมที่มีการกระทำความผิดมากกว่าหนึ่งรัฐ
- (4) ความผิดที่กระทำในรัฐหนึ่ง แต่ผลของการกระทำที่สำคัญเกิดขึ้นในอีกรัฐหนึ่ง

“ความผิดร้ายแรง” หมายความว่า ความผิดอาญาที่กฎหมายกำหนดโทษจำคุกขั้นสูง ตั้งแต่สี่ปีขึ้นไปหรือโทษสถานที่หนักกว่านั้น

“พนักงานสอบสวน” หมายความว่า พนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งอัยการสูงสุด หรือผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ แต่งตั้งให้ช่วยเหลือพนักงานสอบสวน ในการสืบสวนสอบสวนและป้องกันปราบปรามการกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556

2) ความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ คือ เป็นสมาชิกหรือเป็นเครือข่ายดำเนินงานขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ หรือสมคบกันตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไปเพื่อกระทำความผิดร้ายแรงอันเกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ หรือมีส่วนร่วมกระทำการใด ๆ ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อมในกิจกรรมหรือการดำเนินการขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ โดยรู้ถึงวัตถุประสงค์และการดำเนินกิจกรรมหรือโดยรู้ถึงเจตนาที่จะกระทำความผิดร้ายแรงขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติดังกล่าว หรือจัดการ ส่งการ ช่วยเหลือ ยุยง อำนาจความสะดวก หรือให้คำปรึกษาในการกระทำความผิดร้ายแรงขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ โดยรู้ถึงวัตถุประสงค์และดำเนินกิจกรรมหรือโดยรู้ถึงเจตนาที่จะกระทำความผิดร้ายแรงขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ (มาตรา 5)

3) การกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาตินอกราชอาณาจักร ต้องรับโทษในราชอาณาจักร (มาตรา 6)

4) ความรับผิดชอบของผู้มีส่วนร่วมในการกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดร้ายแรงนั้นทุกคน (มาตรา 7)

5) ความรับผิดชอบของผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงซึ่งกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ กระทำความผิดตามหมวด 1 ต้องระวางโทษเป็น 2 เท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น (มาตรา 8)

6) ความรับผิดชอบต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการอันเกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติตามหมวด 1 ต้องระวางโทษเป็น 3 เท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

7) การสืบสวนสอบสวนคดีความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

(1) อำนาจสอบสวนในกรณีผู้กระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม

การทุจริตและอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบดำเนินคดีต่อไปตามกฎหมายได้ แต่ต้องแจ้งให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบ และในการดำเนินคดีของพนักงานสอบสวนดังกล่าว ไม่ตัดอำนาจของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติที่จะดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงเอง หรือมอบหมายให้พนักงานไต่สวนตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเข้าร่วมสอบสวนกับพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบก็ได้ (มาตรา 10)

(2) ความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่คณะกรรมการคดีพิเศษได้มีมติให้คดีดังกล่าวต้องดำเนินการ โดยกรมสอบสวนคดีพิเศษให้พนักงานสอบสวนส่งเรื่องให้กรมสอบสวนคดีพิเศษดำเนินการ (มาตรา 11)

(3) มาตรการเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวนการกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ กฎหมายได้กำหนดให้อัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องตกลงกันเกี่ยวกับการปฏิบัติในหน้าที่ในคดีระหว่างหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง และเมื่อมีข้อตกลงกันเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ในคดีระหว่างหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ปฏิบัติตามข้อตกลงนั้น (มาตรา 12)

(4) การขอให้ช่วยเหลือ สนับสนุน หรือเข้าร่วมปฏิบัติหน้าที่ในการปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ อัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากต่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ โดยหัวหน้าหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐดังกล่าวมีหน้าที่ต้องให้ความร่วมมือ (มาตรา 13)

(5) อำนาจของพนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวนการกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในเคหสถานหรือสถานที่อื่นใดเพื่อตรวจค้น มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำหรือส่งบัญชี เอกสาร หรือวัตถุใด ๆ มาเพื่อตรวจสอบหรือประกอบการพิจารณา ค้นบุคคลหรือยานพาหนะที่มีเหตุสงสัยตามสมควร และยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่ค้นพบหรือที่ส่งมาจากการดำเนินการดังกล่าวข้างต้น และให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้เป็นหัวหน้าในการเข้าค้นส่งสำเนาบันทึกเหตุอันควรเชื่อ และสำเนาบันทึกการตรวจค้นและบัญชีทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดส่งต่อศาลจังหวัดที่มีอำนาจเหนือท้องที่ที่ทำการค้น หรือศาลอาญาในเขตกรุงเทพมหานครภายใน 24 ชั่วโมงหลังจากสิ้นสุดการตรวจค้น เพื่อเป็นหลักฐาน (มาตรา 14)

(6) การเก็บรักษาและจัดการทรัพย์สินที่พนักงานสอบสวนได้ยึดหรืออายัดไว้ตาม (5) ให้เป็นไปตามข้อบังคับที่อัยการสูงสุดกำหนด ถ้าความปรากฏภายหลังว่าทรัพย์สินที่นำออกขายทอดตลาดหรือที่นำไปใช้เพื่อประโยชน์ของทางราชการไม่ใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดให้คืนทรัพย์สินนั้นพร้อมทั้งค่าใช้จ่ายและค่าเสื่อมสภาพตามข้อบังคับที่อัยการสูงสุดกำหนด (มาตรา 15)

(7) การมี และการใช้อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน ยุทธภัณฑ์ และอุปกรณ์เกี่ยวข้องกับพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องอยู่ภายใต้กฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิงและสิ่งเทียมอาวุธปืน และกฎหมายว่าด้วยการควบคุมยุทธภัณฑ์ และเพื่อความปลอดภัยเท่าที่จำเป็น (มาตรา 16)

(8) การให้ได้มาซึ่งเอกสารหรือข้อมูลข่าวสาร พนักงานสอบสวนซึ่งได้รับอนุมัติจากอัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย อาจยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่ออธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาเพื่อมีคำสั่งอนุญาตให้ได้มาซึ่งเอกสารหรือข้อมูลข่าวสาร โดยการอนุญาตนั้นให้พิจารณาผลกระทบต่อสิทธิส่วนบุคคลหรือสิทธิอื่นใดประกอบเหตุผลและความจำเป็นประกอบการอนุญาตดังกล่าว ให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาสั่งอนุญาตได้คราวละไม่เกิน 90 วัน โดยกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ก็ได้เมื่อพนักงานสอบสวนได้ดำเนินการตามที่ได้รับอนุญาตแล้ว ให้รายงานการดำเนินการให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาทราบ และห้ามมิให้บุคคลใดเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่ได้มาเว้นแต่เป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งได้รับอนุญาตจากอธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญา (มาตรา 17-18)

(9) การจัดทำเอกสารหรือหลักฐานหรือปฏิบัติการอำพรางในกรณีจำเป็นและเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวนเกี่ยวกับความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติให้อัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย แล้วแต่กรณี มอบหมายให้บุคคลใดจัดทำเอกสารหรือหลักฐานใดขึ้นหรือปฏิบัติการอำพราง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อัยการสูงสุดกำหนดในข้อบังคับ (มาตรา 19)

(10) การเคลื่อนย้ายภายใต้ควบคุม ในกรณีจำเป็นและเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวนความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย แล้วแต่กรณีมีอำนาจให้มีการเคลื่อนย้ายของผิดกฎหมายหรือต้องสงสัยภายใต้การควบคุม การกระทำและพยานหลักฐานที่ได้มาจากการกระทำของพนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าว ให้รับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ (มาตรา 20)

(11) การใช้เครื่องมือสื่อสารในการสะกดยผู้ต้องสงสัย พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ใช้ได้เฉพาะสะกดยผู้ต้องสงสัยว่ากระทำความผิดหรือจะกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ เพื่อสืบสวน จับกุม แสวงหาและรวบรวมพยานหลักฐานตามข้อบังคับที่อัยการสูงสุดกำหนด (มาตรา 21)

(12) การกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (มาตรา 22)

8) ความร่วมมือที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินคดี

(1) การใช้ดุลพินิจของพนักงานอัยการ ในระหว่างการสอบสวนคดีความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติหากผู้ต้องหาให้ข้อมูลเองโดยสมัครใจ ซึ่งเป็นข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการสืบสวนสอบสวนเกี่ยวกับกิจกรรมและการกระทำความผิดขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งสามารถใช้เป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดีต่อหัวหน้าหรือผู้มีบทบาทสำคัญในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ให้พนักงานสอบสวนบันทึกข้อมูลดังกล่าวไว้ในสำนวนการสอบสวนแล้วเสนอสำนวนการสอบสวนต่ออัยการสูงสุด ถ้าอัยการสูงสุดเห็นว่าข้อมูลที่ได้รับจากผู้ต้องหาเป็นข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง อัยการสูงสุดมีอำนาจใช้ดุลพินิจออกคำสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหาในข้อหาหรือ บางข้อหาก็ได้ ถ้าฟ้องคดีแล้วมีอำนาจถอนฟ้องถอนอุทธรณ์ ถอนฎีกา หรือไม่อุทธรณ์ ไม่ฎีกาในความผิดนั้นทั้งหมดหรือบางส่วน (มาตรา 23)

(2) การใช้ดุลพินิจของศาล ถ้าเห็นว่าผู้กระทำความผิดผู้ใดได้ให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ พนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการ ศาลจะลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้สำหรับความผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556 ก็ได้ (มาตรา 24)

9) บทกำหนดโทษ (มาตรา 25 ถึงมาตรา 32)

3.10 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง พ.ศ. 2559

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง พ.ศ. 2559 เป็นกฎหมายที่ออกมาเนื่องจากปัจจุบันประเทศไทยได้ตราพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย พ.ศ. 2556 ขึ้นใช้บังคับเพื่อกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย แต่มาตรการดังกล่าวไม่ครอบคลุมถึงการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง ซึ่งต้องใช้มาตรการในลักษณะเดียวกัน

กับพระราชบัญญัติดังกล่าว เนื่องจากมีวัตถุประสงค์ร่วมกันในการดำเนินการเพื่อรองรับมาตรฐานสากลด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายตามที่คณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงินเกี่ยวกับการฟอกเงิน (Financial Action Task Force on Money Laundering: FATF) กำหนด ดังนั้น เมื่อพิจารณาถึงความจำเป็นในการตรากฎหมายและความเป็นเอกภาพของกฎหมาย สมควรนำบทบัญญัติเกี่ยวกับมาตรการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและมาตรการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงมากำหนดรวมไว้ในพระราชกำหนดเดียวกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

เนื้อหาของบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง พ.ศ. 2559 มีทั้งหมด 29 มาตรา สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1) บทนิยาม (มาตรา 4)

“ก่อการร้าย” หมายความว่า การกระทำที่เป็นความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา หรือการกระทำที่เป็นความผิดตามกฎหมายซึ่งอยู่ภายใต้ขอบเขตของอนุสัญญาและพิธีสารระหว่างประเทศเกี่ยวกับการก่อการร้ายที่ประเทศไทยเป็นภาคี

“อาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง” หมายความว่า อาวุธนิวเคลียร์ อาวุธชีวภาพ อาวุธเคมีหรืออาวุธอื่นใดซึ่งก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตมนุษย์ สัตว์ พืช จำนวนมาก หรือต่อสิ่งแวดล้อมอย่างร้ายแรง รวมทั้งระบบการส่งอาวุธ ส่วนประกอบ หรืออุปกรณ์ของอาวุธดังกล่าว

2) การสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย (มาตรา 6-14)

กำหนดให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินดำเนินการประกาศรายชื่อบุคคลที่ถูกกำหนดตามมติของหรือภายใต้คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติที่กำหนดรายชื่อบุคคล คณะบุคคล นิติบุคคลหรือองค์กรใดเป็นผู้ที่มีการกระทำความผิดเป็นการก่อการร้าย และในกรณีมีเหตุอันควรสงสัยหรือมีพยานหลักฐานตามสมควรว่าผู้ใดมีพฤติการณ์เกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายหรือสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการธุรกรรมพิจารณาส่งรายชื่อผู้นั้นให้พนักงานอัยการพิจารณายื่นคำร้องฝ่ายเดียวขอให้ศาลมีคำสั่งเป็นบุคคลที่ถูกกำหนด และเมื่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินประกาศรายชื่อบุคคลที่ถูกกำหนดแล้วให้ผู้มีหน้าที่รายงานหรือบุคคลที่ครอบครองทรัพย์สินของบุคคลที่ถูกกำหนดดำเนินการระงับดำเนินการกับทรัพย์สินที่ถูกกำหนดหรือของผู้กระทำการแทนหรือตามคำสั่งของผู้นั้นหรือของกิจการภายใต้การครอบครองหรือควบคุมของผู้นั้น ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม แจ้งข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ถูกระงับการดำเนินการ

กับทรัพย์สินให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินทราบ และแจ้งให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินทราบเกี่ยวกับผู้ที่เป็นหรือเคยเป็นลูกค้าซึ่งอยู่ในรายชื่อบุคคลที่ถูกกำหนดหรือผู้ที่มีหรือเคยมีธุรกรรมกับผู้นั้น และหากดำเนินการโดยสุจริตไม่ต้องรับผิดชอบแต่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลใด เว้นแต่กระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง และบุคคลที่ถูกกำหนด หรือผู้ซึ่งถูกระงับการดำเนินการกับทรัพย์สินอันเนื่องจากการกำหนดการเป็นบุคคลที่ถูกกำหนดอาจยื่นคำร้องต่อศาลแพ่งเพื่อให้พิจารณาขอให้ดำเนินการเพิกถอนรายชื่อออกจากรายชื่อบุคคลที่ถูกกำหนด เพิกถอนการระงับการดำเนินการกับทรัพย์สิน และมีคำสั่งอนุญาตให้ดำเนินการใด ๆ กับทรัพย์สินที่ถูกระงับการดำเนินการกับทรัพย์สิน

3) การสนับสนุนทางการเงินแก่การแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง (มาตรา15-20)

กำหนดให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินดำเนินการประกาศรายชื่อบุคคลที่ถูกกำหนดตามมติของหรือภายใต้คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติที่กำหนดรายชื่อบุคคล คณะบุคคล นิติบุคคลหรือองค์กรใดเป็นผู้ที่มีการกระทำอันเกี่ยวข้องกับการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง และกรณีปรากฏข้อเท็จจริงว่าบุคคล คณะบุคคล นิติบุคคลหรือองค์กรใดกระทำอันเกี่ยวข้องกับการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพิจารณากำหนดรายชื่อที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินแต่งตั้งขึ้น พิจารณาส่งเรื่องให้กระทรวงการต่างประเทศเพื่อส่งคำร้องไปยังคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติให้ดำเนินการกำหนดรายชื่อบุคคล คณะบุคคล นิติบุคคล หรือองค์กรดังกล่าว และเมื่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินประกาศรายชื่อบุคคลที่ถูกกำหนดเป็นผู้กระทำการเกี่ยวข้องกับการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงแล้ว ให้ผู้มีหน้าที่รายงานหรือบุคคลที่ครอบครองทรัพย์สินของบุคคลที่ถูกกำหนดดำเนินการให้ผู้มีหน้าที่รายงานหรือบุคคลที่ครอบครองทรัพย์สินของบุคคลที่ถูกกำหนดดำเนินการระงับดำเนินการกับทรัพย์สินที่ถูกกำหนด หรือของผู้กระทำการแทนหรือตามคำสั่งของผู้นั้น หรือของกิจการภายใต้การครอบครองหรือควบคุมของผู้นั้น ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม แจ้งข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ถูกระงับการดำเนินการกับทรัพย์สินให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินทราบ และแจ้งให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินทราบเกี่ยวกับผู้ที่เป็นหรือเคยเป็นลูกค้าซึ่งอยู่ในรายชื่อบุคคลที่ถูกกำหนดหรือผู้ที่มีหรือเคยมีธุรกรรมกับผู้นั้น โดยผู้ถูกระงับการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินอาจยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการพิจารณา กำหนดรายชื่อเพื่อขออนุญาตดำเนินการใด ๆ กับทรัพย์สินที่ถูกระงับการดำเนินการกับทรัพย์สินได้ ภายใต้การวินิจฉัยของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติหรือผู้รับมอบหมาย

4) บทกำหนดโทษ (มาตรา 25-27)

กำหนดความผิดฐานสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและความผิดฐานสนับสนุนทางการเงินแก่การแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง ให้เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและกำหนดให้ผู้สนับสนุนหรือสมคบกันในการกระทำความผิดต้องระวางโทษเช่นเดียวกับตัวการในกระทำความผิดนั้น และกรณีกระทำความผิดนอกราชอาณาจักรในบางกรณีต้องรับโทษในราชอาณาจักร

3.11 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 เป็นกฎหมายที่ออกมาเนื่องจากมีผู้ประกอบอาชญากรรมซึ่งกระทำความผิดกฎหมายบางประเภท ได้นำเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดนั้นมากระทำการในรูปแบบต่าง ๆ อันเป็นการฟอกเงิน เพื่อนำเงินหรือทรัพย์สินนั้นไปใช้เป็นประโยชน์ในการกระทำความผิดต่อไปได้อีก ทำให้ยากแก่การปราบปรามการกระทำความผิดกฎหมายเหล่านั้น และโดยที่กฎหมายที่มีอยู่ในก่อนที่จะมีการออกกฎหมายฉบับนี้ไม่สามารถนำมาใช้เพื่อปราบปรามการฟอกเงินหรือดำเนินการกับเงินหรือทรัพย์สินนั้นได้เท่าที่ควร ดังนั้น เพื่อเป็นการตัดวงจรการประกอบอาชญากรรมดังกล่าว จึงจำเป็นที่จะต้องมีการออกกฎหมายเฉพาะที่กำหนดมาตรการต่าง ๆ ให้สามารถดำเนินการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กฎหมายฟอกเงินของประเทศไทยที่มีมาจากการเล็งเห็นปัญหาการฟอกเงินที่ได้จากการประกอบอาชญากรรมที่ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทยกำลังประสบอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาชญากรรมการก่อการร้าย ดังนั้นองค์การสหประชาชาติจึงได้มีมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมปัญหาการก่อการร้าย โดยออกข้อมติที่ 49/60 ว่าด้วยมาตรการในการจัดการก่อการร้ายระหว่างประเทศ (Measures to Eliminate International Terrorism) ลงวันที่ 9 ธันวาคม ค.ศ. 1994 (พ.ศ. 2544) ซึ่งเป็นปฏิญญาว่าด้วยมาตรการในการจัดการก่อการร้ายระหว่างประเทศ (Declaration on Measures to Eliminate International Terrorism) โดยกำหนดให้เป็นหน้าที่ของทุกรัฐภาคีสมาชิกในองค์การสหประชาชาติต้องร่วมกันดำเนินการตามปฏิญญาฉบับนี้ คณะกรรมาธิการกฎหมายระหว่างประเทศ (International Law Commission : ILC) ได้ยกร่างประมวลกฎหมายที่เกี่ยวกับการก่อการร้ายระหว่างประเทศไว้ใน Article 24 โดยให้ถือว่า การก่อให้เกิดขึ้น การก่อตั้ง การให้ความช่วยเหลือ การสนับสนุนทางการเงิน หรือแม้แต่การนิ่งเฉยต่อการกระทำที่เป็นการก่อการร้ายที่กระทำต่อรัฐอื่น ทรัพย์สินของรัฐอื่น หรือบุคคลของรัฐอื่น หรือ การกระทำใด ๆ ที่ทำให้เกิดการคุกคามต่ออันตรายต่อสาธารณะจะต้องรับโทษในฐานะผู้ก่อการร้าย ระหว่างประเทศ ไม่ว่าจะกระทำ

โดยบุคคลคนเดียว กลุ่มบุคคลหรือแม้แต่วัฒน และเพื่อดำเนินการหรือจัดการกับปัญหาเหล่านั้น
ในลักษณะเฉพาะเรื่อง

เมื่อวันที่ 28 กันยายน ค.ศ. 2011 (พ.ศ. 2544) คณะมนตรีว่าด้วย ความมั่นคงแห่ง
สหประชาชาติได้ให้การรับรองอย่างเป็นทางการเป็นเอกฉันท์ต่อข้อมติที่ 1373 ว่าด้วยการต่อสู้ การก่อการร้าย
สากลโดยมีสาระสำคัญ คือ ให้มีการปฏิบัติตามหมวดที่ 7 ของกฎบัตรสหประชาชาติ โดยให้สมาชิก
สหประชาชาติทุกประเทศดำเนินการในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการเงิน ให้ใช้มาตรการต่าง ๆ ได้แก่
การอายัดทรัพย์สินทางการเงินของบุคคล หรือองค์กรที่อาจเกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย และการ
ป้องกันไม่ให้บุคคลสัญชาติตน หรือบุคคลอื่น สามารถให้ทรัพย์สินทางการเงินในกิจกรรมต่าง ๆ ที่
เกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายเพื่อป้องกันไม่ให้ ผู้ก่อการร้ายใช้ทรัพย์สินทางการเงินในประเทศต่าง ๆ
ด้านการเมือง ต้องไม่ให้การสนับสนุนบุคคลหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย นอกจากนี้ทุก
ประเทศต้องปรับปรุงกฎหมายและระเบียบภายใน โดยระบุให้การก่อการร้ายเป็นการ กระทำที่ผิด
กฎหมายอาญาอย่างร้ายแรง และมีบทลงโทษอย่างรุนแรง ด้านการตรวจคนเข้าเมือง ให้ทุกประเทศ
ร่วมมือกันป้องกันการเคลื่อนไหวของ ผู้ก่อการร้าย อีกทั้งให้ตรวจสอบผู้ลี้ภัย หรือผู้พลัดถิ่นว่า
ความเกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายหรือไม่ ด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูล ให้ประเทศต่าง ๆ ร่วมมือกันให้
ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผู้ก่อการร้าย เช่น ข้อมูลด้านการปฏิบัติการของผู้ก่อการร้าย และให้เข้าเป็นรัฐ
ภาคีสมาชิก ปฏิบัติ ตามอนุสัญญาและพิธีสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายโดยเร็วที่สุด รวมทั้ง
อนุสัญญาว่าด้วยการปราบปรามการสนับสนุนด้านการเงินต่อการก่อการร้ายที่รับรองโดยสมัชชา
สหประชาชาติ วันที่ 9 ธันวาคม พ.ศ. 2542 ด้านการตรวจสอบการปฏิบัติตามข้อมติ จัดตั้งคณะกรรมการ
ของคณะมนตรีความ มั่นคงแห่งสหประชาชาติ ประกอบด้วยสมาชิกคณะมนตรีความมั่นคงทุกประเทศ
เพื่อทำหน้าที่ ตรวจสอบการปฏิบัติให้เป็นไปตามข้อมตินี้ และให้ทุกประเทศรายงานต่อคณะกรรมการ
ภายใน 90 วันนับแต่วันที่ข้อมตินี้ได้รับความเห็นชอบในฐานะประเทศสมาชิกสหประชาชาติ
จะเห็นได้ว่า องค์การสหประชาชาติได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาการก่อการ ร้ายที่สังคมโลก
กำลังประสบอยู่ และได้มีมาตรการที่สำคัญต่าง ๆ เพื่อควบคุมปัญหาการก่อการร้ายมิให้ ลุกกลามซึ่งต้อง
อาศัยความร่วมมือจากทุกประเทศเพื่อทำให้มาตรการต่าง ๆ เหล่านี้บรรลุผล

สหประชาชาติ (UN) ได้มีมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการต่อต้านการก่อการร้ายมี
อนุสัญญาจำนวน 13 ฉบับ ซึ่งเกี่ยวข้องกับประเด็นเรื่องการก่อการร้ายทั้งหมด เพื่อให้ประเทศที่เป็น
สมาชิกลงไปเป็นแนวทางในการแก้ไขหรือบัญญัติกฎหมายภายในให้มีความสอดคล้องเป็นไปใน
แนวทางเดียวกันกับมติดังกล่าว โดยในส่วนของมาตรการฟอกเงินได้กำหนดให้ทุกประเทศต้อง
ตรากฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยเฉพาะเนื้อหาหลักของกฎหมาย
ได้แก่ การกำหนดฐานความผิดและบทลงโทษที่รุนแรงต่อการกระทำความผิดฟอกเงิน และกำหนด

ความผิดมูลฐานอันเป็นความผิดพื้นฐานที่จะนำมาซึ่งการดำเนินคดีความผิดฐานฟอกเงิน นอกจากกำหนดฐานความผิดและบทลงโทษการฟอกเงินและความผิดมูลฐานแล้ว การกำหนดวิธีการด้านการสืบสวนสอบสวนโดยใช้เทคโนโลยีและอำนาจการตรวจค้นที่มีมากกว่าการสืบสวนสอบสวนความผิดอาญาทั่วไป ก็เป็นอีกส่วนหนึ่งของกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และกำหนดให้ประเทศต่าง ๆ ต้องจัดตั้งหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินทำหน้าที่ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยเฉพาะในด้านการสืบสวนสอบสวนคดีฟอกเงิน และจัดตั้งหน่วยข่าวกรองทางการเงิน หรือ Financial Intelligence Unit : FIU ทำหน้าที่ในการวิเคราะห์ข้อมูลการทำธุรกรรมที่บรรดาสถาบันการเงิน หรือหน่วยธุรกิจต่าง ๆ รายงานเข้ามาว่ามีความเสี่ยงในการเกี่ยวข้องกับการฟอกเงินมากน้อยเพียงใด และหากพบธุรกรรมที่ต้องสงสัยว่าอาจเกี่ยวข้องกับการฟอกเงิน จึงส่งรายงานดังกล่าวไปยังฝ่ายบุคลากรเพื่อสืบสวนสอบสวนต่อไป หัวใจหลักของ FIU ก็คือ ระบบอิเล็กทรอนิกส์ที่มีประสิทธิภาพในการรับข้อมูล เรียบเรียงและประมวลผลข้อมูลธุรกรรมนับแสนนับล้านข้อมูล และวิเคราะห์เบื้องต้นถึงความผิดปกติของการทำธุรกรรมของบุคคล รวมทั้งการกำหนดการควบคุมการรายงานธุรกรรมของสถาบันการเงินและองค์การภาคธุรกิจเอกชนอื่นที่มีโอกาสเสี่ยงต่อการฟอกเงิน

ประเทศไทยมีระบบกฎหมายแบบ Dualism จึงมีผลผูกพันให้ต้องลงนามรับรอง (Signature) และให้สัตยาบัน (Ratification) หรือภาคยานุวัติ (Accession) กฎหมายมหาชนระหว่างประเทศ บัญญัติเป็นกฎหมายภายในให้สอดคล้องและมีมาตรฐานขั้นต่ำอย่างน้อยเท่ากับกฎหมายระหว่างประเทศฉบับนั้น ๆ ที่ผ่านมาประเทศไทยได้เป็นภาคีสัญญาเพื่อต่อต้านการก่อการร้ายของสหประชาชาติ (United Nations) ทั้งสิ้น 9 ฉบับ จากทั้งหมดจำนวน 13 ฉบับ (Universal Instruments Against Terrorism) ซึ่งประกอบด้วยอนุสัญญาว่าด้วยความผิดและการกระทำอื่น ๆ บางประการ ซึ่งกระทำบนอากาศยาน ค.ศ. 1963 (พ.ศ. 2506) (Convention on Offences and Certain Other Acts Committed On Board Aircraft of 1963) อนุสัญญาเพื่อการปราบปรามการยึดอากาศยาน โดยมีขอบด้วยกฎหมาย ค.ศ. 1970(พ.ศ. 2513) (Convention for the Suppression of Unlawful Seizure of Aircraft of 1970) อนุสัญญาเพื่อการปราบปราม การกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายต่อความปลอดภัยของการบินพลเรือน ค.ศ. 1971(พ.ศ. 2514) (Convention for the Suppression of Unlawful Acts Against the Safety of Civil Aviation of 1971) พิธีสารเพื่อการปราบปรามการกระทำรุนแรงอันมิชอบด้วยกฎหมาย ณ ท่าอากาศยานซึ่งให้บริการการบินพลเรือนระหว่างประเทศเพิ่มเติมอนุสัญญาว่าด้วยการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายต่อความปลอดภัยของการบินพลเรือน ค.ศ. 1988 (พ.ศ. 2531) (Protocol for the Suppression of Unlawful Acts of Violence at Airports Serving international Civil Aviation, supplementary to the Convention for the Suppression of Unlawful Acts against the Safety

of Civil Aviation of 1988) อนุสัญญาด้วยการป้องกันและลงโทษอาชญากรรมที่กระทำต่อบุคคลที่
 ได้รับความคุ้มครองระหว่างประเทศ ค.ศ. 1973 (พ.ศ. 2516) (Convention on the Prevention and
 Punishment of Crimes Protected Persons of 1973) อนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการจับตัวประกัน
 ค.ศ. 1979 (พ.ศ. 2522)(Convention against the Taking of Hostages of 1979) อนุสัญญาว่าด้วยจัดทำ
 เครื่องหมายเพื่อการตรวจสอบระเบิดพลาสติก ค.ศ. 1991 (พ.ศ. 2534) (Convention on the Marking
 of Explosive for Purpose of Detection of 1991) อนุสัญญาเพื่อการปราบปรามการใช้ระเบิดในการ
 ก่อการร้าย ค.ศ. 1997 (พ.ศ. 2540) (Convention for the Suppression of Terrorist Bombing of 1997)
 อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการปราบปรามทางการเงินแก่การก่อการร้าย ค.ศ. 1999 (พ.ศ. 2542)
 (International Convention for the Suppression of the Financing of Terrorism 1999)

นับตั้งแต่ที่กฎหมายฉบับนี้มีผลใช้บังคับได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมรวมทั้งสิ้น 4 ครั้ง
 โดยการแก้ไขเพิ่มเติมแต่ละครั้งมีสาระสำคัญ ดังนี้

1) พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
 พ.ศ. 2542 พ.ศ. 2546

การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา
 กำหนดความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายและเนื่องจากการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย
 เป็นปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนทำให้การก่อการร้ายรุนแรงยิ่งขึ้น อันเป็นการกระทบต่อความมั่นคง
 ของประเทศ ซึ่งคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติได้ขอให้ทุกประเทศร่วมมือดำเนินการ
 ป้องกันและปราบปรามการกระทำที่เป็นการก่อการร้าย รวมถึงการสนับสนุนทางทรัพย์สินหรือ
 ทรัพย์สินใดที่มีวัตถุประสงค์จะนำไปใช้ดำเนินการก่อการร้ายเพื่อแก้ไขปัญหาคือการก่อการร้าย
 ยุติลงด้วย จึงจัดว่าเป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้ในอันที่จะรักษา
 ความปลอดภัยของประเทศและความปลอดภัยสาธารณะ ที่ต้องตราพระราชกำหนดกำหนดให้
 ความผิดฐานก่อการร้ายเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
 พ.ศ. 2542 ด้วย เพื่อให้สามารถนำมาตราการตามกฎหมายดังกล่าวมาใช้ควบคุมประมวลกฎหมายอาญา
 ที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมในเรื่องนี้ให้เป็นไปอย่างได้ผล

2) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551

การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งนี้ เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
 ที่ใช้บังคับในขณะนั้นมีบทบัญญัติบางประการที่ไม่สามารถนำมาบังคับใช้ในการตรวจราชการประกอบ
 อาชญากรรมให้ลดน้อยลงหรือหมดสิ้นไปได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ และจากการที่
 กฎหมายว่าด้วยป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมุ่งเน้นการตรวจราชการประกอบอาชญากรรม
 เฉพาะในแง่ความผิดมูลฐาน ทำให้การบังคับใช้กฎหมายที่ผ่านมาไม่อาจช่วยให้การตรวจ

การประกอบอาชญากรรมลดน้อยลงหรือหมดไปได้เสมือนดังเจตนารมณ์ของกฎหมายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ เพราะในช่วงเวลานั้นปรากฏว่าผู้กระทำความผิดอาชญามูลฐานอื่นนอกเหนือจากแปดความผิดมูลฐานดังกล่าวยังสามารถนำเงินและทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดในแต่ละคราวมาใช้ในการสนับสนุนการกระทำความผิดอาชญาในแปดความผิดมูลฐานได้อีก นอกจากนี้ ยังมีขั้นตอนในการบังคับใช้กฎหมายบางประการไม่อาจดำเนินการไปได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้น เพื่อให้การตัดวงจรการประกอบอาชญากรรมเป็นไปอย่างได้ผลตามที่กฎหมายกำหนดไว้อย่างแท้จริง ในขณะที่กระบวนการบังคับใช้กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินสามารถดำเนินการไปได้ด้วยความเรียบร้อย รวดเร็ว มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จึงจำเป็นที่จะต้องกำหนดเพิ่มการกระทำความผิดอาชญาฐานอื่นที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือต่อความมั่นคงแห่งรัฐหรือความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายนี้ด้วย

3) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2552

การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งนี้เนื่องจากปรากฏว่ามีผู้ประกอบอาชญากรรมเกี่ยวกับความผิดมูลฐานได้ใช้ช่องทางจากการประกอบอาชีพบางประเภทซึ่งมิใช่การดำเนินการของสถาบันการเงินเป็นแหล่งในการฟอกเงิน ประกอบกับกฎหมายว่าด้วยป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่ใช้บังคับในขณะนั้น มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการแสดงตนของลูกค้ำของสถาบันการเงินที่ยังไม่สอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องและไม่ครอบคลุมถึงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้ำ เพื่อให้มีรายละเอียดของข้อมูลเพิ่มมากขึ้น ซึ่งอาจเป็นช่องทางให้ผู้ประกอบอาชญากรรมนำไปใช้เป็นประโยชน์ในการฟอกเงินได้โดยง่าย ดังนั้น เพื่อเป็นการตัดวงจรการประกอบอาชญากรรมเกี่ยวกับการกระทำความผิดมูลฐานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นที่จะต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมกำหนดให้ผู้ประกอบอาชีพบางประเภทมีหน้าที่ต้องรายงานการทำธุรกรรมต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและกำหนดมาตรการเกี่ยวกับการแสดงตนและการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้ำของสถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพบางประเภทให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล

4) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2556

การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งนี้เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่ใช้บังคับในขณะนั้นมิได้กำหนดให้การกระทำความผิดอาชญาร้ายแรงบางฐานความผิดเป็นความผิดมูลฐานส่งผลให้ผู้กระทำความผิดสามารถนำเงินและทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดมาใช้สนับสนุนการกระทำความผิดอาชญาได้อีก จึงจำเป็นที่จะต้องกำหนดความผิดมูลฐานเพิ่มเติมและกำหนดกรอบของความผิดมูลฐานให้ชัดเจนเพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน นอกจากนี้ การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งนี้ได้มีการกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและ

ปราบปรามการฟอกเงินและสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินให้กำหนดนโยบายในการประเมินความเสี่ยงเกี่ยวกับการฟอกเงินและเสนอแนะแนวทางเพื่อป้องกันความเสี่ยง กำหนดเรื่องมาตรการคุ้มครองพยาน กำหนดเรื่องตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษที่จะได้รับเงินเพิ่มตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน กำหนดให้กรมสอบสวนคดีพิเศษสนับสนุนการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดหรือการดำเนินการกับทรัพย์สินเกี่ยวกับการกระทำความผิด และท้ายที่สุด คือ การกำหนดให้มีคณะกรรมการเปรียบเทียบปรับเพิ่มในกฎหมายฉบับนี้ด้วย

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ในปัจจุบันได้บัญญัติความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัตินี้ไว้ทั้งหมด 23 ความผิดมูลฐาน โดยหนึ่งในความผิดมูลฐานที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้ คือ “ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย” ซึ่งเป็นความผิดมูลฐานแรกตั้งแต่กฎหมายฉบับนี้เริ่มใช้บังคับในปี พ.ศ. 2542 สำหรับในส่วนเนื้อหาของบทบัญญัติของพระราชบัญญัตินี้ มีทั้งสิ้น 66 มาตรา โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 9 ส่วน ดังนี้

บทนำของพระราชบัญญัติ (มาตรา 1 - มาตรา 4)

หมวด 1 บททั่วไป (มาตรา 5 - มาตรา 12)

หมวด 2 การรายงานและการแสดงตน (มาตรา 13 - มาตรา 23)

หมวด 3 คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (มาตรา 24 - มาตรา 31)

หมวด 4 คณะกรรมการธุรกรรม (มาตรา 32 - มาตรา 39/2)

หมวด 5 สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (มาตรา 40 - มาตรา 47)

หมวด 6 การดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน (มาตรา 48 - มาตรา 59)

หมวด 7 กองทุนการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (มาตรา 59/1 - มาตรา 59/7)

หมวด 8 บทกำหนดโทษ (มาตรา 60 - มาตรา 66)

3.12 พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดบางประการต่อการเดินอากาศยาน พ.ศ. 2521

ประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยความผิดและการกระทำอื่น ๆ บางประการที่กระทำบนอากาศยานซึ่งทำ ณ กรุงโตเกียว เมื่อวันที่ 14 กันยายน ค.ศ. 1963 (พ.ศ. 2506) และจะเข้าเป็นภาคีแห่งอนุสัญญาเพื่อการปราบปรามการยึดอากาศยานโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งทำ ณ กรุงเฮก เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม ค.ศ. 1970 (พ.ศ. 2513) และอนุสัญญาเพื่อการปราบปรามการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายต่อความปลอดภัยของการบินพลเรือนซึ่งทำ ณ นครมอนทรีออล เมื่อวันที่ 23 กันยายน ค.ศ. 1971 (พ.ศ. 2514) และรัฐภาคีแห่งอนุสัญญาจะต้องตรากฎหมายเพื่อให้การได้เป็นไปตามอนุสัญญาดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น ประกอบด้วยสาระสำคัญดังนี้

1) การกำหนดฐานความผิดและอัตราโทษ ดังนี้

(1) การยึดหรือเข้าควบคุมอากาศยานในระหว่างการบิน โดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้ายผู้อื่น หรือขู่เข็ญว่าจะกระทำอันตรายต่ออากาศยานนั้น ต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปี (มาตรา 5)

(2) การทำลายอากาศยาน หรือกระทำความเสียหายแก่อากาศยานในระหว่างบริการ (มาตรา 4) เพื่อให้อากาศยานนั้นไม่สามารถทำการบิน หรือน่าจะเป็นเหตุให้เกิดอันตรายต่อความปลอดภัยของอากาศยานในระหว่างการบิน หรือ กระทำแก่อากาศยานในระหว่างบริการ ด้วยอุปกรณ์วัตถุ หรือด้วยวิธีใด ๆ อันอาจทำลายอากาศยาน หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่อากาศยานเพื่อให้อากาศยานนั้นไม่สามารถทำการบินหรือน่าจะเป็นเหตุให้เกิดอันตรายต่อความปลอดภัยของอากาศยานในระหว่างการบิน ต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี (มาตรา 6)

(3) การประทุษร้ายผู้อื่นในท่าอากาศยานที่ให้บริการการบินพลเรือน จนเป็นเหตุให้หรือน่าจะเป็นเหตุให้ผู้อื่นนั้นได้รับอันตรายสาหัส หรือถึงแก่ความตาย หรือ ทำลายหรือทำให้เสียหายอย่างร้ายแรง ต่อสิ่งอำนวยความสะดวกของท่าอากาศยานที่ให้บริการทางการบินพลเรือน หรือต่ออากาศยานที่ไม่อยู่ในระหว่างบริการและอยู่ในท่าอากาศยานนั้น หรือทำให้การบริการของท่าอากาศยานหยุดชะงักลง ทั้งนี้ โดยใช้อุปกรณ์ วัตถุ หรืออาวุธใด ๆ และการกระทำนั้นเป็นอันตราย หรือน่าจะเป็นอันตรายต่อความปลอดภัยของท่าอากาศยานนั้น ต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี (มาตรา 6 ทวิ)

(4) การใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้ายผู้อื่นในอากาศยานในระหว่างการบินซึ่งการกระทำนั้นน่าจะเป็นเหตุให้เกิดอันตรายต่อความปลอดภัยของอากาศยาน ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปีและปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท (มาตรา 7)

(5) การทำลายหรือกระทำความเสียหายแก่เครื่องอำนวยความสะดวกในการเดินอากาศตามกฎหมายว่าด้วยการเดินอากาศ หรือกระทำโดยวิธีใด ๆ แก่การปฏิบัติการของเครื่องอำนวยความสะดวกนั้น ซึ่งน่าจะเป็นเหตุให้เกิดอันตรายต่อความปลอดภัยของอากาศยานในระหว่างการบิน ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่สามพันบาทถึงสามหมื่นบาท (มาตรา 8)

(6) การแจ้งข้อความหรือส่งข่าวสารซึ่งรู้อยู่แล้วว่าเป็นเท็จและการนั้นเป็นเหตุให้เกิดอันตรายต่อความปลอดภัยอากาศยานในระหว่างการบิน ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี (มาตรา 9)

2) มาตรการเพื่อความปลอดภัยในการเดินทางโดยอากาศยาน มีดังนี้

(1) การใช้มาตรการอันสมควรในการป้องกันกรณีที่คุณควบคุมอากาศยานมีเหตุอันควรสงสัยว่าบุคคลใดได้กระทำหรือจะกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินั้น หรือกระทำการซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อความปลอดภัยของอากาศยาน บุคคล หรือทรัพย์สินในอากาศยาน หรือการฝ่าฝืนต่อระเบียบและวินัยในอากาศยาน

(2) การควบคุมตัวบุคคลใดส่งให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหรือนำตัวลงจากอากาศยานเมื่อเหตุว่าจำเป็น โดยผู้ควบคุมอากาศยานเจ้าหน้าที่ประจำอากาศยานหรือผู้โดยสารกรณีมีเหตุอันควรเชื่อว่าจำเป็นจะต้องกระทำเช่นนั้นทันที เจ้าหน้าที่ประจำอากาศยาน ผู้โดยสารอาจใช้มาตรการอันสมควรในทางป้องกันโดยไม่ต้องมีการให้อำนาจจากผู้ควบคุมอากาศยาน เพื่อคุ้มครองความปลอดภัยอากาศยาน บุคคล หรือทรัพย์สินในอากาศยาน แต่ผู้ควบคุมอากาศยานอาจสั่งยกเลิกมาตรการนั้นได้ (มาตรา 13)

(3) ผู้ควบคุมอากาศยานอาจนำบุคคลใดลงจากอากาศยานเมื่อลงสู่พื้นในราชอาณาจักรเพื่อส่งตัวให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจได้เมื่อมีเหตุอันควรเชื่อว่าบุคคลนั้นได้กระทำการใด ๆ ซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อความปลอดภัยอากาศยาน บุคคลหรือทรัพย์สินในอากาศยาน (มาตรา 15) หรือ ส่งตัวบุคคลใดให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ เมื่อมีเหตุอันควรเชื่อว่าบุคคลนั้นได้กระทำการในอากาศยาน ซึ่งเป็นความผิดร้ายแรงตามกฎหมายอาญาของประเทศที่อากาศยานนั้นจดทะเบียน และ ผู้ควบคุมอากาศยานต้องจัดหาพยานหลักฐานและข้อความต่าง ๆ ให้แก่ เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจเว้นแต่เป็นความผิดทางการเมือง หรือเป็นการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติศาสนาที่มีได้เกี่ยวกับความปลอดภัยอากาศยาน (มาตรา 16)

(4) การกำหนดความรับผิดชอบของบุคคล (มาตรา 11) ว่าผู้สนับสนุน ผู้พยายามต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดสำเร็จ ผู้เตรียมการต้องระวางโทษกึ่งหนึ่งของโทษที่บัญญัติไว้สำหรับการกระทำความผิดนั้น ๆ

นอกจากนี้ ประเทศไทยได้ภาคยานุวัติ (Accession) ต่อพิธีสารเพื่อการปราบปรามการกระทำรุนแรงอันมิชอบด้วยกฎหมาย ณ ท่าอากาศยานซึ่งให้บริการการบินพลเรือนระหว่างประเทศเพิ่มเติมต่อจากอนุสัญญาว่าด้วยการปราบปรามการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายต่อความปลอดภัยของการบินพลเรือน ทำที่นครมอนทรีออล เมื่อวันที่ 23 กันยายน พ.ศ. 2514 ลงวันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2531 ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีแห่งอนุสัญญา พิธีสารดังกล่าวมีผลกำหนดให้การกระทำเป็นอันตรายหรือน่าจะเป็นอันตรายต่อความปลอดภัย ณ ท่าอากาศยานซึ่งให้บริการการบินพลเรือนระหว่างประเทศเป็นความผิดเพิ่มขึ้นตามอนุสัญญาฯ สมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยความผิดบางประการต่อการเดินอากาศเพื่ออนุวัติการให้เป็นไปตามพิธีสารดังกล่าว โดยกำหนดให้การกระทำ

ดังกล่าว ณ ท่าอากาศยานซึ่งให้บริการการบินพลเรือนภายในประเทศเป็นความผิด ตาม พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดบางประการต่อการเดินอากาศยาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2538 ได้แก่ การประทุษร้ายผู้อื่นในท่าอากาศยานที่ให้บริการการบินพลเรือนจนเป็นเหตุ หรือน่าจะเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตาย หรือการทำลาย หรือทำให้เสียหายอย่างร้ายแรงต่อสิ่งอำนวยความสะดวกของท่าอากาศยานที่ให้บริการการบินพลเรือน หรือต่ออากาศยานที่ไม่อยู่ในระหว่างบริการและอยู่ในท่าอากาศยานนั้นหรือทำให้การให้บริการของท่าอากาศยานหยุดชะงักลง ทั้งนี้ โดยใช้อุปกรณ์วัตถุ หรืออาวุธใด ๆ และการกระทำนั้นเป็นอันตรายหรือน่าจะเป็นอันตรายต่อความปลอดภัยของท่าอากาศยานนั้น ต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี

นอกจากนี้ ยังมีการแก้ไขอัตราโทษตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความรับผิดชอบบางประการต่อการเดินอากาศ พ.ศ. 2521 มาตรา 5 มาตรา 6 และมาตรา 6 ทวิ สำหรับผู้สนับสนุน ผู้พยายาม ผู้เตรียมการรวมทั้งการกำหนดเขตอำนาจศาลเหนือบุคคลในกรณีและผู้กระทำความผิดปรากฏตัวอยู่ในราชอาณาจักรและมิได้มีการส่งตัวผู้นั้นออกไปตามกฎหมายว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

ความผิดเกี่ยวกับโจรสลัดและการก่อการร้ายในทะเล ตาม พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด พ.ศ. 2534 ได้กำหนดคำนิยามคำว่า “การกระทำอันเป็นโจรสลัด” หมายถึง การยึด หรือเข้าควบคุมหรือประการใด โดยใช้กำลังหรือโดยขู่เข็ญว่าจะกระทำอันตรายต่อเรือ หรือโดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือโดยขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้ายต่อบุคคลในเรือนั้น การทำลายเรือ ทำให้เกิดความเสียหายแก่เรือ หรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันน่าจะเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่เรือ การหน่วงเหนี่ยว กักขัง หรือกระทำด้วยประการใด ๆ ให้ผู้อื่นปราศจากเสรีภาพในร่างกาย หรือ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ซึ่งได้กระทำในทะเลหลวงหรือเศรษฐกิจจำเพาะไม่ว่าจะเป็นของประเทศใด โดยบุคคลในเรือเอกชนหรืออากาศยานเอกชนลำหนึ่งต่อเรือบุคคล หรือทรัพย์สินในเรืออีกลำหนึ่ง และได้กระทำไปเพื่อประโยชน์ส่วนตัวของผู้กระทำนั้น และให้อำนาจเจ้าหน้าที่ทหารเรือดำเนินการตามความจำเป็นเพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด รวมทั้งมีอำนาจสืบสวนสอบสวนเบื้องต้นเพื่อทราบข้อเท็จจริง รายละเอียดแห่งความผิด หรือพิสูจน์ความผิดเพื่อให้ได้ตัวผู้กระทำความผิดมาส่งมอบให้พนักงานสอบสวนโดยถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

3.13 พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550

เป็นการกำหนดฐานความผิดและโทษการนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใด ๆ อันเป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรหรือความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา ผู้กระทำความผิดดังกล่าวข้างต้นนี้ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 14) การทำให้แพร่หลายซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์

ที่อาจกระทบกระเทือนความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร ตามที่กำหนดไว้ในภาคสอง แห่งประมวลกฎหมายอาญาพนักงานเจ้าหน้าที่โดยความเห็นชอบจากรัฐมนตรีอาจยื่นคำร้อง พร้อมแสดงพยานหลักฐานต่อศาลที่มีเขตอำนาจขอให้มีคำสั่งระงับการทำให้แพร่หลายซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นได้ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งระงับการทำให้แพร่หลายซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ดังกล่าวข้างต้น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำการระงับการทำให้แพร่หลายนั้นเอง หรือสั่งให้ผู้ให้บริการระงับการทำให้แพร่หลายนั้นเองหรือให้ผู้ให้บริการระงับการทำให้แพร่หลายซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นก็ได้ ผู้ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของศาลหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองแสนบาท และปรับเป็นรายวันอีกไม่เกินวันละห้าพันบาทจนกว่าจะปฏิบัติให้ถูกต้อง (มาตรา 20)

การกระทำความผิดนอกราชอาณาจักร หากปรากฏว่าผู้กระทำความผิดนั้นเป็นคนไทย และรัฐบาลแห่งประเทศที่ความผิดได้เกิดขึ้นหรือผู้เสียหายได้ร้องขอให้ลงโทษ หรือ ผู้กระทำความผิดนั้นเป็นคนต่างด้าว และรัฐบาลไทยหรือคนไทยเป็นผู้เสียหายและผู้เสียหายได้ร้องขอให้ลงโทษจะต้องรับโทษในราชอาณาจักร (มาตรา 17) นอกจากนี้ยังมีกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจำกัดสิทธิสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับการก่อการร้าย ได้แก่ พระราชบัญญัติกฏอัยการศึก พ.ศ. 2457, พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. 2551, พระราชบัญญัติข่าวกรองแห่งชาติ พ.ศ. 2528 และพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548

3.14 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย พ.ศ. 2559

เป็นมาตรการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินและการเข้าถึงเงินทุนของผู้ก่อการร้ายโดยให้มีการจัดทำรายชื่อผู้ถูกกำหนดในกรณีที่คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติมีมติหรือประกาศรายชื่อบุคคล คณะบุคคล นิติบุคคล หรือองค์กรใดที่มีการกระทำอันเป็นการก่อการร้าย ให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเสนอรายชื่อดังกล่าวไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเพื่อมีคำสั่งประกาศเป็นบุคคลที่ถูกกำหนดโดยไม่ชักช้า (มาตรา 4) หรือในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้ใดมีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายหรือดำเนินการแทนหรือหรือตามคำสั่งหรือภายใต้การควบคุมของบุคคลนั้นให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการธุรกรรมส่งรายชื่อให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องฝ่ายเดียวขอให้ศาลมีคำสั่งให้เป็นบุคคลที่ถูกกำหนด (มาตรา 5) การยกเว้นความรับผิดชอบผู้ดำเนินการตามกฎหมายโดยสุจริตแม้ก่อความเสียหายแก่บุคคลใด เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง การกำหนดให้ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินระงับการดำเนินการกับทรัพย์สินของผู้มีชื่ออยู่ในรายชื่อบุคคลที่ถูกกำหนด การแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ถูกระงับ

การดำเนินการรวมทางผู้เป็นหรือเคยเป็นลูกจ้างซึ่งอยู่ในรายชื่อบุคคลที่ถูกกำหนดผู้ที่ให้อำนาจ เคยมีการทำธุรกรรมกับผู้นั้น การกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการธุรกรรมให้ความเห็นชอบ ในการเสนอรายชื่อบุคคลที่ถูกกำหนดหรือเพิกถอนรายชื่อบุคคลที่ถูกกำหนดให้พนักงานอัยการยื่น คำร้องฝ่ายเดียวต่อศาลมีคำสั่งดังกล่าว และสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีหน้าที่ ประกาศรายชื่อบุคคลพร้อมทั้งแจ้งให้บุคคลที่ถูกกำหนด และผู้มีหน้าที่รายงานหรือบุคคลที่ครอบครอง ทรัพย์สินของบุคคลที่ถูกกำหนด การกำหนดโทษสำหรับความผิดสำหรับผู้จัดหา รวบรวมหรือ ดำเนินการทางการเงินหรือทรัพย์สินหรือดำเนินการด้วยประการใด ๆ โดยรู้อยู่แล้วว่าผู้ได้รับประโยชน์ ทางการเงินหรือทรัพย์สินหรือจากการดำเนินการนั้นเป็นบุคคลที่ถูกกำหนด หรือโดยเจตนาให้ เงินหรือทรัพย์สินหรือหรือการดำเนินการนั้นถูกนำไปใช้เพื่อสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมใด ๆ ของบุคคลที่ถูกกำหนดหรือของบุคคลหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย ต้องระวางโทษ จำคุกตั้งแต่ 2 ปี ถึง 10 ปี และปรับตั้งแต่ 4 หมื่นบาท ถึง 2 แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ผู้ใช้ ผู้สนับสนุนหรือสมคบกันในการกระทำความผิด ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับตัวการในการกระทำ ความผิดนั้นพยายามกระทำความผิดต้องระวางโทษสองในสามส่วนของโทษที่กำหนดไว้สำหรับ ความผิดนั้นนิติบุคคลที่กระทำความผิดต้องระวางโทษปรับตั้งแต่ 5 แสนบาท ถึง 2 ล้านบาท กรรมการผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งมีอำนาจตามกฎหมายในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้นที่สั่งการ ให้กระทำ หรือไม่สั่งการ หรือไม่กระทำการอันเป็นหน้าที่ที่ต้องกระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 2 ถึง 10 ปี และปรับตั้งแต่ 4 หมื่นบาท ถึง 2 แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

3.15 พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550

พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 6 พฤศจิกายน 2550 เป็นต้นไป มีสาระสำคัญ ดังนี้

1) ขอบเขต (มาตรา 3) พระราชบัญญัตินี้มีขอบเขตการดำเนินการป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัยครอบคลุมเรื่องอุบัติภัยและอัคคีภัยด้วย โดยยกเลิกพระราชบัญญัติป้องกันภัย ฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติป้องกันและระงับอัคคีภัย พ.ศ. 2542

2) คำนิยาม (มาตรา 4) “สาธารณภัย” หมายความว่า อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย ภัยแล้ง โรคระบาดในมนุษย์ โรคระบาดสัตว์ โรคระบาดสัตว์น้ำ การระบาดของศัตรูพืช ตลอดจนภัยอื่น ๆ อันมีผลกระทบ ต่อสาธารณชน ไม่ว่าจะเกิดจากธรรมชาติ มีผู้ทำให้เกิดขึ้น อุบัติเหตุ หรือเหตุอื่นใด ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ร่างกายของประชาชน หรือความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐ และให้หมายความรวมถึงภัยทางอากาศ และการก่อวินาศกรรมด้วย “ภัยทางอากาศ” หมายความว่า ภัยอันเกิดจากการ โจมตีทางอากาศ “การก่อวินาศกรรม” หมายความว่า การกระทำใด ๆ อันเป็นการมุ่งทำลายทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐ หรือสิ่งอันเป็นสาธารณูปโภค หรือ

การรบกวน ชัดขวางหน่วยงานนี้ระบบการปฏิบัติงานใด ๆ ตลอดจนการประทุษร้ายต่อบุคคล อันเป็นการก่อให้เกิดความปั่นป่วนทางการเมืองการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยมุ่งหมายที่จะ ก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของรัฐ “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่” หมายความว่า องค์กรการบริหารส่วนตำบล เทศบาล เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมาย จัดตั้ง แต่ไม่หมายความรวมถึงองค์การบริหารส่วนจังหวัด และกรุงเทพมหานคร

3) คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (กปภ.ช.)

(1) องค์ประกอบ (มาตรา 6) ประกอบด้วยกรรมการทั้งหมด 23 คน โดยมี นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นรองประธานกรรมการคนที่หนึ่ง ปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นรองประธานกรรมการคนที่สอง อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นกรรมการและ เลขาธิการ และ ข้าราชการในกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจำนวน ไม่เกินสองคน เป็นผู้ช่วยเลขาธิการ

(2) อำนาจหน้าที่ (มาตรา 7) กำหนดนโยบายในการจัดทำแผนการป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แห่งชาติ ก่อนเสนอคณะรัฐมนตรี บูรณาการพัฒนาระบบการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ระหว่างหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องให้มี ประสิทธิภาพ ให้คำแนะนำ ปกป้องและสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทา สาธารณภัย วางระเบียบเกี่ยวกับค่าตอบแทน ค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายในการดำเนินการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง ปฏิบัติการอื่นใดตามที่บัญญัติไว้ ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

4) หน่วยงานกลางของรัฐในการดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (มาตรา 11) ให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นหน่วยงานกลางของรัฐในการดำเนินการเกี่ยวกับการ ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของประเทศ มีอำนาจหน้าที่ จัดทำแผนการป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยแห่งชาติเสนอ กปภ.ช. เพื่อขออนุมัติต่อคณะรัฐมนตรี จัดให้มีการศึกษาวิจัยเพื่อหามาตรการ ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้มีประสิทธิภาพ ปฏิบัติการ ประสานการปฏิบัติ ให้การ สนับสนุน และช่วยเหลือหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานภาคเอกชน ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และให้การสงเคราะห์เบื้องต้นแก่ผู้ประสบภัย ผู้ได้รับ ภัยอันตราย หรือผู้ได้รับความเสียหายจากสาธารณภัย แนะนำ ให้คำปรึกษา และอบรมเกี่ยวกับการ ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแก่หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ หน่วยงานภาคเอกชน ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการตามแผนการป้องกันและ

บรรเทาสาธารณภัยในแต่ละระดับ และเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ กรมจะจัดให้มีศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขึ้นในบางจังหวัดตามความจำเป็นเพื่อปฏิบัติงานในจังหวัดนั้น และจังหวัดใกล้เคียง และจะให้ มีสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดขึ้น เพื่อกำกับดูแลและสนับสนุนการปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในจังหวัด หรือตามที่ผู้อำนวยการจังหวัดมอบหมายก็ได้ (มาตรา 11) โดยให้ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขตเดิมเป็นศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตาม พระราชบัญญัตินี้ (มาตรา 57)

5) แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กำหนดให้มีการจัดทำแผน 3 ระดับ ดังนี้

(1) แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ โดยกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจัดทำร่วมกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภท และหน่วยงานภาคเอกชน โดยต้องมีสาระสำคัญตามที่กำหนด เช่น แนวทางมาตรการงบประมาณ ในการดำเนินการป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และแนวทาง วิธีการในการให้ความช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบ แนวทางในการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร อุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ และจัดระบบการปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รวมถึงการฝึกอบรม และประชาชน แนวทางในการซ่อมแซม บูรณะ และฟื้นฟู แล้วนำเสนอแผนขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และขออนุมัติคณะรัฐมนตรี เพื่อให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องปฏิบัติ (มาตรา 11 และมาตรา 12)

(2) แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด จัดทำโดยคณะกรรมการซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน โดยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ลงนามประกาศใช้ ซึ่งแผนดังกล่าวต้องสอดคล้องกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และมีสาระสำคัญอื่น ดังต่อไปนี้ (มาตรา 16 และมาตรา 17)

(2.1) การจัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจเมื่อเกิดสาธารณภัยขึ้น โครงสร้าง และผู้มีอำนาจสั่งการด้านต่าง ๆ ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(2.2) แผนและขั้นตอนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ และยานพาหนะ เพื่อใช้ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(2.3) แผนและขั้นตอนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการจัดให้มีเครื่องหมาย สัญญาณ หรือสิ่งอื่นใด ในการแจ้งให้ประชาชนได้ทราบถึงการเกิดหรือจะเกิดสาธารณภัย

(2.4) แผนปฏิบัติการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(2.5) แผนการประสานงานกับองค์การสาธารณกุศล

(3) แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานคร จัดทำโดยคณะกรรมการ ซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นประธาน โดยผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็น ผู้ลงนาม ประกาศใช้ ซึ่งแผนดังกล่าวต้องสอดคล้องกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และมีสาระสำคัญอื่น ดังต่อไปนี้ (มาตรา 33 และ มาตรา 34)

(3.1) การจัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจเมื่อเกิดสาธารณภัยขึ้น โครงสร้าง และ ผู้มีอำนาจสั่งการด้านต่าง ๆ ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(3.2) แผนและขั้นตอนในการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ และ ยานพาหนะ เพื่อใช้ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(3.3) แผนและขั้นตอนในการจัดให้มีเครื่องหมายสัญญาณ หรือสิ่งอื่นใด ในการแจ้งให้ประชาชนได้ทราบถึงการเกิดหรือจะเกิดสาธารณภัย

(3.4) แผนปฏิบัติการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตกรุงเทพมหานคร

(3.5) แผนการประสานงานกับองค์การสาธารณกุศลในเขตกรุงเทพมหานคร ให้หน่วยงานหรือบุคคลที่มีหน้าที่จัดทำแผนตามพระราชบัญญัตินี้ จัดทำแผนให้แล้วเสร็จภายใน สองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ โดยระหว่างที่ยังจัดทำแผนไม่แล้วเสร็จให้ดำเนินการ ตามแผนที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (มาตรา 56)

6) การบัญชาการกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของบุคคลดังต่อไปนี้

(1) นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย (มาตรา 31 กรณีเกิดสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง)

(2) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยแห่งชาติ มีอำนาจควบคุมและกำกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทั่วราชอาณาจักร ให้เป็นไปตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และมีอำนาจบังคับบัญชาและ สั่งการผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ เจ้าพนักงาน และอาสาสมัครได้ทั่ว ราชอาณาจักร (มาตรา 13)

(3) ปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นรองผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แห่งชาติ มีหน้าที่ช่วยเหลือผู้บัญชาการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และปฏิบัติหน้าที่ ตามที่ผู้บัญชาการมอบหมาย โดยให้มีอำนาจบังคับบัญชาและสั่งการรองจากผู้บัญชาการ (มาตรา 13)

7) การปฏิบัติ เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการ เจ้าพนักงานและอาสาสมัครในเขต พื้นที่รับผิดชอบ ดังนี้

(1) อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นผู้อำนวยการกลาง มีหน้าที่ ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทั่วราชอาณาจักร (มาตรา 14)

(2) ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้อำนวยการจังหวัด รับผิดชอบในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตจังหวัด (มาตรา 15)

(3) นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด เป็นรองผู้อำนวยการจังหวัด มีหน้าที่ช่วยเหลือผู้อำนวยการจังหวัดในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (มาตรา 18)

(4) นายอำเภอ (รวมปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ) เป็นผู้อำนวยการอำเภอ รับผิดชอบและปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตอำเภอ (มาตรา 4 ประกอบกับมาตรา 19)

(5) ผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ (นายกองค์การบริหารส่วนตำบล นายกเทศมนตรี นายกเมืองพัทยา และหัวหน้าผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่อื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง) เป็นผู้อำนวยการท้องถิ่น มีหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตท้องถิ่นของตน และมีหน้าที่ช่วยเหลือผู้อำนวยการจังหวัด และผู้อำนวยการอำเภอ ตามที่ได้รับมอบหมาย (มาตรา 4 ประกอบกับมาตรา 20)

(6) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร รับผิดชอบในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตกรุงเทพมหานคร (มาตรา 32)

(7) ปลัดกรุงเทพมหานครเป็นรองผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร มีหน้าที่ช่วยเหลือผู้อำนวยการกรุงเทพมหานครในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยจะมอบหมาย รองปลัดกรุงเทพมหานครเป็นผู้ช่วยปฏิบัติด้วยก็ได้ (มาตรา 35)

(8) ผู้อำนวยการเขตในแต่ละเขตของกรุงเทพมหานคร เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร รับผิดชอบในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตรับผิดชอบ และมีหน้าที่ช่วยเหลือผู้อำนวยการกรุงเทพมหานครตามที่ได้รับมอบหมาย (มาตรา 36 และมาตรา 37)

(9) เจ้าพนักงาน ให้ผู้อำนวยการมีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงานเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตรับผิดชอบ โดยหลักเกณฑ์การแต่งตั้งและการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานให้เป็นไปตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทย (มาตรา 39)

(10) อาสาสมัครให้ผู้อำนวยการจัดให้มีอาสาสมัครในพื้นที่ที่รับผิดชอบ เพื่อช่วยเหลือเจ้าพนักงานในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้อำนวยการมอบหมาย และตามที่กำหนดในระเบียบของกระทรวงมหาดไทย (มาตรา 41)

(11) องค์กรสาธารณกุศลหรือบุคคลที่มาช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน ในระหว่างเกิดสาธารณภัย สามารถช่วยเหลือหรือบรรเทาสาธารณภัยได้ตามที่ผู้อำนวยการหรือเจ้าพนักงานที่ได้รับมอบหมายได้มอบหมายภารกิจให้ (มาตรา 42)

8) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(1) เมื่อเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัยขึ้นในเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ใด ให้เป็นหน้าที่ของผู้อำนวยการท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่นั้น โดยผู้อำนวยการอำเภอ และผู้อำนวยการจังหวัดมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้อำนวยการท้องถิ่นในเขตอำเภอพื้นที่ของตน และในเขตจังหวัด แล้วแต่กรณี (มาตรา 21 และมาตรา 22)

(2) กรณีที่พื้นที่ที่เกิดหรือจะเกิดสาธารณภัยอยู่ในความรับผิดชอบของ ผู้อำนวยการท้องถิ่นหลายคน ผู้อำนวยการท้องถิ่นคนหนึ่งคนใดจะใช้อำนาจหรือปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 21 ไปพลางก่อนก็ได้ แล้วให้แจ้งผู้อำนวยการท้องถิ่นอื่นทราบโดยเร็ว และกรณีผู้อำนวยการท้องถิ่นมีความจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐที่อยู่นอกเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ของตน ให้แจ้งให้ผู้อำนวยการอำเภอ หรือผู้อำนวยการจังหวัดแล้วแต่กรณีเพื่อสั่งการโดยเร็ว (มาตรา 22)

(3) ผู้อำนวยการในเขตพื้นที่ที่ติดต่อกันหรือใกล้เคียงมีหน้าที่สนับสนุนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแก่ผู้อำนวยการซึ่งรับผิดชอบในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดขึ้นนั้น (มาตรา 23)

(4) เมื่อเกิดสาธารณภัยขึ้น เจ้าพนักงานที่ประสบเหตุมีหน้าที่ต้องเข้าดำเนินการเบื้องต้นเพื่อระงับภัยนั้น แล้วรีบรายงานให้ผู้อำนวยการท้องถิ่นเพื่อสั่งการต่อไป และในกรณีจำเป็น เจ้าพนักงานมีอำนาจดำเนินการใดเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองชีวิตหรือป้องกันอันตรายที่จะเกิดแก่บุคคลได้ (มาตรา 24)

(5) กรณีเจ้าพนักงานจำเป็นต้องเข้าไปในอาคารหรือสถานที่ที่อยู่ใกล้เคียงกับบริเวณที่เกิดสาธารณภัยเพื่อทำการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ให้กระทำได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสถานที่แล้ว เว้นแต่ไม่มีเจ้าของหรือผู้ครอบครองอยู่ในเวลานั้น หรือเมื่อมีผู้อำนวยการอยู่ด้วย และหากทรัพย์สินนั้นเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดสาธารณภัยได้ง่าย ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองขนย้ายทรัพย์สินนั้นออกจากอาคารหรือสถานที่ดังกล่าวได้ หากเจ้าของหรือผู้ครอบครองไม่ปฏิบัติตาม เจ้าพนักงานมีอำนาจขนย้ายทรัพย์สินนั้นได้ตามความจำเป็นแก่การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยเจ้าพนักงานไม่ต้องรับผิดชอบบรรดาความเสียหายอันเกิดจากการกระทำดังกล่าว (มาตรา 26)

(6) ให้ผู้อำนวยการในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบสำรวจความเสียหายจากสาธารณภัยที่เกิดขึ้นและทำบัญชีรายชื่อผู้ประสบภัยและทรัพย์สินที่เสียหายไว้เป็นหลักฐาน พร้อมทั้งออกหนังสือรับรองให้ผู้ประสบภัยไว้เป็นหลักฐานในการรับการสงเคราะห์และฟื้นฟู (มาตรา 30)

(7) ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานในพื้นที่กับหน่วยทหารในการบริหารจัดการสาธารณภัย (มาตรา 46) กำหนดให้หน่วยทหารเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นตอนการจัดทำแผน และกรณีเกิดสาธารณภัยขึ้น หากต้องมีหน่วยทหารเข้าร่วมดำเนินการ กำหนดให้ต้องจัดทำเป็นบันทึกข้อตกลงร่วมกันระหว่างผู้ว่าราชการจังหวัด ในฐานะผู้อำนวยการจังหวัด หรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในฐานะผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร กับผู้บัญชาทหารในเขตพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง เว้นแต่เป็นกรณีการสั่งการของนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

9) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตกรุงเทพมหานคร ในกรณีที่มีความจำเป็นที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดหรือหน่วยงานของรัฐใดในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดขึ้นในเขตกรุงเทพมหานคร ให้ผู้อำนวยการกรุงเทพมหานครแจ้งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นหรือหน่วยงานของรัฐผู้นั้นทราบ และเมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นหรือหน่วยงานของรัฐผู้นั้น แล้วแต่กรณี ได้รับแจ้งแล้ว ให้เป็นหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการให้ความช่วยเหลือในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดขึ้นในเขตกรุงเทพมหานครตามที่ได้รับแจ้งโดยเร็ว (มาตรา 38)

3.16 พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548

พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548 เป็นกฎหมายที่ออกมาบังคับใช้เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้ว บทบัญญัติต่าง ๆ ไม่สามารถนำมาใช้แก้ไขสถานการณ์ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐที่มีหลากหลายรูปแบบให้ยุติลงได้โดยเร็ว รวมทั้งไม่อาจนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากภัยพิบัติสาธารณะและการฟื้นฟูสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนที่ได้รับความเสียหาย และเนื่องจากในปัจจุบันมีปัญหาเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐ ซึ่งมีความร้ายแรงมากยิ่งขึ้นจนอาจกระทบต่อเอกราชและบูรณภาพแห่งอาณาเขต และก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยในประเทศ รวมทั้งทำให้ประชาชนได้รับอันตรายหรือเดือดร้อนจนไม่อาจใช้ชีวิตอย่างปกติสุข และไม่อาจแก้ไขปัญหาด้วยการบริหารราชการในรูปแบบปกติได้ สมควรต้องกำหนดมาตรการในการบริหารราชการสำหรับสถานการณ์ฉุกเฉินไว้เป็นพิเศษเพื่อให้รัฐสามารถรักษาความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัย และการรักษาสิทธิและเสรีภาพของประชาชนได้เพื่อประโยชน์ในอันที่จะรักษาความปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ และป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ จึงจำเป็นต้องตราพระราชกำหนดนี้

สำหรับเนื้อหาของพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 มีทั้งสิ้น 19 มาตรา มีสาระสำคัญ ดังนี้

1) ผู้มีอำนาจประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน นายกรัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี มีอำนาจประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน เพื่อให้ทั่วราชอาณาจักรหรือบางเขตท้องที่

ในกรณีมีสถานการณ์อันกระทบ หรืออาจกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรืออาจทำให้ประเทศหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของประเทศตกอยู่ในภาวะคับขัน หรือมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา การรบ หรือการสงคราม และสมควรใช้กำลัง เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือน หรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร ร่วมกันป้องกัน แก้ไขปราบปราม ระงับยับยั้ง ฟื้นฟูหรือช่วยเหลือประชาชน หากไม่อาจขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีได้ทันทั่วที่ อาจประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินไปก่อน แล้วดำเนินการให้ได้รับความเห็นชอบภายใน 3 วัน และให้ใช้บังคับตลอดระยะเวลาที่นายกรัฐมนตรีกำหนด แต่ไม่เกิน 3 เดือนนับแต่วันประกาศ สามารถขยายระยะเวลาประกาศการบังคับใช้ได้คราวละไม่เกิน 3 เดือน (มาตรา 4-มาตรา 5)

2) กรอบการใช้อำนาจในท้องที่ที่มีการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน ให้อำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงใดกระทรวงหนึ่งหรือหลายกระทรวง หรือที่เป็นผู้รักษาการตามกฎหมาย หรือที่มีอยู่ตามกฎหมายใดก็ตาม ในส่วนที่เกี่ยวกับการอนุญาต การอนุมัติ การสั่งการ การบังคับบัญชา หรือการช่วยในการป้องกัน การแก้ไข การปราบปราม การระงับยับยั้งในสถานการณ์ฉุกเฉินหรือการฟื้นฟู หรือการช่วยเหลือประชาชน โอนมาเป็นอำนาจของนายกรัฐมนตรีเป็นการชั่วคราวเพื่อการสั่งการและการแก้ไขสถานการณ์ และนายกรัฐมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลซึ่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติหน้าที่ และปฏิบัติงานตามกฎหมายที่ได้รับโอนมาเป็นหน้าที่ของนายกรัฐมนตรี นอกจากนี้เพื่อป้องกันมิให้เกิดเหตุการณ์ร้ายแรงมากขึ้น นายกรัฐมนตรีมีอำนาจออกข้อกำหนดห้ามบุคคลใดออกนอกเคหะสถานในเวลาที่กำหนด ห้ามมิให้มีการชุมนุมหรือมั่วสุมกัน หรือกระทำการใดอันเป็นการยุยงให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อย ห้ามใช้เส้นทางคมนาคม หรือใช้ยานพาหนะที่กำหนด ห้ามใช้อาคารหรือเข้าไปอยู่สถานที่ใดใด หรืออพยพประชาชนออกจากพื้นที่ที่กำหนด และมีอำนาจออกข้อกำหนดเพิ่มเติมหากได้มีการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินร้ายแรง ดังนี้

(1) ประกาศให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจจับกุม และควบคุมตัวบุคคลที่สงสัยว่าจะเป็นผู้ร่วมกระทำการให้เกิดสถานการณ์ฉุกเฉินหรือเป็นผู้ใช้ผู้โฆษณา ผู้สนับสนุนการกระทำเช่นนั้น การจับกุมและควบคุมตัวบุคคลที่สงสัยพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องดำเนินการร้องขอต่อศาลที่มีเขตอำนาจหรือศาลอาญาเพื่อขออนุญาตก่อน แต่ควบคุมตัวได้ไม่เกิน 7 วัน ในสถานที่ที่กำหนด หากต้องควบคุมต่อต้องร้องขอต่อศาลได้อีกคราวละ 7 วัน แต่รวมต้องไม่เกิน 30 วัน

(2) ประกาศให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้บุคคลใดมารายงานตัวต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือมาให้ถ้อยคำหรือส่งมอบหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ฉุกเฉิน ออกคำสั่งยึด หรืออายัดอาวุธ หรือวัตถุอื่นใดในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าได้ใช้หรือจะใช้สิ่งนั้นเพื่อการกระทำการหรือสนับสนุนการกระทำให้เกิดสถานการณ์ฉุกเฉิน

(3) ประกาศให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจออกคำสั่งตรวจค้น รื้อ ถอน หรือทำลาย ซึ่งอาคารหรือสิ่งปลูกสร้าง หรือสิ่งกีดขวาง ตรวจสอบจดหมาย หรือการสื่อสารด้วยวิธีการอื่นใด ตลอดจนการสั่งระงับ หรือยับยั้งการติดต่อ หรือการสื่อสารใด และการสั่งห้ามมิให้ผู้ใดออกไปนอกราชอาณาจักร ให้คนต่างด้าวออกไปนอกราชอาณาจักร

(4) ประกาศห้ามมิให้กระทำการใด ๆ หรือสั่งให้กระทำการใด ๆ เท่าที่จำเป็นแก่การรักษาความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยของประเทศ หรือความปลอดภัยของประชาชน

(5) ประกาศให้การซื้อ ขาย ใช้ หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งอาวุธ หรือวัตถุอุปกรณ์ อย่างหนึ่งอย่างใดซึ่งอาจใช้ในการก่อความไม่สงบหรือก่อการร้ายต้องรายงานหรือได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่หรือปฏิบัติตามเงื่อนไขที่นายกรัฐมนตรีกำหนด

(6) ออกคำสั่งให้ใช้กำลังทหารช่วยเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือตำรวจระงับ เหตุการณ์ร้ายแรง หรือควบคุมสถานการณ์ให้เกิดความสงบโดยด่วน (มาตรา 7, มาตรา 9, มาตรา 11 – มาตรา 12)

3) กำหนดโทษ ผู้ที่ได้ทำการฝ่าฝืนข้อกำหนด ประกาศ หรือคำสั่งออกตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินฯ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 40,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 18)

4) การเยียวยาความเสียหาย ผู้ได้รับความเสียหายจากการปฏิบัติหน้าที่ตามกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินฯ มีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายจากทางราชการตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ได้ (มาตรา 17)

3.17 ประกาศสภาความมั่นคงแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เกี่ยวกับการประกาศสถานการณ์อันเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงแห่งชาติ ในด้านการก่อการร้าย (4 มกราคม 2561)

ประกาศสภาความมั่นคงแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เกี่ยวกับการประกาศสถานการณ์อันเป็นภัยคุกคาม ต่อความมั่นคงแห่งชาติ ในด้านการก่อการร้าย เป็นกฎหมายที่ออกมาเนื่องจากมีภัยคุกคามต่อความมั่นคงแห่งชาติในด้านการก่อการร้ายเป็นสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความไม่มั่นคงซึ่งเป็นปัญหาที่มีความรุนแรง และสลับซับซ้อน หากไม่ดำเนินการแก้ไขจะเกิดผลกระทบในวงกว้างต่อเอกราชอธิปไตย หรือผลประโยชน์แห่งชาติ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 19 วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติสภาความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. 2559 สภาความมั่นคงแห่งชาติ โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 17 ตุลาคม พ.ศ. 2560 จึงออกประกาศไว้ มีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 การพิจารณาว่าสถานการณ์ใดเป็นการก่อการร้ายตามประกาศนี้ ให้เป็นไปตามความหมาย ของการก่อการร้ายตามมาตรา 135/1 แห่งประมวลกฎหมายอาญา ประกอบกับการ

ประเมินวิเคราะห์สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องของสภาความมั่นคงแห่งชาติโดยความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี

ข้อ 2 การพิจารณาและการประเมินระดับความร้ายแรงของภัยคุกคามในด้านการก่อการร้าย ให้พิจารณาจากหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(1) เจตนา หมายถึง สภาพทางความคิดที่ประสงค์จะกระทำการใดบางอย่าง ซึ่งหมายความรวมถึงเป้าประสงค์ของบุคคลหรือกลุ่มคนที่จะก่อการบางประการที่ข้องเกี่ยวกับการก่อการร้าย ความมุ่งมั่นจะบรรลุเป้าหมายนั้น และปัจจัยด้านเจตนาอื่นที่เกี่ยวข้อง

(2) จิตความสามารถ หมายถึง สรรพกำลัง ทรัพยากร และความเชี่ยวชาญที่จะเอื้อให้ผู้ก่อการร้ายสามารถบรรลุเป้าหมายของตนได้ ซึ่งหมายความรวมถึง ความรู้หรือความเชี่ยวชาญในการวางแผนและก่อเหตุ ทรัพยากรต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการก่อเหตุ และปัจจัยด้านจิตความสามารถอื่นที่เกี่ยวข้อง

(3) ปัจจัยสภาพแวดล้อม หมายถึง ปัจจัยที่นอกเหนือไปจากเจตนาและจิตความสามารถที่มีผลต่อการก่อการร้าย ซึ่งหมายความรวมถึงสภาพแวดล้อมทั้งปวงที่เอื้อต่อการก่อการร้าย ผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติ และปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกอื่นที่เกี่ยวข้อง

ข้อ 3 ระดับความร้ายแรงของภัยคุกคามในด้านการก่อการร้าย ให้มี 2 ระดับ ดังนี้

(1) ภัยคุกคามระดับเฝ้าระวัง หมายถึง สถานการณ์ที่การก่อการร้ายมีโอกาสเกิดขึ้นสูง หรือจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและผลประโยชน์แห่งชาติอย่างมาก

(2) ภัยคุกคามระดับเฝ้าระวังพิเศษ หมายถึง สถานการณ์ที่การก่อการร้ายมีโอกาสเกิดขึ้นสูงสุดหรืออย่างแน่นอน หรือจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและผลประโยชน์แห่งชาติอย่างร้ายแรง

ข้อ 4 การประกาศสถานการณ์อันเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงแห่งชาติในด้านการก่อการร้าย ให้ดำเนินการ ดังนี้

(1) ให้สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติปรึกษาหารือกับหน่วยงานด้านการข่าวและความมั่นคงเพื่อประเมินสถานการณ์ตามหลักเกณฑ์ในข้อ 2 และกำหนดระดับความร้ายแรงของภัยคุกคามแล้วให้เสนอความเห็นต่อสภาความมั่นคงแห่งชาติ พร้อมทั้งแนวทางปฏิบัติและข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันหรือแก้ไขสถานการณ์อันเป็นภัยคุกคามในด้านการก่อการร้ายนั้น

(2) เมื่อสภาความมั่นคงแห่งชาติได้รับความเห็นตาม (1) แล้ว หากพิจารณาเห็นว่า เป็นกรณีที่มีสถานการณ์อันเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงแห่งชาติในด้านการก่อการร้าย ให้สภาความมั่นคงแห่งชาติประกาศสถานการณ์อันเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงแห่งชาติในด้านการ

ก่อนการร้ายและกำหนดระดับความร้ายแรงของภัยคุกคามดังกล่าว พร้อมทั้งเสนอความเห็น แนวทาง มาตรการ หรือการดำเนินการอื่นที่จำเป็น ต่อนายกรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติ หรือสั่งการให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย เพื่อป้องกัน แก้อันตราย หรือระงับยับยั้งภัยคุกคามดังกล่าว ทั้งนี้ การประกาศสถานการณ์อันเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงแห่งชาติในด้านการก่อการร้ายจะให้ประกาศใช้บังคับทั่วราชอาณาจักร หรือในบางท้องที่ได้ตามความจำเป็นแห่งสถานการณ์ก็ได้

ข้อ 5 ให้ยกเลิกประกาศสถานการณ์อันเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงแห่งชาติในด้านการก่อการร้ายเมื่อมีกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (1) สิ้นสุดห้วงระยะเวลาที่ประกาศกำหนด
- (2) มีประกาศสถานการณ์อันมีผลกระทบต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ตามกฎหมายว่าด้วยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรในท้องที่เดียวกัน
- (3) มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินหรือสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรง ตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินในท้องที่เดียวกัน
- (4) มีประกาศกฎอัยการศึกตามกฎหมายว่าด้วยกฎอัยการศึกในท้องที่เดียวกัน
- (5) สภาความมั่นคงแห่งชาติประกาศยกเลิก

4. กฎหมายมหาชนเกี่ยวกับการก่อการร้ายระหว่างประเทศ

4.1 อนุสัญญาว่าด้วยความผิดและการกระทำอื่น ๆ บางประการที่กระทำบนอากาศยาน ค.ศ. 1963 (พ.ศ. 2506) (Convention of Offences Committed on Board Aircraft, Tokyo, 14 September 1963)

จัดทำขึ้น ณ กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่นและเปิดให้ลงนามในวันที่ 14 กันยายน ค.ศ. 1963 (พ.ศ. 2506) และมีผลบังคับวันที่ 4 ธันวาคม ค.ศ. 1969 (พ.ศ. 2512) อนุสัญญานี้ประเทศไทยได้ประกาศตนเข้าเป็นภาคีในวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2515 แต่อนุสัญญานี้กำหนดให้รัฐที่ต้องการภาคยานุวัติตามอนุสัญญานี้จะต้องมอบภาคยานุวัติสารนั้นไว้ที่องค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศก่อนแล้วจึงจะมีผลหลังจากผ่านไป 90 วันนับจากวันที่ได้ส่งมอบไว้ (ข้อ 22 (2)) อนุสัญญานี้จึงมีผลบังคับต่อรัฐภาคีและประเทศไทยให้ปฏิบัติต่อกันในวันที่ 4 มิถุนายน พ.ศ. 2515

อนุสัญญานี้ นับเป็นอนุสัญญานี้ฉบับแรกที่เกี่ยวข้องกับเขตอำนาจศาลทางอาญาบนอากาศยานเกิดจากความไม่มั่นใจในการใช้เขตอำนาจของรัฐตนเหนือคดีอาญาที่เกิดขึ้นบนอากาศยาน มีเนื้อหาเป็นกฎหมายวิธีสบัญญัติเรื่องเขตอำนาจศาลเสียส่วนมากไม่กำหนดฐานความผิดเฉพาะเจาะจง โดยมีความมุ่งหมายเพื่อให้รัฐที่เป็นภาคีมีอำนาจใช้กฎหมายภายในรัฐของตนบังคับ

กับการกระทำความผิดบนอากาศยาน หรือบังคับกับการกระทำอันเป็นสลัดอากาศและการกระทำ ความผิดอาญารวมทั้งการกระทำอื่น ๆ ที่น่าจะเป็นอันตรายต่อความปลอดภัยของอากาศยานและ ทรัพย์สินในอากาศยานขณะที่บินอยู่ในอากาศ จึงเห็นได้ว่าอนุสัญญาฉบับนี้ใช้บังคับเฉพาะกับ การกระทำความผิดที่เกี่ยวกับการจี้เครื่องบินเท่านั้น โดยความผิดที่เกิดขึ้นนี้จะถือว่าเกิดขึ้นในรัฐที่ อากาศยานนี้ได้จดทะเบียน แต่ก็เฉพาะกรณีที่บินอยู่ในทะเลหลวงหรือในดินแดนที่ไม่มีใครเป็น เจ้าของรัฐภาคีนั้นจึงจะมีเขตอำนาจศาลเพื่อที่อย่างน้อยจะต้องมีรัฐใดสักรัฐหนึ่งที่มีเขตอำนาจศาล ไปจับการกระทำความผิดบนอากาศยานนั้นไม่ว่าจะมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นที่ไหน

เนื้อหาในอนุสัญญานี้ไม่ได้กำหนดฐานความผิดเฉพาะดังนั้นจึงรวมถึงความผิดทางอาญา ทุกฐานและกฎหมายภายในของทุกรัฐ หรือไม่เป็นความผิดอาญาแต่ถ้าจะเป็นอันตรายต่อ ความปลอดภัยของอากาศยาน บุคคลหรือทรัพย์สินในอากาศยานซึ่งแม้จะเป็นความผิดทางการเมือง ก็อยู่ในความหมายนี้เช่นกัน (ประเสริฐ ป้อมป้องศึก, 2545, หน้า 74-78) (ข้อ 1 วรรคแรก) แต่ต้องอยู่ ในระหว่างการบิน (In flight) หรือนอกอาณาเขตของรัฐใด ๆ (ข้อ 1 วรรคสอง)

เรื่องเขตอำนาจในอนุสัญญาฉบับนี้กำหนดให้รัฐซึ่งเครื่องบินนั้นจดทะเบียนหรือรัฐ เจ้าของสัญชาติหรือเจ้าของธงของเครื่องบินนั้น มีอำนาจพิจารณาการกระทำความผิดที่เกิดขึ้น บนเครื่องบินของตนได้เป็นหลักก่อน (ข้อ 3) และยังสามารถขยายเขตอำนาจศาลไปยังรัฐอื่นซึ่งมิใช่เป็นรัฐ ที่เครื่องบินนั้นทำการจดทะเบียนต่อเมื่อกรณีเป็นดังนี้ (ข้อ 4)

- (1) รัฐที่ผลของความผิดอยู่ในดินแดน (หลักดินแดน)
- (2) รัฐที่ผู้กระทำความผิดมีสัญชาติหรือมีถิ่นที่อยู่หรือกรณีความผิดเกิดกับคนสัญชาติ หรือผู้มีถิ่นที่อยู่ถาวรในรัฐนั้น (หลักบุคคล)
- (3) รัฐที่ความผิดนั้นจะไปกระทบต่อความมั่นคง (หลักความมั่นคง)
- (4) รัฐที่การกระทำนั้นเป็นการฝ่าฝืนข้อบังคับการบินหรือการดำเนินการของอากาศยาน (หลักดินแดน)
- (5) รัฐที่จำเป็นต้องปฏิบัติตามพันธกรณีแห่งข้อตกลงระหว่างประเทศ (หลักความสัมพันธ์ ระหว่างประเทศ)

กล่าวได้ว่า เป็นแนวคิดที่ให้หลาย ๆ รัฐต่างมีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันเป็นสลัดอากาศ (Multiple Jurisdiction) โดยรัฐที่จะมีอำนาจพิจารณา พิพากษามีดังต่อไปนี้

- (1) รัฐที่เครื่องบินนั้นจดทะเบียน (The state of registration)
- (2) รัฐที่เครื่องบินลงจอดพร้อมผู้กระทำความผิด (The state where the aircrafts land with the hijacker still on board)

- (3) รัฐต้นทางที่เริ่มออกบิน
- (4) รัฐปลายทางของเครื่อง
- (5) รัฐเจ้าของสัญชาติของผู้เสียหาย

รัฐที่อากาศยานลงสู่พื้นต้องช่วยเหลือรัฐที่เกี่ยวข้องในการควบคุมตัวผู้กระทำความผิดหรืออาจส่งตัวไปยังรัฐที่เกี่ยวข้อง(ข้อ 12-15) แต่ไม่เป็นการบังคับให้รัฐภาคีต้องมีหน้าที่ที่จะดำเนินคดีหรือส่งผู้ร้ายข้ามแดน การส่งผู้ร้ายข้ามแดนกลับไปยังรัฐที่ผู้กระทำความผิดมีสัญชาติหรือรัฐที่ผู้กระทำความผิดมีถิ่นที่อยู่หรือรัฐที่เป็นจุดเริ่มต้นออกบินสามารถกระทำได้อีกเมื่อ(ข้อ14)

- (1) ผู้กระทำความผิดไม่ต้องการจะเดินทางหรือไม่สามารถจะเดินทางต่อไปได้อีก
- (2) รัฐที่เครื่องบินลงจอดไม่ยอมรับบุคคลนั้น

อนุสัญญาฉบับนี้มีประเทศที่ลงนามครั้งแรก 16 ประเทศและเข้าร่วมในเวลาต่อมาอีก 13 ประเทศ แต่ผลสุดท้ายมีประเทศที่ให้สัตยาบันเพียง 6 ประเทศ ได้แก่ โปรตุเกส ฟิลิปปินส์ จีน สวีเดน นอร์เวย์ และเดนมาร์กจึงทำให้มีผลบังคับใช้เพียง 6 ประเทศความมุ่งหมายที่จะให้รัฐภาคีมีอำนาจใช้กฎหมายภายในกับความผิดชนิดนี้ในรัฐของตนกรณีที่มีความผิดเกิดขึ้นบนอากาศยานของรัฐ จึงล้มเหลว (ประกอบ ประพันธ์เนติวุฒิ, 2543, หน้า 251-252) เนื่องจากอนุสัญญาฉบับนี้มีการร่างขึ้นโดยองค์การบินพลเรือนระหว่างประเทศ (I.C.A.O) ซึ่งไม่มีอำนาจก้าวล่วงไปถึงกิจการของรัฐใดได้ และด้วยความตกลงในอนุสัญญาชิคาโก ว่าด้วยการบินพลเรือนระหว่างประเทศ ค.ศ. 1944 (Convention on International Civil Aviation) ทำให้อนุสัญญาฉบับนี้มีผลใช้บังคับกับอากาศยานเพื่อการพาณิชย์หรืออากาศยานของพลเรือนอื่น โดยไม่รวมถึงอากาศยานในทางราชการหรือในกิจการของรัฐ (พงศธร บุญอริย์, 2540, หน้า 142)

4.2 อนุสัญญาเพื่อการปราบปรามการยึดอากาศยานโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ค.ศ. 1970 (พ.ศ. 2513) (Convention for The Suppression of Unlawful Seizure of Aircraft, Hague, 16 December 1970)

ทำเมื่อวันที่ 16 ธันวาคม ค.ศ. 1970 (พ.ศ. 2513) อนุสัญญานี้มีผลบังคับเมื่อ 14 ตุลาคม ค.ศ. 1971 (พ.ศ. 2514) ประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีแล้วและภาคยานุวัติโดยมีผลบังคับเมื่อวันที่ 4 มิถุนายน พ.ศ. 2515 แนวคิดเนื่องมาจากมีการกระทำการเพื่อยึดหรือเข้าควบคุมอากาศยานในขณะที่บินอยู่โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นอันตรายต่อความปลอดภัยของบุคคลหรือทรัพย์สินซึ่งมีผลกระทบต่อการบินบริการเดินอากาศอย่างร้ายแรง ส่งผลให้เกิดความไม่ไว้วางใจในความปลอดภัยของการบินพลเรือนจากผู้คนทั่วโลก และโดยที่อนุสัญญาว่าด้วยความผิดและการกระทำอื่น ๆ บางประการที่กระทำบนอากาศยานที่มีอยู่ยังไม่เด็ดขาดพอจึงเป็นเหตุจำเป็นรีบด่วนในการแสวงหาวิธีการลงโทษผู้กระทำการอันเป็นสัดอากาศ อนุสัญญาฉบับนี้ได้ให้อำนาจแก่รัฐที่จับตัว

ผู้กระทำความผิดอันเป็นสลัดอากาศเลือกได้ว่าจะส่งผู้ร้ายข้ามแดนไปให้รัฐที่ร้องขอหรือจะดำเนินคดีเองก็ได้ (ข้อ 7) และที่สำคัญรัฐทุกรัฐต่างมีเขตอำนาจศาลเพื่อดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดอันเป็นสลัดอากาศได้ทั้งสิ้น นอกจากนี้ยังสามารถใช้ดุลพินิจได้อิสระในการตัดสินใจต่อผู้กระทำความผิดด้วยกฎหมายภายในของรัฐภาคนั้นเช่นเดียวกับความผิดประเภทอื่นทั่วไป (Universal Jurisdiction) การกระทำความผิดอันเป็นสลัดอากาศจึงเป็นความผิดสากล (Internationalized Criminal Offence) เช่นเดียวกับการกระทำความผิดอันเป็นโจรสลัดซึ่งทั่วโลกเคยร่วมมือกันกวาดล้างอย่างได้ผลมาแล้ว

อนุสัญญาฉบับนี้ต้องการให้การจี้เครื่องบินหรือสลัดอากาศแยกออกเป็นความผิดฐานใหม่ที่มีโทษหนักขึ้น โดยเฉพาะ และได้บัญญัติว่าการจี้เครื่องบิน (Hijacking) คือ (ข้อ 1)

- (1) การกระทำโดยบุคคลที่อยู่ในเครื่องบินนั้น (on board)
- (2) เป็นการกระทำที่มีชอบด้วยกฎหมาย (Unlawful) ซึ่งไม่ต้องถึงขั้นผิดต่อกฎหมายก็ได้ และได้กระทำต่อเครื่องบินลำนั้น
- (3) เกิดขึ้นในขณะที่เครื่องบินกำลังบินอยู่ (Aircraft in Flight) คำว่า กำลังบินหรืออยู่ในระหว่างการบินหมายความว่า นับตั้งแต่ประตูเครื่องบินถูกปิดหลังจากคนขึ้นเครื่องหมดแล้วถึงเวลาที่ประตูเปิดเพื่อให้นักลงจากเครื่องบินนั้น (ข้อ 3)

ดังนั้นการกระทำความผิดจะต้องเกิดขึ้นในระหว่างการบินเท่านั้นและลักษณะของการกระทำได้แก่กรณีดังต่อไปนี้

- (1) การยึดหรือเข้าควบคุมอากาศยานโดยมิชอบด้วยกฎหมายโดยใช้กำลังบังคับหรือคุกคาม หรือด้วยการขู่เข็ญในรูปแบบอื่น หรือการพยายามเช่นนั้น
- (2) การสมคบกับบุคคลตามข้อแรก

สรุปได้ว่า รัฐภาคนั้นที่มีความเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์มีเขตอำนาจทั้งสิ้น (Universal Jurisdiction) ไม่ว่าจะการกระทำนั้นจะเกิดขึ้นที่ใดหรือผู้กระทำความผิดมีสัญชาติใด และรัฐภาคนั้นที่จับผู้กระทำความผิดได้จะต้องดำเนินคดีมิฉะนั้นจะต้องส่งผู้ร้ายข้ามแดน (ข้อ 7) โดยรัฐที่มีอำนาจดำเนินคดี มีดังต่อไปนี้ (ข้อ 4)

- (1) รัฐที่อากาศยานนั้นมีสัญชาติ
- (2) รัฐที่อากาศยานบินลงโดยผู้กระทำความผิดอยู่ในอากาศยานนั้น
- (3) กรณีการกระทำความผิดเกิดขึ้นในอากาศยานที่เช่า รัฐฝ่ายผู้เช่าหรือรัฐที่ผู้เช่ามีภูมิลำเนาหรือมีที่อยู่เป็นการถาวรมีอำนาจศาล
- (4) รัฐที่พบตัวผู้กระทำความผิดซึ่งไม่ใช้วิธีการส่งผู้ร้ายข้ามแดน และกำหนดให้การกระทำอันเป็นสลัดอากาศนี้เป็นความผิดที่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ (ข้อ 8) โดยรัฐภาคนั้นทุกรัฐที่เครื่องบิน

นั้นจดทะเบียนอยู่หรือรัฐที่เครื่องบินแล่นลงหรือรัฐผู้เช่าเครื่องบินสามารถร้องขอรัฐภาคีที่ผู้กระทำความผิดอยู่ในอำนาจให้ส่งตัวแก่รัฐตนได้ (ประกอบ ประพันธ์เนติวุฒิ, 2543, หน้า 78-81)

ด้วยเหตุที่ว่าองค์การบินพลเรือนระหว่างประเทศไม่มีอำนาจบังคับไปถึงอากาศยานทางการทหาร, ตำรวจหรือภาษีอากรซึ่งนับว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับรัฐ ทั้งนี้เป็นไปตามอนุสัญญาชิคาโกว่าด้วยการบินพลเรือนระหว่างประเทศ ค.ศ. 1944 (พ.ศ. 2487) (Convention On International Civil Aviation 1944) อนุสัญญานี้จึงไม่มีอำนาจบังคับไปถึงกรณีดังกล่าวเช่นเดียวกันกับอนุสัญญาว่าด้วยความผิดและการกระทำอื่น ๆ บางประการที่กระทำบนอากาศยานก่อนหน้านี้นี้

4.3 อนุสัญญาเพื่อการปราบปรามการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายต่อความปลอดภัยของการบินพลเรือน ค.ศ. 1971 (พ.ศ. 2514) (Convention for The Suppression of Unlawful Acts Against the Safety of Civil Aviation, Montreal, 23 September 1971)

ทำขึ้นเนื่องจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับการคมนาคมทางอากาศมีจำนวนเพิ่มขึ้นมาก แม้จะมีกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องนี้อยู่ก่อนหน้าแล้วและยังมีลักษณะการกระทำที่หลากหลายขึ้น แต่อนุสัญญาว่าด้วยความผิดและการกระทำอื่น ๆ บางประการที่กระทำบนอากาศยาน กับอนุสัญญาเพื่อการปราบปรามการยึดอากาศยานโดยมิชอบด้วยกฎหมายทั้งสองฉบับข้างต้นนี้ยังไม่มีมาตรการครอบคลุมไปถึงการกระทำความผิดในลักษณะอื่นนอกจากการจี้เครื่องบินโดยเฉพาะ และเพราะว่าอันตรายต่อการบินพลเรือนไม่ได้มีเฉพาะแต่การจี้ปล้นเครื่องบินเพียงอย่างเดียวยังมีการวางระเบิดหรือการทำลายในลักษณะอื่นอีก เช่น เหตุการณ์การระเบิดเครื่องบินอย่างเปิดเผยต่อสายตาประชาคมโลกผ่านทางสื่อมวลชนหลังจากให้นักกีฬาโอลิมปิกชาวอิสราเอลเข้าไปบนเครื่อง ซึ่งเป็นปฏิบัติการเพื่อเป้าหมายทางการเมืองของกลุ่ม FATAH หรือ BLACKSEPTEMBER ในปาเลสไตน์ เมื่อวันที่ 5 กันยายน ค.ศ. 1971 (พ.ศ. 2514) ณ กรุงมิวนิค สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี แต่อนุสัญญาทั้งสองฉบับก่อนหน้านี้นี้มีขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองทางด้านเศรษฐกิจเป็นสำคัญไม่นำเรื่องทางการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องกับข้อคดีว่าเพื่อที่จะให้ประเทศต่าง ๆ ให้การยอมรับได้อย่างสนิทใจ จึงได้เกิดความพยายามร่างอนุสัญญานี้โดยคณะกรรมการกฎหมายขององค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศ (I.C.A.O) กระทั่งมีการเปิดให้ลงนามที่กรุงมอนทรีออลในวันที่ 23 กันยายน ค.ศ. 1971 (พ.ศ. 2514) และให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 26 มกราคม ค.ศ. 1973 (พ.ศ. 2516) เป็นต้นไป ซึ่งประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีแล้วและมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม พ.ศ. 2521

อนุสัญญานี้พยายามเพิ่มเติมอนุสัญญา ณ กรุงเฮก ที่บังคับเฉพาะกับการจี้เครื่องบิน ในขณะที่ทำการบินอยู่บนอากาศเท่านั้น ไม่ครอบคลุมถึงการวางระเบิดหรือทำลายเครื่องบินในขณะที่จอดอยู่ เช่น การลอบยิงหรือวางระเบิดก่อนออกบินจะไม่สามารถลงโทษได้ ด้วยเหตุนี้จึงมีการแสวงหาวิธีการที่จะสร้างความปลอดภัยสำหรับการบินพลเรือนระหว่างประเทศในทุกกรณี

อนุสัญญาฉบับนี้จึงบัญญัติมาตรการเพื่อลงโทษผู้กระทำความผิดในกรณีอื่นนอกเหนือจากการกระทำเพื่อจี้เครื่องบินด้วย ทั้งนี้เพื่อแก้ปัญหาการก่อการร้ายทางอากาศโดยเฉพาะและได้กำหนดฐานความผิดเกี่ยวกับการก่อวินาศกรรม (Sabotage) ต่ออากาศยานพลเรือนและบังคับกับทั้งอากาศยานในระหว่างการบิน (In Flight) และอากาศยานระหว่างบริการ In Service ฐานความผิดเหล่านั้นได้แก่ (ประเสริฐ ป้อมป้องศึก, 2545, หน้า 81-83)

(1) การประทุหรือร้ายต่อบุคคลในอากาศยานในระหว่างการบินอันอาจเป็นอันตรายต่อความปลอดภัยของอากาศยาน

(2) การทำลายอากาศยานในขณะที่ให้บริการอยู่หรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่อากาศยาน อันเป็นเหตุให้ไม่สามารถทำการบินได้หรืออาจเป็นอันตรายต่อความปลอดภัยของอากาศยานในระหว่างการบิน

(3) การวางระเบิดในอากาศยานในระหว่างบริการโดยใช้วิธีใดซึ่งกลอุบายหรือวัตถุซึ่งอาจทำลายอากาศยานนั้น หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่อากาศยาน โดยทำให้อากาศยานไม่สามารถทำการบิน หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่อากาศยานจนอาจเป็นอันตรายต่ออากาศยานในระหว่างการบิน

(4) การทำลายหรือทำให้เสียหายแก่เครื่องอำนวยความสะดวกในการเดินอากาศ หรือเข้าสอดแทรกกับปฏิบัติการของเครื่องอำนวยความสะดวกโดยที่การกระทำนั้นอาจเป็นอันตรายต่อความปลอดภัยของอากาศยานในระหว่างการบิน

(5) การแจ้งข่าวสารซึ่งรู้ก่อนแล้วว่าเป็นเท็จซึ่งเป็นอันตรายต่อความปลอดภัยของอากาศยานในระหว่างการบิน

(6) รวมทั้งการสมคบกันเพื่อจะกระทำความผิดดังกล่าวด้วย

นอกจากนี้ ยังมีการเพิ่มเติมอนุสัญญาฉบับนี้ให้สามารถครอบคลุมการกระทำความผิดได้กว้างขึ้น โดยการยกร่างพิธีสารเพื่อการปราบปรามการกระทำรุนแรงอันมิชอบด้วยกฎหมาย ทำอากาศยานซึ่งให้บริการการบินพลเรือนระหว่างประเทศ เพิ่มเติมต่อจากอนุสัญญาว่าด้วยการปราบปรามการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายต่อความปลอดภัยของการบินพลเรือน ทำ ณ นครมอนทรีออลเมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1988 (พ.ศ. 2531) (Protocol For The Suppression of unlawful Acts of Violence At Airports Serving International Civil aviation, Supplementary To The Convention For The Suppression Of Unlawful Acts Against The Safety Of Civil Aviation, Montreal, 24 February 1988) ซึ่งเนื้อความในพิธีสารฉบับนี้ให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของอนุสัญญาเพื่อการปราบปรามการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายต่อความปลอดภัยของการบินพลเรือนและต้องตีความให้สอดคล้องกันด้วย มีการลงนามในพิธีสารเพิ่มเติมฉบับนี้เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์

ค.ศ. 1988 (พ.ศ. 2531) ประเทศไทยเป็นภาคีแล้วเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2539 มีผลใช้บังคับวันที่ 13 มิถุนายน พ.ศ. 2539 สืบเนื่องมาจากการใช้ความรุนแรงให้เกิดอันตรายต่อบุคคลหรือต่อการดำเนินการภายในท่าอากาศยานโดยมิชอบด้วยกฎหมาย จะส่งผลถึงความไว้วางใจด้านความปลอดภัยจากผู้คนทั่วโลกต่อท่าอากาศยาน จึงมีเหตุจำเป็นที่จะต้องร่วมกันป้องกันปราบปรามโดยการแสวงหามาตรการที่จะนำมาบังคับโทษต่อผู้กระทำความผิดในท่าอากาศยานด้วย พิธีสารฉบับนี้จึงได้บัญญัติขึ้นมาเพื่อเสริมให้เกิดความสมบูรณ์ในความมั่นใจต่อการบินพลเรือนระหว่างประเทศและบังคับให้รัฐภาคีมีหน้าที่ที่จะต้องกำหนดมาตรการที่จะใช้ในการป้องกันปราบปรามการกระทำความผิดในท่าอากาศยานและศาลของรัฐที่จับได้จะต้องดำเนินคดีต่อผู้กระทำความผิดทันทีห้ามส่งผู้ร้ายข้ามแดน ฐานความผิดเกี่ยวกับการก่อวินาศกรรมสนามบินที่เพิ่มไปมีดังต่อไปนี้

(1) การกระทำอันรุนแรงต่อบุคคล ณ สนามบินซึ่งให้บริการการบินพลเรือนระหว่างประเทศ อันเป็นเหตุให้หรือน่าจะเป็นเหตุให้เกิดการบาดเจ็บสาหัสหรือความตาย โดยที่การกระทำนั้นเป็นอันตรายหรือน่าที่จะเป็นอันตรายต่อความปลอดภัย ณ สนามบิน

(2) การทำลายหรือทำความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อสิ่งอำนวยความสะดวกของสนามบินที่ให้บริการการบินพลเรือนระหว่างประเทศ หรือต่ออากาศยานที่ไม่ได้ให้บริการแต่จอดอยู่ ณ สนามบินนั้น หรือทำให้การบริการของสนามบินหยุดชะงักลง โดยที่การกระทำนั้นเป็นอันตรายหรือน่าที่จะเป็นอันตรายต่อความปลอดภัย ณ สนามบิน

แต่หลังจากพิธีสารนี้ใช้บังคับได้ไม่นานก็เกิดการระเบิดเที่ยวบิน PANAM-103 และตกลงที่ราชอาณาจักรสกอตแลนด์ ในเดือนธันวาคม ค.ศ. 1988 (พ.ศ. 2531) โดยผู้ก่อการร้ายใช้ระเบิดพลาสติก (Semtex หรือ C4) ซึ่งใช้เอกซเรย์ตรวจไม่พบต้องผสมสารบางอย่างลงไปก่อนจึงจะตรวจพบ จึงมีการจัดทำอนุสัญญาว่าด้วยการผสมสารในวัตถุระเบิดพลาสติกเพื่อความมุ่งประสงค์ในการตรวจจับในปี ค.ศ. 1991 (พ.ศ. 2534) ณ กรุงมอนทรีออล เพื่อให้สามารถทำการแก้ไขคำนิยามทางเทคนิคเกี่ยวกับวัตถุระเบิดให้ทันต่อการพัฒนาของเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปในภาคผนวก โดยมีขั้นตอนดังนี้ (ข้อ 1, 6)

(1) จัดตั้งคณะกรรมการทางเทคนิคด้านวัตถุระเบิดระหว่างประเทศขึ้นเพื่อจัดทำข้อเสนอต่าง ๆ

(2) ส่งข้อเสนอให้คณะมนตรีแห่งองค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศ (I.C.A.O)

(3) ส่งผ่านข้อเสนอขึ้นยังรัฐภาคีให้ปรับปรุงภาคผนวกทางเทคนิค

หากรัฐภาคีที่คัดค้านมีไม่ถึง 5 รัฐให้ถือว่าข้อเสนอขึ้นได้รับการยอมรับเช่นกัน (ข้อ 7) ซึ่งประเทศไทยยังไม่ได้เข้าเป็นภาคี

สรุปได้ว่าอนุสัญญาฉบับนี้กว้างคลุมถึงการกระทำทุกชนิดที่กระทบต่อความปลอดภัยของการบินระหว่างประเทศ แต่ไม่ว่าจะในอนุสัญญาฉบับนี้หรืออนุสัญญาเกี่ยวกับความผิดต่อการเดินอากาศทั้งสองฉบับก่อนหน้านี้ แม้จะได้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับความผิด เขตอำนาจศาลและสร้างพันธะให้แก่รัฐภาคีในอันที่จะต้องลงโทษผู้กระทำความผิด แต่ต้องเป็นกรณีระหว่างประเทศทั้งสิ้นหากอยู่ในประเทศใดเพียงประเทศเดียวไม่เกี่ยวเนื่องกับประเทศอื่นก็เป็นเรื่องภายในเจ้าของประเทศจะจัดการ และไม่ได้ห้ามมาตรการที่มีประสิทธิภาพเพื่อที่จะลงโทษรัฐภาคีที่ทำการละเมิดพันธะกรณีที่กำหนดต่อกันไว้จึงเป็นข้อบกพร่องที่สำคัญของอนุสัญญาเหล่านี้

ความในอนุสัญญาและพิธีสารเพิ่มเติมนี้มีข้อจำกัดเหมือนอนุสัญญาก่อนหน้านี้ทั้งสองฉบับจึงไม่มีผลบังคับต่อเครื่องบินของรัฐเช่นกัน

4.4 อนุสัญญาเพื่อปราบปรามการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายต่อความปลอดภัยของการเดินเรือทะเล ค.ศ. 1988 (พ.ศ. 2531) (Convention for The Suppression of Unlawful Acts Against the Safety of Maritime Navigation, Rome, 10 March 1988)

ทำขึ้น ณ กรุงโรมเมื่อวันที่ 10 มีนาคม ค.ศ. 1988 (พ.ศ. 2531) เนื่องมาจากองค์การเดินเรือทะเลระหว่างประเทศเล็งเห็นว่าลัทธิการก่อการร้ายไม่ว่าจะกระทำในรูปแบบใดเป็นอันตรายต่อชีวิตและสิทธิเสรีภาพของผู้บริสุทธิ์หรือการบริการการเดินเรือทะเลระหว่างประเทศและเพื่อให้เป็นไปตามกฎบัตรขององค์การสหประชาชาติว่าด้วยการมีสันติสุขและความมั่นคงในระดับระหว่างประเทศและส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีและการร่วมกันปฏิบัติระหว่างรัฐ โดยคำนึงถึงสิทธิในเสรีภาพและความปลอดภัยของประชาชนทุกคนตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ประกอบกับการกระทำของผู้ก่อการร้ายระหว่างประเทศเป็นภัยอันตรายต่อประชาคมโลกจึงมีเหตุอันจำเป็นรีบด่วนในการพัฒนาให้เกิดความร่วมมือระหว่างประเทศอย่างจริงจังต่อการกระทำความผิดใด ๆ เพื่อป้องกันปราบปรามการกระทำความผิดต่อกฎหมายที่มุ่งหมายต่อความปลอดภัยในการเดินเรือทะเลระหว่างประเทศโดยจะต้องดำเนินคดีฟ้องร้องและลงโทษผู้กระทำความผิดต่อกฎหมายนั้นในทันทีทำให้องค์การเดินเรือทะเลระหว่างประเทศยกร่างอนุสัญญาฉบับนี้ขึ้นมาให้รัฐสมาชิกขององค์การเดินเรือทะเลระหว่างประเทศถือปฏิบัติ แต่อนุสัญญาฉบับนี้จะมีผลบังคับใช้จนกว่าจะมีรัฐตั้งแต่ 15 รัฐขึ้นไปเข้าเป็นภาคีสมาชิกและต้องยอมรับบทบัญญัติทุก ๆ ข้อรวมทั้ง 22 ข้อโดยปราศจากข้อสงวน อีกทั้งยังต้องบัญญัติกฎหมายภายในของรัฐภาคีให้สอดคล้องกับอนุสัญญาฉบับนี้และต้องร่วมมือสนับสนุนซึ่งกันและกันในทางปฏิบัติระหว่างภาคีสมาชิก

อนุสัญญาฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อต่อต้านการก่อการร้ายระหว่างประเทศสำหรับการเดินเรือระหว่างประเทศ จึงได้บังคับให้รัฐภาคีกำหนดมาตรการที่เหมาะสมในการป้องกันปราบปรามการกระทำความผิดในการเดินเรือทะเล โดยให้มีเขตอำนาจศาลในอันที่จะดำเนินคดีต่อ

ผู้กระทำความผิดดังต่อไปนี้ (International Maritime Organization, LEG/ES.1/3, 3 July 1987
อ้างถึงใน พงศธร บุญอารีย์, 2547, หน้า 152-153)

1) มีการกระทำในอาณาเขตของรัฐภาคีสมาชิก

2) มีการกระทำในเรือเดินทะเลระหว่างประเทศที่ติดธงรัฐหรือได้จดทะเบียนเป็น
สัญชาติของรัฐภาคีสมาชิก และเมื่อจับกุมผู้กระทำความผิดได้ในรัฐที่มีเขตอำนาจเหนือการกระทำ
แล้วรัฐนั้นจะต้องดำเนินคดีในทันทีที่จะส่งผู้ร้ายข้ามแดนไปยังรัฐอื่นไม่ได้ เว้นแต่กรณีรัฐที่จับกุมได้
ไม่มีเขตอำนาจศาลก็จำเป็นต้องให้ส่งตัวไปยังรัฐที่ร้องขอได้ ส่วนการกำหนดโทษยังคงให้เป็นไปตาม
กฎหมายภายในของแต่ละรัฐ

และเพื่อให้การป้องกันปราบปรามการก่อการร้ายระหว่างประเทศเกิดความสมบูรณ์ขึ้น
ในกรณีการกระทำที่มุ่งหมายต่อความปลอดภัยในอาณาเขตของการสำรวจทรัพยากรธรรมชาติเพื่อ
วัตถุประสงค์ทางเศรษฐกิจ จึงได้จัดทำพิธีสารเพื่อปราบปรามการกระทำมิชอบด้วยกฎหมายต่อ
ความปลอดภัยของฐานขุดเจาะถาวร ซึ่งตั้งอยู่บนไหล่ทวีป ทำ ณ กรุงโรมเมื่อวันที่ 10 มีนาคม
ค.ศ. 1988 (พ.ศ. 2531) (Protocol For The Suppression Of Unlawful Acts Against The Safety of
Fixed Platforms Located On The Continental Shelf) เพิ่มเติม อนุสัญญาฉบับนี้ โดยกำหนดให้รัฐภาคี
ต่างหามาตรการที่เหมาะสมในการป้องกันปราบปรามการกระทำความผิดดังกล่าวต่อไปโดยไม่เป็นการ
ยกเลิกกฎหมายภายในที่มีอยู่แล้ว และมอบเขตอำนาจศาลแก่รัฐภาคีสมาชิกเพื่อให้จัดการต่อ
ความผิดนั้น โดยห้ามส่งผู้ร้ายข้ามแดนเช่นกัน เนื่องจากเป้าหมายของการก่อการร้ายก็รวมถึง
ทรัพยากรธรรมชาติด้วยแม้จะไม่กระทบต่อรัฐใดโดยตรงก็ต้องมีมาตรการป้องกัน เป็นการบังคับ
ให้รัฐสมาชิกต้องลงโทษการกระทำความผิดในทะเลอาณาเขต เขตต่อเนื่องหรือในเรือสัญชาติตน

**4.5 อนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันและการลงโทษอาชญากรรมต่อบุคคลที่ได้รับการ
คุ้มครองระหว่างประเทศรวมทั้งตัวแทนทางทูต ค.ศ. 1973 (พ.ศ. 2516) (Convention on The
Prevention and Punishment of Crimes Against International Protected Persons Including
Diplomatic Agents, New York, 14 December 1973)**

สมัชชาสหประชาชาติรับเอาและเปิดให้ลงนามเมื่อวันที่ 14 ธันวาคม ค.ศ. 1973 (พ.ศ.
2516) ถึงวันที่ 31 ธันวาคม ค.ศ. 1974 (พ.ศ. 2517) ณ กรุงนิวยอร์ก และให้มีผลบังคับเมื่อวันที่ 20
กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1977 (พ.ศ. 2520) ในอนุสัญญาฉบับนี้แสดงออกถึงความพยายามกำหนดมาตรการ
ที่เหมาะสมและสามารถปฏิบัติได้เป็นจริง เพื่อปราบปรามและลงโทษต่ออาชญากรรมที่เป็น
ภัยอันตรายต่อผู้แทนทางการทูตรวมไปถึงผู้ได้รับความคุ้มครองพิเศษในระหว่างประเทศ
เนื่องมาจากรัฐภาคีแห่งอนุสัญญาฉบับนี้ต่างเห็นว่าเพื่อให้เป็นไปตามความประสงค์และหลักเกณฑ์
ของกฎบัตรองค์การสหประชาชาติในส่วนที่เกี่ยวกับความมั่นคงของสันติภาพระหว่างประเทศ และ

เพื่อสนับสนุนความสัมพันธ์ฉันมิตรและส่งเสริมความร่วมมือปฏิบัติระหว่างรัฐ จึงพิจารณาว่า อาชญากรรมที่กระทำผิดกฎหมายต่อผู้แทนทางการทูตและบุคคลอื่น ๆ ซึ่งได้รับความคุ้มครองจาก ภัยอันตรายในระดับระหว่างประเทศเพื่อรักษาความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศให้ดำเนินต่อไป จึงต้องกำหนดกฎเกณฑ์ในการคุ้มครองความปลอดภัยของบุคคลเหล่านี้อย่างจริงจัง และมีความ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความร่วมมือปฏิบัติจากรัฐต่าง ๆ เนื่องจากการกระทำความผิดใน ลักษณะนี้อาจจะส่งผลให้ความสัมพันธ์ของประชาคมระหว่างประเทศสิ้นสุดลงก็ได้ จึงกำหนดให้ รัฐต่าง ๆ ช่วยกันแสวงหามาตรการอันเหมาะสมในการป้องกันปราบปรามความผิดต่อผู้แทน ทางการทูตหรือผู้ได้รับสิทธิพิเศษและครอบครัวของบุคคลเหล่านั้นด้วย โดยมอบเขตอำนาจศาลให้ รัฐภาคีสามารถดำเนินคดีต่อผู้กระทำความผิดได้และต้องดำเนินคดีในทันทีด้วย

4.6 อนุสัญญาระหว่างประเทศเพื่อต่อต้านการจับตัวประกัน ค.ศ. 1979 (พ.ศ. 2522)

(International Convention Against the Taking of Hostages, New York, 8 December 1979)

มีวัตถุประสงค์เพื่อปราบปรามการก่อการร้ายโดยให้รัฐภาคีมีพันธกรณีในการดำเนินคดี ต่อผู้กระทำความผิดไม่เช่นนั้นจะบังคับให้ต้องส่งผู้ร้ายข้ามแดนไปยังรัฐที่ร้องขอไม่ว่าผู้กระทำ ความผิดจะมีวัตถุประสงค์เพื่ออะไรก็ตาม โดยรัฐภาคีทุกรัฐต่างมีเขตอำนาจศาลเหนือการกระทำ ความผิดที่เกิดขึ้นในรัฐของตนหรือรัฐของตนได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดนั้น และ บังคับให้รัฐภาคีออกกฎหมายภายในของรัฐนั้น ๆ ให้มีเนื้อหาสอดคล้องกับอนุสัญญานี้

สาระสำคัญของอนุสัญญานี้ก็เพื่อให้วัตถุประสงค์ตามหลักเกณฑ์ของกฎบัตร องค์การสหประชาชาติในส่วนที่เกี่ยวกับการค้ามนุษย์สันติภาพและความปลอดภัยระหว่างประเทศและ สนับสนุนความสัมพันธ์ฉันมิตรและการปฏิบัติร่วมกันระหว่างรัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำนึกในสิทธิ ของบุคคลทุกคนในการมีชีวิตอยู่เสรีภาพและความปลอดภัยของบุคคล และเป็นการเริ่มแสดงให้เห็นถึงปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิของประชาชน และการปกครอง อีกทั้งยังยืนยันถึงหลักเกณฑ์แห่งสิทธิที่เท่าเทียมกันและสิทธิมูลฐานแห่งการมี วัตถุประสงค์ของประชาชน อันเป็นการเคารพนับถือในกฎบัตรขององค์การสหประชาชาติและ ปฏิญญาว่าด้วยหลักเกณฑ์ของกฎหมายระหว่างประเทศในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ฉันมิตร และการร่วมมือปฏิบัติระหว่างรัฐ เพื่อให้ถูกต้องตามกฎบัตรขององค์การสหประชาชาติและตาม ข้อมติอื่นของสมัชชาองค์การสหประชาชาติที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในเรื่องนี้ จึงเห็นว่าการจับตัว บุคคลไปเป็นประกันเป็นความผิดมหันต์และเกี่ยวข้องกับประชาคมระหว่างประเทศ และตามความ ประสงค์แห่งบทบัญญัติของอนุสัญญานี้ที่จะต้องดำเนินคดีหรือมีการส่งตัวข้ามแดนซึ่งตัวบุคคล ใดก็ตามที่กระทำความผิดโดยการจับตัวบุคคลไปเป็นประกัน ซึ่งให้เห็นว่าประชาคมระหว่างประเทศ มีความจำเป็นเร่งด่วนในการพัฒนาความร่วมมือปฏิบัติระหว่างรัฐอย่างจริงจัง อันจะส่งผลถึง

มาตรการปฏิบัติต่อการปราบปราม การฟ้องร้องดำเนินคดี จนถึงการลงโทษต่อการกระทำความผิด ในลักษณะที่มีการจับตัวบุคคล ไปเป็นประกัน ซึ่งก็นับว่าเป็นวิธีการอย่างหนึ่งของการก่อการร้าย อนุสัญญาฉบับนี้จึงช่วยยืนยันรูปแบบหนึ่งของการก่อการร้ายได้ทางอ้อม

4.7 อนุสัญญาระหว่างประเทศเพื่อปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

ค.ศ. 1999 (พ.ศ. 2542) (International Convention for The Suppression of Financing Terrorism, New York, 9 December 1999)

เปิดให้ลงนามเมื่อวันที่ 10 มกราคม ค.ศ. 2000 (พ.ศ. 2543) ถึง 31 ธันวาคม ค.ศ. 2001 (พ.ศ. 2544) (ข้อ 25) ณ สำนักงานใหญ่สหประชาชาตินครนิวยอร์ก ประเทศไทยลงนามแล้ว เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม ค.ศ. 2001 (พ.ศ. 2544) ด้วยคำมั่นถึงความประสงค์และหลักการของกฎบัตรสหประชาชาติเกี่ยวกับการชำระไว้ซึ่งสันติภาพและการส่งเสริมความเป็นเพื่อนบ้านที่ดี และความสัมพันธ์ฉันมิตรและความร่วมมือระหว่างรัฐ โดยกังวลถึงการปฏิบัติที่ขยายวงกว้างทั่วโลกของการก่อการร้ายในทุกรูปแบบและทุกความเชื่อ ในขณะที่ปฏิญญาว่าด้วยวิธีการที่จะจัดการก่อการร้ายระหว่างประเทศยังส่งเสริมให้รัฐทบทวนขอบเขตของบทบัญญัติของกฎหมายระหว่างประเทศที่มีอยู่เกี่ยวกับการป้องกันปราบปรามและการจัดการก่อการร้ายระหว่างประเทศทุกรูปแบบ และทุกความเชื่ออย่างเร่งด่วน ด้วยความมุ่งหมายในการประกันว่ามีกรอบกฎหมายที่พอเพียงครอบคลุมทุกแง่มุมในเรื่องดังกล่าว ซึ่งรัฐสมาชิกเห็นว่าการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย เป็นเรื่องที่สร้างความกังวลอย่างยิ่งแก่ประชาคมระหว่างประเทศโดยรวม อีกทั้งจำนวนและความร้ายแรงของการก่อการร้ายระหว่างประเทศขึ้นอยู่กับ การสนับสนุนทางการเงินที่ผู้ก่อการร้าย อาจได้รับ และความตกลงพหุภาคีระหว่างประเทศที่มีอยู่มิได้มุ่งถึงเรื่องการสนับสนุนทางการเงิน เช่นว่าอย่างชัดเจน จึงจำเป็นอย่างเร่งด่วนที่จะต้องเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ ในการแสวงหาและตกลงรับมาตรการที่มีประสิทธิผลเพื่อป้องกันการสนับสนุนทางการเงินแก่ลัทธิ การก่อการร้ายเช่นเดียวกับเพื่อการปราบปรามการสนับสนุนเช่นว่า โดยการฟ้องร้องดำเนินคดีและ การลงโทษผู้กระทำความผิด

ความรับผิดชอบจะพิจารณาจากการจัดหาหรือรวบรวมทุน โดยมีเจตนาให้มีการนำทุนทั้งหมด หรือบางส่วนนั้นไปใช้ดังต่อไปนี้ (ข้อ 2)

(1) เพื่อให้เกิดการกระทำซึ่งเป็นการผิดตามอนุสัญญาหรือพิธีสารฉบับใดฉบับหนึ่งใน 9 ฉบับซึ่งได้กล่าวก่อนหน้านี้อย่างแล้ว และยังสามารถเพิ่มเข้าไปได้อีกในอนาคต แต่จะผูกพันรัฐ สมาชิกก็ฉบับขึ้นอยู่กับว่ารัฐนั้นได้เข้าเป็นภาคีฉบับ (ข้อ 23)

(2) เพื่อการกระทำที่ก่อให้เกิดความตายหรือบาดเจ็บทางกายอย่างร้ายแรงแก่พลเรือน หรือผู้ใดซึ่งไม่มีส่วนร่วมอย่างจริงจังในความเป็นปรปักษ์จากสถานการณ์การขัดกัน ด้วยอาวุธ

โดยมีวัตถุประสงค์ในลักษณะหรือโดยบริบทที่จะข่มขู่ประชาชนหรือบังคับรัฐบาลหรือองค์การระหว่างประเทศให้กระทำหรือละเว้นการกระทำใด ดังนั้นมาตรฐานขั้นต่ำที่จะเป็นการก่อการร้ายตามอนุสัญญานี้อย่างน้อยจะต้องเป็นไปตามข้อนี้ ความผิดที่ได้รับทุนนั้นไปทั้งหมดกล่าวได้ว่าเป็นการก่อการร้ายทั้งสิ้น

แม้ทุนนั้นจะยังไม่มีส่วนถูกนำไปเพื่อใช้จริงในการกระทำความผิดตามข้อ 1 หรือข้อ 2 หรือได้ให้ทุนไปแต่ยังไม่ทันได้ลงมือกระทำความผิด ผู้ให้ก็มีความผิดเพราะอนุสัญญานี้เอาผิดกับผู้สนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย (ข้อ 2 วรรคสาม) นอกจากนี้ ผู้ที่พยายามจะให้ทุนรวมทั้งตัวการผู้ใช้หรือผู้สมคบในการจัดหาทุนให้หรือพยายามจะหาให้ก็เป็นความผิดเช่นเดียวกัน (ข้อ 2 วรรคสี่)

รัฐภาคีจะมีเขตอำนาจศาลกรณีความผิดเกิดในอาณาเขตรัฐหรือเกิดบนเรือหรืออากาศยานที่จดทะเบียนตามกฎหมายของรัฐหรือคนในสัญชาติตนเป็นผู้กระทำความผิด แต่รัฐภาคีสามารถบัญญัติให้กว้างกว่านี้ได้เท่าที่อาจจำเป็น ในกรณีผู้ให้ทุนไม่ใช่คนชาติหรือไม่ได้ให้ทุนในรัฐแต่เป็นกรณีใดกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้ (ข้อ 7)

(1) จะส่งผลให้เกิดการก่อการร้ายในรัฐหรือเกิดต่อคนสัญชาติตนนอกเขตรัฐ
 (2) จะส่งผลให้เกิดการก่อการร้ายต่อทรัพย์สินของรัฐในต่างแดน
 (3) จะส่งผลให้เกิดการก่อการร้ายเพื่อบังคับรัฐนั้นให้กระทำหรือละเว้นการกระทำใด
 (4) การจัดหาทุนให้ในนั้นกระทำโดยบุคคลไร้สัญชาติซึ่งมีถิ่นที่อยู่ปกติในอาณาเขตของรัฐนั้น

(5) การจัดหาทุนให้ในนั้นได้กระทำกันบนอากาศยานซึ่งรัฐบาลของรัฐนั้นใช้ในกรณีที่มีเขตอำนาจศาลมากกว่า 2 รัฐให้รัฐภาคีนั้นช่วยกันดำเนินคดี นอกจากนี้ยังให้มีมาตรการให้ความช่วยเหลือที่จำเป็นต่อกระบวนการพิจารณาซึ่งกันและกันให้มากที่สุด ทั้งการสืบสวนสอบสวน การพิจารณาและการส่งผู้ร้ายข้ามแดน ตลอดจนการจัดสรรทุนที่ได้มาจากการริบนั้น

4.8 อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ ค.ศ. 1979 (พ.ศ. 2522) (International Convention on the Elimination of all Forms of Racial Discrimination 1979 - CERD)

สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติได้รับรองอนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2508 และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2546 ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีโดยภาคยานุวัติเมื่อวันที่ 28 มกราคม 2546 และมีผลบังคับใช้กับประเทศไทยเมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2546 อนุสัญญานี้เป็นสนธิสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนมีลักษณะเป็นสนธิสัญญาพหุภาคี กล่าวคือ เป็นสนธิสัญญาที่มีรัฐมากกว่าสองรัฐขึ้นไปเข้าเป็นภาคีสถิติสัญญา

ซึ่งกระบวนการในการทำสนธิสัญญามีหลายขั้นตอนนับตั้งแต่การเจรจา การให้ความยินยอมของรัฐ เพื่อผู้พันตามสนธิสัญญาโดยการลงนามการให้สัตยาบันการภาคยานุวัติ และบางรัฐอาจตั้งข้อสงวน หรือตีความสนธิสัญญา และเมื่อปฏิบัติตามขั้นตอนในการทำสัญญาครบถ้วนแล้ว ภาวก็มีพันธกรณี ที่ต้องปฏิบัติตามสนธิสัญญาต่อไป การเข้าเป็นภาคีของสนธิสัญญาก่อให้เกิดพันธกรณีที่ต้องปฏิบัติ ให้สอดคล้องกับสนธิสัญญา มิฉะนั้นอาจต้องรับผิดชอบในทางระหว่างประเทศ ดังนั้น เมื่อประเทศไทย เข้าเป็นภาคีสถิติสนธิสัญญาด้านสิทธิมนุษยชน ประเทศไทยก็ต้องปฏิบัติตามพันธกรณีของสนธิสัญญา ดังกล่าว พันธกรณีระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนของไทยในปัจจุบันประเทศไทยเป็นภาคี สนธิสัญญา ด้านสิทธิมนุษยชนซึ่งสหประชาชาติถือเป็นสนธิสัญญาหลักจำนวน 7 ฉบับ (สำนักงาน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน, ออนไลน์, 2563)

สาระสำคัญของอนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ ประกอบด้วยวรรคอารัมภบท และบทบัญญัติ 25 ข้อ ซึ่งแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 (ข้อ 1-7) กล่าวถึงคำจำกัดความ “การเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ” ว่าหมายถึง การจำแนก การกีดกัน การจำกัด หรือการเอื้ออำนาจพิเศษ เพราะเชื้อชาติ สีผิว เชื้อสาย หรือชาติ กำเนิด หรือเผ่าพันธุ์ โดยไม่รวมถึงการปฏิบัติที่แตกต่างระหว่างบุคคลที่เป็นพลเมืองและไม่ใช่ พลเมือง นโยบายของรัฐภาคีและการดำเนินมาตรการเพื่อจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุก รูปแบบ เช่น การห้ามการโฆษณาชวนเชื่อ การประกันสิทธิประกันสิทธิอันเท่าเทียมกันของบุคคล ภายใต้อกฎหมาย ทั้งในด้านสิทธิพลเมือง สิทธิทางการเมือง สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม การ เยียวยาเมื่อถูกละเมิดการให้ความสำคัญด้านมาตรการในการศึกษา วัฒนธรรม และข้อมูลเพื่อจัดการ เลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ

ส่วนที่ 2 (ข้อ 8-16) กล่าวถึงคณะกรรมการการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ และการจัดทำรายงานของรัฐภาคี การปฏิบัติงานและการรับเรื่องร้องเรียนของคณะกรรมการ

ส่วนที่ 3 (ข้อ 17-25) กล่าวถึงกระบวนการเข้าเป็นภาคี และการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติ ของอนุสัญญา

4.9 อนุสัญญาว่าด้วยต่อต้านการทรมาน และการปฏิบัติหรือลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี ค.ศ. 1984 (พ.ศ. 2527) (Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment 1984 - CAT)

สมาชิกส่วนใหญ่สหประชาชาติได้รับรองอนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการปฏิบัติหรือ การลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรีเมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2518 และมีผลบังคับใช้ เมื่อวันที่ 26 มิถุนายน 2530 ประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีอนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการปฏิบัติ หรือการลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรีเมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2560 และมีผลบังคับ

ใช้กับประเทศไทยตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2550 สำคัญในเนื้อหาของอนุสัญญาฉบับนี้มีขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการระงับและยับยั้งการทรมาน โดยในเนื้อหาของอนุสัญญาดังกล่าวได้กำหนดความหมายของการทรมานว่าหมายถึงการกระทำใดก็ตามโดยเจตนาที่ทำให้เกิดความเจ็บปวดหรือความทุกข์ทรมานอย่างสาหัสไม่ว่าทางกายภาพหรือทางจิตใจต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ด้วยความมุ่งประสงค์ เพื่อให้ข้อสนเทศหรือคำสารภาพจากบุคคลนั้นหรือบุคคลที่สาม การลงโทษบุคคลนั้นสำหรับการกระทำซึ่งบุคคลนั้นหรือบุคคลที่สามกระทำ หรือถูกสงสัยว่าได้กระทำ รวมทั้งการบังคับขู่เชี้ยโดยมุ่งเน้นไปที่การกระทำหรือโดยความยินยอมของเจ้าหน้าที่รัฐหรือบุคคลอื่นซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งทางการอนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการปฏิบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้ายไร้มนุษยธรรมหรือย่ำยีศักดิ์ศรี ประกอบด้วยวรรคอารัมภบท และบทบัญญัติ 33 ข้อ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, ออนไลน์, 2563)

ส่วนที่ 1 (ข้อ 1-16) กำหนดเกี่ยวกับคำนิยามของ “การทรมาน” บทบัญญัติว่าด้วยการกำหนดให้การทรมานเป็นความผิดที่ลงโทษได้ตามกฎหมายอาญา เขตอำนาจที่เป็นสากลเกี่ยวกับความผิดการทรมาน และหลักการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

ส่วนที่ 2 (ข้อ 17-24) กำหนดเกี่ยวกับการนำบทบัญญัติไปใช้โดยการจัดตั้งคณะกรรมการต่อต้านการทรมานซึ่งเป็นองค์กรกำกับดูแล ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญอิสระจำนวน 10 คน ที่แต่งตั้งโดยภาคีสมาชิกและปฏิบัติหน้าที่ในฐานะปัจเจกบุคคลตามความสามารถ คำร้องเรียนระหว่างรัฐ คำร้องเรียนของปัจเจกบุคคล อำนาจคณะกรรมการต่อต้านการทรมาน

ส่วนที่ 3 (ข้อ 25-33) กำหนดเกี่ยวกับกระบวนการเข้าเป็นภาคี ผลใช้บังคับการแก้ไขอนุสัญญาโดยเฉพาะข้อสงวน การแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติของอนุสัญญาและการระงับข้อพิพาท

4.10 อนุสัญญาอาเซียนว่าด้วยต่อต้านการก่อการร้าย ค.ศ. 2007 (พ.ศ. 2554) (ASEAN Convention on Counter Terrorism 2007 – ACCT)

อนุสัญญาอาเซียนว่าด้วยต่อต้านการก่อการร้ายเริ่มมีผลใช้บังคับเมื่อ 28 พฤษภาคม 2554 โดยอนุสัญญาฉบับนี้ประเทศฟิลิปปินส์เป็นผู้มีความคิดริเริ่มเนื่องจากได้รับผลกระทบจากการก่อวินาศกรรมของกลุ่มเจไอ รวมถึงกลุ่มกบฏในประเทศ ซึ่งอนุสัญญาฉบับนี้ได้กำหนดคำนิยามว่า “การก่ออาชญากรรมก่อการร้าย” สอดคล้องกับปฏิญญาขององค์การสหประชาชาติ ประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีและลงนามเมื่อวันที่ 13 มกราคม 2550 อนุสัญญานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างกรอบทางกฎหมายสำหรับความร่วมมือระดับภูมิภาคในการต่อต้าน ป้องกันและปราบปรามการก่อการร้ายอย่างบูรณาการและให้มีประสิทธิภาพความผิดที่อยู่ภายใต้ขอบเขตของอนุสัญญาคือ ความผิดในอนุสัญญาและพิธีสารของสหประชาชาติที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการก่อการร้าย 13 ฉบับ อันได้แก่ การกระทำผิดต่อความปลอดภัยของการบินพลเรือน ความปลอดภัยของการเดินเรือทะเล

ความปลอดภัยของฐานขุดเจาะถาวร ซึ่งตั้งอยู่บนไหล่ทวีป การยึดอากาศยานอาชญากรรมต่อบุคคล ที่ได้รับการคุ้มครองระหว่างประเทศ รวมทั้งตัวแทนทางการทูต การสนับสนุนทางการเงินต่อการ ก่อการร้าย การจับบุคคลเป็นตัวประกัน การวางระเบิดเพื่อก่อการร้าย และการก่อการร้ายด้วย นิวเคลียร์ ทั้งนี้ฐานความผิดดังกล่าวจะผูกพันภาคีอนุสัญญาอาเซียนเฉพาะเมื่อตนเป็นภาคีอนุสัญญา และพิธีสารที่กล่าวอ้างถึงเท่านั้น

ความร่วมมือระหว่างกันจะต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับกฎหมายในของแต่ละรัฐภาคี โดยมีขอบเขตความร่วมมือที่สำคัญดังนี้

1) ดำเนินขั้นตอนที่จำเป็นเพื่อป้องกันการกระทำที่เกี่ยวกับการก่อการร้าย รวมถึง การจัดให้มีการเตือนภัยล่วงหน้าแก่ภาคีอื่น ๆ โดยการแลกเปลี่ยนข้อสารสนเทศระหว่างกัน

2) ป้องกันบุคคลใด ๆ ที่ให้การสนับสนุนทางการเงิน วางแผน ให้ความสะดวก หรือ กระทำการก่อการร้ายจากการใช้ดินแดนของตนเพื่อความมุ่งประสงค์ข้างต้นต่อภาคีอื่น และหรือ พลเมืองของภาคีอื่น

3) ป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

4) ป้องกันการเคลื่อนไหวก้าวหน้าของผู้ก่อการร้ายหรือกลุ่มก่อการร้าย โดยการควบคุม การผ่านแดนและการควบคุมการออกเอกสารแสดงตนและเอกสารเดินทางอย่างมีประสิทธิภาพ และ โดยอาศัยมาตรการป้องกันการทำเอกสารปลอม การปลอมและการใช้อย่างฉ้อฉล ซึ่งเอกสารแสดงตน และเอกสารเดินทาง

5) เสริมสร้างความสามารถและความพร้อมที่จะจัดการกับการก่อการร้ายทางเคมี ชีวภาพ กัมมันตภาพรังสี นิวเคลียร์ (ซีบีอาร์เอ็น) การก่อการร้ายทางไซเบอร์ และการก่อการร้าย ในรูปแบบใหม่ใด ๆ

อนุสัญญาฉบับนี้กำหนดให้ภาคีดำเนินมาตรการเท่าที่จำเป็น เพื่อกำหนดเขตอำนาจศาลเหนือความผิดที่อ้างถึงในข้อ 2 ของอนุสัญญาฯ ได้แก่ กรณีที่ความผิดนั้นได้กระทำในอาณาเขตของตน หรือบนเรือที่ชักธงของภาคี หรืออากาศยานที่จดทะเบียนตามกฎหมายของภาคี หรือความผิดนั้นได้กระทำ โดยคนชาติของภาคี นอกจากนี้ หากเป็นกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดอยู่ในอาณาเขตของรัฐภาคีใด และรัฐภาคีนั้นมิได้ส่งบุคคลนั้นเป็นผู้ร้ายข้ามแดนไปยังรัฐภาคีอื่น ซึ่งได้กำหนดเขตอำนาจศาลของตนไว้แล้วให้รัฐภาคีดำเนินมาตรการเท่าที่จำเป็นในทำนองเดียวกันเพื่อกำหนดเขตอำนาจศาลของตนเหนือความผิดที่กำหนดไว้ในข้อ 2 ของอนุสัญญาฯ ด้วยเช่นกันและได้รวมบทบัญญัติที่ห้ามมิให้ ยกข้อพิจารณาทางการเมือง ปรชญา อุดมการณ์ เชื้อชาติ ชาติพันธุ์ ศาสนา หรืออื่น ๆ เป็นข้ออ้าง ในการก่อการร้าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อการกระทำนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะข่มขู่ประชาชนหรือ บีบบังคับรัฐบาลหรือองค์การระหว่างประเทศให้กระทำหรือละเว้นจากการกระทำใด รวมทั้งมิให้

ถือว่าการกระทำความผิดตามอนุสัญญาเป็นความผิดทางการเมืองหรือความผิดที่เกี่ยวข้องอันเป็นเหตุปฏิเสธการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

5. กฎหมายก่อการร้ายในต่างประเทศ

5.1 สหรัฐอเมริกา

หลังจากสิ้นสุดยุคสงครามเย็นเมื่อปี 1990 ได้ส่งผลให้การแข่งขันทางอุดมการณ์ระหว่างค่ายโลกเสรีประชาธิปไตยของสหรัฐอเมริกากับค่ายโลกสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ของสหภาพโซเวียตสิ้นสุดลง และเป็นการยุติบทบาทของสหภาพโซเวียตในฐานะเป็นผู้นำโลก ทำให้สหรัฐอเมริกาต้องการที่จะรักษาเสถียรภาพของระบบดังกล่าวให้ดำเนินต่อไปเพื่อใช้ประโยชน์ในการแสวงหาอำนาจด้านต่าง ๆ สหรัฐอเมริกาจึงดำเนินนโยบายต่างประเทศในลักษณะพยายามชี้นำและบีบบังคับให้ทุกประเทศอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ระเบียบต่าง ๆ ที่ตนเองเป็นผู้กำหนด ซึ่งการดำเนินนโยบายในลักษณะดังกล่าวย่อมต้องมีกลุ่มบุคคลหรือองค์กรต่าง ๆ ที่ไม่เห็นด้วยและต่อต้านเพื่อให้ตนเองพ้นจากการครอบงำของสหรัฐอเมริกา โดยจะเห็นได้จากเหตุการณ์ 9/11 โดยการนำเครื่องบินโดยสารพุ่งชนกับอาคาร World Trade Center ในนครนิวยอร์ก และอาคารเพนตากอน ในรัฐเวอร์จิเนีย เป็นเหตุให้มีประชาชนผู้บริสุทธิ์เสียชีวิต โดยการกระทำของกลุ่มผู้ก่อการร้ายนี้เป็นภัยคุกคามต่อสหรัฐอเมริกาทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านความมั่นคง เศรษฐกิจ สิทธิเสรีภาพและ ประชาธิปไตยของประชาชนชาวอเมริกา การก่อเหตุแต่ละครั้งไม่ว่าจะภายในหรือนอกประเทศได้ นำมาซึ่งความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สินของพลเรือนอเมริกันเป็นจำนวนมาก เนื่องจากกลุ่มผู้ก่อการร้ายมิได้เป็นองค์กรหรือสถาบัน และไม่มีสถานพักพิงแน่ชัด เป็นเพียงการรวมตัวของกลุ่มบุคคลที่ไม่พอใจการกระทำที่ไม่เป็นธรรมของสหรัฐอเมริกา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันซึ่งกลุ่มผู้ก่อการร้ายมีลักษณะเชื่อมโยงติดต่อสื่อสารถึงกันทั่วโลก ทำให้มาตรการในการตอบโต้กลุ่มผู้ก่อการร้ายของรัฐบาลสหรัฐอเมริกาคทำได้ยากลำบากมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ ภายหลังจากการเกิดเหตุการณ์ 9/11 เมื่อวันที่ 11 กันยายน 2544 ดังกล่าวทำให้รัฐบาลสหรัฐอเมริกาได้เล็งเห็นถึงผลกระทบของการก่อการร้ายมากยิ่งขึ้น โดยเมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2544 ได้มีการออกกฎหมายให้อำนาจรัฐในการป้องกันและปราบปรามการก่อการร้ายที่เรียกว่า “Uniting and Strengthening America by Providing Appropriate Tools Required to Intercept and Obstruct Terrorism Act of 2001” (พ.ศ. 2544) หรือ “USA PATRIOT Act” เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการปราบปรามการก่อการร้ายโดยเป็นมาตรการสำคัญในการป้องกันสืบสวนสอบสวน และดำเนินคดี กับลัทธிக่อการร้าย ตลอดจนใช้เป็นเครื่องมือในการปราบปรามแหล่งเงินทุนขององค์กรก่อการร้ายข้ามชาติ ซึ่งกฎหมายฉบับนี้เป็นการเพิ่มอำนาจสืบสวนสอบสวนของเจ้าหน้าที่รัฐบาลกลาง มลรัฐ และเจ้าหน้าที่ตำรวจท้องถิ่น

สำหรับนิยามคำว่า “การก่อการร้าย” นั้นได้บัญญัติไว้ใน United State Code Title 18 Part I, Chapter 2331 ซึ่งเป็นกฎหมายของรัฐบาลกลาง โดยมีการนิยามถึงการก่อการร้ายระหว่างประเทศ (International Terrorism) หมายความว่าถึง

- (1) เป็นการกระทำรุนแรงหรือการกระทำที่เป็นอันตรายต่อชีวิตมนุษย์
- (2) การกระทำความผิดดังกล่าวเกิดขึ้นตั้งแต่แรกนอกสหรัฐอเมริกาหรือเขตแดนของประเทศ โดยพิจารณาจากวิธีการที่ใช้ บุคคลที่มุ่งหมายจะข่มขู่หรือบังคับ หรือสถานที่ซึ่งผู้กระทำความผิดปฏิบัติการหรือลี้ภัย

โดยกระทำตาม (1) (2) หรือ (3) มีจุดมุ่งหมายเพื่อ

- 1) ข่มขู่หรือบังคับพลเมือง
- 2) มีอิทธิพลต่อนโยบายของรัฐ โดยการข่มขู่หรือบังคับ
- 3) ส่งผลกระทบต่อกระทำการดำเนินการของรัฐบาลโดยการทำให้เสียหายอย่างรุนแรง การลอบสังหาร หรือการลักพาตัว

นอกจากนี้ The Patriot Act 2001 (พ.ศ. 2544) ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมจากนิยามที่กำหนดไว้ United State Code Title 18 Part I, Chapter 2331 โดยได้ขยายความหมายของการก่อการร้ายให้ครอบคลุม ถึง การก่อการร้ายภายในประเทศ โดยนิยามของคำว่า การก่อการร้ายภายในประเทศ “Domestic Terrorism” หมายถึง

- (1) เป็นการกระทำที่เป็นอันตรายต่อชีวิตมนุษย์
- (2) การกระทำความผิดดังกล่าวเกิดขึ้นตั้งแต่แรกภายในเขตอำนาจของสหรัฐอเมริกา โดยมีเจตนาพิเศษเช่นเดียวกับกรณีการก่อการร้ายระหว่างประเทศ (International Terrorism)

สำหรับบทลงโทษนั้น The Patriot Act 2001 (พ.ศ. 2544) เป็นกฎหมายที่เพิ่มเติมบทลงโทษ และ ขยายอำนาจศาลให้ลงโทษแก่ผู้ที่จัดหาปัจจัยสนับสนุนแก่ผู้ก่อการร้าย โดยกำหนดโทษจำคุกตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปหรือปรับ แก่ผู้ที่จัดหาสนับสนุนวัสดุหรือทรัพย์สินที่ตั้งใจ หรือเจตนาที่จะใช้ในการก่อการร้ายหรือองค์กรก่อการร้ายต่างประเทศ และจะต้องได้รับโทษจำคุกตลอดชีวิต หากการก่อการร้ายนั้นเป็นเหตุให้มีผู้เสียชีวิต

ทั้งนี้ ภายใต้บทบัญญัติของกฎหมายฉบับดังกล่าวได้กำหนดอำนาจให้เจ้าหน้าที่ในการติดตามการกระทำความผิดทั้งภายในและภายนอกประเทศ รวมทั้งให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจและอัยการของสหรัฐอเมริกาในการสืบสวนสอบสวนการกระทำอันเป็นการก่อการร้ายอย่างกว้างขวาง ซึ่งเป็นการปฏิบัติที่แตกต่างจากความผิดอาญาอื่น ๆ แต่อย่างไรก็ดี การใช้มาตรการตามกฎหมายฉบับนี้ยังต้องได้รับการกลั่นกรองการบังคับใช้กฎหมายจากกระทรวงยุติธรรมสหรัฐอเมริกาอีก ชั้นหนึ่ง

เพื่อไม่ให้มีการดำเนินการที่เป็นการละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลมากเกินไปโดย คำนึงถึงหลักนิติธรรมด้วย

นอกจากนี้ The Patriot Act 2001 (พ.ศ. 2544) ได้มีการเพิ่มเติมบทลงโทษ และเพิ่มโทษต่อการก่อการร้ายข้ามชาติ ไม่ว่าจะเป็นการสมคบการกระทำความผิด การลักลอบขนเงินที่ผิดกฎหมาย อาชญากรรมคอมพิวเตอร์รวมถึงการห้ามให้ที่พักพิงแก่ผู้ก่อการร้าย (Prohibition against harboring terrorist) โดย The Patriot Act 2001 (พ.ศ. 2544) มาตรา 803 ได้บัญญัติเกี่ยวกับการห้ามให้ที่พักพิงแก่ ผู้ก่อการร้าย โดยกำหนดให้ผู้ที่ให้ที่พักพิงแก่ผู้ก่อการร้ายเป็นความผิด สรุปได้ดังนี้ “ผู้ใดซ่อนเร้น หรือปกปิดบุคคลที่รู้ว่าหรือมีเหตุที่เชื่อได้ว่ามีความเกี่ยวข้องกับการทำลายอากาศยาน หรืออุปกรณ์ อำนวยความสะดวกอากาศยาน เกี่ยวข้องกับอาวุธชีวภาพ เกี่ยวข้องกับอาวุธเคมี เกี่ยวข้องกับอาวุธ นิวเคลียร์ เกี่ยวข้องกับการลอบวางเพลิงและระเบิดทรัพย์สินของรัฐบาล หรือทำให้เกิดการตายหรือ บาดเจ็บ เกี่ยวข้องกับการทำลายพลังงาน เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการนำทางการเดินเรือ การ เชื่อมโยงอาวุธทำลายล้าง การเชื่อมโยงการก่อวินาศกรรมพลังงานนิวเคลียร์ เป็นต้น มีโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

สำหรับมาตรการที่เป็นสาระสำคัญซึ่งได้บัญญัติไว้ใน The Patriot Act 2001 (พ.ศ. 2544) ได้แก่ การ อนุญาตให้มีการติดตั้งเครื่องดักฟังบนเครือข่ายโทรศัพท์ หรือเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องกับ ผู้ต้องสงสัย ในขณะที่กำลังทำการติดต่อสื่อสาร โดยให้ศาลทั่วประเทศมีอำนาจออกคำสั่งให้มีการ ดักฟังได้ และเข้าตรวจสอบแหล่งเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบดังกล่าว และให้ถือว่า พยานหลักฐานที่ได้จากการบันทึกบทสนทนาดังกล่าว เทียบเท่ากับข้อมูลที่ได้จากไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) แต่อย่างไรก็ดี เพื่อมิให้เป็นการละเมิดสิทธิเสรีภาพของประชาชน กฎหมาย ได้กำหนดห้ามเจ้าหน้าที่ทำการดักฟังการติดต่อสื่อสารของบุคคลผ่านทางเครือข่าย การสื่อสาร รูปแบบใด ๆ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าของหรือผู้ควบคุมเครือข่ายดังกล่าวก่อน และให้มีการ เพิ่มเติมความผิดอันเป็นการก่อการร้ายข้ามชาติ และอาชญากรรมคอมพิวเตอร์เป็นฐานความผิด จัดให้มีมาตรการคุ้มครองพยานบุคคลซึ่งอำนวยความสะดวกให้แก่เจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ รวมทั้งสร้างความร่วมมือในการปฏิบัติงานระหว่างเจ้าหน้าที่ภายในประเทศ และหน่วยงาน สืบสวน สอบสวนของต่างประเทศ และหากเกิดกรณีที่มีการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากการปฏิบัติหน้าที่ของ เจ้าหน้าที่ ผู้เสียหายอาจฟ้องร้องเจ้าหน้าที่จากการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบได้ และให้ดำเนินคดีกับผู้ ที่ขัดขวางการปฏิบัติ หรือไม่ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายนี้ หรือ การทำงานของหน่วยงานต่างประเทศเพื่อประโยชน์แห่งการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายนี้

5.2 เครือรัฐออสเตรเลีย

ได้บัญญัติความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายไว้ใน ประมวลกฎหมายอาญา ค.ศ. 1995 (พ.ศ. 2538) บทที่ 5 ว่าด้วยความมั่นคงแห่งสหพันธรัฐส่วนที่ 5.3 เรื่องการก่อการร้าย หมวดที่ 101-105 (Criminal Code Act 1995 (พ.ศ. 2538) Chapter 5 (The Security of Commonwealth) Part 5.3 (Terrorism) Division 101-105) มีสาระสำคัญดังนี้

1) การกำหนดคำนิยามและความหมายต่าง ๆ

(1) คำว่า “การก่อการร้าย (Terrorist Act)” หมายถึง การกระทำหรือข่มขู่ว่าจะกระทำให้เกิดอันตรายอย่างร้ายแรงแก่กาย ทรัพย์สิน หรือมีผู้เสียชีวิตหรือเป็นอันตรายต่อชีวิตนอกจากผู้กระทำความผิด หรือ เป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพอนามัย ความปลอดภัยต่อประชาชน หรือส่วนใด ๆ ของสังคม หรือแทรกแซงระบบอิเล็กทรอนิกส์อย่างร้ายแรงทำให้หยุดหรือทำลายรวมทั้งระบบข้อมูลข่าวสาร ระบบโทรคมนาคม ระบบการเงิน ระบบให้บริการสาธารณะของรัฐบาลที่สำคัญ ระบบขนส่งหรือเพื่อใช้ขนส่ง รวมทั้งระบบอื่น ๆ นอกเหนือจากที่กล่าวมาข้างต้น โดยมีวัตถุประสงค์ทางการเมือง ศาสนา อุดมการณ์ใด ๆ เพื่อบังคับหรือข่มขู่รัฐบาล สหพันธรัฐ รัฐอาณาเขต ต่างประเทศ ส่วนใด ๆ ของรัฐอาณาเขตหรือต่างประเทศหรือข่มขู่ประชาชนหรือส่วนใด ๆ ของสังคม เว้นแต่การกระทำนั้นเป็นการสนับสนุน ประท้วงคัดค้าน หรือการเคลื่อนไหวด้านแรงงานโดยไม่มีเจตนาทำให้เกิดอันตราย บาดเจ็บ เสียชีวิตหรือเป็นอันตรายต่อชีวิตบุคคลอื่นนอกจากผู้กระทำ หรือเสี่ยงต่อสุขภาพอนามัยอย่างร้ายแรงหรือความปลอดภัยของประชาชนหรือส่วนใด ๆ ของสังคม

(2) คำว่า “องค์กรก่อการร้าย (Terrorist Organization)” หมายถึง องค์กรที่ดำเนินการเตรียมการวางแผนช่วยเหลือ หรือให้ความอุปถัมภ์แก่การก่อการร้ายไม่ว่าทางตรงหรืออ้อมเกี่ยวกับและการก่อการร้ายจะเกิดขึ้นหรือไม่หรือ องค์กรที่ถูกขึ้นบัญชีระบุว่าเป็นองค์กรก่อการร้าย

2) การกำหนดฐานความผิดและโทษความผิดเกี่ยวกับการกระทำ (Terrorist Acts) ได้แก่ การกระทำใด ๆ ที่เป็น (Terrorist acts) ระวังโทษจำคุกตลอดชีวิตการจัดให้มีหรือเข้ารับการฝึกเกี่ยวกับการก่อการร้ายโดยรู้ว่าเกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย (Providing or receiving training connected with terrorist acts) ระวังโทษจำคุก 25 ปี ถ้าเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นโดยไม่ระมัดระวัง (Reckless) ระวังโทษจำคุก 15 ปี การครอบครองสิ่งต่าง ๆ โดยรู้ว่าเกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย (Possessing things connected with terrorist acts) หมายถึง สิ่งของที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมการดำเนินการเกี่ยวกับบุคคล หรือช่วยเหลือการก่อการร้าย ระวังโทษจำคุก 15 ปี ถ้าเป็นการกระทำโดยไม่ระมัดระวัง (Reckless) ระวังโทษจำคุก 10 ปีไม่ว่าความผิดได้กระทำหรือไม่หรือสิ่งที่ครอบครองเกี่ยวข้องกับความผิดหรือไม่ หรืออย่างน้อยเพียงใดการรวบรวมเอกสารหรือ

จัดทำข้อมูลเพื่อช่วยเหลือให้ความสะดวกในการกระทำก่อการร้าย (Collecting or Making Documents Likely to Facilitate Terrorist Acts) หมายถึง การรวบรวมเอกสารหรือจัดทำข้อมูลฯ โดยรู้ว่า เกี่ยวข้องกับการเตรียมการดำเนินการเกี่ยวกับบุคคลหรือช่วยเหลือการกระทำก่อการร้าย ระวังโทษจำคุก 15 ปี ถ้าเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นโดยไม่ระมัดระวัง (Reckless) ระวังโทษจำคุก 10 ปี ไม่ว่าความผิดได้กระทำหรือไม่ หรือสิ่งที่ครอบครองได้เกี่ยวข้องกับความคิดหรือไม่ หรือมากน้อย เพียงใด การกระทำอื่น ๆ เพื่อเตรียมการวางแผนการก่อการร้าย (Other acts done in preparation for, planning, terrorist acts) หมายถึง การกระทำใด ๆ โดยไม่จำกัดรูปแบบเพื่อเตรียมการหรือว่าแผนใด ๆ ระวังโทษจำคุกตลอดชีวิตโดยไม่คำนึงว่าความผิดได้กระทำลงหรือไม่ หรือเกี่ยวข้องกับความคิดหรือไม่ หรือมากน้อยเพียงใด

(1) ความผิดเกี่ยวกับองค์กรก่อการร้าย (Terrorist organizations) ประกอบด้วย การสั่งให้ปฏิบัติการใด ๆ ในองค์กรก่อการร้าย (Directing the activities of a terrorist organization) หมายถึง ผู้สั่งการหรือชี้แนะให้องค์กรก่อการร้ายเคลื่อนไหวหรือกระทำการใด ๆ ระวังโทษจำคุก 25 ปี ถ้าการกระทำโดยมิได้ระมัดระวังระวังโทษ 15 ปี การเข้าเป็นสมาชิกขององค์กรก่อการร้าย (Membership of a terrorist organization) หมายถึง บุคคลที่เข้าเป็นสมาชิกโดยรู้ว่าเป็นองค์กรก่อการร้าย เว้นแต่ได้ถอนตัวจากสมาชิกภายหลังจากที่ทราบเหตุดังกล่าวระวังโทษจำคุก 10 ปี การคัดเลือกบุคคลเพื่อเข้าร่วมองค์กรก่อการร้าย (Recruiting for a terrorist organization) หมายถึง การจัดหา คัดเลือกบุคคลเข้าร่วมหรือมีส่วนร่วมขององค์กรก่อการร้ายระวังโทษจำคุก 25 ปี ถ้าการกระทำเกิด โดยมิได้ระมัดระวังระวังโทษ 15 ปี การจัดการฝึกหรือเข้ารับการฝึกกับองค์กรก่อการร้าย (Training a terrorist organization or receiving training from a terrorist organization) หมายถึง บุคคลได้จัดการฝึก หรือเข้ารับการฝึกจากองค์กรก่อการร้ายระวังโทษจำคุก 25 ปี ถ้าการกระทำนั้นเกิด โดยมิได้ ระมัดระวัง ต้องระวังโทษ 15 ปี การจัดหาเงินทุนสนับสนุนองค์กรก่อการร้าย (Getting funds to, from or for a terrorist organization) หมายถึง บุคคลที่ได้รับเงิน จัดหาทุนรวบรวมหรือกระทำ ในนามองค์กรก่อการร้าย ระวังโทษจำคุก 25 ปี ถ้าการกระทำนั้นเกิดโดยมิได้ระมัดระวัง ต้อง ระวังโทษ 15 ปี เว้นแต่เป็นการกระทำในนามองค์กรตามกระบวนการหรือปฏิบัติตามกฎหมายนี้ การจัดหาการสนับสนุนองค์กรก่อการร้าย Providing support to a terrorist organization) หมายถึง การจัดหาแหล่งให้การสนับสนุนหรือทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อช่วยองค์กรก่อการร้ายดำเนินกิจกรรม หรือเคลื่อนไหวได้ระวังโทษจำคุก 25 ปี ถ้าการกระทำโดยมิได้ระมัดระวังต้องระวังโทษ 15 ปี การสมาคมกับองค์กรก่อการร้าย (Associating with terrorist organizations) หมายถึง บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นหรือมากกว่าโดยบุคคลหนึ่งได้ร่วมกับบุคคลอีกคนหนึ่งซึ่งเป็นสมาชิกองค์กรก่อการร้าย ผู้สนับสนุน ผู้สั่งการให้องค์กรก่อการร้ายดำเนินการหรือปฏิบัติการใด ๆ ต้องระวังโทษจำคุก 3 ปี

(2) ความผิดเกี่ยวกับเงินทุนการก่อการร้าย (Financing Terrorism) ประกอบด้วย การก่อการร้ายทางการเงิน (Financing terrorism) หมายถึง การกระทำของบุคคลเพื่อจัดหาหรือรวบรวมเงินทุนเพื่อใช้สนับสนุนหรือกระทำการก่อการร้าย ไม่ว่าจะเกิดขึ้นโดยเจตนาหรือไม่ระวางโทษ จำคุกตลอดชีวิต ไม่ว่าจะได้มีการก่อการร้ายเกิดขึ้นหรือไม่ หรือเงินทุนได้ใช้สนับสนุนหรือไม่ หรือเกี่ยวข้องมากน้อยเพียงใด ผู้ก่อการร้ายทางการเงิน (Financing a terrorist) หมายถึง การกระทำของบุคคลเพื่อจัดทำหรือรวบรวมเงินทุนสนับสนุน ไม่ว่าจะทางตรง-อ้อม ให้กับบุคคลอีกคนหนึ่งหรือในนามของบุคคลอีกคนหนึ่งเพื่อสนับสนุนการกระทำการก่อการร้าย ไม่ว่าจะกระทำจะขาดความระมัดระวัง (Reckless) หรือไม่ ระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต ไม่ว่าจะมีการก่อการร้ายหรือไม่เงินทุนจะนำไปใช้สนับสนุนอย่างไร หรือเกี่ยวข้องมากน้อยเพียงใด

(3) การกำหนดเขตอำนาจศาล เป็นการกำหนดเขตอำนาจศาลเหนือความผิด การก่อการร้ายทั้งหมดที่ผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดในดินแดนของเครือรัฐออสเตรเลีย ไม่ว่าจะผลการกระทำนั้นจะเกิดขึ้นภายใน-นอกประเทศก็ตาม

5.3 สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

สำหรับสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี นับว่าเป็นประเทศหนึ่งในหลายประเทศของโลก ที่เคยประสบ กับปัญหาภัยจากการก่อการร้าย นับแต่ในอดีตที่ได้เกิดเหตุการณ์การสังหารหมู่ ทีมชาติอิสราเอล และปฏิบัติการการช่วยเหลือตัวประกันลี้มเหลว ส่งผลให้ตัวประกันชาวอิสราเอล ซึ่งเป็นนักกีฬา และเจ้าหน้าที่ประจำทีมเสียชีวิตทั้งหมด ในการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกครั้งที่ 20 ที่เมืองมิวนิคโดยกลุ่มผู้ก่อการร้ายชาวปาเลสไตน์ที่เรียกตนเองว่า Black September ซึ่งนับเป็น เหตุการณ์ที่ ประวัติศาสตร์จะต้องได้จารึกถึงช่วงเวลาแห่งมิตรไมตรีและความสามัคคีของมวลมนุษยชาติแต่ กลับกลายเป็นช่วงเวลาแห่งโศกนาฏกรรมเพราะความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา และอุดมการณ์ ทางการเมืองที่แตกต่างกัน

โดยประมวลกฎหมายอาญาของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี (German Criminal Code (Strafgesetzbuch, StGB) ได้กำหนดความผิดเกี่ยวกับการก่อตั้งสมาคมอาชญากรรม (Formation of Criminal Organizations) ในหมวดที่ 7 (Chapter 7 Crime Against Public Order) โดยการกำหนด ความผิดอาญาดังกล่าวเป็นการต่อต้านการก่อตั้งสมาคมไม่ว่าจะเป็นสมาคมที่กระทำโดยเปิดเผย หรือ เป็นองค์กรลับโดยมีวัตถุประสงค์ในการกระทำความผิดอาญา อันเป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญ หรือ ส่งผลกระทบ โดยตรงต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ จึงได้กำหนดความผิดไว้ดังนี้

1) ความผิดฐานก่อตั้งสมาคมอาชญากรรม มาตรา 129 ความผิดฐานก่อตั้งสมาคมอาชญากรรม

(1) ผู้ใดก่อตั้งสมาคมซึ่งมีวัตถุประสงค์โดยตรงเพื่อประกอบอาชญากรรม หรือมีส่วนร่วม ในสมาคมดังกล่าว ในฐานะสมาชิก หรือให้การสนับสนุน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปีหรือปรับ

(2) ความผิดฐานนี้ไม่รวมถึง

1. หากสมาคมดังกล่าวเป็นพรรคการเมืองซึ่งมีวัตถุประสงค์โดยชอบตามรัฐธรรมนูญ

2. หากเป็นการกระทำความผิดเล็กน้อย หรือ

3. วัตถุประสงค์ของสมาคมที่ก่อตั้งขึ้นเกี่ยวข้องกับความคิดตามมาตรา 84 ถึง 87

ความผิดฐานนี้เกี่ยวข้องกับการเข้าเป็นสมาชิก (Membership) หรือการให้การสนับสนุน (Support) แก่สมาคมซึ่งบุคคลใดก็ตามที่ก่อตั้งสมาคมซึ่งมีวัตถุประสงค์หรือมีการกระทำความผิด จะต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับ นอกจากนี้ยังรวมถึงผู้ที่พยายามก่อตั้งสมาคมดังกล่าว ต้องระวางโทษด้วยเช่นกัน และหากผู้กระทำความผิดเป็นหนึ่งในผู้ที่เป็น แกนนำหรือได้กระทำความผิดอย่างร้ายแรงจะต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสิบปี

แต่อย่างไรก็ดีหากเป็นการกระทำความผิดเล็กน้อย ศาลอาจพิจารณาลงโทษให้ตามที่เหมาะสมดังที่ได้บัญญัติไว้ได้ นอกจากนี้ศาลอาจใช้ดุลพินิจในการลดโทษตามมาตรา 49 (2) หรืออาจสั่งให้ปล่อยตัวผู้กระทำความผิดได้หากผู้กระทำความผิดมีความพยายามในการยับยั้ง การดำรงอยู่ของสมาคมหรือได้กระทำการเพื่อมิให้การกระทำความผิดของสมาคมบรรลุวัตถุประสงค์ หรือผู้กระทำความผิดสมัครใจในการเปิดเผยถึงแผนการในการกระทำความผิดของสมาคมให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐทราบ และสามารถระงับยับยั้งเหตุการณ์ดังกล่าวได้ และในกรณีที่ผู้กระทำความผิดสามารถป้องกันยับยั้งการดำรงอยู่ของสมาคมหรือเหตุการณ์ดังกล่าวได้ ผู้กระทำความผิดไม่ต้องรับโทษ

2) ความผิดฐานก่อตั้งสมาคมผู้ก่อการร้าย

ในการบัญญัติความผิดฐานนี้ประมวลกฎหมายอาญาเยอรมันได้กำหนดให้เป็นความผิด ร้ายแรง สำหรับบุคคลซึ่งเป็นสมาชิกหรือให้การสนับสนุนแก่สมาคมซึ่งมีวัตถุประสงค์เป็นการต้องห้าม โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากผลกระทบของเหตุการณ์การก่อการร้ายของกลุ่ม Red Army Faction (RAF) ซึ่งได้ก่อเหตุวางระเบิดลักพาตัว ลอบสังหารผู้นำทางการเมืองคนสำคัญ ปล้นธนาคาร เป็นต้น ในช่วงทศวรรษที่ 70 โดยบทบัญญัติมาตรา 129a นี้ได้บัญญัติเพิ่มเติมขึ้นในปี ค.ศ. 1976

(พ.ศ. 2519) และได้มีความพยายามที่จะกำหนดนิยามคำว่า “ก่อการร้าย” แต่เนื่องจากองค์ประกอบของความผิดฐานนี้นั้นไม่สามารถระบุได้อย่างชัดเจนและได้มีการแก้ไขปรับปรุงหลายครั้ง

ทั้งนี้ สามารถสรุปองค์ประกอบของการก่อการร้ายได้เป็นสองส่วน ได้แก่ ในส่วนของแรงจูงใจ (Motivation) โดยผู้กระทำความผิดจะกระทำไปโดยความเชื่อตามลัทธิของตน และในส่วนที่สองได้แก่ วิธีการกระทำ (Methodology) ซึ่งผู้ก่อการร้ายจะกระทำการโจมตีเพื่อให้เกิดผลกระทบต่อความรู้สึกของคนจำนวนมาก

มาตรา 129 a ความผิดฐานก่อตั้งสมาคมผู้ก่อการร้าย

(1) ผู้ใดก่อตั้งสมาคมซึ่งมีวัตถุประสงค์โดยตรงเพื่อกระทำการ ดังต่อไปนี้

1. ฆาตกรรมภายในสถานการณ์พิเศษ (มาตรา 211) ฆาตกรรม (มาตรา 212) หรือการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ (มาตรา 6 ประมวลกฎหมายอาญาระหว่างประเทศ) หรืออาชญากรรมต่อมนุษยชาติ (มาตรา 7 ประมวลกฎหมายอาญาระหว่างประเทศ) หรือ War Crime

2. กระทบต่อเสรีภาพของบุคคล ได้แก่ การลักพาตัวโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการแบล็คเมล์ ตามมาตรา 239a หรือการจับเป็นตัวประกัน ตามมาตรา 239b ผู้ใดเข้าร่วมในสมาคมลักษณะดังกล่าวในฐานะสมาชิกต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปี ถึงสิบปี

(2) โทษเดียวกันนี้ใช้บังคับกับบุคคลผู้ก่อตั้งสมาคมซึ่งมีวัตถุประสงค์หรือกิจกรรมหลัก เพื่อกระทำการดังต่อไปนี้

1. กระทำการใดอันก่อให้เกิดอันตรายอย่างร้ายแรง เป็นเหตุให้บุคคลอื่นได้รับอันตราย แก่กายหรือจิตใจอย่างสาหัส (Causing grievous bodily harm) ตามมาตรา 226

2. กระทำการใดอันก่อให้เกิดความเสียหายต่อระบบคอมพิวเตอร์ (Computer sabotage) ตามมาตรา 303b กระทำการใดอันก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของรัฐ (Destruction of buildings) ตามมาตรา 305 กระทำการใดอันก่อให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจที่สำคัญ (Destruction of important means of production etc) ตามมาตรา 305a หรือกระทำความผิดอันก่อให้เกิดอันตรายแก่ประชาชนทั่วไป โดยการวางเพลิง arson (มาตรา 306 to 306c) หรือ ทำให้เกิดระเบิดนิวเคลียร์ (Causing a nuclear explosion) (มาตรา 307(1) to (3)) ทำให้เกิดระเบิด (Causing an explosion) (มาตรา 308(1) to (4)) ทำให้เกิดการแพร่กระจายของรังสี (Misuse of ionising radiation) (มาตรา 309 (1) to (5)) ทำให้เกิดอุทกภัย (Causing flooding) (มาตรา 313) ทำให้เกิดอันตรายโดยการใส่สารพิษ Causing a common danger by poisoning (มาตรา 314) หรือ ทำให้เกิดความเสียหายแก่ระบบการขนส่งสาธารณะ Dangerous disruption of rail, ship and air traffic (มาตรา 315 (1), (3) or (4)) ทำให้เกิดความเสียหายแก่โครงสร้างพื้นฐานอันเป็นประโยชน์สาธารณะ Disruption of public services (มาตรา 316b(1) or (3)) ทำให้เกิดความเสียหายแก่รัฐโดยการ โจมตีทางอากาศหรือ

การเดินเรือทางทะเล Attacks on air and maritime traffic (มาตรา 316c (1) to (3)) ครอบคลุมระบบ
โทรคมนาคม Disruption of telecommunications facilities (มาตรา 317(1))

2. committing offences under section 303b, section 305, section 305a or offences endangering the general public under sections 306 to 306c or section 307 (1) to (3), section 308 (1) to (4), section 309 (1) to (5), section 313, section 314 or section 315 (1), (3) or (4), section 316b (1) or (3) or section 316c (1) to (3) or section 317 (1),

3. committing offences against the environment under section 330a (1) to (3),

4. committing offences under the following provisions of the Weapons of War (Control) Act: section 19 (1) to (3), section 20 (1) or (2), section 20a (1) to (3), section 19 (2) No 2 or (3) No 2, section 20 (1) or (2), or section 20a (1) to (3), in each case also in conjunction with section 21, or under section 22a (1) to (3) or

5. committing offences under section 51 (1) to (3) of the Weapons Act; or by any person who participates in such a group as a member, if one of the offences stipulated in Nos 1 to 5 is intended to seriously intimidate the population, to unlawfully coerce a public authority or an international organization through the use of force or the threat of the use of force, or to significantly impair or destroy the fundamental political, constitutional, economic or social structures of a state or an international organization, and which, given the nature or consequences of such offences, may seriously damage a state or an international organization.

3. กระทบความผิดฐานก่อให้เกิดอันตรายแก่ประชาชนโดยการปล่อยสารพิษ ตามมาตรา 330a (1) to (3)

4. กระทบความผิดตาม the Weapons of War (Control) Act 5. กระทบความผิด ตามมาตรา 51(1) แห่ง the Weapons Act

(3) หากการกระทำของสมาคมดังกล่าวเป็นการกระทำตามอนุมาตรา (1) หรือ (2) ข้างต้น จะได้รับโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปี

(4) หากผู้กระทำความผิดเป็นแกนนำจะได้รับโทษจำคุกไม่น้อยกว่าสามปีในกรณี กระทบความผิดตามอนุมาตรา (1) หรือ (2) ข้างต้น และจะได้รับโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี ในกรณีกระทบความผิดตามอนุมาตรา (3)

(5) ผู้ใดสนับสนุนสมาคมดังกล่าวจะได้รับโทษจำคุกตั้งแต่ หกเดือนถึงสิบปี ในสำหรับความผิดตามอนุมาตรา (1) และ (2) และจะได้รับโทษจำคุกไม่เกินห้าปีสำหรับความผิด

ตามอนุมาตรา (3) และผู้ใดเป็นธุระจัดหาสมาชิกให้กับสมาคมเพื่อกระทำความผิดตามอนุมาตรา (1) หรือ อนุมาตรา (2) จะได้รับโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปี

(6) ในกรณีที่เป็นผู้สมรู้ร่วมคิดซึ่งได้กระทำความผิดเล็กน้อยและไม่มีความเสียหายที่สำคัญในการกระทำความผิดตามอนุมาตรา (1), (2), (3) และ (5) ศาลมีอำนาจใช้ดุลพินิจลดโทษได้ตามมาตรา 49 (2)

(7) มาตรา 129 (6) สามารถนำมาใช้บังคับโดยอนุโลม

(8) ในการเพิ่มโทษจำคุกศาลสามารถเพิ่มโทษได้ไม่เกินหกเดือน

5.4 สาธารณรัฐฝรั่งเศส

ความผิดฐานการก่อการร้ายประเทศฝรั่งเศสบัญญัติเป็นความผิดพิเศษในประมวลกฎหมายอาญา (Legifrance, Code Penal) บรรพ 4 ลักษณะที่ 2 หมวด 1 ว่าด้วยการกระทำที่เป็นการก่อการร้าย มาตรา 421-1 ถึง มาตรา 421-5 และ หมวด 2 บทบัญญัติพิเศษ (Special Provision) มาตรา 422-1 ถึง 422-7 ดังนี้

1) ความผิดเกี่ยวกับการกระทำที่เป็นการก่อการร้าย การกำหนดความผิดที่เป็นการก่อการร้ายเมื่อได้กระทำโดยเจตนาซึ่งบุคคลหรือกลุ่มบุคคลได้กระทำโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อก่อความสงบเรียบร้อยอย่างร้ายแรงโดยใช้การขู่เข็ญหรือสร้าง ความหวาดกลัว ดังนี้เจตนาทำร้ายต่อชีวิต เจตนาทำร้ายร่างกายของบุคคล การลักพาตัวการคุมขังโดยมิชอบด้วยกฎหมาย และการจี้เครื่องบิน เรือ หรือการขนส่งอย่างอื่น ๆ ที่บัญญัติในบรรพ 2 ของประมวลกฎหมายนี้การลักทรัพย์และกรรโชกทำลาย ทำให้เสียหายและเสียหายรวมทั้งความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ตามที่บัญญัติไว้ในบรรพ 3 ของกระบวนกฎหมายนี้ความผิดที่กระทำโดยหน่วยรับและ ขบวนการที่บัญญัติไว้ในมาตรา 431-13 ถึง 431-17 และความผิดที่บัญญัติไว้ในมาตรา 434-6 บรรพ 441-2 ถึง 441-5 การผลิต หรือการรักษาเครื่องจักรวัตถุที่มีอันตรายหรือวัตถุระเบิดตาม มาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการผลิตอาวุธสงคราม การผลิต จำหน่าย นำเข้า หรือส่งออกสารระเบิด ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 610 ลงวันที่ 19 มิถุนายน ค.ศ. 1871 (พ.ศ. 2414) ซึ่งยกเลิกกฎหมายลง วันที่ 4 กันยายน ค.ศ. 1780 (พ.ศ. 2323) ว่าด้วยการผลิตอาวุธสงครามการผลิตจำหน่าย นำเข้า หรือ ส่งออกสารระเบิดตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 610ง พระราชบัญญัติที่ 70-575 ลงวันที่ 3 กรกฎาคม ค.ศ. 1970 แก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับว่าด้วยดินระเบิดและวัตถุต่าง ๆ การซื้อ การเก็บรักษา การขนส่ง หรือการบรรทุกสารระเบิด โดยมีชอบด้วยกฎหมายหรืออุปกรณ์ที่ทำด้วยสารระเบิดตามมาตรา 38 ลงวันที่ 18 เมษายน ค.ศ. 1939 (พ.ศ. 2482) ว่าด้วยข้อบังคับเกี่ยวกับอุปกรณ์ทางทหาร อาวุธและ กระสุน การควบคุม การนำไป และการขนส่งอาวุธและกระสุนในประเภทที่ 1 และประเภทที่ 4 ตาม มาตรา 4, 28, 31 และ 32 การรับสิ่งของที่เป็นความผิดตามที่บัญญัติไว้ในวรรค 1-4 การฟอก

เงินที่กำหนดไว้ในหมวด 4 ลักษณะ 2 บรรพ 3 การปันหุ้นตามมาตรา 465-1 ของประมวลกฎหมายการเงินและเงินตราการนำสารที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของมนุษย์หรือสัตว์หรือสิ่งแวดล้อมเข้ามาในบรรยากาศ บนพื้นผิวหรือในดินในอาหารหรือส่วนผสมหรือในน้ำ รวมทั้งเขตน่านน้ำจะเป็นความผิดฐานก่อการร้ายเมื่อบุคคล หรือกลุ่มบุคคลกระทำโดยเจตนาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรบกวนความสงบเรียบร้อยอย่างร้ายแรง โดยการขู่เข็ญหรือทำให้หวาดกลัว (มาตรา 421-2)

2) ความผิดเกี่ยวกับการกระทำเกี่ยวกับกลุ่มก่อการร้าย

(1) การกำหนดให้การมีส่วนร่วมในกลุ่มที่จัดตั้งขึ้นหรือสมคบกัน โดยรู้ว่าเป็นการเตรียมการกระทำการที่เข้าองค์ประกอบอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างซึ่งเป็นการก่อการร้ายที่บัญญัติไว้ในมาตราต่าง ๆ ให้ถือเป็นการก่อการร้าย (มาตรา 421-2-1)

(2) การกำหนดความผิดสำหรับบุคคลที่ไม่สามารถหาร้ายได้ในการดำรงชีวิต ถ้าได้มีการติดต่ออย่างใกล้ชิดเป็นนิสัยกับบุคคลหรือหลายคน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 421-1 ถึง 421-2 มีโทษจำคุกไม่เกิน 7 ปีและปรับ 1 แสน ยูโร (มาตรา 421-23)

3) ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินการก่อการร้าย

การกำหนดการให้เงินทุนแก่องค์การก่อการร้าย การจัดหารวบรวม หรือ จัดการกองทุนหลักทรัพย์หรือทรัพย์สินอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือโดยการให้คำแนะนำดังกล่าวโดยมีเจตนาให้ใช้กองทุนหลักทรัพย์ หรือทรัพย์สิน หรือรู้ว่ามีเจตนาที่จะนำไปใช้ทางหมดหรือบางส่วนเพื่อการกระทำความผิด การก่อการร้ายบัญญัติไว้ในหมวดนี้ ไม่ว่าจะการกระทำนั้นจะบรรลุผลหรือไม่ให้เป็นความผิดฐานก่อการร้าย (มาตรา 421-22) การพยายามกระทำความผิดเกี่ยวกับการให้เงินทุนแก่องค์การก่อการร้าย ตามมาตรา 421-2-2 ให้ลงโทษสถานเดียวกัน (มาตรา 421-5)

4) การเพิ่มโทษสำหรับความผิดการก่อการร้าย

(1) ความผิดตามมาตรา 421-1 ให้เพิ่มโทษ เมื่อเป็นความผิดก่อการร้ายความผิดที่มีโทษจำคุก 30 ปี ให้เพิ่มเป็นจำคุกตลอดชีวิตโทษจำคุก 20 ปี ให้เพิ่มเป็น 30 ปี โทษจำคุก 15 ปี ให้เพิ่มเป็น 20 ปี โทษจำคุก 10 ปี ให้เพิ่มเป็น 15 ปี โทษจำคุก 7 ปี ให้เพิ่มเป็น 10 ปี โทษจำคุก 5 ปี ให้เพิ่มเป็น 7 ปี ให้เพิ่มโทษทวีคูณสำหรับความผิดที่มีโทษจำคุกขั้นสูง 3 ปี (มาตรา 421-3)

(2) ความผิดฐานก่อการร้ายที่บัญญัติไว้ในมาตรา 421-2 การกำหนดโทษจำคุก 20 ปี และปรับ 350,000 ยูโร (มาตรา 421-4)

(3) การกระทำความผิดก่อให้เกิดมีผู้เสียชีวิตคนเดียวหรือหลายคน กำหนดโทษจำคุกตลอดชีวิตและปรับ 750,000 ยูโร

(4) ความผิดก่อการร้ายตามมาตรา 4212-1 และ มาตรา 4212-2 และมาตรา 421-2-2 กำหนดโทษจำคุก 10 ปี และปรับ 325,000 ยูโร (มาตรา 421-5)

(5) ความผิดนำหรือผู้ก่อการของกลุ่มบุคคลหรือการสมคบกันตามมาตรา 421-2-1 ให้ลงโทษจำคุก 20 ปี และปรับ 500,000 ยูโร

5) การกำหนดวิธีการเพื่อความปลอดภัย

การกำหนดให้นำวิธีการเพื่อความปลอดภัย ตาม 132 -23 ร้ายแรงตามมาตรา 421-1 และความผิดไม่ร้ายแรงที่มีโทษ 10 ปี (มาตรา 423-1) ความผิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกลุ่มหรือสมคบกันเพื่อเตรียมการก่อการร้าย ตามมาใช้กับความผิด มาตรา 421-2-1 และความผิดเกี่ยวกับกลุ่มก่อการร้าย ตามมาตรา 421-2-2(มาตรา 421-5)

6) การกำหนดเหตุยกเว้นโทษและเหตุลดโทษ

(1) การยกเว้นโทษสำหรับการพยายามกระทำความผิดก่อการร้ายจะได้รับการยกเว้นโทษในกรณีที่ผู้พยายามได้แจ้งให้เจ้าหน้าที่ของศาลฝ่ายปกครองทราบ และป้องกันมิให้การกระทำความผิดเกิดขึ้นและระบุตัวผู้กระทำความผิดถ้ากระทำได้ (มาตรา 422-1)

(2) การลดโทษผู้กระทำความผิดหรือผู้สนับสนุนกรณีที่แจ้งให้เจ้าหน้าที่ของศาลหรือฝ่ายปกครองทราบการกระทำความผิดเพื่อยับยั้งหรือมิให้สูญเสียชีวิตหรือบาดเจ็บทำให้หลีกเลี่ยงการกระทำความผิดและระบุตัวผู้กระทำความผิดคนอื่นได้ ถ้ากระทำได้ผู้กระทำความผิดหรือผู้สนับสนุนจะรับการลดโทษจำคุกลงกึ่งหนึ่ง ในกรณีที่ความผิดนั้นมีโทษจำคุกตลอดชีวิตให้ลดโทษเหลือ 20 ปี (มาตรา 422-2)

7) การเพิ่มโทษสำหรับบุคคลธรรมดา นิติบุคคล และบุคคลต่างด้าว

(1) บุคคลธรรมดาซึ่งถูกลงโทษในความผิดตามลักษณะนี้ให้เพิ่มโทษ ดังนี้ การตัดสิทธิพลเมืองสิทธิทางแพ่งและสิทธิในครอบครัวตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา 131-26 ระยะเวลาการตัดสิทธิให้เพิ่มขึ้นเป็น 15 ปี สำหรับความผิดร้ายแรงและ ความผิดไม่ร้ายแรง 10 ปี การห้ามตามเงื่อนไขตาม มาตรา 131-27 ห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางราชการหรือปฏิบัติหน้าที่ทางสังคมหรือวิชาชีพเมื่อได้กระทำความผิด ห้ามประกอบอาชีพชั่วคราวสูงสุดนี้ให้เพิ่มเป็น 10 ปี การห้ามเข้าเขตกำหนดตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา 131-31 ระยะเวลาสูงสุดให้เพิ่มขึ้นเป็น 15 ปี ในกรณีความผิดร้ายแรงและ 10 ปี กรณีความผิดไม่ร้ายแรง (มาตรา 422-3)

(2) บุคคลต่างด้าวที่ถูกลงโทษในความผิดลักษณะนี้อาจถูกเนรเทศจากดินแดนฝรั่งเศสโดยถาวรหรือกำหนดระยะเวลาสูงสุด 10 ปีตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา 131-30 (มาตรา 422-4)

(3) นิติบุคคลอาจมีความรับผิดชอบทางอาญาในความผิดก่อการร้ายในลักษณะนี้ตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา 131-2 บทลงโทษสำหรับนิติบุคคล ได้แก่ปรับตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา 131-38 หรือ ปรับบทลงโทษตามมาตรา 131-3919 ห้ามตามข้อ (2) ของมาตรา 131-39 ให้ใช้แก่การกระทำตามหรือการประกอบกิจการซึ่งความผิดได้เกิดขึ้น (มาตรา 422-5)

8) การกำหนดโทษเกี่ยวกับทรัพย์สิน

(1) บุคคลธรรมดา และนิติบุคคลซึ่งได้รับโทษในความผิดนี้จะถูกลงโทษเพิ่มขึ้นโดยการริบทรัพย์สินทั้งหมดหรือบางส่วนไม่ว่าสังหาริมทรัพย์หรืออสังหาริมทรัพย์ซึ่งตนเป็นเจ้าของหรือเป็นเจ้าของร่วมกับบุคคลอื่น (มาตรา 422-6)

(2) การนำทรัพย์สินหรือเงินที่ได้มาจากผู้กระทำความผิดก่อการร้ายให้เป็นกองทุนช่วยเหลือผู้เสียหายในความผิดและในความผิดอื่น (มาตรา 422-7)

5.5 ประเทศอังกฤษ

ในอดีตนับตั้งแต่ยุคล่าอาณานิคม ประเทศอังกฤษได้ออกล่าอาณานิคมในหลายพื้นที่ของโลก ซึ่งเป็นผลให้ประเทศที่ตกเป็นอาณานิคมเกิดการต่อต้านขึ้น ตัวอย่างเช่น การเข้าปกครองประเทศไอร์แลนด์เหนือเป็นเวลานานกว่าสามศตวรรษ เกิดเป็นการต่อต้านการปกครองโดยมีการก่อเหตุรุนแรงมากมาย ซึ่งทำให้เกิดการจัดตั้งขบวนการต่อต้านการปกครองโดยอังกฤษที่เรียกว่า ขบวนการ IRA (Irish Republican Army) ซึ่งได้เริ่มก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1968 (พ.ศ. 2511) เป็นขบวนการที่พยายาม แยกประเทศไอร์แลนด์เหนือออกจากการปกครองของอังกฤษ โดยใช้วิธีการต่อสู้หลากหลายวิธี เช่น การลอบวางระเบิด การต่อสู้แบบกองโจร การลอบสังหาร เพื่อสร้างสถานการณ์ให้ทั้งใน ประเทศอังกฤษและไอร์แลนด์เหนือ โดยขบวนการ IRA นั้นมิได้มีเป้าหมายที่จะมุ่งโจมตีแต่เฉพาะ เจ้าหน้าที่หรือสถานที่ราชการเท่านั้นแต่มีก่อเหตุในสถานที่สาธารณะ เช่น ห้างสรรพสินค้า ภัตตาคาร หรือในย่านธุรกิจ ซึ่งทำให้ประชาชนผู้บริสุทธิ์บาดเจ็บล้มตายเป็นจำนวนมาก

จากการที่ประเทศอังกฤษต้องประสบกับปัญหาการก่อการร้ายมาเป็นเวลานาน ทำให้ต้องมีการพัฒนามาตรการในการบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ ในแต่ละยุคสมัย จนกระทั่งได้มีการปฏิรูปกฎหมายเป็น The Terrorism Act 2000 (พ.ศ. 2543) ซึ่งเป็นบทกฎหมายที่บัญญัติบังคับเป็นการถาวรเพื่อเป็นมาตรการทางกฎหมายในการที่จะลงโทษผู้ก่อการร้าย ไม่ว่าจะเป็นขบวนการ IRA ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ก่อการร้ายซึ่งอยู่ภายในประเทศ หรือในระดับท้องถิ่น แต่ยังรวมถึงการบังคับใช้กับกลุ่มก่อการร้าย ระหว่างประเทศ เช่น กลุ่ม Al Qaida อีกด้วย

สำหรับ The Terrorism Act 2000 (TACT) (พ.ศ. 2543) ซึ่งมีการแก้ไขเพิ่มเติมบางส่วน โดย The Terrorism Act 2006 และ The Counter-Terrorism Act 2008 (พ.ศ. 2551) มีผลบังคับใช้เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 2001 (พ.ศ. 2544) โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

1) กำหนดนิยามความหมายของการก่อการร้าย ไว้ใน Section 1 ซึ่งมีใจความว่า “การก่อการร้าย” หมายถึง

(1) การกระทำหรือขู่เชิญว่าจะกระทำการอันเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อบุคคล หรือ สร้างความเสียหายต่อทรัพย์สิน หรือสร้างความเสียหายอย่างร้ายแรงหรือเป็นอันตรายแก่ชีวิตผู้อื่น หรือสร้างความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพหรือความปลอดภัยของประชาชนหรือ ส่วนหนึ่งส่วนใด หรือเป็นการรบกวนหรืออันตรายอย่างร้ายแรงต่อระบบอิเล็กทรอนิกส์

(2) การกระทำหรือขู่เชิญว่าจะกระทำเพื่อบังคับรัฐบาล หรือองค์กรของรัฐบาล ระหว่าง ประเทศหรือเพื่อขู่เชิญประชาชนพลเมือง หรือส่วนใดส่วนหนึ่ง

(3) การกระทำหรือขู่เชิญว่าจะกระทำโดยมีวัตถุประสงค์ในทางการเมือง ศาสนา เชื้อชาติ หรืออุดมการณ์

จากนิยามดังกล่าวสรุปได้ว่า “การก่อการร้าย” หมายถึง การกระทำหรือขู่เชิญว่าจะกระทำการซึ่งเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อร่างกาย หรือเป็นการทำความเสียหายอย่างร้ายแรงหรือเป็นอันตรายแก่ชีวิตผู้อื่นหรือสร้างความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพหรือความปลอดภัยของประชาชนหรือส่วนหนึ่งส่วนใด หรือเป็นการรบกวนหรืออันตรายอย่างร้ายแรงต่อระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด โดยมีมุ่งหมายเพื่อบังคับรัฐบาล หรือเพื่อขู่เชิญประชาชนพลเมือง

2) การกำหนดให้องค์กรใดหรือกลุ่มบุคคลใดเป็นผู้ก่อการร้าย (Proscribed Organizations)

การกำหนดให้องค์กรกลุ่มบุคคลใดเป็นกลุ่มก่อการร้าย ใน Terrorism Act 2000 (พ.ศ. 2543) ได้ กำหนดรายชื่อองค์กรไว้ในตารางที่ 2 ท้ายพระราชบัญญัตินี้ หรือการปฏิบัติการใด ภายใต้ชื่อองค์กร ที่ได้กำหนดไว้ในตารางดังกล่าว โดยองค์กรใดหรือกลุ่มบุคคลใดก็ตามที่กระทำการ หรือมีส่วนร่วม ในการกระทำลักษณะของการก่อการร้าย การเตรียมในลักษณะการก่อการร้าย การส่งเสริมหรือ สนับสนุนการก่อการร้าย หรือไม่ว่าจะกระทำด้วยวิธีการใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การก่อการร้าย ซึ่งรัฐมนตรี (Secretary of State) จะเป็นผู้มีอำนาจกำหนดให้องค์กรหรือกลุ่มบุคคล ดังกล่าวเป็นกลุ่มก่อการร้าย และมีอำนาจสั่งเพิกถอนการกำหนดเป็นกลุ่มก่อการร้ายด้วย โดยผู้มีสิทธิยื่นคำร้องขอ เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว ได้แก่ องค์กรที่ถูกกำหนด หรือบุคคลใดที่ได้รับผลกระทบจากการกำหนดให้เป็นกลุ่มก่อการร้ายหรือถูกกระทำในชื่อของกลุ่มผู้ก่อการร้าย พร้อมทั้งสามารถอุทธรณ์ คำสั่งต่อคณะกรรมการ Proscribed Organizations Appeal Commission

ซึ่งคณะกรรมการอาจมีคำสั่งยื่น หรือยกเลิกคำสั่งของรัฐมนตรี ในกรณีที่ไม่ได้รับการเพิกถอนจากการกำหนดให้เป็นกลุ่มก่อการร้าย ก็สามารถอุทธรณ์ในส่วนของปัญหาข้อกฎหมายมายังศาลอุทธรณ์ได้อีกด้วย แต่ทั้งนี้ ต้องได้รับความยินยอมจากคณะกรรมการ หากคณะกรรมการไม่อนุญาตให้อุทธรณ์ต่อศาลก็ต้อง ได้รับความยินยอมจากศาลอุทธรณ์ที่พิจารณาอุทธรณ์ โดยศาลจะมีคำสั่งให้รับอุทธรณ์แล้วจึงจะ พิจารณาอุทธรณ์ปัญหาข้อกฎหมายนั้น

การกำหนดความผิดสำหรับผู้ที่ที่เป็นสมาชิกหรือผู้สนับสนุนต่อกลุ่มผู้ก่อการร้าย Terrorism Act 2000 (พ.ศ. 2543) ได้กำหนดว่าเมื่อองค์กรใดหรือกลุ่มบุคคลใดถูกกำหนดเป็นกลุ่มก่อการร้ายแล้ว ผู้ที่เป็นสมาชิก ผู้สนับสนุนต่อกลุ่มก่อการร้ายถือว่ามีความผิด โดยผู้เป็นสมาชิก หรืออ้างตัวว่าเป็นสมาชิกของกลุ่มก่อการร้ายนั้นต้องระวางโทษจำคุกหรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ รวมทั้งผู้ที่กระทำความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนเมื่อทำการชักชวน อุปการะกลุ่มก่อการร้าย โดยให้เงินหรือทรัพย์สินอื่น ในการเตรียมจัดหา หรือช่วยเหลือ โดยรู้ว่าเป็นการสนับสนุนหรือเป็นการ ประชุมของบุคคลที่เป็นสมาชิกหรืออ้างตัวว่าเป็นสมาชิกของกลุ่มก่อการร้าย ผู้สนับสนุนต้องระวาง โทษจำคุกหรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ

6. การจัดทำประมวลกฎหมาย

คำว่า “ประมวลกฎหมาย” (Code) นั้น มีความหมายว่า สิ่งที่รวบรวมหรือประกอบไปด้วยกฎหมายหนึ่งหรือหลายฉบับเข้าด้วยกัน โดยกฎหมายต่าง ๆ ประกอบไปด้วยเรื่องเดียวหรือหลายเรื่องมาเรียงกันอย่างเป็นระบบมากน้อยต่างกัน แต่ประมวลกฎหมายแต่ละฉบับจะมีลักษณะแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับลักษณะและวิธีการจัดทำประมวลกฎหมาย (Law Codification) อาจเป็นการจัดทำประมวลกฎหมายโดยเพียงนำกฎหมายต่าง ๆ ที่มีแต่เดิมมารวบรวมไว้ในประมวลกฎหมายฉบับเดียวกันเท่านั้น หรืออาจเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์ใหม่ขึ้นมาหรือแก้ไขปรับปรุงหลักการเดิมก็ได้ (สุเนียร์ มัลลิกะมาลย์ และคณะ, 2558, หน้า 63)

รูปแบบและวิธีการจัดทำประมวลกฎหมายของประเทศต่าง ๆ รวมทั้งของประเทศไทยนั้น มีลักษณะแตกต่างกันไปตามแต่ละยุคสมัย ความหมายของคำว่า “ประมวลกฎหมาย” จึงแตกต่างกันด้วย โดยการจัดทำประมวลกฎหมายที่สำคัญต่าง ๆ ของโลกรวมทั้งของไทย (ยกเว้นประมวลกฎหมายที่ดินและประมวลรัชฎากร) ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 19 จนถึงคริสต์ศตวรรษที่ 20 นั้น การจัดทำประมวลกฎหมายหรือ “Code” นั้น เป็นการรวบรวมหลักกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นกฎหมายจารีตประเพณีหรือกฎหมายลายลักษณ์อักษร รวมทั้งทฤษฎีกฎหมายต่าง ๆ เพื่อสร้างโครงสร้างของตัวบทกฎหมายที่มีลักษณะเชื่อมโยงและทั่วความถึงซึ่งกันและกันอย่างเป็นระบบและเป็นเอกภาพเดียวกัน ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันว่ามีความหมายที่แท้จริงของคำว่า “ประมวลกฎหมาย”

(Code) แต่รูปแบบการจัดทำประมวลกฎหมายในระยะหลังนี้โดยเฉพาะในสาธารณรัฐฝรั่งเศส เป็นแต่เพียงนำกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งกฎหมายหลักและกฎหมายรองมาเรียงลำดับให้เป็นหมวดหมู่ไว้ในที่เดียวกันเท่านั้น หรือที่เรียกกันในภาษาอังกฤษและภาษาฝรั่งเศสว่า “Compilation” หรือ “Consolidation” (สุนีย์ มัลลิกะมาลย์ และคณะ, 2558, หน้า 64) ในทำนองเดียวกันในราชอาณาจักรเบลเยียม ได้มีการรวบรวมบทบัญญัติกฎหมายเรื่องเดียวกันไว้ในที่เดียวกัน (Coordination) และการจัดทำประมวลกฎหมายตามหลักการที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติลงวันที่ 13 มิถุนายน ค.ศ. 1961 (พ.ศ. 2504) นอกจากนี้ รัฐบาลอิตาลีก็มีแผนการจัดทำประมวลกฎหมายครั้งใหญ่ในหลายเรื่องด้วยกันซึ่งเป็นการดำเนินการตามกรอบที่กำหนดไว้ในรัฐบัญญัติ ฉบับที่ 229 ลงวันที่ 29 กรกฎาคม ค.ศ. 2003 (พ.ศ. 2546) ว่าด้วยคุณภาพของกฎหมายการทำกฎหมายให้เป็นระบบรวมถึงจัดทำประมวลกฎหมายในโปรตุเกสตามคณะรัฐมนตรีก็ได้มีมติที่ 63/2006 ที่ให้กำหนดวิธีการรวบรวมบทบัญญัติกฎหมายเรื่องเดียวกันไว้ด้วยกันเพื่อใช้ในการปฏิบัติราชการ (Compilação) อย่างไรก็ดี การรวบรวมบทบัญญัติกฎหมายเรื่องเดียวกันและตราขึ้นใช้บังคับใหม่เป็นกฎหมายฉบับเดียว (Consolidação) รวมทั้งการจัดทำประมวลกฎหมายต่างประเทศในระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ (Common Law) ในสหรัฐอเมริกาได้มีการจัดทำ United States Code (USC) เป็นการรวบรวมกฎหมายระดับสหพันธ์เป็นหมวดหมู่และใช้บังคับอย่างเป็นทางการ ส่วนในสหราชอาณาจักร มีการตรา “พระราชบัญญัติรวมกฎหมาย” (“Consolidation Acts”) ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ ลงวันที่ 31 พฤษภาคม ค.ศ. 1949 (พ.ศ. 2492) ว่าด้วยการรวมกฎหมาย (“Consolidation of Enactments Act”) โดย “พระราชบัญญัติรวมกฎหมาย” นี้ เป็นกฎหมายที่รวบรวมบทบัญญัติของกฎหมายฉบับต่าง ๆ ที่ตราขึ้นต่างยุคต่างสมัยแต่มีเนื้อหาเรื่องเดียวกันหรือเกี่ยวเนื่องกันและตราขึ้นเป็นกฎหมายใหม่ฉบับเดียวเพื่อให้กฎหมายในเรื่องนั้นเป็นระบบสอดคล้องกันในการทำนองเดียวกัน สหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล ในรัฐบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ฉบับที่ 95 ลงวันที่ 26 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1998 (พ.ศ. 2541) ก็กำหนดให้มีการรวบรวมบทบัญญัติกฎหมายระดับสหพันธ์ในเรื่องเดียวกันไว้ด้วยกันและตราเป็นกฎหมายใหม่ ทั้งนี้ โดยมีความมุ่งหมายเพื่อทำให้กฎหมายในเรื่องต่าง ๆ เป็นระบบและมีเอกภาพอันจะช่วยลดความซับซ้อนของกฎหมายในเรื่องนั้น ๆ (สุนีย์ มัลลิกะมาลย์ และคณะ, 2558, หน้า 65)

การจัดทำประมวลกฎหมายของประเทศไทยมีแนวคิดในการดำเนินการเช่นเดียวกับประเทศต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้นคือมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงกฎหมายได้สะดวกยิ่งขึ้นการจัดทำประมวลกฎหมายมีที่มาจากแนวคิดที่ว่าด้วยการบูรณาการกฎหมายอันเกิดจากการตระหนักถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนแนวทางในการพิจารณากฎหมายจากเดิมที่เคยมองกฎหมายเป็นรายฉบับแยกจากกันไม่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน เป็นการมองกฎหมายแบบใหม่

ในเชิงองค์รวมที่พิจารณาบทบัญญัติกฎหมายที่ใช้บังคับกับภารกิจหนึ่งในแง่ที่เป็น “ระบบกฎหมาย” คำว่า “ระบบกฎหมาย” ในที่นี้นอกจากจะครอบคลุมบทบัญญัติกฎหมายหลักที่สำคัญซึ่งถือเป็น “แก่นแกน” ของกฎหมายที่ใช้บังคับกับเรื่องนั้นโดยตรงแล้วยังรวมถึงบรรดาบทบัญญัติกฎหมายอื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นด้วยในลักษณะที่เป็น “กฎหมายบริวาร” เมื่อบทบัญญัติกฎหมายที่จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินการหรือแก้ไขปัญหาในเรื่องหนึ่งยังกระจัดกระจายอยู่ในกฎหมายมากมายหลายฉบับกรณีจึงสมควรที่จะนำบทบัญญัติกฎหมายเหล่านั้นมารวบรวมไว้ในที่เดียวกันและจัดหมวดหมู่ให้เป็นระบบทั้งนี้เพื่อที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะได้รู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นทั้งหมดว่าประกอบด้วยบทบัญญัติใดบ้าง ซึ่งเป็นที่มาของการที่คณะกรรมการนโยบายแห่งชาติว่าด้วยการพัฒนากฎหมายซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ได้มีมติเมื่อวันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2547 ตั้งคณะอนุกรรมการจัดทำประมวลกฎหมายเพื่อความสะดวกของประชาชนในการค้นคว้ากฎหมายขึ้นหรือที่เรียกสั้น ๆ ว่า “คณะอนุกรรมการจัดทำประมวลกฎหมาย” มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นประธานอนุกรรมการ ทั้งนี้ เพื่อการรวบรวมกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในเรื่องเดียวกันแต่อยู่ในกฎหมายหลายฉบับให้เป็นหมวดหมู่หรืออยู่ในกฎหมายฉบับเดียวกันเพื่อประโยชน์ในการใช้บังคับค้นคว้าอ้างอิงและปฏิบัติราชการ โดยมีแนวทางดำเนินการใน 2 รูปแบบ กล่าวคือ

รูปแบบที่หนึ่ง การรวบรวมบทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องในเรื่องเดียวกันให้เป็นหมวดหมู่กรณีนี้ก็คือการรวบรวมกฎหมายไว้ในที่เดียวกันเพื่อความสะดวกในการค้นคว้าและปฏิบัติงานหรือที่เรียกว่า “Compilation” ซึ่งเป็นการบูรณาการกฎหมายอย่างไม่เป็นทางการ กล่าวคือ เอกสารรวบรวมกฎหมายที่จัดทำขึ้นนั้น ไม่มีผลเป็นการยกเลิกและใช้บังคับแทนที่กฎหมายที่นำมารวบรวมแต่เป็นเพียงเอกสารที่เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ในการปฏิบัติงานและเป็นคู่มือสำหรับการค้นคว้ากฎหมายสำหรับประชาชนเท่านั้น

รูปแบบที่สอง การรวบรวมบทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องในเรื่องเดียวกันจากเดิมที่เคยอยู่ในกฎหมายหลายฉบับให้อยู่ในกฎหมายฉบับเดียวกันพร้อมกับกำหนดเลขมาตราใหม่ซึ่งกฎหมายนี้อาจเรียกว่า “ประมวลกฎหมาย” หรือใช้ชื่ออื่นก็ได้กฎหมายฉบับใหม่นี้เมื่อมีการประกาศใช้แล้วจะมีผลบังคับใช้แทนบทบัญญัติของกฎหมายฉบับต่าง ๆ ที่มีอยู่เดิมการรวบรวมกฎหมายอย่างเป็นทางการในลักษณะนี้เป็นการดำเนินการในแนวทางเดียวกันกับการตราพระราชบัญญัติรวมกฎหมายในสหราชอาณาจักรและการจัดทำประมวลกฎหมายของฝรั่งเศส

สำหรับประโยชน์หรือข้อดีของการจัดทำประมวลกฎหมายนั้น หากเป็นกฎหมายจารีตประเพณีก็ทำให้กฎหมายจารีตประเพณีมีความแน่นอนขึ้น รวมทั้งทำให้เกิดความชัดเจนและสะดวก

ในการบังคับใช้ และในกรณีเป็นกฎหมายลายลักษณ์ การจัดทำประมวลกฎหมายยังก่อให้เกิดผลดีหลายประการ ดังนี้ (สุนีย์ มัลลิกะมาลย์ และคณะ, 2558, หน้า 66)

การสอดคล้องกันของกฎหมาย การที่กฎหมายอยู่กันอย่างจัดกระจาย การมีกฎหมายจำนวนมากใช้บังคับในเรื่องเดียวกัน สิ่งเหล่านี้เป็นปัญหาสำคัญของการทำร่างกฎหมาย แต่ปัญหาเหล่านี้สามารถแก้ไขได้โดยการจัดทำประมวลกฎหมายขึ้นมา ซึ่งจะช่วยให้การรวบรวมกฎหมายที่เกี่ยวข้องไว้ด้วยกันทำให้สามารถเปรียบเทียบหลักกฎหมาย และในที่สุดก็จะทำให้กฎหมายมีความสอดคล้องต้องกัน ผลสุดท้ายก็จะทำให้กฎหมายมีความชัดเจนและขอบเขตที่แน่นอนขึ้น

การจัดเรียงบทบัญญัติกฎหมายอย่างเป็นระบบ การจัดทำประมวลกฎหมายไม่ได้ทำโดยเพียงนำบทบัญญัติต่าง ๆ มาเรียงต่อกันตามอำเภอใจแต่อย่างใด การจัดลำดับของบทบัญญัติกฎหมายต้องอาศัยการศึกษาเนื้อหาของกฎหมายอย่างเป็นระบบเพื่อสามารถแบ่งแยกกลุ่มอย่างมีเหตุผล การที่บทบัญญัติกฎหมายเรียงลำดับกันอย่างเป็นระบบเป็นขั้นเป็นตอนนี้ ช่วยอำนวยความสะดวกอย่างมากในการค้นหาอ้างอิง

การทำให้หลักกฎหมายพื้นฐานต่าง ๆ ชัดเจนหรือใช้บังคับได้ การที่การจัดทำประมวลกฎหมายได้นำหลักกฎหมายพื้นฐานต่าง ๆ มาบัญญัติรับรองได้โดยชัดแจ้งนั้น ช่วยทำให้กฎหมายสามารถบังคับใช้ได้จริงจัง เพราะการที่ประเทศประกอบไปด้วยการปกครองแบบท้องถิ่นหลายรูปแบบหรือหลายแขนงนั้น การจัดทำประมวลกฎหมายมีส่วนช่วยให้ระบบกฎหมายภายในมีความเป็นเอกภาพ และยังมีบทบาทสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงความมีเอกราชของรัฐใดรัฐหนึ่ง จึงมักจะพบว่าการจัดทำประมวลกฎหมายมักจะเกิดขึ้นในช่วงที่ได้มีการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครองประเทศ

7. โครงสร้างประมวลกฎหมายของประเทศไทย

การจัดทำประมวลกฎหมายในประเทศไทยเป็นนโยบายสำคัญของการปฏิรูปในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว อันเป็นรากฐานของระบบกฎหมายสมัยใหม่ของประเทศไทย ประมวลกฎหมายอาญาซึ่งประกาศบังคับใช้เมื่อ พ.ศ. 2451 นับเป็นประมวลกฎหมายฉบับแรกของไทย จัดทำขึ้นด้วยความมุ่งหมายที่จะยกเลิกโทษทางอาญาที่ป่าเถื่อนซึ่งกำหนดไว้ในกฎหมายฉบับต่าง ๆ ของประเทศสยามในทำนองเดียวกันการจัดทำประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ซึ่งเริ่มดำเนินการใน พ.ศ. 2451 และแล้วเสร็จใน พ.ศ. 2478 ก็มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดกฎหมายขึ้นใช้บังคับในเรื่องดังกล่าวให้ครบถ้วนสมบูรณ์เพราะแต่เดิมกฎหมายของประเทศสยามได้บัญญัติเกี่ยวกับนิติสัมพันธ์ในทางแพ่งและพาณิชย์ไว้เฉพาะในบางเรื่องเท่านั้น

ประเทศไทยมีประมวลกฎหมายสำคัญ 5 ฉบับ ได้แก่ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และประมวลกฎหมายอาญาทหาร ต่อมารูปแบบการจัดทำประมวลกฎหมายมีลักษณะเป็นการดำเนินการที่มีบริบทและเจตนารมณ์แตกต่างกันไปจากการจัดทำประมวลกฎหมายในรูปแบบเดิมที่เคยทำมา โดยเปลี่ยนเป็นเพียงการนำบทบัญญัติกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งมารวบรวมไว้ในเอกสารฉบับเดียวในลักษณะของประมวลกฎหมาย มีการจัดหมวดหมู่ให้เป็นระบบระเบียบ แต่ไม่มีการแก้ไขเนื้อหาของบทบัญญัติต่าง ๆ แต่จัดทำเพื่อวัตถุประสงค์ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการมีกฎหมายจำนวนมากและกฎหมายในแต่ละเรื่องมีความซับซ้อนการจัดทำกฎหมายในรูปแบบของประมวลกฎหมายจึงเป็นวิธีการที่จะช่วยให้ประชาชนเข้าถึงกฎหมายได้สะดวกยิ่งขึ้น การจัดทำประมวลกฎหมายในรูปแบบนี้ ได้แก่ ประมวลกฎหมายที่ดิน และประมวลรัษฎากร

ปัจจุบันประมวลกฎหมายของประเทศไทย มี 7 ฉบับ มีโครงสร้างและเนื้อหา ดังนี้

7.1 ประมวลกฎหมายอาญา

ประมวลกฎหมายอาญาตราขึ้นโดยพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2500 ตราขึ้นเนื่องจากกฎหมายลักษณะอาญาร.ศ. 127 ได้ประกาศใช้มานานแล้วและได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมอยู่หลายแห่งกระจัดกระจายกันอยู่ จึงเป็นการสมควรที่จะได้ชำระสะสาง และนำเข้าสู่เป็นประมวลกฎหมายอาญาเสีย ในฉบับเดียวกัน นอกจากนี้เป็นที่ปรากฏว่าหลักการบางอย่างและวิธีการลงโทษบางอย่างควรจะได้ปรับปรุงให้ สอดคล้องกับกาลสมัยและแนวโน้มของนานาประเทศ ในสมัยปัจจุบันหลักเดิมบางประการจึงถ้าสมัยสมควรจะได้ปรับปรุงเสียให้สอดคล้องกับหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

จนถึงปัจจุบัน ประมวลกฎหมายอาญามีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาฯ จำนวนทั้งสิ้น 21 ครั้ง

โครงสร้างของประมวลกฎหมายอาญาแบ่งออกเป็น 3 ภาค แต่ละภาคแยกย่อยออกเป็น ลักษณะ หมวด และส่วน ตามลำดับ ดังนี้

ภาค 1 บทบัญญัติทั่วไป ประกอบด้วยบทบัญญัติ 2 ลักษณะคือ ลักษณะ 1 บทบัญญัติที่ใช้แก่ความผิดทั่วไปและ ลักษณะ 2 บทบัญญัติที่ใช้แก่ความผิดลหุโทษ

ภาค 2 ความผิด ประกอบด้วยบทบัญญัติ 12 ลักษณะคือ ลักษณะ 1 ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร ลักษณะ 2 ความผิดเกี่ยวกับการปกครอง ลักษณะ 3 ความผิดเกี่ยวกับการยุติธรรม ลักษณะ 4 ความผิดเกี่ยวกับศาสนา ลักษณะ 5 ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน ลักษณะ 6 ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อประชาชน ลักษณะ 7 ความผิดเกี่ยวกับการ

ปลอมและการแปลง ลักษณะ 8 ความผิดเกี่ยวกับการค้า ลักษณะ 9 ความผิดเกี่ยวกับเพศ ลักษณะ 10 ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ลักษณะ 11 ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพและชื่อเสียง และลักษณะ 12 ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน

ภาค 3 ลหุโทษ

7.2 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ตราขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเมื่อ พ.ศ. 2466 ด้วยเหตุผลที่ว่า กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ใช้อยู่เวลานี้ยังกระจัดกระจายอยู่หลายแห่ง สมควรจะนำมารวบรวมไว้แห่งเดียวกัน และจัดเข้าเป็นหมวดหมู่ เพื่อให้สมแก่กาลสมัย ความเจริญและพาณิชย์กรรมแห่งบ้านเมือง และความสัมพันธ์กับนานาประเทศ ส่วนหลักกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งศาลยุติธรรมได้เคยยกขึ้นปรับัตย์ตัดสินคดีเนื่อง ๆ มา โดยธรรมเนียมประเพณีอันควรแก่ยุติธรรมนั้น สมควรจะบัญญัติไว้ให้เป็นหลักฐาน และกิจการบางอย่างในส่วนแพ่งและพาณิชย์ซึ่งไม่มีในกฎหมายที่ใช้อยู่ ณ บัดนี้ ก็ควรจะบัญญัติขึ้นไว้ด้วย และทางที่จะให้ถึงซึ่งผลอันนี้ควรจะประมวลและบัญญัติบทกฎหมายที่กล่าวแล้ว เข้าเป็นประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ตามแบบอย่างซึ่งประเทศอื่น ๆ ได้ทำมาและต่อมาได้มีประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาให้ใช้บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 1 และ 2 ที่ได้ตรวจชำระใหม่ พ.ศ. 2468 พระราชบัญญัติให้ใช้บทบัญญัติบรรพ 1 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้ตรวจชำระใหม่ พ.ศ. 2535 พระราชกฤษฎีกาให้ใช้บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพ 3 ที่ได้ตรวจชำระใหม่ พ.ศ. 2472 พระราชกฤษฎีกาให้ใช้บทบัญญัติบรรพ 4 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พ.ศ. 2475 พระราชบัญญัติให้ใช้บทบัญญัติบรรพ 5 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พุทธศักราช 2477 และพระราชบัญญัติให้ใช้บทบัญญัติบรรพ 6 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พุทธศักราช 2477

จนถึงปัจจุบันประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ฯ จำนวนทั้งสิ้น 20 ครั้ง

โครงสร้างของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แบ่งออกเป็น 6 บรรพ แต่ละบรรพแยกย่อยเป็น ลักษณะ หมวด และส่วน ตามลำดับ ดังนี้

บรรพ 1 หลักทั่วไป ประกอบด้วยบทบัญญัติ 6 ลักษณะคือ ลักษณะ 1 บทเบ็ดเสร็จทั่วไป ลักษณะ 2 บุคคล ลักษณะ 3 ทรัพย์สิน ลักษณะ 4 นิติกรรม ลักษณะ 5 ระยะเวลา ลักษณะ 6 อายุความ

บรรพ 2 นี้ ประกอบด้วยบทบัญญัติ 5 ลักษณะ คือ ลักษณะ 1 บทเบ็ดเสร็จทั่วไป ลักษณะ 2 สัญญา ลักษณะ 3 จักการงานนอกตั้ง ลักษณะ 4 ลาภมิควรได้ ลักษณะ 5 ละเมิด

บรรพ 3 เอกเทศสัญญา ประกอบด้วยบทบัญญัติ 23 ลักษณะคือลักษณะ 1 ชื่อขาย ลักษณะ 2 แลกเปลี่ยน ลักษณะ 3 ให้ ลักษณะ 4 เช่าทรัพย์สิน ลักษณะ 5 เช่าซื้อ ลักษณะ 6 จ้างแรงงาน ลักษณะ 7

จ้างทำของ ลักษณะ 8 รับขน ลักษณะ 9 ยืม ลักษณะ 10 ฝากทรัพย์ ลักษณะ 11 ค้ำประกัน ลักษณะ 12 จำนอง ลักษณะ 13 จำนำ ลักษณะ 14 เก็บของในคลังสินค้า ลักษณะ 15 ตัวแทน ลักษณะ 16 นายหน้า ลักษณะ 17 ประนีประนอมยอมความ ลักษณะ 18 การพนันและขันต่อ ลักษณะ 19 บัญชีเดินสะพัด ลักษณะ 20 ประกันภัย ลักษณะ 21 ตัวเงิน ลักษณะ 22 หุ้นส่วนและบริษัท ลักษณะ 23 สมาคม

บรรพ 4 ทรัพย์สิน ประกอบด้วยบทบัญญัติ 8 ลักษณะ คือ ลักษณะ 1 บทเบ็ดเสร็จทั่วไป ลักษณะ 2 กรรมสิทธิ์ ลักษณะ 3 ครอบครอง ลักษณะ 4 ภาระจำยอม ลักษณะ 5 อาศัย ลักษณะ 6 สิทธิเหนือพื้นดิน ลักษณะ 7 สิทธิเก็บกิน ลักษณะ 8 ภาระคิดพินในอสังหาริมทรัพย์

บรรพ 5 ครอบคร้ว ประกอบด้วยบทบัญญัติ 3 ลักษณะคือ ลักษณะ 1 การสมรส ลักษณะ 2 บิดามารดากับบุตร ลักษณะ 3 ค่าอุปการะเลี้ยงดู

บรรพ 6 มรดก ประกอบด้วยบทบัญญัติ 6 ลักษณะ คือ ลักษณะ 1 บทเบ็ดเสร็จทั่วไป ลักษณะ 2 สิทธิโดยธรรมในการรับมรดก ลักษณะ 3 พันัยกรรม ลักษณะ 4 วิธีจัดการและปັນทรัพย์ มรดก ลักษณะ 5 มรดกที่ไม่มีผู้รับ ลักษณะ 6 อายุความ

7.3 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ตราขึ้นโดยพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง พุทธศักราช 2477 โดยมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พุทธศักราช 2478 เป็นต้นไป และพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543 ซึ่งมีเหตุผลในการประกาศใช้คือ โดยที่มาตรา 275 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ประกอบกับกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรมกำหนดให้สำนักงานศาลยุติธรรมเป็นหน่วยงานธุรการอิสระของศาลยุติธรรม แต่มิได้กำหนดให้กรมบังคับคดีเป็นหน่วยงานธุรการของศาลยุติธรรม กรมบังคับคดีจึงยังอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงยุติธรรม ดังนั้น สมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง พุทธศักราช 2477 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของประธานศาลฎีกาและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ดังกล่าว

จนถึงปัจจุบันมีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งฯ จำนวนทั้งสิ้น 25 ครั้ง

โครงสร้างของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง แบ่งออกเป็น 4 ภาค โดยแต่ละภาคแยกย่อยออกเป็นลักษณะและหมวด ตามลำดับ ดังนี้

ภาค 1 บททั่วไป ประกอบด้วย 6 ลักษณะ คือ ลักษณะ 1 บทวิเคราะห์ศัพท์ ลักษณะ 2 ศาสดลักษณะ 3 คู่ความ ลักษณะ 4 การขึ้นและส่งคำคู่ความและเอกสาร ลักษณะ 5 พยานหลักฐาน และลักษณะ 6 คำพิพากษาและคำสั่ง

ภาค 2 วิธีพิจารณาในศาลชั้นต้นประกอบด้วย 2 ลักษณะ คือ ลักษณะ 1 วิธีพิจารณาสามัญในศาลชั้นต้น และลักษณะ 2 วิธีพิจารณาวิสามัญในศาลชั้นต้น

ภาค 3 อุทธรณ์และฎีกา ประกอบด้วย 2 ลักษณะ คือ ลักษณะ 1 อุทธรณ์ และลักษณะ 2 ฎีกา

ภาค 4 วิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษาและการบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่งประกอบด้วย 2 ลักษณะ คือ ลักษณะ 1 วิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษา และลักษณะ 2 การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง

7.4 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาตราขึ้น โดยพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พุทธศักราช 2477 มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พุทธศักราช 2478 เป็นต้นไป และพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2548 ซึ่งมีเหตุผลในการประกาศใช้คือ เนื่องด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฯ มาตรา 275 กำหนดให้สำนักงานศาลยุติธรรมเป็นหน่วยงานอิสระขึ้นตรงต่อประธานศาลฎีกา และโดยที่พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้สำนักงานอัยการสูงสุดเป็นส่วนราชการที่อยู่ในบังคับบัญชาของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมและสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นส่วนราชการที่อยู่ในบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรี ดังนั้นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พุทธศักราช 2477 โดยกำหนดเพิ่มเติมให้ประธานศาลฎีกาและนายกรัฐมนตรีรักษาการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของตน เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ดังกล่าว

จนถึงปัจจุบันประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา จำนวนทั้งสิ้น 29 ครั้ง

โครงสร้างของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แบ่งออกเป็น 7 ภาค โดยแต่ละภาคแยกย่อยออกเป็น ลักษณะ หมวด และส่วน ตามลำดับดังนี้

ภาค 1 ข้อความเบื้องต้น ประกอบด้วย 5 ลักษณะคือ ลักษณะ 1 หลักทั่วไป ลักษณะ 2 อำนาจพนักงานสอบสวนและศาล ลักษณะ 3 การฟ้องคดีอาญาและคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา ลักษณะ 4 หมายเรียกและหมายอาญา และลักษณะ 5 จับ ขัง จำคุก คั่น ปล่อยชั่วคราว

ภาค 2 สอบสวนประกอบด้วย 2 ลักษณะคือ ลักษณะ 1 หลักทั่วไป และลักษณะ 2 การสอบสวน

ภาค 3 วิธีพิจารณาในศาลชั้นต้น ประกอบด้วย 3 ลักษณะ คือ ลักษณะ 1 ฟ้องคดีอาญาและไต่สวนมูลฟ้อง ลักษณะ 2 การพิจารณา และลักษณะ คำพิพากษาและคำสั่ง

ภาค 4 อุทธรณ์และฎีกาประกอบด้วย 2 ลักษณะ คือ ลักษณะ 1 อุทธรณ์และลักษณะ 2 ฎีกา

ภาค 5 พยานหลักฐานประกอบด้วย 5 หมวดคือ หมวด 1 หลักทั่วไป หมวด 2 พยานบุคคล หมวด 3 พยานเอกสาร หมวด 4 พยานวัตถุและหมวด 5 ผู้เชี่ยวชาญ

ภาค 6 การบังคับตามคำพิพากษาและคำธรรมเนียมประกอบด้วย 2 หมวด คือ หมวด 1 การบังคับตามคำพิพากษา และหมวด 2 คำธรรมเนียม

ภาค 7 อภัยโทษ เปลี่ยนโทษหนักเป็นเบา และลดโทษ

7.5 ประมวลกฎหมายอาญาทหาร

ประมวลกฎหมายอาญาทหารเป็นกฎหมายที่ตราขึ้นรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อปี พ.ศ. 2455 เป็นกฎหมายที่กำหนดลักษณะโทษแห่งความผิดต่าง ๆ อันเป็นฐานล่วงละเมิดต่อกฎหมาย และขนบธรรมเนียมฝ่ายทหารขึ้นไว้เป็นหลักฐาน โดยมีเหตุผลตามพระราชปรารภว่า การกระทำผิดต่อกฎหมายและขนบธรรมเนียมฝ่ายทหารนั้น แม้เป็นการซึ่งเกิดจากความประพฤติของบุคคลที่เป็นทหารเสียเป็นพื้นก็จริง แต่มีบางอย่างที่อาจเกิดขึ้นจากความประพฤติของบุคคลสามัญก็ได้ ในพระราชบัญญัติเช่นนี้ควรมีบทกฎหมายบางอย่างให้ใช้ได้ตลอดทั้งบุคคลที่เป็นทหารและบุคคลสามัญและใช้แต่เท่านั้น บุคคลซึ่งเป็นทหารย่อมตั้งอยู่ในใต้บังคับขนบธรรมเนียมฝ่ายทหาร เมื่อกระทำผิดขึ้นต่อพระราชกำหนดกฎหมายอย่างคนสามัญ ความผิดนั้นย่อมมีลักษณะการละเว้น ความควรประพฤติในฝ่ายทหารเจือไปด้วย สมควรมีโทษหนักยิ่งกว่าผู้กระทำผิดเช่นเดียวกันซึ่งเป็นคนสามัญ

จนถึงปัจจุบันมีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาทหาร โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาทหารฯ จำนวนทั้งสิ้น 8 ครั้ง

โครงสร้างของประมวลกฎหมายอาญาทหาร แบ่งออกเป็น 2 ภาค แต่ละภาคประกอบด้วยมาตราต่าง ๆ ดังนี้

ภาค 1 ว่าด้วยข้อบังคับต่าง ๆ ประกอบด้วย มาตรา 1 ถึงมาตรา 12

ภาค 2 ว่าด้วยลักษณะความผิด โดยเฉพาะ ประกอบด้วย มาตรา 13 ถึงมาตรา 51

7.6 ประมวลกฎหมายที่ดิน

ที่ดินเป็นทรัพย์สินที่มีค่าและประโยชน์แก่มนุษย์มากเช่น ไร่เป็นที่อยู่อาศัย ไร่เพื่อเป็นหลักประกันนอกจากนี้ที่ดินยังเป็นเครื่องแสดงออกถึงฐานะความเป็นอยู่ของแต่ละคนด้วยผู้คน

จึงพยายามไฝ่หาให้ได้มาซึ่งสิทธิในที่ดินเป็นของตนเองแม้จะต้องทำงานด้วยความยากลำบากสักเพียงใด ก็ตามที่ดินนั้นนอกจากจะหมายถึงที่ดินบนบกอันได้แก่ พื้นที่ดินทั่วไป แล้วยังหมายถึงพื้นดินที่เป็นภูเขา และ ห้วย หนอง คลอง บึง ลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะและที่ชายทะเลด้วย เนื่องจากที่ดินมีค่าและมีประโยชน์มาก รัฐจึงออกกฎหมายวางระเบียบแบบแผนเกี่ยวกับการได้มาซึ่งที่ดินของบุคคลคือประมวลกฎหมายที่ดิน (ภาสกร ชุณหอุไร, ออนไลน์, 2563) ซึ่งตราขึ้นโดยพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. 2497 มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2497 เป็นต้นไป โดยมีเหตุผลในการใช้พระราชบัญญัติและประมวลกฎหมายที่ดินคือเนื่องจากในขณะนี้ได้มีกฎหมายว่าด้วยที่ดินอยู่หลายฉบับสมควรนำมาประมวลไว้ในที่เดียวกันและปรับปรุงเสียใหม่ให้รัฐได้ดำเนินการจัดที่ดินโดยกว้างขวางเพื่อประโยชน์แห่งรัฐและประชาชน และจนถึงปัจจุบันมีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดินโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดินฯ จำนวนทั้งสิ้น 8 ครั้ง

โครงสร้างของประมวลกฎหมายที่ดิน แบ่งออกเป็น 12 หมวด โดยแต่ละหมวดประกอบด้วยมาตราต่าง ๆ ดังนี้

หมวด 1 บทเบ็ดเสร็จทั่วไปประกอบด้วย มาตรา 1 ถึงมาตรา 13

หมวด 2 การจัดที่ดินเพื่อประชาชนประกอบด้วย มาตรา 14 ถึงมาตรา 33

หมวด 3 การกำหนดสิทธิในที่ดินประกอบด้วย มาตรา 34 ถึงมาตรา 55

หมวด 4 การออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินประกอบด้วย มาตรา 56 ถึงมาตรา 64

หมวด 5 การรังวัดที่ดินประกอบด้วย มาตรา 65 ถึงมาตรา 70

หมวด 6 การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมประกอบด้วย มาตรา 71 ถึงมาตรา 83

หมวด 7 การกำหนดสิทธิในที่ดินเพื่อการศาสนาประกอบด้วย มาตรา 84 ถึงมาตรา 85

หมวด 8 การกำหนดสิทธิในที่ดินของคนต่างด้าวประกอบด้วย มาตรา 86 ถึงมาตรา 96

หมวด 9 การกำหนดสิทธิในที่ดินของนิติบุคคลบางประเภทประกอบด้วย มาตรา 97 ถึงมาตรา 100

หมวด 10 การค้าที่ดินประกอบด้วย มาตรา 101 ถึงมาตรา 102

หมวด 11 ค่าธรรมเนียมประกอบด้วย มาตรา 103 ถึงมาตรา 106

หมวด 12 บทกำหนดโทษประกอบด้วย มาตรา 107 ถึงมาตรา 113

7.7 ประมวลรัษฎากร

ประมวลรัษฎากร เป็นประมวลกฎหมายภาษีอากรทั้งหลายบรรดาที่จัดเก็บจากรายกรหรือประชาชนหรือเรียกว่า “ประมวลกฎหมายว่าด้วยการรัษฎากร” ตราขึ้นเมื่อวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2481 โดยผลของมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้บทบัญญัติแห่งประมวลรัษฎากร

พ.ศ. 2481 มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน พุทธศักราช 2482 เป็นต้นไป โดยเจตนาธรรมเนียมในการบัญญัติบทบัญญัติแห่งประมวลรัษฎากรปรากฏตามย่อหน้าแรกของพระราชบัญญัติดังกล่าว คือ “สมควรตราประมวลรัษฎากรเพื่อปรับปรุงการรัษฎากรตามหลักความเป็นธรรมแก่สังคม” ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะภาษีอากรที่ดี

จนถึงปัจจุบันประมวลรัษฎากรมีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากรฯ จำนวนทั้งสิ้น 39 ครั้ง

โครงสร้างของประมวลรัษฎากรแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ หมวดและส่วน ตามลำดับ ดังนี้
ลักษณะ 1 ข้อความเบื้องต้น

ลักษณะ 2 ภาษีอากรฝ่ายสรรพากร ประกอบด้วย 5 หมวดคือ

หมวด 1 บทเบ็ดเสร็จทั่วไป

หมวด 1 ทวิ คณะกรรมการวินิจฉัยภาษี อากร

หมวด 2 วิธีการเกี่ยวกับภาษีอากรประเมิน แบ่งออกเป็น ส่วน 1 การยื่นรายการและการเสียภาษีอากรส่วนที่ 2 การอุทธรณ์ ส่วนที่ 3 บทกำหนดโทษ

หมวด 3 ภาษีเงินได้ แบ่งออกเป็น ส่วนที่ 1 ข้อความทั่วไป ส่วน 2 การเก็บภาษีจากบุคคลธรรมดา ส่วนที่ 3 การเก็บภาษีจากบริษัท และห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล

หมวด 4 ภาษีมูลค่าเพิ่มแบ่งออกเป็น ส่วนที่ 1 ข้อความทั่วไป ส่วนที่ 2 ความรับผิดชอบในการเสียภาษี ส่วนที่ 3 ฐานภาษี ส่วนที่ 4 อัตราภาษีมูลค่าเพิ่ม ส่วนที่ 5 การยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม ส่วนที่ 6 ผู้มีหน้าที่เสียภาษีและ การคำนวณภาษี ส่วนที่ 7 การยื่นแบบและการชำระภาษี ส่วนที่ 8 เครดิตภาษีและ การขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม ส่วนที่ 9 การจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม ส่วนที่ 10 ใบกำกับภาษี ใบเพิ่มหนี้ ใบลดหนี้ ส่วนที่ 11 การจัดทำรายงานและการเก็บรักษาหลักฐานและเอกสาร ส่วนที่ 12 อำนาจเจ้าพนักงานประเมิน ส่วนที่ 13 เบี้ยปรับ – เงินเพิ่ม ส่วนที่ 14 บทกำหนดโทษ

หมวด 5 ภาษีธุรกิจเฉพาะ

หมวด 6 อากรแสตมป์แบ่งออกเป็น ส่วนที่ 1 การเสียอากร ส่วนที่ 2 เบ็ดเตล็ด ส่วนที่ 3 บทลงโทษ

ประมวลกฎหมายของประเทศไทย ทั้ง 7 ฉบับดังกล่าวข้างต้น มีลักษณะที่เหมือนกันคือ เป็นกฎหมายที่มีหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขในเรื่องหรือแนวทางเดียวกันนำมาบัญญัติรวมเป็นกฎหมายฉบับเดียวกัน และทุกประมวลกฎหมายต้องมีพระราชบัญญัติให้ใช้บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนั้น ๆ เช่น ประมวลกฎหมายอาญามีพระราชบัญญัติให้ใช้บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งต้องมีพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง พุทธศักราช 2477 เป็นต้น เว้นแต่ประมวลกฎหมายแพ่งและ

พาณิชย์ที่มีพระราชกฤษฎีกาให้ใช้บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยตราออกมาบังคับใช้แยกเป็นแต่ละบรรพ และ โครงสร้างของประมวลกฎหมายจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วนหลัก ๆ คือ ส่วนแรกของประมวลกฎหมายจะเป็นหลักกฎหมายทั่วไปที่ใช้ร่วมกันมาบัญญัติไว้ อาจเรียกเป็นบทบัญญัติทั่วไป (ประมวลกฎหมายอาญา) หลักทั่วไป (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์) บททั่วไป (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง) ข้อความเบื้องต้น (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา) บทเบ็ดเสร็จทั่วไป (ประมวลกฎหมายที่ดิน) ข้อความเบื้องต้น (ประมวลรัษฎากร) การนำมาบัญญัติไว้ส่วนแรกของประมวลกฎหมายนั้นก็เพื่อความสะดวกในการศึกษาหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่ใช้ร่วมกันเป็นการทั่วไปเพื่อทำความเข้าใจและการนำไปใช้กับส่วนอื่นของประมวลกฎหมาย และส่วนที่เป็นหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขพิเศษจะแยกไว้เป็นการเฉพาะต่างหากตามเนื้อหาของสาระของกฎหมายนั้น ๆ (สุนีย์ มัลลิกะมาลย์ และคณะ, 2558, หน้า 68-70)

การทบทวนวรรณกรรมที่ได้ทบทวนมาทั้งหมดเป็นหลักการ แนวคิด ทฤษฎี กฎหมายภายในประเทศ กฎหมายมหาชนระหว่างประเทศ และกฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย ที่จะใช้เพื่อเป็นข้อมูลเอกสารประกอบการวิเคราะห์ประเด็นต่าง ๆ ที่สมควรจะมีการบัญญัติไว้ในร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการก่อการร้ายของไทยฉบับเดียวเป็นกฎหมายกลางใช้บังคับได้ทั่วราชอาณาจักรไทย มีกลไกรองรับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทำให้กระบวนการยุติธรรมมีประสิทธิภาพภายใต้หลักนิติธรรมมีการบัญญัติกฎหมายที่มีความชัดเจน ครอบคลุมและสอดคล้องกับกฎหมายสากลสามารถ มีมาตรการที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพเกิดความมั่นคงของรัฐ สามารถบังคับใช้เพื่อการป้องกันและปราบปรามปัญหาการก่อการร้ายในประเทศไทยได้